CATALOGUS
CODICUM LATINORUM
MEDII ÆVI
BIBLIOTHECÆ REGIÆ
HAFNIENSIS

DIGESSIT
ELLEN JØRGENSEN

FASCICULUS II

HAFNIÆ MCMXXVI
PROSTAT IN ÆDIBUS GYLDENDALIANIS

CATALOGUS
CODICUM LATINORUM
MEDII ÆVI
BIBLIOTHECÆ REGIÆ
HAFNIENSIS

DIGESSIT

ELLEN JØRGENSEN

HAFNIÆ MCMXXVI
PROSTAT IN ÆDIBUS GYLDENDALIANIS

EX TYPIS GRÆBIANIS HAUNIÆ

PRÆFATIO.

Bibliotheca Regia Hauniensis a prima origine instructa fuit codicibus Latinis medii ævi. Tales jam possederunt bibliothecæ Joachimi Gersdorfii, regni aulæque magistri, et Petri Scavenii, procuratoris generalis, quæ una cum bibliotheca Laurentii Ulfeldii fundamenta sunt Bibliothecæ Regiæ a rege Friderico III institutæ. Translatus est e bibliotheca Joachimi Gersdorfii liber evangeliorum sæc. X—XI, nunc signatus Gl. Kgl. Saml. 10 fol., e bibliotheca vero Petri Scavenii undecim codices, qui omnes orti erant e Belgio et Gallia et Italia, inter quos nonnulli splendidissimi. Præter hos autem per primos annos fere septuaginta paucissimi tantum codices manu scripti medii ævi in possessionem regis venerunt, ut Bibliorum sacrorum codex Gl. Kgl. Saml. 1310 4to ex æde S. Laurentii Lundensi et codex præclarus Justini Gl. Kgl. Saml. 450 fol. e monasterio B. Mariæ Virginis de Sora.

Elapsis demum annis haud ita paucis sæculi XVIII multum aucta est collectio codicum Latinorum, primum anno 1732, cum auctio facta est librorum comitis Christiani Danneskiold-Samsøe, deinde anno 1749, cum acquisita est bibliotheca Gottorpiana. Inter codices Danneskioldianos præcipue notandi sunt plurimi illi, qui Friderici Rostgaardii fuerant, quorum alii anno 1699, cum per Italiam iter hic faceret, alii e variis bibliothecis Danicis coempti erant. Inter codices autem bibliothecæ ducalis Gottorpianæ memorabiles sunt illi, qui e bibliotheca monasterii Cisterciensium Cismariensis orti erant, atque illi, qui pars fuerant bibliothecæ Bordesholmiensis; præterea codices monasteriorum Gallicorum, præcipue Sancti Victoris, quos Fridericus Lindenbrogius, cum bibliothecas adiret, surripuerat.

Anno 1752 codices a præfecto suo et summo archivario Johanne Grammio relictos Bibliotheca dono accepit, inter quos pauci mediævales; alii empti sunt, cum libri Capituli Hamburgensis anno

1784 per auctionem venierunt. Has vero comparationes aliasque, quæ occasione data factæ sunt auctionibus in Dania institutis, multum superavit donatio Thottiana. Legavit enim comes Otto Thott, qui mortuus est anno 1785, Bibliothecæ Regiæ libros suos manu scriptos 4154, e quibus plus quam 200 codices mediævales, inter quos maxime memorabile est psalterium præclarum Thott 143 fol. ac præterea codices nonnulli, qui orti sunt e monasterio Cisterciensium Isselstein et e Collegio Claromontano.

Inter codices, qui post mortem historiarum scriptoris illustris P. F. Suhmii (anno 1798) in possessionem Bibliothecæ Regiæ venerunt, complures erant mediævales, inter quos nonnulli e Dania orti. Collectio vero codicum anno 1821 ab Abrahamo Kall, professore Hauniensi, donata pauca tantum continet, et quæ minoris pretii sint, e medii ævi reliquiis. Quæ cum per se asservetur, codices Suhmiani simul cum iis, qui a præfecto Bibliothecæ D. G. Moldenhawero († 1823) donati sunt, et omnibus libris manu scriptis, qui postea in possessionem Bibliothecæ venerunt, in collectione collocati sunt, quæ Collectio Regia nova (Ny Kongelig Samling) appellatur. Tum vero collectio codicum ante donationem Thottianam anni 1785 comparata Collectio Regia antiqua (Gammel Kongelig Samling) appellata est.

Collectio Regia nova, quæ instituta est circa annum 1830, usque ad nostram ætatem aucta est et semper augetur. Infeliciter autem factum est, ut priorum incuria perraro annotaretur, unde codices venirent, ita ut de origine complurium codicum hujus collectionis, eorum inprimis, qui antiquioribus temporibus comparati sunt, nihil nunc notum sit.

Per totum sæculum XIX hæc collectio paucis tantum codicibus medii ævi aucta est, sed ab anno 1909 Dr. H. O. Lange, tunc præfectus Bibliothecæ, occasione data in terris exteris codices coemit; maxime vero annis 1919—1923 multos ac præclaros codices comparare ei contigit. Idem hujus catalogi conficiendi rationem instituit et anno 1915 opus aggredi jussit.

In Bibliotheca Regia Hafniensi Kal. Octbr. 1926.

CONSPECTUS HUIUS LIBRI.

Subicimus præcipua scribendi compendia, quibus in indicandis, quos adhibuimus, libris impressis et catalogis manuscriptis sæpe usi sumus.

Erichsen — John Erichsen: Udsigt over den gamle Manuscript-Samling i det store kgl. Bibliothek. Kbh. 1786.

Werlauff — E. C. Werlauff: Historiske Efterretninger om det store kongelige Bibliothek i Kiøbenhavn. Kbh. 1844.

Bruun — Chr. Bruun: De illuminerede Haandskrifter fra Middelalderen i det store kgl. Bibliothek. Kbh. 1890.

Cat. Schumacheri — Catalogus librorum typis exaratorum pariter ac Msc. quibus curante Schumachero aucta est Regia Bibliotheca. (Ms. in archivo bibliothecæ Regiæ).

Cat H. Lindenbrogii — Catalogus bibliothecæ Gottorpiensis manu H. Lindenbrogii. (Ms. philol. 312 fol. bibliothecæ reipublicæ Hamburgensis).

Cat. N. Heinsii — Catalogus codicum Græcorum et Latinorum mss. Gottorpianorum manu Nic. Heinsii. (Codex Vossianus Latinus 135 in quarto).

Ulrich Petersen: Specificatio — Specificatio librorum manuscriptorum qui in bibliotheca Gottorpiensi asseruantur. (Ms. in archivo regni Danici).

Cat. Pechlin — J. Pechlin: Librorum manuscriptorum bibliothecæ Gottorpiensis catalogus 1707. (Ms. in archivo bibliothecæ Regiæ).

Cat. Møllmann — B. Møllmann: Catalogus manuscriptorum bibliothecæ Gottorpiensis 1735. (Ms. in archivo bibliothecæ Regiæ).

CODICES THEOLOGICI

f. 108'—112: „*Forma decreti pro electione prelati, quam formam compilauit* Hostiensis episcopus cardinalis. Beatissimo patri ac domino diuina prouidentia sacrosancte Romane ecclesie × in desideriis anime sue et iniquus benedicitur".

f. 113—149: „*Regula sancti* Benedicti *abbatis*".

f. 150—154: „*Hec sunt nomina omnium Romanorum pontificum.* Primus pontifex Dominus noster Jhesus Christus × Honorius. Nicolaus. Celestinus. Bonifacius. Benedictus. Clemens". [Nomina quattuor ultima manu secunda scripta].

f. 154'—155': „*Hic est ordo et numerus et ratio omnium cardinalium secundum institutionem primitiuam.* In ecclesia triumphanti tres sunt ierarchie anglorum × sancti Quiriaci. Hec est ratio eorum".

f. 155'—157: „*Hec sunt nomina omnium imperatorum a natiuitate Domini nostri Jhesu Christi.* Octauianus Augustus × Richardus de Anglia. Rudolfus. Adolfus [manu secunda ea, que sequuntur]: occisus. Albertus filius Rodolfi occisus. Henricus comes de Lutzelenborg".

f. 157—157': „*Hec sunt nomina omnium episcoporum a primo, qui sedit in Aldenburg, usque ad ultimum, qui sedit in Lubeke.* Marco. Eguuardus × Burghardus de Serkem. Hinricus". [Nomen ultimum manu secunda scriptum].

f. 157': „*Hec sunt nomina abbatum istius monasterii.* Arnoldus. Gerardus × Johannes abbas. Augustinus abbas". [Nomina 17 ultima manibus diuersis scripta].

f. 158: „*Hic est totalis dyocesis Lubecensis in quatuor partes distincta.* Iste ecclesie constituunt quartam partem dyocesis. Brude. Hilgenhauene × Wesenberge. Slamerseke. Sconenborne". [Duo ultima manu secunda scripta].

f. 159: *Cisio Janus.*

f. 159'—165': *Arbor uirtutum. Breuis tractatus sacerdotibus utilis.* „Hec est arbor, cuius fructum, qui comederit × fraudulenter mercando, tesserando uel quocumque alio modo".

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In parte interiore tegumenti: „Liber sancti Johannis euangeliste in Cysmer". — Signatura in tergo deleta). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog. n. 145. — Cat. Pechlin. n. 15. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 89. — Cat. Möllmann n. 158).

Litt. Erichsen 25. — Archiv f. ältere deutsche Geschichtskunde VII 150. — Quellensammlung der Gesellschaft f. Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte IV 254.

Gl. kgl. S. 1587 4to membr., sæc. xv et xvi (f. 123: „Completum anno Domini 1457 14. Kal. Decembris per fratrem Hermannum Kolpin in utilitatem fratrum suorum dilectorum"), ff. 123, cm. 24×17,5. Tegum. uetus.

f. 1—48: *Martyrologium.*

f. 49—91: *Regula sancti* BENEDICTI.

f. 91'—92': „*De distinctione regule*".

f. 93—123: *Necrologium Cismariense* diuersis manibus sæc. xv —xvi scriptum.

f. 123': „*Que infra scripta perpetuis temporibus ab omnibus sunt seruanda in monasterio Cismariensi*".

Prov. Monasterium s. Johannis in Cismaria. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In fol. preligato: „Liber sancti Johannis euangeliste"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog. n. 157. — Cat. Pechlin. n. 7. — Cat. Möllmann. n. 126).

Litt. Erichsen 24. — Archiv f. ältere deutsche Geschichtskunde VII 155, 993. — Quellensammlung der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte IV 272.

Ny kgl. S. 935 fol. chart., sæc. xvi, ff. 18, cm. 33×24.

f. 1: „*De distinctione regule*".

f. 2—18: *Necrologium Cismariense* perpaucis manibus scriptum.

Prov. Monasterium s. Johannis in Cismaria. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria.

Litt. Quellensammlung der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte IV 274.

Gl. kgl. S. 849 fol. membr., sæc. xiii—xv, ff. 182 [I + (IV—1) + 5 IV + I + 9 IV + (IV—1) + 3 IV + (IV—1) + IV + (IV—2) + III + I + 1] ɔ: codex mutilus, cm. 29,3×18. Tegum. uetus.

f. 1: *Litania.*

f. 2'—176': *Martyrologium* USUARDI *ad usum ecclesie Wentane et postea ad usum ecclesie Ripensis adaptatum* cum notis obituariis diuersis manibus [sæc. xiii exeunt. — sæc. xv] scriptis. (Scriptores rerum Danicarum V 534).

f. 177—177' [sæc. xv]: *Hore de beata Maria uirgine.*

f. 178—178' [sæc. xv]: *Hore de sancto spiritu.*

f. 178'—179' [sæc. xv]: *Hore de sancta cruce.*

f. 180—181' [sæc. xv]: *Psalterium beate Marie uirginis.*

f. 182: *Varie note de missis in ecclesia cathedrali Ripensi celebrandis.*

Prov. Dacia. — *Poss.* Ecclesia cathedralis Ripensis. — L. Harboe. (Scriptores rerum Danicarum V 534. — Bibl. Harboiana III 134 n. 1155).

Litt. Scriptores rerum Danicarum V 534. — Werlauff 214. — Ellen Jørgensen: Fremmed Indflydelse paa den danske Kirke. Videnskabernes Selskabs Skrifter 7. Række I 290.

Thott 805 fol. membr., sæc. XIII exeunt.—XV, ff. 24, cm. 30×21,2.

Calendarium ad usum ecclesie beate Marie uirginis Haunie adaptatum cum notis obituariis multis manibus [sæc. XIII exeunt.—sæc. XV] scriptis. (O. Nielsen: Københavns Diplomatarium II 1).

Prov. Dacia. — Ecclesia beate Marie uirginis Haunie. — *Poss.* Ecclesia beate Marie uirginis Haunie. — Bibliotheca uniuersitatis Hauniensis. (Ny kgl. S. 1127 4to p. 10. — Scriptores rerum Danicarum VI 372). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 340 n. 805).

Litt. Scriptores rerum Danicarum VI 372, VIII 532. — O. Nielsen: Københavns Diplomatarium II 1. — S. Birket Smith: Om Kjøbenhavns Universitetsbibliothek før 1728, især dets Haandskriftsamlinger (1882) 70.

Gl. kgl. S. 845 fol. membr., sæc. XIII—XIV, ff. 58, cm. 32×21,5. Tegum. uetus.

f. 1—57: *Calendarium* cum notis obituariis paucis manibus [sæc. XIII—XIV] scriptis. (Scriptores rerum Danicarum IV 27).

f. 57'—58: *De donationibus anno 1314 9. Kal. Dec. a Guidone, regis Danorum cancellario, factis.* (S. R. D. IV 66).

f. 58': *De mandato Johannis archiepiscopi Lundensis (ann. 1293) de libro datico siue catalogo sanctorum.* (S. R. D. IV 67).

Prov. Dacia. — Ecclesia cathedralis Lundensis. — *Poss.* Ecclesia cathedralis Lundensis. (f. 1 [sæc. XIV--XV]: „Liber daticus ecclesie et capituli Lundensis").

Litt. Scriptores rerum Danicarum IV 26. — C. Paludan-Müller: Hvad var Saxo Grammaticus og hvor er hans Grav? Indbydelsesskrift til de offentlige Examina i Nykjøbing Cathedralskole (1861) 70. — C. Weeke: Lunde Domkapitels Gavebøger (1884—1889).

Ny kgl. S. 1885 fol. chart., sæc. xv, ff. 148, cm. 31,4×21,1.
f. 1—132: „*Super epistolas per circulum anni dicta fratris* Simonis de Cremona *ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini.* Dominica I. in aduentu. Augustinus ostendit qualiter Christo saluatori nostro × quia etiam transtulit nos in regnum suum. Ad quod nos perducat, qui sine fine uiuit et regnat".
f. 132'—148': *Registrum.*
Prov. Empt. Londinii anno 1923.

Thott 104 4to chart., sæc. xiv, ff. 166, cm. 21×14,4. Tegum. uetus.
In fol. preligato: *Pauci articuli, in quibus magister* Petrus Lombardus *non tenetur communiter ab omnibus.* (cf. Migne PL 192. 961).
In fol. preligato: „*Errores condempnati a fratre* Roberto Cantuariensi archiepiscopo *que de consensu et consilio omnium magistrorum tam regentium quam non regentium apud Oxoniam die Jouis proximo ante festum sancti Guntrandi anno 1276 in quadragesima* . . ." [Vacat folium; errores non sequuntur].
f. 1—166: *Conclusiones fratris* Himberti abbatis monasterii Prulliaci *ordinis Cisterciensis super tres libros sententiarum Petri Lombardi.*
f. 166: „*Incipiunt conclusiones super quartum sententiarum Petri de Tarantasia, qui fuit Anglicus et frater minor.*" [Non sequuntur conclusiones Petri de Tarantasia].
In interiore parte tegumenti hec manu sec. xv scripta, que non ad codicem nostrum spectant: „Liber Campi sancte Marie. Hic habetur quidam tractatus de sacramento eucharistie. Item morale Crisostomi de sacra communione. Item collacio synodalis quondam facta in domo capitulari Coloniensi. Item quidam sermones. Item omelia una beati Bernardi super euangelium: Simile est regnum celorum decem uirginibus".
Prov. Germania. — *Poss.* Campus sancte Marie [Marienfeld] ordinis Cisterciensis in Westphalia [?]. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 387 n. 104).

Gl. kgl. S. 1362 4to membr., sæc. xiv, ff. 116, cm. 24,5×18,5. Tegum. uetus.
f. 1—3': „*Questiones super quartum decretalium*".

f. 4—116': *Commentarius in librum IV sententiarum*. „Samaritanus. Distinctio prima. Hic primo queritur, quid sit sacramentum et disseratur pluribus modis × ergo nec compassio".

Adligata ad interiorem partem tegumenti copia litterarum judicis dioc. Lubic. et subconseruatoris, prepositi, decani et capituli eccl. Lubic. de redditibus Johannis Schellepeper perpetui uicarii, dat. Lubece a. D. 1427 in crastino beate Katerine uirginis. — In codice inserta epistola paruula Thiderici decani ecclesie Butzowiensis Thiderico de Rozstoch uicario perpetuo ecclesie Sterneberch data.

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tegumento: „D 4"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 42. — Cat. Möllmann. n. 43).

Ny kgl. S. 1886 fol., chart., sæc. xv, ff. 28, cm. 31,3×21,3. Ex pluribus codicibus conglomeratus.

f. 1—12': Nicolaus de Dinkelspühl: *Tractatus de penitentia*. „Ecce nunc tempus acceptabile II Cor. 6. Duo sunt tempora × non est capax alicuius partis ////".

f. 13—25': *„Concordancie breues, ut sciatur, quomodo una sententia ex pluribus locis biblie possit confirmari et declarari"*.

f. 26: *„Registrum super precedentes concordantias, ut sciatur, de quibus concordancie tractant"*.

f. 27—28': *Littere Hieronymi Landi archiepiscopi Cretensis, nuntii apostolice sedis ad regna Polonie, Slezie, Prussie, die 13. Maii 1463 date una cum bullis Pii II pape 4. Kal. April. 1463 datis. Copie.* (cf. Peter Eschenloers Geschichten der Stadt Breslau ed. Kunisch I (1827) 205).

Prov. Germania. — *Poss.* Domus Carthusiensium Erfordie. (f. 1 manu recentiori: „Cartusiæ Erfordiensis"). Empt. Londinii anno 1923.

Gl. kgl. S. 3544 8vo membr., sæc. xv, ff. 139, cm. 16×11,3. Diuersis manibus scriptus.

f. 1—16: „*Declamationes* Senece *moralizate*". „In ciuitate Atheniensium fuit constituta talis lex × Expliciunt declamationes Senece moralizate".

f. 16—139': Robertus Holcot: *Moralitates*. „Teodosius de uita Allexandri × territus tormentorum".

CODICES IURIDICI

Gl. kgl. S. 393 fol. membr., sæc. XIII, ff. 448, cm. 41×25,2. Litt. init. hist. et cum ornam. f. 398': Pictura, que monstrat episcopum in sede episcopali sedentem atque scriptorem in opere suo intentum. Subter pictura inscriptio: „Ego Ricardus hoc opus scripsi". Fol. 1: Littera initialis: I sæc. XIII exarata et historiata, sed tota pagina postea more Italico sæc. XV decorata armisque Ferdinandi I regis Neapolis ornata. In margine adsperse sunt adnotationes sæc. XIV et sæc. XVI.

Corpus iuris ciuilis.

f. 1—267': *Pandecte.*

f. 268—286: *Institutiones.*

f. 287—398': *Codex.*

f. 398'—442: *Nouelle.*

f. 442': *Authentica imperatoris Frederici I, que incipit: „Habita".*

f. 442': *Authentica imperatoris Frederici I, cuius initium: „Imperialem decet solertiam".*

f. 443—448: *Rubrice totius corporis iuris.*

Prov. Gallia. — *Poss.* Fulco Pererii collector apostolicus. — Johannes Martini licentiatus in legibus. (f. 448' [sæc. XIV]: „Iste liber est mei Johannis Martini licentiati in legibus dioceseos Caturcensis, quem dedit michi dominus meus, dominus Fulco Pererii licentiatus in legibus et apostolicus collector Castelle"). — Bibliotheca, que dicitur La Galiacza. (f. 448: „Intitulato 106 f. 46"; cf. L. Delisle: Le cabinet des manuscrits I 128, 224, 231; G. Mazzatinti: La biblioteca dei re d'Aragona in Napoli XL—XLV). — Ferdinandus I rex Neapolis. (f. 1: Arma regis Ferdinandi). — Corn. Lerche. — Vincentius Lerche. (Littere V L et arma in tegumento sepius impressa). — Chr. Lerche. — W. A. Osten. (Bibl. Osten. (1750) 52 n. 2).

Litt. Kiøbenhavns Universitets-Journal udg. ved Jacob Baden III 75. — A. G. Cramer: De uerborum significatione XXIV. — Bruun 81. — G. Mazzatinti: La biblioteca dei re d'Aragona in Napoli 179.

Gl. kgl. S. 394 fol. Tria uolumina. Vol. I. membr., sæc. XIII, ff. 283, cm. 41,6×25. Litt. init. hist. et cum ornam. In marginibus nonnulle picture parue ad textum spectantes.

f. 1--283': *Pandecte* (Lib. I--XXIV 2. 1) cum glossa.

Prov. Gallia. — *Poss.* Protasius de Ferrariis. (f. 1: „1431 die 5. Maii Protasius de Ferrariis officialis bullatorum Papie et ducalis commissarius"). — Johannes Nicolai de Landowe. — Domus monachorum Carthusiensium prope Argentinam. (cf. cod. Gl. kgl. S. 396 fol.) — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 1. — Cat. Möllmann. n. 165—170. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 1. — In superiore et inferiore parte tegumenti signatura bibliothece Gottorpiensis litteris C. A. ɔ: Christian Albrecht adornata).

Vol. II membr., sæc. XIII (f. 215: „Anno Domini 1255 die secundo intrante Junio completum est hoc opus"), ff. 215, cm. 47,5× 28,5. Litt. init.

f. 1—215': *Pandecte* (Lib. XXIV 2. 2. — XXXVIII. 17. 10) cum glossa.

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 1. — Cat. Möllmann. n. 165—170. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 1. In superiore et inferiore parte tegumenti signatura bibliothece Gottorpiensis litteris C. A. ornata).

Vol. III membr., sæc. XIII, ff. 259, cm. 43,5×25,5. Litt. init. hist. et cum ornam.

f. 1—259': *Pandecte* (Lib. XXXIX et usque ad finem) cum glossa.

Prov. Italia. — *Poss.* Protasius de Ferrariis. (f. 1: „1431 die 5. Maii Protasius de Ferrariis officialis bullatorum Papie et ducalis commissarius"). — Johannes Nicolai de Landowe. (f. 259' [sæc. XV]: „Istud digestum nouum est Johannis Nicolai de Landowe iuris utriusque doctoris"). — Domus monachorum Carthusiensium prope Argentinam. (cf. cod. Gl. kgl. S. 396 fol.). — Bibl. Gottorp. (ut supra).

Litt. Zeitschrift des Vereins für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 11. — Bruun 85.

Gl. kgl. S. 397 fol. membr., sæc. XIII (f. 366': „Codice finito laus sit et gloria Christo annorum Christi currentes mille ducenti sessaginta labant duoque tempora dabant hic codex scriptus scriptor non fictus Nicolaus nomine dictus pictor benignus laudibus et munere dignus"), ff. 366, cm. 39,5×25,5. Litt. init. hist.

f. 1—365': *Codex Justiniani* (Lib. I—IX) cum glossa.

Prov. Italia. — *Poss.* Protasius de Ferrariis. (f. 1: „1431 die 5. Maii Protasius de Ferrariis officialis bullatorum ciuitatis Papie et ducalis commissarius"). — Johannes Nicolai de Landowe. (f. 366' [sæc. xv]: „Jo Nicolai"). — Domus monachorum Carthusiensium prope Argentinam. (cf. cod. Gl. kgl. S. 396 fol.). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 1. — Cat. Möllmann. n. 165—170. — Ulrich Petersen: Specificatio lin 1. — In superiore et inferiore parte tegumenti signatura bibliothece Gottorpiensis litteris C. A ↄ: Christian Albrecht adornata).

Litt. Zeitschrift des Vereins für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 11. — Bruun 88.

Gl. kgl. S. 396 fol. membr., sæc. XIII, ff. 244, cm. 40×25. Litt. init.

f. 1—52': *Institutiones.*

f. 53—168': *Nouelle.*

f. 169—188': *Constitutiones feudales.*

f. 189—244': *Libri 3 posteriores codicis Justiniani.* Omnia cum glossa.

Prov. Italia. — *Poss.* Protasius de Ferrariis. (f. 1: „1431 die 5. Maii Protasius de Ferrariis officialis bullatorum Papie et ducalis commissarius"). — Johannes Nicolai de Landowe. (f. 1 [sæc. xv]: „Volumen Johannis Nicolai de Landowe iuris utriusque doctoris"). — Domus monachorum Carthusiensium prope Argentinam. (Miscellaneæ observationes criticæ novæ in auctores veteres et recentiores IV (1744) 324: Huic jam editioni exadversum tituli frontem præscripsit M. Gudius sequentia: „Contuli cum Gottorpiensibus quingentorum, ut videbantur, annorum membranis quæ præter Instituta quattuor voluminibus digestorum libros cum prolixis commentariis exhibebant. Fuere olim Monachorum Carthusiensium in domo montis B. Mariæ prope Argentinam: servantur hodie in Bibliotheca Aulica Gottorpii Cimbrorum"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 1. — — Cat. Möllmann. n. 165—170. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 1. — In superiore et inferiore parte tegumenti signatura bibliothece Gottorpiensis litteris C. A. ↄ: Christian Albrecht ornata).

Litt. Bibliotheca Marquardi Gudii (1706) 515 n. 82. — Miscellaneæ observationes criticæ novæ in auctores veteres et recentiores V 321, VI 539, VII 645. — E. Schrader: Corpus

iuris civilis (1832) XIX. — Zeitschrift des Vereins für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 11.

Gl. kgl. S. 395 fol. membr., sæc. XIII, ff. 331, cm. 37,7×24. Litt. init. — f. 331: „Petrus faber alias fauuel clericus scripsit".
f. 1—87: *Institutiones.*
f. 88—233': *Nouelle.*
f. 234—261: *Constitutiones feudorum.*
f. 261—331: *Libri 3 posteriores codicis Justiniani.* Omnia cum glossa.
Prov. Italia. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Signatura bibliothece Gottorpiensis in superiore et inferiore parte tegumenti litteris C. A. ɔ: Christian Albrecht ornata. — Cat. Pechlin. n. 1. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 2).
Litt. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 11.

Thott 326 fol. membr., sæc. XIII, ff. 262, cm. 38,5×25. Litt. init. hist. Tegum. uetus. Liber in fine mancus.
f. 1—262': *Pandecte* (Lib. I—XXIV 1. 32) cum glossa.
Prov. Italia. — *Poss.* Lucas Langermannus. (Nomen in interiore parte tegumenti inscriptum). — Michael Richey. (In interiore parte tegumenti: „Michael Richey 1728". — Bibl. Richey IV 416 n. 1). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 304 n. 326).

Gl. kgl. S. 3546 8vo membr., sæc. XV, ff. 328, cm. 12,5×9,7. In fol. 1 et fol. 228 sunt picture. Litt. init. cum ornam. Codex mutilus. Tegum. uetus.
f. 1—227': *Institutiones* (Lib. I—IV 18. In fine mancus).
f. 228—312': *Speculum Saxonum. Versio uulgata* (Lib. I—III 77). „Deus, qui est principium et finis omnium bonorum operum × quia ipsum diucius eum agrum ////".
f. 313—328: *Tituli legales Digesti ueteris.*
Prov. Germania.
Litt. Bruun 212.

Gl. kgl. S. 398 fol. Duo uolumina. chart., sæc. XV (uol. II f. 299: „Explicit secunda pars repertorii domini Gentilis anno Domini 1470 27. die mensis Julii: Sixtum Mayr"), uol. I ff. 406, uol. II ff. 299, cm. 40,5×29,5. Litt. init. Tegum. uetus.

„ANTHONIUS DE GENTILIBUS": *Repertorium iuris.* „Quia apud antiquos laudabilis consuetudo cepit × Zizania mixta tritico . . ." *Prov.* Germania. — *Poss.* Wicke Knobelauch. (In interiore parte tegumenti [sæc. xv]: „Wicke Knobelauch"). — Adolfus Knobelauch. (In interiore parte tegumenti [sæc. xvi ineunt.]: „Ex libris Adolfi Knobelauch J. U. doctoris". — In folio preligato: Insignia possessoris, vid. tabulam II n. 5—6).

Thott 359 fol. membr., sæc. xiv, ff. 137, cm. $39{,}_5 \times 23{,}_5$.

f. 1—7': „*Summa magistri* TANCRETI *de ordine iudiciario.* Sedulis adortationibus tuis reuerentissime socie × Explicit summa magistri T. Aretini".

f. 7'—12: „*Summa magistri* B. *de hiis, que ad frequentem usum causarum sunt neccessaria.* Scientiam omnes naturaliter apetunt × ita esse est uerum". (Eadem summa in codice Musei Britt. 11 C VII signato inuenitur).

f. 12—19: „*Summa correcta per magistrum* R[AYMUNDUM DE PENNAFORTE] *de sponsalibus et matrimoniis.* Quoniam frequenter in foro penitentiali dubitationes circa matrimonium × non inuidenti animo sed benigno corrigat et emendet. Explicit summa matrimonii magistri Raymundi".

f. 19—33: „*Ordo iudiciarius a magistro* TANCRETO BONONIENSI *editus et per magistrum* BARTHOLOMEUM BRICCIENSEM *reformatus.* Quoniam ad imitationem maiorum in minimis correctio facienda, idcirco ego Bartolomeus Brixiensis libellum iudiciarium quondam a Tancreto compositum duxi pro uiribus reformandum × articulis in presenti opusculo comprehensis ad rudium instructionem breuiter dixisse suficiant".

f. 33'—76: „*Libellus compositus a* RANFREDO BENEUENTANO *in iure canonico.* Super actionibus omnibus compositi sunt libelli × quod michi iuris canonici scientia non ministrat ut alias ff. de acquirenda possessione quamuis".

f. 78—111': „*Libellus de ordine iudiciorum compositus a* ROFFREDO BENEUENTANO *iuris ciuilis professore,* in quo opere continetur qualiter concipiatur libellus et fiant confessiones et de natura cuiuslibet actionis poterunt studentes inuenire. Si considerarem ingenium et scientie proprie facultatem × et con. l. si fundus et l. hec distinctio".

f. 112—134': PILLIUS MODICENSIS: *Questiones auree.* „Bononienses dum querimoniam de Ferrariensibus deferrent × quia

iste potuit ignorare debitorem soluisse. Expliciunt questiones Pilyi".

f. 135—135': ROFFREDUS BENEUENTANUS: *De bonorum possessione.* „Cum essem Aricii attentus in studio × diligenter et breuiter ad preces meorum sociorum tractaui Roffredus".

f. 136: „*Tractatus de interesse secundum Azonem.* De interesse sepius quesitis × nec ultra duplum rei ullo modo existimetur. Az".

f. 136—137': *Questiones nonnulle secundum Odofredum.*

Prov. Italia. — *Poss.* Johannes Duchatel. (f. 1 et iterum f. 137': „Ceste lecture a este de feu messire Jehan du Chastel euesque de Carcassonne. M. Bertandi notaire"). — f. 1 signatura: „Soixante huit"; cf. signaturas in codicibus Gl. kgl. S. 193, 194, 197, 198 fol. — In folio preligato inscriptum est: „Continentur Summa Magistri Tancreti (claruit anno 1220) de ordine judiciario etc. Libellus de ordine judiciorum . . . ." eadem manu, que in preligato folio codicis Thott 160 fol. signat scripsit. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 306 n. 359).

Litt. Delisle: Le cabinet des manuscrits III 393.

Ny kgl. S. 639 8vo membr., sæc. xv, ff. 108, cm. 17,1×11,8. Litt. init.

f. 1—39: „FRANCISCUS DE PLATEA DE BONONIA": „*Tractatus de usuris*". „Usura primo scilicet in contractu mutui × mutuum date nil inde sperantes".

f. 39'—105: FRANCISCUS DE PLATEA: *De restitutionibus.* „Restitucio. Primo, utrum restitucio sit de necessitate × non est absoluendus. Hec Monaldus".

f. 105'—106: *Forme absolutionum.*

f. 106': „*Recepta optima de unguento*", Italica lingua scripta.

f. 107: *Questiones iuridice.*

Prov. Italia. — *Poss.* E. Crawshaw. (In interiore parte tegumenti: „Ex libris E. Crawshaw"). — Sir Thomas Phillipps. (f. 1: „Phillipps Ms 6334"). — Empt. Londinii anno 1920.

Ny kgl. S. 1824 fol. chart., sæc. xv, ff. 280, cm. 43,5×28,5. Tegum. uetus.

f. 1—10: *Registrum.*

f. 11—259: „*Practica noua composita per famosissimum nec non eximium legum doctorem* JOHANNEM PETRUM DE FERRARIIS, *filium quondam egregii doctoris domini Augustini*

ciuis inclite ciuitatis Papiensis". „Quoniam uita breuis et incerta × imperatores ff. de app. cum similibus etc."
Prov. Italia. — *Poss.* Empt. Lipsie anno 1920.

Gl. kgl. S. 192 fol. membr., sæc. IX, ff. 332, cm. 29,4×21,5.
f. 1—106: DIONYSIUS EXIGUUS: *Codex canonum ecclesiasticorum.*
f. 1—5': „*Canones apostolorum*".
f. 5'—13: „*Constitutio et fides Niceni concilii cum subditis capitulis suis*".
f. 13—17: „*Regule Ancyrani concilii*".
f. 17—18': „*Canones concilii Neocesariensis*".
f. 18'—22: „*Regule Gangrensis concilii*".
f. 22—27': „*Regule Anthioceni concilii*".
f. 27'—32: „*Textus canonum concilii Laudicensis*".
f. 32—34': „*Canon concilii Constantinopolitani*".
f. 34'—39': „*Textus Calcedonensis concilii*".
f. 39'—46: „*Constitutio et fides eiusdem concilii*".
f. 46—52: „*Canones concilii Sardicensis*".
f. 52—62: „*Canones sinodi Carthaginensis*".
f. 63—97: „*Canones conciliorum diuersorum Africane prouincie numero CV*".
f. 97—106: „*Sinodus Ephesina*".
f. 107—232': „*Epistole decretales pontificum*".
f. 107—113: „*Epistola decretalis pape* SIRICII".
f. 113—141: „*Constituta pape* INNOCENTII".
f. 141—143': „*Constituta* ZOSIMI *pape*".
f. 143'—147': *Decreta* BONIFACII *pape.*
f. 147'—158: „*Decretalia pape* CELESTINI".
f. 158'—185: „*Pape* LEONIS *decreta*".
f. 185—191': „*Regule pape* HILARII".
f. 191'—193: „*Constituta pape* SIMPLICII".
f. 193—196': „*Constituta pape* FELICIS".
f. 196'—205': „*Decreta pape* GELASII".
f. 205'—209': „*Epistola pape* ANASTASII".
f. 209'—222: *Decreta* SYMMACHI *pape.*
f. 222—229: *Decreta* HORMISDE *pape.*
f. 229—232': *Constituta* GREGORII *pape.*
f. 232' [manu paulo recentiori]: „Factus est hic liber in anno XXXVII regnante domino Karlo imperatore".
Prov. Gallia. — *Poss.* F. Lindenbrog. (f. 232': Due note manu F. Lindenbrogii scripte: „Ita in calce libri sancti Germani

Parisiis in suburbio". „Explicit fidelis homo omnibus". f. 49: Nota in margine manu eiusdem scripta. — f. 1 in ima margine rasura, ut sepius in codicibus ab Lindenbrogio ex bibliothecis Gallie ablatis). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrogii n. 67. — Cat. N. Heinsii n. 60).

Gl. kgl. S. 1617 4to membr., sæc. XII, ff. 173, cm. 24×15,5. Tegum. uetus, cui fragmentum ms. Hebraici adligatum est. Codex olim liber catenatus erat.

f. 1: *Excerpta ex epistolis* PELAGII *pape atque* NICHOLAI *pape.*

f. 1'—2': *Epistola* LEONIS *pape in synodo legenda.* „Fratres presbyteri, sacerdotes Domini × bonis studeatis operibus adimplere prestante Domino . . ." (Migne PL 115. 676).

f. 3: *De prophetis.* „Heliseus propheta ex tribu Ruben natus est × Abacuc propheta, qui interpretatur amplexans uel luctator fortis, in pace mortuus est".

f. 3'—157': BURCHARDUS *Wormaciensis episcopus: Decretorum libri XX.* „In nouo autem testamento × in camino ardenti inlesa uiuere non potuerunt". (Migne PL 140. 549).

f. 157'—172': *Varia ad ius ecclesiasticum spectantia.*

Prov. Germania. — *Poss.* Ecclesia s. Martini Mindensis. (f. 1 [sæc. XII]: „Liber pertinet ecclesie sancti Martini"; f. 173 [sæc. XII]: „Hoc ordine seruient uillici sancti Martini. Dominica ante natale Domini, in qua fuerit festum sancti Thome, incipit seruire uillicus de Egisbergen per tres septimanas. Villicus de Nienburc duabus. Villicus de Didingehusen una. Villicus de Honrothe una, in qua contingit Purificatio. Villicus de Menninghufen usque ad depositionem carnium. In depositione carnium uillicus in Minda unam. In dominica Inuocauit uillicus de Hegisbergen tres. In dominica Letare uillicus de Nienburch duas. In dominica Palmarum uillicus in Scapeuelle duas. In dominica Quasi modo geniti uillicus de Honrothe unam. In dominica Misericordia uillicus de Egisbergen tres. Villicus de Honrothe unam, in qua sunt rogationes. In dominica Exaudi Domine uillicus de Nienburch duas . . .").

Thott 158 fol. membr., sæc. XII, ff. 144, cm. 28×17. Litt. init. cum ornam.

IUO *episcopus Carnotensis: Panormia.*

f. 1—8: Prologus. „Exceptiones ecclesiasticarum regularum × de omni genere mendacii".

f. 8—142: Panormia Iuonis. „Credimus unum Deum × uel ultimis suppliciis feriri". (Migne PL. 161. 1045—1338).

f. 142—144' [eadem manu script. et sine intermissione]: „De illis, qui perseuerant in malicia sua usque in finem". „De preuaricatione Salomonis". „De emendatione Nabuchodonosor". „De penitentia Ahab". Epistola Alexandri II pape ad episcopos, clericos, iudices Italie de modo computandi gradus consanguinitatis. (Migne PL. 146. 1379).

Prov. Gallia. — *Poss.* Ex penu bibliopole Th. Osborne. (f. 1: Nota pretii: „3. 3. 0"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 289 n. 158).

Thott 555 4to membr., sæc. XII, ff. 150, cm. 34×17,5. Codex ab initio mancus.

f. 1—150: *Collectio, que Tripartita dicitur.* „///// XL. Ut clerici nuptialia uitent conuiuia, ne sacer uisus obtutus pollui possit. Presbiteri, diacones, subdiacones uel deinceps × nullum supplicantibus ferre remedium". (cf. Paul Fournier: Les collections canoniques attribuées à Yves de Chartres. Bibliothèque de l'école des chartes LVII (1896) 645).

Prov. Gallia. — *Poss.* Claude Dupuy. (f. 1: „Constitutiones diuersorum conciliorum Cl. Puteani". Codex noster quidem in inuentario ex anno 1595 non reperitur. (H. Omont: Inventaire des manuscrits de Claude Dupuy (1595). Bibliothèque de l'école des chartes LXXVI (1915) 526). — J. P. Ludewig. (Bibl. Ludewig. V 106 n. 534). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 409 n. 555).

Litt. Delisle: Le cabinet des manuscrits III 392.

Gl. kgl. S. 193 fol. membr., sæc. XIII, ff. 342, cm. 46,5×29. Codex picturis, litt. init., floratura splendide decoratus. Folia nonnulla mutilata.

Decretum GRATIANI *cum apparatu* BARTHOLOMEI BRIXIENSIS.

Prov. Italia. — *Poss.* Carolus, rex Neapolis. (f. 1: Arma eius, vid. tab. III n. 1). — Antonius du Prat, archiepiscopus Siluanectensis, cardinalis. (Arma gentilicia eius sepius in codice conspiciuntur, sed euidenter postea addita, vid. tab. III n. 2; f. 133 iuxta arma cardinalis sunt arma ignoti, vid. tab. III n. 3). — Quondam codex noster in eadem bibliotheca erat, in qua codices Thott 359 fol., Gl. kgl. S. 194, 197, 198 fol., ut docet signatura: „vingt cinq" in fol. 1. — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 93).

Litt. Bruun 118. — L. Delisle: Le cabinet des manuscrits III 393.

Gl. kgl. S. 194 fol. membr., sæc. XIII, ff. 324, cm. $41,_5 \times 25,_7$.
Decretum GRATIANI *cum glossa.*
Poss. Ut docet signatura: „quatre vingt cinq" in fol. 1 codex noster quondam in eadam bibliotheca erat, in qua Thott 359 fol. Gl. kgl. S. 193, 197, 198 fol. — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 94).

Thott 160 fol. membr., sæc. XIII, ff. 386, cm. $33,_3 \times 21$. Codex picturis et litt. init. cum ornam. decoratus.
f. 1—380: *Decretum* GRATIANI *cum apparatu* BARTHOLOMEI BRIXIENSIS.
f. 384—386: *„Libellus, in quo continetur sub breuibus uerbis tota uis decretorum, omnes cause et cuiuslibet cause questiones et cuiuslibet questionis solutio regulariter terminata"*.
Prov. Gallia. — *Poss.* Paulus Petavius. (f. 1: Signatura: „Y 32". In superiore parte tegumenti: Arma gentilicia et epigramma: „Non est mortale quod opto". In dorso: Monogramma Petavii). — In folio preligato inscriptum est: „Liber Decretorum Gratiani, distinctus in tres partes, cum glossis" eadem manu, que in folio preligato codicis Thott. 359 fol. scripsit. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 289 n. 160).
Litt. Bruun 119.

Gl. kgl. S. 196 fol. membr., sæc. XIII, ff. 182, cm. $33,_1 \times 21,_6$. Litt. init. cum ornam.
f. 1—181: *Compilatio tertia* INNOCENTII III. „Deuotioni uestre insinuatione × in abbates assumi. In fine operis quiddam affectionis ardore . . . Omnes autem qui in hoc opere continentur in registris eius a primo anno usque ad duodecimum noueritis contineri". *Glossa* TANCREDI *et aliorum.* „Post compilationem decretorum factam × discernitur manifeste Tancredus sancti Petri canonicus de Bononia".
Poss. Ecclesia beate uirginis Hamburgensis. (Bibl. capit. Hamb. 89 n. 1221). Empt. anno 1784 in auctione capituli Hamburgensis. (Serapeum XVIII 338).
Litt. Bruun 97.

Gl. kgl. S. 195 fol. membr., sæc. XIV, ff. 264, cm. $37,_5 \times 24,_2$. Codex in fine mancus.

f. 1'—2: *Registrum quinque librorum decretalium.*
f. 2': *Versus memoriales super titulis librorum decretalium.*
f. 3—217: *Decretalium* GREGORII IX *libri quinque cum apparatu* BERNARDI PARMENSIS.
f. 218—224: *Constitutiones* ALEXANDRI IV.
f. 224—224': *Constitutiones* CLEMENTIS IV.
f. 224'—225': *Constitutiones* URBANI IV.
f. 226—242': *Constitutiones* INNOCENTII IV.
f. 243—254': *Constitutiones noue* GREGORII X *cum apparatu* GARSIE HISPALENSIS, *quem anno Domini 1282 composuit.*
f. 255—264: *Constitutiones* NICHOLAI III *cum glossa.*
f. 264—264': *Constitutiones* BONIFACII VIII. [Bulla: „Clericis laicos" fine caret].
Poss. Fr. Rostgaard. (f. 3: Nomen manu sua scripsit. — Bibl. Rostg. 482 n. 369). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 95).

Thott 159 fol. membr., sæc. XIII, ff. 273, cm. 41×25,8. Codex picturis et litt. init. decoratus. Tegum. uetus.
f. 1—2': *Note multis manibus scripte. Registrum in quinque libros decretalium Gregorii IX pape*
f. 3—243': *Decretales* GREGORII IX *pape.* „Rex pacificus × homagium compellatur". *Glossa ordinaria.* „Gregorius. In huius libri principio quinque precipue sunt notanda × de pactis pactiones".
f. 244—253: *Decretales* INNOCENTII IV *pape.* „Cum in multis × auctoritate apostolica confirmamus". *Glossa* BERNARDI COMPOSTELLANI IUNIORIS.
f. 253—272': *Decretales* ALEXANDRI IV, GREGORII X, CLEMENTIS IV, INNOCENTII IV.
f. 273: *Varie note nullius momenti.*
Prov. Italia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 289 n. 159).
Litt. Bruun 120.

Gl. kgl. S. 197 fol. membr., sæc. XIII, ff. 144, cm. 62×25,5. Litt. init. cum ornam. Codex in fine mancus.
f. 1—72: *Sextus liber decretalium.* Textus littera magna scriptus est; margines glossa carent.
f. 73—142: *„Apparatus VI libri decretalium per dominum* JOHANNEM ANDREE". „Quia preposterus ordo est × nouiter inchoatas. Jo. An."

f. 142': JOHANNES MONACHUS *cardinalis*: *Apparatus in Sextum librum*. „In Dei nomine. Secundum philosophum scire est × habens docendi periciam ////"
Prov. Italia. — *Poss.* Olivier du Chastel. (In foliis postligatis, que copias sæc. xv litt. continent, manu sæc. xv exeunt. inter alias probationes penne scriptum est: „Oliuier du Chastel", „Oliuier de castro"). — Codex noster postea in eadem bibliotheca erat, in qua Gl. kgl. S. 193, 194, 198 fol., Thott 359 fol., ut docet signatura in fol 2: „quatre vingt dix huit". — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 96).

Gl. kgl. S. 198 fol. Re uera tria manuscripta A, B, C, que iam sæc. xv in eadem bibliotheca erant.
A. membr., sæc. XIV, ff. 58, cm. 43×29,8. In prima pagina pictura et litt. init.
f. 1—58: *Clementine constitutiones premissa epistola* JOHANNIS PAPE XXII. JOHANNES ANDREE: *Apparatus ad Clementinas*. „Johannes. Graciosum hoc nomen × nos collocet cum electis".
Prov. Gallia. — *Poss.* Jean Duchatel, episcopus Carcassoniensis 1456—1475. (f. 1: „Ceste lecture des clementines a este de feu messire Jehan du Chastel evesque de Carcassonne. Bertandi notaire"). — f. 1: Signatura bibliothece eadem manu exarata, quam in Gl. kgl. S. 193, 194, 197 fol. uidimus. — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 96).
B. membr., sæc. XIV (f. 35: „1338"), ff. 35, cm. 43×29,8. Litt. init.
f. 1—35: GENCELLINUS DE CASSANEIS: *Apparatus super constitutionibus Clementinis*. „Reuerendissimo in Christo patri domino suo Arnaldo, Dei gracia sancti Eustachii dyacono cardinali, Gecellinus de Cassaneis inter utriusque iuris doctores minimus . . . Imperfectione in humana creatura × simpliciter hic canetur. Gecellinus. Explicit apparatus domini Gecellini de Cassauliis, iuris utriusque professoris, domini pape capellani, super constitutionibus Clementinis factis per dominum Clementem papam V et per sanctissimum patrem dominum Johannem papam XXII publicatis. Datum Auinioni 7. Idus Septembris anno a natiuitate Domini 1323, indictione 6. pontificatus sanctissimi patris domini Johannis diuina prouidentia pape XXII anno octauo . . . Scriptum Parisius anno Domini 1338 . . ."
Prov. Gallia. — *Poss.* Jean Duchatel. (f. 1: „Ceste lecture de Gencelin sur les clementines a este de feu messire Jehan

du Chastel evesque de Carcassonne. Bertandi notaire"). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 98).

C. membr., sæc. XIV, ff. 46, cm. 44×28. Litt. init. hist. et cum ornam.

f. 1—46': *Extrauagantes constitutiones* JOHANNIS XXII *pape*. GENCELLINUS DE CASSANEIS: *Apparatus ad Extrauagantes Johannis XXII.* „Reuerentissimo in Christo patri domino suo Arnaldo, Dei gracia sancti Eustachii dyacono cardinali, Jesselinus de Cassahnis iuris doctorum minimus . . . Deus ab eterno prouidens × si qualitercunque me errasse contigerit in eisdem. Jesselinus".

Prov. Gallia. — *Poss.* Jean Duchatel. (f. 46': „Ceste lecture de Gencelin sur les clementines a este de feu messire Jehan du Chastel evesque de Carcassonne. Bertandi notaire"). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 98).

Litt. Bruun 120. — L. Delisle: Le cabinet des manuscrits III 393.

Gl. kgl. S .200 fol. membr. et chart., sæc. XV (f. 1: „Anno Domini 1456 in pascha"), ff. 192, cm. 31×21,5.

f. 1—192: „MARTINUS *frater ordinis predicatorum*": „*Tabula Martiniana super decretum et decretales*. Inter alia, que ad fidelium Christi doctrinam scripta sunt × dyabolus inter cardinales discordiam facit. XII tit. VI. De electione. Licet".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann. n. 318). Unacum codice Gl. kgl. S. 59 fol. ligatus erat hic codex.

Gl. kgl. S. 3461 8vo membr., sæc. XIV, ff. 143, cm. 15×9,4. Codex mutilus.

f. 1'—4: *Registrum.*

f. 4'—141': *Repertorium decreti.* „Abbas non ab episcopo ponitur, sed a monachorum congregatione eligitur × qualem quisque uxorem uult ////"

f. 142—143: *Versus super secunda parte decreti.* //// „ Altera, quod sanus habeat, quod deseruit eger | × | usu, doctrina tutum tu constituas te |" . . . „Ora pro fratre Johanne de Trebin, qui hunc librum scripsit".

Prov. Germania. — *Poss.* Joh. Gram. (Catalogus manuscriptorum J. Grammii n. 279: Instructio sacerdotum, codex membranaceus sec. XIV).

Gl. kgl. S. 1618 4to membr., sæc. XIII (f. 206: „1270“), ff. 207, cm. 22×14,3. Lit. init. Tegum. uetus.

f. 1—206: GOFFREDUS DE TRANO: *Summa super titulis decretalium.* „Glossarum diuersitas intelligentiam textus nonnunquam obtenebrat × malui repeti quam deesse. Explicit hec summa anno Domini 1270 mense Februarii regnante imperatore nullo neque papa, qui mortuus fuit anno Domini 1268“.

f. 206—207 [sæc. XV]: *Tituli librorum decretalium.*

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in exteriore parte tegumenti: „R 4“; signatura in folio preligato: „R xx“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann. n. 174).

Gl. kgl. S. 1619 4to membr., sæc. XIV, ff. 257, cm. 20×13,5. Litt. init.

f. 1—256: „*Summa super titulis decretalium compilata a magistro* GOFFREDO DE TRANO, *domini pape capellano et subdiacono.* Glossarum diuersitas intelligentiam textus nonnunquam obtenebrat × malui repeti quam deesse“.

f. 256'—257: *Tituli librorum decretalium.*

Poss. Michael Schutten. (f. 257': „Liber iste Michaelis Schutten“; in charta parua membranacea adligata: „Liber Michaelis Schutten, presbiteri in ecclesia beate uirginis in Lubec“). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In necrologio Cismariense sub 4. Nonas Maii: „Memoria domni Michaelis Schutten seruetur cum uigiliis et missa, qui contulit multos libros“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann. n. 175).

Gl. kgl. S. 201 fol. chart., sæc. XV (f. 90: ⟨14⟩ „68“), ff. 90, cm. 31×21.

f. 1—90': „JOHANNES CALDERINUS“: *Tabula auctoritatum et sententiarum biblie cum concordantiis decretorum et decretalium.* „Seriem huius tabule continentis auctoritates et sententias biblie, prout in compilationibus decretorum et epistolarum decretalium inducuntur × Zyzania. Dicitur messoribus: Colligite zizaniam . . .“.

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann. n. 65).

Gl. kgl. S. 202 fol. chart., sæc. XV (f. 30': „1452“), ff. 56, cm. 31×20,5.

f. 1—30': JOHANNES CALDERINUS: *Tabula auctoritatum et sententiarum biblie cum concordantiis decretorum et decreta-*

lium. „Aaron post conflatum uitulum × Zyzania. Dicitur messoribus: Colligite zyzaniam . . . . Explicit . . . . anno Domini 1452 ipso die 10 000 militum martirum hora decima circa meridiem in Lubek . . . ."

f. 30'—32': „*Tabula compendiosa libri decretorum*". „Ad tocius libri decretorum completam intelligentiam nota utilem et breuem doctrinam infrascriptam. Liber decretorum distinctus est in tres partes × in ultimis duobus capitulis de spiritu sancto".

f. 32': „*Una pulchra questio de sanguine Jhesu Christi et breuis.* Videtur quod totus sanguis, quem in cruce effudit Christus × et per hoc patet ad obiectiones".

f. 33—56': *Tabula sententiarum Petri Lombardi.* „Abyssus. Nota quod materia quattuor elementorum × Ypostasis. De hoc nomine ypostasis l. I dist. 26. cap. I. Quod nos non dicimus tres ypostases et quomodo ibidem".

Prov. Germania.

Gl. kgl. S. 203 fol. chart., sæc. xv, ff. 20, cm. 28,7×20.

f. 1'—20: „*Singularia in causis criminalibus excellentissimi utriusque iuris monarche domini* Ludowici de Roma *posita ut sunt atque ordinata secundum ordinem titulorum quinti libri decretalium per dominum* Laurentium de Pallaczoliis *iuris utriusque Padue doctorem famosissimum*". „Aput omnes sane mentis homines × lege xxiii qu. v c. miles".

f. 20': „*Epitaphium Ludowici de Roma*". „| Si mille aut totidem rapuisses usque uirorum | × | Nemo parum uixit, cui bona uita fuit |".

Prov. Germania.

Ny kgl. S. 1823 fol. chart., sæc. xv (f. 490: „1427"), ff. 490, cm. 33,8×22,5. Codex in initio duobus foliis caret.

f. 1—490': Johannes de Imola: *Lectura super libro secundo decretalium Gregorii IX.* „//// in beneficio sancto . . . . Ut si clerici. Clericum conuictum uel confessum × Quia nobis. Per confirmationem . . . . uideatur transire cum opinione Frederici de Se. Finis est".

Prov. Italia. (f. 490': „Lectura domini Johannis de Ymola Bononie conscripta anno 1427"). — *Poss.* Johannes Clokereyme. (f. 490': „Est domini Johannis Clokereyme iuris doctoris". — Th. Muther: Die Juristen der Universität Erfurt im 14. und

15. Jahrhundert. Zeitschrift für Rechtsgeschichte IX (1870) 73). — Conuentus quidam in Erfordia. — Ludewig Bachmann. (H. Böhlau in Z. f. Rechtsgesch. X (1872) 310: „Einige Rechtshandschriften aus dem Handschriftenschatze seiner Bibliothek hat mein hochverehrter Herr College Herr Gymnasial-Director Dr. Ludewig Bachmann mir zur Einsicht zuzustellen die Güte gehabt: Es sind: 1. Cod. chart. fol. Früher in einer Erfurter Klosterbibliothek. Johannis ab Imola lectura über das 2. Buch der Decretalen Gregor's IX"). — H. Böhlau (ut docent note eius codici adiacentes). — Empt. Lipsie anno 1920.

Thott 161 fol. membr., sæc. xv, ff. 342, cm. 38,3×27,5. Litt. init. hist. et cum ornam. Tegum. chart. sæc. xviii.

f. 1—342: Henricus Bouhic: *Distinctiones primi et secundi libri decretalium.* „Venerabilibus et discretis uiris doctoribus, licentiatis, bacalariis et aliis scolaribus auditorium suum lecture decretalium de mane Parisius intrantibus Henricus Bouhic Leonensis dioceseos in Britania × in glosa allegata. Henricus Bohic de Britania utriusque iuris doctor. Et sic est finis huius libri".

Prov. Germania. — *Poss.* Ex eadem bibliotheca ex qua Thott 54 fol. (f. 1: Arma primi possessoris sæc. xv, vid. tab. III n. 4, cf. tab. I n. 4). — f. 1: Arma alius possessoris sæc. xv super quibus mitra episcopalis. (vid. tab. III n. 5). — I. P. Ludewig. (In interiore parte tegumenti note manu eius scripte. — Bibl. Ludewig. V 100 n. 522). Codex Thott 54 fol., qui simili tegumento chartaceo tectus est, etiam ad I. P. Ludewig pertinuit. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 290 n. 161).

Litt. Bruun 211.

Thott 556 4to chart., sæc. xv (f. 215' et sepius: „1456"), ff. 253, cm. 21,5×14. Tegum. uetus.

f. 1—215': Johannes Andree: *Glossa in librum Sextum decretalium.* „Quia preposterus est ordo × Explicit de uerborum significatione et tocius Sexti decretalium apparatus anno Domini 1456 feria 2. post festum purificationis beate Marie uirginis. Lector parcat scriptori, quia adhuc in iure modicum tritus forte plura scripserat in hoc uolumine minus recte. Suppleat peritia legentis etc. Et hec breuia collecta reportata sunt sub quodam

uenerabili et egregio uiro domino Henrico Bekelin utriusque iuris eximio doctore, qui obiit Rostok anno quo supra infra octauas corporis Christi, cuius anima in Christi pace requiescat Amen".

f. 216—216': *Registrum.*

f. 217—246: JOHANNES ANDREE: *Apparatus super regulis iuris libri Sexti.* „Non est nouum × iam licet nouiter inchoatos. Jo. An. Explicit apparatus Johannis Andree super regulis iuris libri Sexti finitus anno Domini 1456 in profesto sancti Gregorii pape. Parcat lector ruditati stili, quoniam scriptor iuris imperitus . . . ."

f. 246'—247': *Registrum.*

f. 248—253: „*Casus Clementinarum constitutionum.* Abbates. Maior prelatus pro membris suis × secundum acta cause. Expliciunt casus Clementinarum constitutionum anno Domini 1456 in octauis sancti Martini episcopi et confessoris per me Ingeualdum Johannis presbyterum dyoceseos Nidrosiensis".

Poss. Ingeualdus Johannis. — Monasterium sancte sedis [Helgesæter] Nidrosie. (In folio preligato: „Liber iste est sancte sedis, quem scripsit uenerabilis pater Ingeualdus eiusdem loci prior. Eius anime Deus propicietur". [cf. Chr. Lange: De norske Klostres Historie i Middelalderen 225]. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 409 n. 556).

Thott 162 fol. chart., sæc. xv, ff. 450, cm. $28{,}5 \times 11$. Liber mutilus atque in initio et in fine mancus.

Apparatus super libro Sexto decretalium.

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott VII 290 n. 162).

Thott 360 fol. membr., sæc. xv, ff. 118, cm. $46 \times 32{,}5$.

f. 1—118: PETRUS DE ANCHARONA: *Repetitiones super regulis iuris libri Sexti.*

f. 1—7: Super reg. I. Beneficium ecclesiasticum. „Solent iurecomendati, cum materia utilis et cottidiana × dic ut ibi dixi Petrus de Ancarano".

f. 7—19': Super reg. II. „Possessor male fidei. In repetitione huius regule utilis et famose × que subicio correctioni cuiuslibet sentientis maxime dominorum theologorum et domini mei domini Guaspari de Calderino re et fama decretorum doctoris

excellentissimi militis et comitis palatini. Repetitum fuit istud capitulum per me Petrum de Ancarano, minimum utriusque iuris doctorem in hac felicissima ciuitate Bononie, studiorum matre 1291 ⟨!⟩ 3. die Januarii . . .".

f. 19'—34: Super reg. III. „Sine possessione. In repeticione huius regule retinebo ordinem × Repetitum per me Petrum de Ancarano iuris utriusque doctorem in magnifica atque alma ciuitate Bononie, studiorum matre, ibi regentem cathedram Sexti et Clementinarum anno Domini 1398 die 21. mensis Februarii".

f. 34—53': Super reg. IV. Peccatum non dimittitur. „In Christi nomine. Amen. Breuem summam omnium, que dixi in hac repetitione regule peccatum hic inserere × repetii eam Pisis, ubi erat iam sacrum consilium congregatum et in scriptis postea Bononie redegi anno Domini 1412 die tertia mensis Junii. Ego Petrus de Ancharano utriusque iuris doctor ad correctionem et supplecionem cuiuslibet melius sentientis".

f. 53'—70': Super reg. V. „Summa omnium, que diffusa sunt in repetitione regule peccati uenia non datur nisi correcto × Et circa hoc adde quod dixi in dicta X questione ad finem. Et ita hic ego finem facio ad laudem et gloriam Dei et saluatoris nostri Domini Jhesu Christi. Completa die 10. Octobris hora 22. 1412 per me Petrum de Ancharano, minimum utriusque iuris doctorem Bononie legentem".

f. 70'—95: Super reg. XXVI. „Ne repetitionis prolixitas te lectorem perterreat, sed delectet × Repetita dicta regula per me Petrum de Ancarano, minimum utriusque iuris doctorem regentem cathedram Sexti et Clementinarum in regia atque alma ciuitate Bononie, studiorum omnium uera matre, 1400 de mense Decembris die beate Lucie uirginis et martiris gloriose".

f. 95—118: Super reg. XLII. „Summarium fore omnium, que tanguntur plene et utiliter in repetitione huius capituli Accessorium per me minimum Petrum de Ancharano utriusque iuris doctorem × prosequar in aliis regulis suffragante gracia Domini nostri Jhesu Christi . . .".

Poss. I. P. Ludewig. (In interiore parte tegumenti nota manu Ludewigii scripta. — Bibl. Ludewig. V 101 n. 523. Simili tegumento quo Thott 54 fol. et Thott 161 fol. codex noster tectus est). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 306 n. 360).

Thott 157 fol. chart., sæc. xv (f. 259: „1433"), ff. 259, cm. 29,4 ×20. Litt. init. Tegum. uetus.

f. 1—259: „*Lectura domini* JOHANNIS DE YMOLA *utriusque iuris doctoris famosissimi super Clementinas.* Abbates. Glossa summat et diuidit. Clementina diuiditur in duas partes × casus est ff. depositi l. bona fides. Et sic est finis Deo gracias. Amen. Anno Domini 1433 28. mensis Augusti finitum et completum per me Johannem Dorenborch de Groalo".

Prov. Belgium. — *Poss.* Hermannus Drooem, decanus ecclesie beate Marie Traiectensis. — Monasterium montis Domine in Isselstein ord. Cist. (In folio preligato [sæc. xv]: „Liber monasterii montis Domine in Yselsteyn, quem eidem monasterio legauit uenerabilis dominus et magister Hermannus Drooem, decretorum doctor et decanus ecclesie beate Marie Traiectensis". — cf. G. J. Hoogewerff: Noord-nederlandsche verluchtingskunst en een oude kloosterbibliotheek. Het Boek XI (1922) 219). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 289 n. 157).

Gl. kgl. S. 204 fol. chart., sæc. xv (f. 36': „1460"), ff. 36, cm. 28,8×20,2.

f. 1—31: *Casus summarii Clementinarum.* „Sacrosancte. Bonifacius in libro isto, quem Sextum nominandum duxit × domestici commensales".

f. 31'—36': „*Casus summarii Clementinarum*". „De rescriptis. Abbates. Maior prelatus × procedere de plano et simpliciter hic cauetur".

Prov. Germania.

Ny kgl. S. 646 8vo membr., sæc. XIV, ff. 248, cm. 16,5×12,2.

f. 1 [sæc. xv]: *Note uarie.*

f. 2—2': „*Capitula totius summe de casibus*".

f. 2'—20': *Tituli summe de casibus.*

f. 20'—22' [sæc. XIV et xv]: *Note uarie.*

f. 23—248': RAYMUNDUS DE PENNAFORTE: *Summa de casibus.* „Quoniam, ut ait Jeronimus, secunda post naufragium tabula × corrigat et emendat".

Poss. Palmer. (In folio preligato: „Bibliotheca Palmeriana Londini 1747"). — Empt. Londinii anno 1921.

Thott 223 8vo membr., sæc. XIV, ff. 247, cm. 15,5×10,8. Litt. init.

f. 1—9': *Registrum in summam Raimundi.*

f. 11'—149': *Summa* RAIMUNDI DE PENNAFORTE *cum apparatu* GUILLELMI REDONENSIS. „Quoniam inter crimina ecclesiastica

symoniaca heresis primum optinet locum id est maximum. W. Crimina ecclesiastica, quorum cognitio pertinet ad ecclesiasticum iudicem × uoluntarias uero debet perdere. Explicit summa Remundi".

f. 150—161: *Registrum in Excerptum summe Gaufridi.*

f. 162—241': „*Excerptum summe* GAUFREDI" DE TRANO. „De constitutionibus. Licet hoc uerbum constitucio ad omnes decretales × faciunt indulta ualere".

f. 241'—245: *Registrum.*

f. 245'—246: „*Tituli librorum summe Gaufredi*".

f. 247': „*Versus de titulis summe Gaufredi*".

Poss. Baldwinus, abbas monasterii s. Michaelis in Luneborch 1419—1441. (In interiore parte tegumenti [sæc. xv]: „Liber domini Baldwini prioris monasterii sancti Michaelis in Luneborch"). — Christianus Grüneberg. (f. 10: „Christianus Grüneberg subconrector Michaelis anno 1655 pridie pentecostes"). — O. Thott. (Bibl. Thott VII 519 n. 223).

Ny kgl. S. 1803 fol. Duo uolumina, membr. et chart., sæc. xv (uol I f. 398': „1464"), uol. I ff. 398, uol. II ff. 567, cm. 32×21. Litt. init.

ASTEXANUS DE CIUITATE ASTENSI: *Summa de casibus.*

Prov. Germania. (uol. I f. 398': „Adest finis huius quinti libri per me Martinum Dwanck de Elwang anno Domini 1464 sexta feria proxima post Martini"; uol. II f. 567: „Explicit summa Astensis de casibus, finita Erffordie"). — *Poss.* Ecclesia s. Leodgarii Lucerne. (uol. I f. 2: „Pertinet ad coll. ecclesiam s. Leodgarii Lucerne", cf. uol. II f. 1). — J. Carnaby. (In interiore parte tegumenti uoluminis I: „From J. Carnaby Esquire Collection"). — Empt. in Anglia 1920.

Ny kgl. S. 1790 fol. chart., sæc. xv, ff. 136, cm. 36×27.

f. 1—128: FREDERICUS PETRUCCIUS DE SENIS: *Questiones, consilia, responsa, collationes.* „Questio disputata per prefatum dominum Fredericum in studio Paduano. Ad episcopum et capitulum pertinet communiter collationem prebende × uel que requirant speciale mandatum de offi. le. quod translatus ad idem de procur".

f. 131—136: *Registrum.*

Prov. Italia. (f. 136: „Rodelfus dictus de Montfort scripsit hec consilia Frederici de Senis Padue tunc eo commorante". —

Ibidem manu paulo recentiori: „Pro dugatis 7. In studio Patauino"). — *Poss.* Hilbrandus Brandenburg de Bibraco † 1514. (Folio 1 adglutinata est parua schedula chartacea, in qua figura xylographica illuminata exhibens angelum scutum cum armis Hilbrandi portantem. — cf. F. Warnecke: Die deutschen Bücherzeichen (1890) 7. — Leiningen-Westerburg: Deutsche und oesterreichische Bibliothekszeichen (1901). — Exlibris. Buchkunst und angewandte Graphik (1909) 133, (1911) 102. — Carl Sonntag: Kostbare Bucheinbände (1912) 4). — Domus Carthusiensium in Buchshaim. (f. 1 [c. 1500]: „Liber Cartusiensium in Buchshaim prope Memmingen proueniens a confratre nostro domino Hilprando Brandenburg de Bibraco continens consilia domini Frederici de Senis. Oretur pro eo et pro quibus desiderauit"). — Empt. anno 1920 Lipsie.

Thott 965 4to chart., sæc. xv, ff. 118, cm. $21,_5 \times 14,_6$.

f. 2—118': „*Tractatus de contractibus et usuris secundum predictum fratrem* BERNARDINUM DE SENIS, et primo ponitur ordo dicendorum in materia dictorum contractuum et usurarum. Sabbato post terciam dominicam in quadragesima. De origine dominiorum et rerum translatione. Vide et amplius noli peccare.' Joh. 8. et in euangelio hodierno: A caritate × Qui demum omnium bonorum premium dat benedictus Dominus Jhesus Christus . . . ." [Codex noster textum copiosiorem prebet quam Hain n. 2835].

Prov. Italia. — *Poss.* Johannes Angelus, dux ab Altaemps. (f. 1: „Ex codicibus Joannis Angeli ducis ab Altaemps"). — O. Thott. (Cat. Thott VII 431 n. 965).

Gl. kgl. S. 205 fol. chart., sæc. xv (f. 194: „1431"), ff. 234, cm. $28,_4 \times 20,_6$. Codex mutilus. Tegum. uetus.

f. 1—88': *Sermones.* „De sancto Georreo. Labora ut bonus miles. Ad Timoteum 2. Ista uerba possunt predicare de sancto Georgio × qui est spes et chorona certantium. Verumptamen oratores /////".

f. 89'—90: „*De conuersione Marie Magdalene.* Conuersionem beate Marie Magdalene Ysidorus de ortu et obitu sanctorum narrat dicens: Fuit in Jherusalem uir quidam nobilis de stirpe regia nomine Lazarus × fidelibus retulerunt ad laudem et gloriam nominis eius, qui est benedictus in secula seculorum". (Bibl. hag. Lat. n. 5452).

f. 90: *De s. Maria Magdalena.* „Nota, aliqui uolunt, quod Maria Magdalena non peccauit ╳ in uirum alterum".

f. 90': „*De sancta Barbara.* Passio sancte beate Barbare uirginis. Hec unica filia Dioscori fuit ╳ post multas passiones".

f. 91—163: *Sermones.* „De sancto Andrea. Venite post me ╳ et dabo tibi coronam uite. Ad quam nos perducat . . . .".

f. 163—166': „*Tractatus de sacramento eucharistie*". „Petiuistis a me ut uobis aliqua remedia contra defectus, que circa celebracionem misse et eukaristie sacramentum ╳ qui ad celestem Jherusalem desiderat peruenire".

f. 166'—183: „Reynerus *episcopus Nemensis*": „*Aurea summa pro informatione clericorum ac presbiterorum.* Quoniam in sacramentorum collacionibus et animarum regimine cautela multiplex et diligentia debet adhiberi neccessario, idcirco nos Reynerus pro miseratione diuina episcopus Nemensis ╳ et hec de Judeis dicta sufficiant".

f. 183—183': „*Rubrice et capitula et regule iurium Sexti decretalium*".

f. 184—184': „*Sermo de aliquo confessore.* Amauit eum Dominus et ornauit ╳ cum Maria".

f. 185—185': *De s. Seruatio episcopo Tungrensi.* „De uita beatissimi Seruatii episcopi et preconis nostri. Fama maiorum beatum hunc Seruatium descendisse ╳ se suaque omnia precibus beati Seruatii commendauerat".

f. 186'—189: *Tabule genealogice Testamenti ueteris.*

f. 191—194: „*Decretum abbreuiatum.* Prima de distinctionibus. In et sub planis ac breuibus uerbis ╳ ibidem de operibus monachorum. Explicit decretum abbreuiatum cum suis rubricis scriptum Rome per me Eylhardum de Henener clericum Mindensem 1431".

f. 194—197': „Johannes de Lignano": „*Tractatus de horis canonicis dicendis.* Ad honorem illius, cuius sunt opera ╳ uel uigilias mortuorum obligatur".

f, 197'—201': „Johannes de Lignano": „*Tractatus de pluralitate beneficiorum*". „Reuocatur in dubium cottidianum ╳ est multum bonum et sic est finis huiusmodi. Explicit tractatus de pluralitate beneficiorum editus per dominum Johannem de Lignano utriusque iuris doctorem in urbe Romana tunc excellentissimum iussu Urbani pape V postmodo canonizati".

f. 201'—202': *Tabula huius tractatus.*

f. 202'—210: „*Tractatus de materia permutationis beneficiorum*

cum suis questionibus et solucionibus earundem editus per famosissimum doctorem dominum FREDERICUM DE SENIS *abbatem Senensem*". „Quia circa materiam permutationum beneficiorum plura dubia cottidie occurrunt × unum detur nepoti meo".

f. 210—215': „*Tractatus de sponsalibus et matrimoniis secundum apparatum domini Raymundi.* Scriptum Rome". „Quoniam in foro ecclesiastico sepe occurrunt casus × causa breuitatis sufficiant".

f. 216—221: *Tractatus super Raymundi de Pennaforti summa de casibus* [?]. „///// heredes priuantur hereditate propter spurium uel suppositum, qui creditur filius et heres × sacerdos hec uerba uel equipollentia dicere secundum Raymundum . . . ."

f. 221—234: „GASPARUS *episcopus Frequentinus*". „*Tractatus de reseruationibus beneficiorum*". „Quo iure reseruat sibi dispositionem beneficiorum causarum cognitionem × cum dilectus etc."

Poss. Johannes Reddingk. (f. 1: „Liber Johannis Reddingk"). — Monasterium beate Marie et s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tergo: „h. h. 7"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann. n. 118).

Ny kgl. S. 58 8vo membr., sæc. VII—VIII, script. litteris uncialibus, ff. 117, cm. $15{,}5 \times 11{,}5$. Codex ab initio et in fine mutilus; duo folia inter fol. 7 et fol. 8 desunt. Quaterniones quindecim sc. (IV—1) + (IV—1) ɔ: „qIV" + IV ɔ: „qV" + (IV—1) ɔ: „qVI" + 11×IV ɔ: quaterniones „VII"—„XVII". Habet coperturam de pergameno, in qua sunt inscriptiones: „canones penitentiales" et „78" iam medio euo exarate.

f. 1—1': „///// horum causa Dei iudicio reseruanda est, in cuius manus × de quibus diuino erit redditurus iudicio rationem".

f. 1'—35: „*Excarpsus de alias plures penitentiales et canones.* De uitiis gule uel aebrietatem × exinde aliquid abstulerint anathematis extigmate feriantur". (cf. Wasserschleben: Die Bufsordnungen der abendländischen Kirche 465—492).

f. 35—48: *Canones concilii Autissiodorensis.* „Sententia de canonice institutionis. Non licet Calendas Januarias in ueculas ambulare × et duo anni adhuc extra communicant". (cf. Migne PL 62.761; Monumenta Germaniæ historica. Leges. Sectio III Tomus I 179).

f. 48—52: „*De ministerio ecclesie et reliqua edificatione uel missas et diuersas neglegentias, de sancto sacrificio seo diuersis malis.* Pro bonis rebus × per ignorantiam communicauerit, 7 dies peniteat". (Wasserschleben 489).

f. 52—58': „*Excerta de canonibus sententie tantum ex libro Bracharnense Martini episcopi Gallacie de diuersa concilia.* Ut populus non elegant × excommunicatis communicauerit, deponatur". (cf. Migne PL 84. 574—586).

f. 59—60': „*De libro Conplutense. Ex concilio Niceno uel aliis conciliis.* Qui se absciderit × uel immolauerit, excommunicatur".

f. 60'—61: „*De concilio Urerelatense.* Clericus uxorem accipiat × presbiter non fiat".

f. 61—61': „*Ex consilio Jerundense.* Unus die infans natus × oratione Dominica dicatur". (cf. Migne PL 84. 313).

f. 61'—62': „*Ex senodo Hilardense.* Qui altario ministrant × Qui rebaptizati fuerint, 12 annis peniteant". (cf. Migne PL 84. 313).

f. 62'—65: „*Ex libro Cabrense. Ex concilio Liberritano.* Qui post baptismum × Femina ad uenationem non uadat". (cf. Migne PL 84. 301).

f. 65—66: „*Ex sinodo Tholitano.* Diaconus post ordinationem si filius × si cessauerit, communicat". (cf. Migne PL 84. 327).

f. 66'—68: „*Ex concilio Bracarense.* Omnibus ecclesie psallentibus × nec cantent populi".

f. 68: „*Ex concilio Ceregusto.* Die Dominico nullus ieiunet × ueletur deuota". (cf. Migne PL 84. 313).

f. 68—69': „*Ex concilio Aruennes Francie.* Episcopus, presbiter, diaconus propinquas uel extraneas mulieres × omne sabbato ieiunetur".

f. 69'—80': *Auctoritates patrum.* „De mortuis, quibus non prodest uiuorum miseratio, Agustinus ait × definimus ut eis 15 annis difinitum penitentiam agat".

f. 81—86: „*Inquisitio s.* HIERONIMI *presbiteri de penitentia.* 12 triduanas cum tres psalterio inpletus × qui in ipsa prouincia requirere uidentur". (cf. Wasserschleben 495).

f. 86'—117': „*Rescriptum beati Gregorii pape ad Agustinum episcopum, quem Saxonia in predicatione direxerat inter cetera et ad locum.* Perdilectissimus filius meus × in membris meis. Si enim captiuus erat /////" (Migne PL 77. 1183).

Prov. Hispania.

Gl. kgl. S. 1623 4to chart., sæc. xv, ff. 31, cm. 20×15. Pluribus manibus script. Inter f. 14 et f. 15 una quaternio uel plures desunt.

f. 1–3 [manu prima]: „*Aliqua statuta consilii prouincialis celebrati apud Suessionem anno Domini 1404 die uero Veneris 17. mensis Julii*".

f. 4–14' [manu prima]: „*Statuta synodalia lecta et declarata in synodo episcopali Tornacensi per reuerendum in Christo patrem dominum Guillermum episcopum Tornacensem celebrata in ecclesia sua Tornacensi feria tertia post dominicam Misericordia Domini die scilicet 4. mensis Junii anno Domini 1462*". [In fine manca].

f. 15—21' [manu sec.]: *Vidisse litterarum Amandi de Breui monte, sacre theologie professoris, decani ecclesie collegiate sancti Donatiani Brugensis dat. anno Domini 1419 die 23. mensis Septembris.*

f. 22–25' [manu tertia]: *Littere Petri V episcopi Cameracensis abbatibus, prioribus . . . ceterisque personis ecclesiasticis ciuitatis Cameracensis atque dioceseos anno Domini 1411 date.*

f. 26—26' [manu sec.]: *Statuta synodalia dioceseos Camaracensis, sine anno.* „Cum plures per negligentiam decanorum, curatorum et ipsorum uicegerentium × traditione crismatis moderate capiant".

f. 27—29 [manu sec.]: *Littere atque statuta Johannis V episcopi Cameracensis dat. anno Domini 1421 die 25. mensis Septembris.*

f. 30–31 [manu sec.]: „*Instructiones, quas uolumus obseruari inuiolabiliter ab hiis et maxime minus doctis, qui ad populum predicabunt sanctam crucem et officium signandi Christifideles commissum est.* In primis quia hec crucis predicatio × participes efficientur indulgentiarum concessarum a sanctissimo domino nostro papa Martino".

Poss. W. J. Coyet † 1709. (f. 1: „W. J. Coyet". — Cf. „Cat. manuscriptorum quæ in bibliotheca Coyettana reperta sunt" [Ny kgl. S. 2231^b 4to], in quo n. 24 in 4to tali modo describitur: „Ms. Latinum antiquum, lectu difficile, difficilius intellectu"). Bibliotheca Coyettana in Lyngbygaard in Scania in bello inter Danos et Suecos anno 1709 preda facta in Daniam transuecta est. Preter codicem Gl. kgl. S. 1623 4to signatum Bibliotheca Regia etiam alia manuscripta Coyettana possidet.

Gl. kgl. S. 1943 4to membr., sæc. IX, ff. 90, cm. 24×15.

f. 1—2: „*Capitula legis Salice*".

f. 2—25: „*Liber legis Salice*". „De mannire. Si quis ad mallum legibus dominicis mannitus fuerit × Si quis filiam alienam ad coniugium quesierit presentibus suis et puelle parentibus et postea se retraxerint et eam accipere noluerit, 2500 din., qui faciunt solidos 62½, cupabilis iudicetur".

f. 25'—26': „*Capitula legis Ribuariorum*".

f. 27—42': „*Lex Ribuariorum.* De ictu ingenuorum. Si quis ingenuus ingenuum × stabilis permaneat".

f. 42'—45: „*Capitula legis Alamannorum*".

f. 45'—64: „*Lex Alamannorum*, que temporibus Chlotharii regis una cum principibus suis id sunt 33 episcopis et 34 ducibus et 72 comitibus uel cetero populo constituta est. De liberis, qui res suas ad ecclesias tradunt. Si quis liber res suas × si seruus fuerit, 12 solidos soluat".

f. 64—67': *Sermo.* „Fratres karissimi, intellegimus quia per bonam uoluntatem et Dei amorem ad ecclesiam uenitis et audire uerba Dei et eius precepta cupitis × audire sententia desiderabile: Venite benedicti patris mei . . . . .".

f. 67'—70: *Formule epistolarum.* (Monumenta Germaniæ historica. Legum sectio V (1886) 522).

f. 70—82: *Formule chartarum.* (Ibid. 266).

f. 82—82': „*Oratio pro semetipso.* Domine Jhesu Christe gloriose conditor mundi × Sit nomen Domini benedictum. Miserere mei Deus".

f. 82': „*Oratio ad confessionem.* Confiteor Domine et tibi frater quia × ad uitam eternam. Amen".

f. 82'—83': „*Oratio sancti* AGUSTINI. Deus iustitie te deprecor × saluator mundi, qui cum patre . . . ."

f. 83'—84: „*Oratio sancti* GREGORII. Da mihi, Domine, confessionem, que tibi sit placita × quies et quietas et qui permanes in secula seculorum. Amen".

f. 84—84': „*Oratio sancti* HIERONIMI. Domine Jhesu Christe, qui me dignatus fuisti creare × et clamor meus ad te ueniat".

f. 84'—85: „*Oratio sancti* BENEDICTI. Quo fletu flere × delictum meum cognitum tibi feci et reliqua".

f. 85—86': *Capitulare Aquisgranense generale.* „Qui iuxta epistolam quamdiu in hoc seculo peregrinamur × seruanda

perdoceant". (Monumenta Germaniæ historica Legum sectio II. Tomus I (1888) 273).

f. 86'—91': *„Haec capitula propriae ad episcopos uel ad* [*or*]-*dines quoque ecclesiasticos pertinentia qualiter non solum obseruare, sed etiam sibi subiectis uel comissis facienda perdocere debent.* Quia iuxta sanctorum patrum traditionem × inserenda censuimus". (Ibid. 275).

f. 91'—95: *„Capitula, que legibus addenda sunt, que missi et comites habere et ceteris nota facere debent.* De honore ecclesiarum. Si quis aut leui causa × qualis ei conplacuerit". (Ibid. 281).

f. 95—96': *„Alia capitalia, que per se scribenda et ab hominibus obseruandas.* De forcapiis. Si mancipia dominos suos fugierint × emendare studeant". (Ibid. 287).

Prov. Gallia. — *Poss.* In imo margine fol. 96' rasura, ut sepius in codicibus, quos Fr. Lindenbrog ex bibliothecis Gallie abstulerat. — Fr. Lindenbrog. (Passim in codice note manu eius scripte. — Cf. Cod. legum antiquarum . . . . Ex bibliotheca Frid. Lindenbrogi J. C. Francofurti 1613). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 99. — Cat. Nic. Heinsii n. 84: „Leges Salicæ antiquissimæ, tria exemplaria". — Cat. Pechlin. n. 222. — Cat. Möllmann. n. 177).

Litt. Wilda: Beiträge zur Kunde und Kritik der älteren deutschen Rechts- und Gesetzbücher, vorzüglich aus nordischen Bibliotheken. Rheinisches Museum für Jurisprudenz VII (1835) 263. — Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII (1839) 156, 749, 799. — J. M. Pardessus: Loi salique (1843) XLIII. — Monumenta Germaniæ historica. Leges III (1863) 5. — E. Rozière: Recueil général des formules usitées dans l'empire des Francs III (1871) 250. — Mon. Germ. historica. Leges V (1875 etc.) 199. — Lex Salica; edd. Hessels et H. Kern (1880) Intr. — R. Sohm: Lex Ribuaria et lex Francorum Chamavorum (1883) 23. — Monumenta Germaniæ historica. Legum sectio V (1886) 265, 522. — Mon. Germ. historica. Legum sectio I. Tomus V pars I (1888) 14.

Thott 327 fol. membr., sæc. XIII, ff. 183, cm. $24{,}_5 \times 16$.

f. 1—12: *Excerpta ex canonibus conciliorum Toletanorum.* „Cum studio amoris Christi ac diligentia religiosissimi Sisnandi regis Yspanie atque Gallecie sacerdotes apud Toletanam urbem

in nomine Domini in unum conuenissemus .... Primus titulus de electione principum et eorum acquisitis. Qualiter principes eligantur × De remuneratione collata fidelibus regum. .... Obseruantibus autem misericordia profluens, pax perpetua et gloria sempiterna contingat. Amen". (Fuero Juzgo (Matriti 1815) I).

f. 12—153': *Lex Visigothorum.* „De instrumentis legalibus liber primus. Titulus de legislatore. Quod sit artificium condendarum legum. × studiosus conseruare persistat". (Monumenta Germaniæ historica. Legum sectio I. Tomus I 38).

f. 153'—156': „*Decreta Adefonssi regis et Geloyce regine.* Sub era ML VIII Augusti in presentia regis domini Adeffonsi et uxoris eius Geloyce regine conuenimus apud Legionem in ipsa sede beate Marie omnes pontifices, abbates et optimates regni Hyspanie, ubi iussu ipsius regis talia decreta decreuimus, que firmiter futuris temporibus teneantur. × cum diabolo et angelis eius luat penas".

f. 156'—158: „*Decreta Ferdinandi regis et Sancie regine* et omnium episcoporum in diebus eorum in Yspania degentium et omnium eiusdem regni optimatum in era MLXXXXVIIII. In nomine patris et filii et spiritus sancti. Ego Ferdinandus rex et Sancia regina ad restauracionem nostre christianitatis fecimus concilium in castro Coianca in diocesi scilicet Ouetensi cum episcopis et abbatibus et totius regni nostri obtimatibus × et dignitate sua temporali sit priuatus".

f. 158—158': *Lex Visigothorum II. 2. 10.* „De his, qui negocia sua iudicialiter incipiunt finienda nullatenus pro eis inter se pascisci postea citra iudicium audeant. Si cepta canticum negocia × inter se pacificandos absoluat". (Ibid. 87).

f. 158'—160: *Lex Visigothorum IV. 2. 13.* „Ut post mortem matris filii in potestate patris permaneant tuendi, etiamsi nouercam pater superduxerit, et quid de rebus filiorum conueniat patri secundum superioris legis modum. In lege etenim anteriore × ad integrum sarcienda". (Ibid. 180).

f. 160: *Lex Visigothorum IV. 2. 17.* „De paruulo qualiter hereditatem capere possit. Interdum rem dubitationis × celeste lucrum ualeat obtinere". (Ibid. 184).

f. 160—160': „*De rebus uenditis qui per necessitatem seu per occasionem uendiderit uel pignus impresserit.* A multis cognouimus sepe miserorum × hereditas incupata".

f. 160'—161: „*Carta de Legione et de Carrione de foris illarum.* In Dei nomine. Ego regina donna Urraca, Adefonsi et Constancia regina prolis, non coata sed spontanea uoluntate et pro redemptione parentum meorum animarum do uobis tale forum, quale habuistis uos homines de Legionensi terra et de Carrione in tempore de rege Alfonso × Facta pagina 3. Non. Oct. Era 1147 ....“

f. 161'—178: *Vocabularius.* „A. littera. In omnibus gentibus ideo prior est litterarum pro eo quod ipsa prior nascentibus uocem uagiendo aperiat × Zelus, indignatio .....“.

f. 178'—183: „*Liber consuetudinum Palentine ciuitatis.* In nomine sancte et indiuidue trinitatis, que a fidelibus in unitate colitur et adoratur. Opus est pietatis × Facta carta in Rosorios de Fabam Aldea de Areualo era 1219 10. Kal. Sept. Et ego Raimundus secundus episcopus Palentinus hanc cartam, quam fieri mandaui, manu propria roboro et confirmo, et nos totum capitulum de Palencia hanc cartam roboramus et confirmamus. Et ego rex Aldefonsus cum regina Elionor regnans in Toleto et in Castella hanc cartam manu propria roboro et confirmo .... Raimundus notarius scripsit et signauit“.

Prov. Hispania. — *Poss.* W. A. Osten. (Bibl. Osten. (1764) 332 n. 9). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 327)

Litt. Wilda: Beiträge zur Kunde und Kritik der älteren deutschen Rechts- und Gesetzbücher vorzüglich aus nordischen Biblioteken. Neues Rheinisches Museum für Jurisprudenz VII (1835) 269. — Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII (1839) 162.

Thott 303 8vo membr., sæc. xv, ff. 261, cm. 11×6,5. Tegum. uetus.

f. 1—6: *Registrum.*

f. 7—260': „*Summa de legibus consuetudinum Normannie.* Cum ineffrenate cupiditatis malicia × post submonitionem factam“. (E. J. Tardif: Coutumiers de Normandie II (1896) 2—341).

In foliis preligatis et postligatis fragmenta eiusdem summe eadem manu exarata.

Prov. Gallia. — *Poss.* Petrus Pithoeus [Pierre Pithou]. (J. P. de Ludewig: Reliquiæ manuscriptorum VII Præf. 50: Sed qui codex legum Normannicarum in litteraria mea supellectili?

Erant olim hæ membranæ Petri Pithoei, post obuenere Nicolao Josepho Foucault, comiti consistoriani in Gallia. Cuius bibliotheca cum Hagæ in Belgio uenerit sub hasta, inde ære meo illas redemi). — N. J. Foucault. (In interiore parte signatura: „Ex bibliotheca Nicolai Joseph Foucault"). — I. P. Ludewig. (Bibl. Ludewig. V 110 n. 545). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 523 n. 303).

Litt. I. P. Ludewig: Reliquiæ manuscriptorum VII (1726) 149. — E. J. Tardif: Coutumiers de Normandie II (1896) LVI.

CODICES PHILOLOGICI

Thott 164 fol. membr., sæc. XIV, ff. 201, cm. 31,3×21,5. In marginibus glosse diuersis manibus scripte.

f. 1—47: ARISTOTELES: *Metaphysicorum libri XIV interprete* GUILLELMO DE MOERBEKA. „Omnes homines natura scire desiderant. Signum autem est sensuum delectatio × mathematica a sensibilibus ut quidam dicunt, nec ea esse principia".

f. 47'—52': PSEUDO-ARISTOTELES: *Liber de causis.* „Omnis causa primaria plus est influens × non aquisitum, sicut ostendimus. Completus est".

f. 53—94': „*Liber physice* ARISTOTELIS. Quoniam quidem intelligere et scire contingit × nullam habens magnitudinem".

f. 95—114': ARISTOTELES: „*Liber de anima.* Bonorum honorabilium noticiam opinantes × significet aliquid alteri".

f. 114'—117: ARISTOTELES: „*De memoria et reminiscentia*". „Reliquorum autem primum considerandum est × Et de reminisci quidem quomodo sit et propter quas causas dictum est".

f. 117—117': „*De intellectu.* Intellexi quod queris sermonem breuem de intellectu per sentenciam Platonis et Aristotelis × Quantum uero ad intentionem tuam tantum sermonis de hoc sufficiat".

f. 117'—118': ARISTOTELES: „*De morte et uita*" [rectius: *De longitudine et breuitate uite*]. „De eo autem quod est esse alia longe uite animalium × longioris uite".

f. 119—131: „*De celo et mundo* AUICENNE" *interprete* JOHANNE HISPALENSI. „Collectiones expositionum ab antiquis Grecis in libro de mundo, qui dicitur celi et mundi ..... Differentia inter corpus × non moueretur".

f. 131'—176': „*De celo et mundo* ARISTOTELIS" *interprete* GERHARDO DE CREMONA. „Summa cognitionis nature et scientie × super intentionem nostram".

f. 177—193: ARISTOTELES: „*De generatione et corruptione*. De generatione autem et corruptione natura generatorum et corruptorum × talis qualis contingit non esse".

f. 193'—200: ARISTOTELES: „*De sompno et uigilia*. De sompno autem et uigilia considerandum est quid sint et utrum sint propria anime uel corporis uel communia × diuinatione dictum est".

f. 200—201': *Secretum secretorum*. „*Epistola* ARISTOTELIS *regi Alexandro de obseruatione humani corporis directa*" *interprete* JOHANNE HISPALENSI. „Domine T[arasie], Dei gracia Hyspaniarum regine, Johannes Hyspaniensis salutem. Cum de utilitate corporis . . . . . Alexander cum sit homo corruptibilis × hec omnia debilitant et desiccant corpus. Valete in Domino". (H. Suchier: Denkmäler provenzalischer Literatur und Sprache I 473).

Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 290 n. 164).

Thott 300 fol. chart., sæc. xv (f. 125': „1456", f. 270': „1456", f. 277': „1461"), ff. 278, cm. 31,5×20,5. Tegumentum in officina Johannis Vogel factum.

f. 2—125': ARISTOTELES: *Ethica, cum glossis marginalibus et interlinearibus*. „Omnis ars et omnis doctrina similiter autem actus et electio × dicamus ergo incipientes. Explicit Ethica Aristotilis Stragerite Nichomatica per me Johannem Schollen de Bilueldia finita anno Domini 1456 die penultimo mensis Januarii in alma uniuersitate Erffordensi . . .".

f. 127—270': ARISTOTELES: *Politica, cum glossis marginalibus et interlinearibus*. „Quoniam omnem ciuitatem uidemus × quod decens. Reliqua huius operis in Greco nondum inueni. Explicit textus politicorum Aristotilis per me Johannem Schollen de Bilueldia anno Domini 1456 die 12. mensis Octabris in alma uniuersitate Erffurdensi collectus . . ."

f. 272—277': ARISTOTELES: *Oeconomica, cum glossis marginalibus et interlinearibus*. „Oeconomica et politica differunt non solum sicut domus et ciuitas × et filios et parentes". „Finiui lectionem huius Yconomicorum anno Domini 1461 die Martis tercia mensis Marcii".

Prov. Erfordia. — *Poss.* Johannes Schollen de Bilueldia. (In interiore parte tegumenti: „Iste liber est magistri Johannis Schollen de Bilueldia", „Anno Domini 1451 circa festum natiuitatis Marie obiit Conradus Scholle, ciuis Bilueldensis, pater

magistri Johannis possessoris huius libri Paderbornensis dioceseos . . ."). — Johan Gervinck. (Nomen manu sæc. XVI bis scriptum in folio preligato). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 301 n. 300).

Thott 580 4to chart., sæc. XV (f. 58: „1441", f. 206': „1441", f. 348: „1440", f. 348: „1456", f. 399': „1464", f. 404': „1464"), ff. 405, cm. $21{,}_{2} \times 13{,}_{8}$. Liber cum rubeo coopertorio.

f. 1—58: „*Liber* ARISTOTELIS *de anima*", *cum glossis interlinearibus.* „Bonorum honorabilium notitiam opinantes × significet aliquid alteri. Et sic est finis libri de anima, Deo gracias, anno Domini 1441 feria tertia ante festum sancti Bartholomei apostoli per me Arnoldum de Rypen uisitantem in Luneborch".

f. 59: „*Modus et forma conficiendi incaustum bonum*".

f. 61—104: *Commentarius in librum de anima.* „Circa inicium libri de anima est notandum × quam uero perfectam cognitionem nobis dignetur concedere pater et filius et spiritus sanctus. Amen. Et sic est finis, Deo gracias, per me Arnoldum de Rypen uisitantem in Luneborch".

f. 104—106: *Note uarie theologice.*

f. 106'—107: *Versus de uanitate mundi lingua Germanica scripti.* „ | Droch werelt myk gruwet vor dyn wesent | × | went unse arme sele mut resten im vromde land | ".

f. 107'—109: PAULUS DIACONUS: *Versus in laudem s. Benedicti.* „ | Ordiar unde tuos, sacer o Benedicte, triumphos | × | O Benedicte pater sint precor apta tibi | ". (Monumenta Germaniæ historica. Poetæ Latini I 36).

f. 110—110': *Note uarie philosophice.*

f. 111—148: ARISTOTELES: *Liber de sensu et sensato, una cum commentario.* „Quoniam de anima determinatum est secundum se in libro de anima et de uirtutibus ipsius × penitus non uidetur".

f. 149—160: ARISTOTELES: *Liber de memoria et reminiscentia, una cum commentario.* „De memoria et reminiscentia dicendum est postquam dictum est quid sit × tot sunt dicta".

f. 161—185: ARISTOTELES: „*Liber de sompno et uigilia*", *una cum commentario.* „De sompno et uigilia considerandum est × hominis preparatur".

f. 187—206': ARISTOTELES: „*Liber de longitudine et breuitate uite*", *una cum commentario.* „De eo autem quod quedam

longe sunt uite et alia breuis uite × euidens est ex predictis. Et sic est finis horum paruorum naturalium, Deo gracias, anno Domini 1441 feria tertia post festum sancti Tyburcii per me Arnoldum de Rypen uisitantem in Luneborch scolas sancti Johannis. Sunt collecta ibidem".

f. 207—348: *Questiones libri* ARISTOTELIS *de anima a* LAURENTIO LUNDORII *date.* „Circa libros de anima queritur primo, utrum de anima sit scientia × de omnibus questionibus trium librorum de anima . . . . . Anno Domini 1440 feria quarta post festum Dyonisii per me Arnoldum de Ripen collectum est presens excercitium reuerendi magistri Laurencii Lundorii studio particulari sancti Johannis in Luneborch".

f. 348'—349': *Registrum.*

f. 350: *De humoribus hominis.*

f. 350': *„Decem precepta Domini in Italico sermone".*

f. 351—384: *„Problemata corporis humani ex uariis Aristotelis et aliorum philosophorum libris similiter et medicorum extracta et collecta".* „Omnes homines natura scire desiderant. Scribit philosophorum princeps × ut dicit sanctus Augustinus".

f. 384—385: *„Alia problemata generalia et utilia.* Primo queritur, quare lepores dormiunt apertis oculis × quia aliqui homines habent uisum debilem . . . .".

f. 385': *De urbe Parisiana uersus.* „ | Mente reor sana non est ut Pariziana | × | nam duo postilla pro nummo dantur in illa | ".

f. 386—396': *„Dicta sapientium".* „Zedechias philosophus dicit: Purum amicum diligentem te scito × non utendo languescunt".

f. 396'—399': *„Excerpta dictorum philosophorum moralium antiquorum".* „Interrogauerunt Arasten, quando est bonum coire × tam de nocte quam de die".

f. 400—404': *Excerpta ex libro* BROCHARDI *de terra sancta.* „Notandum in partibus orientis sunt plures Christiani quam Saraceni. Notandum est autem in rei ueritate × audire deuotissimum est. Hec Brochardus de terra sancta, quam ipse totam perambulauit et diu ibi stetit. Anno Domini 1464 collegi istud".

Prov. Qui codicem scripsit ex diocesi Ripensi oriundus erat. (f. 348: „Ego Arnoldus Gherbrandi presbiter perlegi hunc librum anno Domini 1456, in parrochia Brødentz Ripensis

dioceseos uicerector; cf. ff. 58, 104, 206', 348). — *Poss.* Arnoldus Gherbrandi presbiter dioc. Ripensis. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 411 n. 580).

Ny kgl. S. 44 b fol. chart., sæc. xv, ff. 133, cm. 30,8×20,7. Litt. init. cum ornam. Tegum. sæc. xv in Italia factum.

f. 1—4': „THEODORI GRECI THESALONICENSIS *ad summum pontificem diuum Thomam Nicolaum V prefatio in problemata* ARISTOTELIS. Si te summe princeps diue Nicolae × beneficiis obtulisse tibi existimem".

f. 5—133': *Problemata* ARISTOTELIS *interprete* THEODORO GAZA. „Cur exuperantie nimie commitendi × Terrenum namque omne cum uritur nigrum effici solitum est".

Prov. Italia — *Poss.* I. F. Christie. (In interiore parte tegumenti: „E bibl. I. F. Christii"). — P. F. Suhm.

Ny kgl. S. 1833 fol. chart., sæc. xv, ff. 102, cm. 34×23.

f. 1—102': „*Questiones super librum* ARISTOTELIS *de anima compilate per magistrum* JOHANNEM DE GHIANDONO". „Inest enim mentibus hominum ueri boni × aut uera aut probabilia non diffido".

Prov. Codex scriptus est in conuentu Senarum per manum fratris Danielis de Dordraco. (f. 102': „Si da ponatur ita simul ni associatur et el unientur qui scripsit ita uocatur de Dordraco". „. . . . scripte in conuentu Senarum per fratrem Danielem de Dordrago in La . . . ."). — *Poss.* Frater Laurentius de Mechelinia. (f. 102': „Iste liber est mei fratris Laurentii de Mechelinia"). — Leonardus de Lucignano. — Frater Franciscus de Monasterio ordinis fratrum minorum. (f. 102': „Iste liber est ad usum mei fratris Francisci de Monasterio ordinis minorum, quem emi a Leonardo de Lucignano et pretium solui Senis die 2. Maii 1484"). — Empt. Lipsie anno 1921.

Ny kgl. S. 190 4to chart., sæc. xv, ff. 211, cm. 21,5×14,5.

Questiones circa libros Aristotelis de anima atque libros physicorum atque metaphysice. Multe alie questiones.

Prov. Germania. — *Poss.* Nicolaus Tyderici. — Johannes Bodenlicken. (f. 166: „Et sic est finis metaphisice disputate a magistro Nicolao Amsteldammis"; f. 61': „Liber magistri Jo-

hannis Bodenlicken emptus a baccalareo Nicolao Tyderici"; ibidem manu coeua scriptum est: „Phisicorum. Amsteldammis").

Thott 582 4to chart., sæc. xv, ff. 155, cm. 21×14,5.

f. 1—155: *Questiones de paruis logicis.* „Circa initium paruorum logicalium queritur primo, utrum de suppositione sit scientia × de quo Deus gloriosus sit benedictus in secula seculorum".

Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 412 n. 582).

Ny kgl. S. 1801 fol. chart., sæc. XIV, ff. 167, cm. 26,2×12.

f. 1—167: JOHANNES BURIDANUS: *Questiones in libros physicorum Aristotelis.* „Bonum sicut habetur primo Ethicorum quarto × sine compositione aliqua est unus et trinus, qui est benedictus in secula seculorum".

Prov. Gallia. — *Poss.* Johannes Peraudi. — Johannes Theobaldi. (f. 167: „Iste questiones sunt fratris Johannis Theobaldi conuentus Viannensis, quas emit a magistro Johanne Peraudi oriundo de ciuitate Vienensi precio 4 scutorum, que sibi fideliter soluit anno Domini 1393"). — Bibliotheca Diuionensis. (f. 1 [sæc. XVII—XVIII]: „Ex Mss. Bibliothecæ Diuio Burgund"). — V. Advielle. (In folio preligato [sæc. XIX]: „Collection V. Advielle". In tergo Ex libris et monogramma VA). — Anno 1920 Parisius emptus

Thott 583 4to chart., sæc. xv, ff. 67, cm. 21,5×14,5. Liber mutilus.

f. 1 [manu prima]: *Registrum in questiones circa libros phisicorum* ARISTOTELIS.

f. 2—26' [manu prima]: *Questiones circa libros phisicorum* ARISTOTELIS. „Queritur utrum de rebus naturalibus possumus × ulterius est notandum ////".

f. 27—67 [manu secunda]: *„Disputata circa libros de anima* [ARISTOTELIS] *reuerendi magistri* THEODERICI DE AMSTERDAMIS in studio Rozstocensi fideliter reportata".

f. 67 [manu tertia]: *Regimen bonum contra pestilentiam.*

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 412 n. 583).

Ny kgl. S. 1813 fol. membr., sæc. XIV (f. 48': „1358"), ff. 48, cm. 31×21,5. Codex in initio mutilus.

f. 1—48: Gualterus Burlaeus: *Expositio super libros octo Politicorum Aristotelis.* „///// Tractatus tertius tertii libri × facilius attingent ad felicitatem. Et in hoc finitur intencio Aristotelis super totum, quod translatum est de Greco in Latinum super librum, et Deo, qui dedit intelligere, sint gratie infinite".

f. 48—48': *Varie note.* „Explicit scriptum magistri Ansceri Burley super librum Politicorum anno Domini 1358 festo sancti Francisci".

Poss. Sir Thomas Phillipps. (f. 1: „Phillipps Ms. 482"). Codex Lundonii anno 1919 emptus est.

Gl. kgl. S. 208 fol. chart., sæc. xv (f. 186': „1470"), ff. 186, cm. 29,4×19,5. Litt. init. Tegum uetus.

f. 1—186': Chalcidius: *In Timaeum* Platonis *commentarius, in linguam Latinam translatus.* „Calcidius Osio salutem. Socrates in exhortationibus suis × sermo ad affectionem institutionis ingenue. 1470 *Τελος IONY.*"

Prov. Italia (ut docent littere initiales splendide picte atque scriptura). — *Poss.* f. 1 arma primi possessoris, vid. tab. III n. 6.

Litt. Bruun 265.

Gl. kgl. S. 157 fol. membr., sæc. viii—ix, ff. 175, cm. 34×25,2.

f. 1—175': Josephus: *De antiquitatibus.* „In principio creauit Deus × aliud prohibemur".

Prov. Gallia. — *Poss.* Monasterium s. Germani de Pratis [?]. — F. Lindenbrog. (f. 1: „H... b... de... .... Germani. F. Lindenbruch"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 63. — Cat. Nic. Heinsii n. 47: „Josephus Latine. Item aliud exemplar antiquiss." — Cat. Pechlin. n. 71. — Cat. Möllmann. n. 145).

Litt. Ellen Jørgensen: Friederich Lindenbrogs Forhold til en Gruppe Haandskrifter i det kgl. Bibliotek. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen VIII 131.

Gl. kgl. S. 156 fol. membr., sæc. xii exeunt., ff. 157, cm. 36×23,8. f. 2' et 3: Littere initiales coloribus splendidis depicte. Tegum. uetus.

f. 1: „Antiquitatum historie Josephi sunt libri 20, quorum primi 12 in hoc uolumine continentur, reliqui uero 8, qui hic omissi

fuerant, in alio uolumine habentur; habentur etiam in presenti uolumine eiusdem Josephi de Iudaico bello contra Romanos libri 8". [In primo folio codicis, qui Gl. kgl. S. 1571 4to inscribitur, eadem manus contenta uoluminis notauit].

f. 2'—89: JOSEPHUS: *De antiquitatibus. Liber I—XII.* Prologus. „Historiam conscribere disponentibus × defunctus est".

f. 89—156': JOSEPHUS: *De bello Judaico. Liber I—VII.* „Quoniam bellum, quod cum populo Romano × habuerint coniecturam". [Eadem manus uel saltem manus coeua]: „| Edidit in lumen satis utile Sydo uolumen | fidus eras fautor, Jhesu bone, Josephus auctor |". [cf. Gl. kgl. S. 3560 8vo f. 65, Gl. kgl. S. 1571 4to f. 132'].

Prov. Domus s. Marie in Nouomonasterio. — *Poss.* Domus s. Marie in Nouomonasterio alias Bordesholm. (f. 1: „Liber s. Marie in Nouomonasterio". — Catalogus Bordesholm. ex anno 1488 n. „C 14"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 62. — Cat. N. Heinsii. n. 47: „Josephus Latine. Item aliud exemplar antiquiss." — Cat. Pechlin. n. 69. — Cat. Möllmann. n. 146).

Litt. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 62.

Gl. kgl. S. 1571 4to membr., sæc. XII exeunt., ff. 210, cm. 25×16. f. 132': Littera initialis. Codex diuersis manibus exaratus aut duobus uel tribus libris compositus. Tegumentum in monasterio s. Marie in Bordesholm factum est, ut docet littera S sepius in corio impressa. In interiore parte tegumenti fragmentum libri confraternitatis, in quo nomina fratrum et sororum manibus sec. XV scripta. Codex liber catenatus fuit.

f. 1: „Antiquitatum historie Josephi sunt libri 20, quorum primi 12 in alio uolumine continentur, octo uero residui, qui ibi omissi fuerant, in presenti uolumine habentur". [Hec pauca manu eadem scripta sunt, que contenta uoluminis Gl. kgl. S. 156 fol. signati in primo folio notauit].

f. 1—129: JOSEPHUS; *De antiquitatibus. Liber XIII—XX.* „Quibus modis gens Judeorum × aliud prohibemur".

f. 129: CASSIODORUS *ad monachos Viuarienses de libris Josephi.*

f. 129—130': JOSEPHUS: *De antiquitatibus. Liber XIII 1—2 inc.*

f. 131: *Littere* CELESTINI III *pape ad Absalonem archiepiscopum Lundensem misse.* (Hasse: Schleswig-Holstein-Lauenburgische Regesten und Urkunden I n. 175).

f. 131: *Littere* CELESTINI III *pape ad Canutum Danorum regem misse.* (Ibid. n. 184).

f. 131: *Littere* CELESTINI III *pape ad clerum Danie misse* 23/12 *1192.* (Ibid. n. 173).

f. 132: *Littere* HENRICI *imperatoris ad Bernhardum ducem Saxonie misse* 4/12 *1194.* (K F. Stumpf-Brentano: Die Reichskanzler III 708 n. 508).

f. 132 [manu sæc. XIII]: „| Bernhardi dicta per Berthramum tibi scripta | morum doctrina, morborum sunt medicina |". [Hec fortasse spectant ad sermones, qui f. 132—206' scripti sunt, sed Bernardus Clareuallensis certe non est author sermonum].

f. 132—206: *Sermones.* „Sermo in aduentu Domini. Aspiciens a longe ecce uideo.... Sicut meminit fraternitas uestra × in horreo suo quod neminem credit ex merito suo. Dignetur Dominus...."

f. 207—208': *Epistola* GREGORII VIII *pape ad omnes Christifideles missa* 29/10 *1187.* (Jaffé-Loewenfeld: Regesta pontif. Rom. 16019).

f. 208'—209': *Epistola sancti* BERNARDI *abbatis* CLAREUALLENSIS *ad orientalis Francie clerum et populum.* „Sermo mihi ad uos de negotio Christi, in quo est utique salus × fuderunt sanguinem sanctorum in circuitu Iherusalem". (cf. Migne PL. 182. 564).

f. 209'—210: *Littere* SIDONIS *ad H. abbatem s. Michaelis in Hildensheim misse.* „Reuerendo domino H. ad titulum sancti Mychahelis abbati in Hildensheim S. pusilli gregis in Nouomonasterio minister exiguus munus orationum mutuum et deuotum seruitium. Si de statu monialis uestre Margarete prudentia uestra rescire uoluerit × nobis ad requirendum laborem grauem incumbere certissime nolumus Valete".

f. 210': *Registrum.* „In hoc uolumine continentur sermones. De aduentu Domini. Aspiciens a longe × Epistola Gregorii pape de negotio crucis. Item alia. Sermo: Mihi ad uos de negotio Christi".

Prov. Domus s. Marie in Nouomonasterio. — *Poss.* Domus s. Marie in Nouomonasterio alias Bordesholm. (f. 132': „Sum prepositi de Niemonstere". — f. 1: „Liber sancte Marie in Nouomonasterio". — Catalogus Bordesholm. ex anno 1488

n. „C 15“). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 174. — Cat. N. Heinsii. n. 47: „Josephus Latine. Item aliud exemplar antiquiss.“ — Cat. Pechlin. n. 39. — Cat. Möllmann n. 147).

Litt. Archiv f. ältere deutsche Geschichtskunde VII 155, 884. — Zeitschrift der Gesellschaft für Schlesvig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 64.

Ny kgl. S. 193 4to chart., sæc. XV, ff. 46, cm. 23,7×15. Litt. init. cum ornam. Codex mutilus et miserrime deletus. In marginibus multa recepta lingua Danica et Germanica sæc. XVII scripta.

f. 1—46': DIO CHRYSOSTOMOS: *De regno, interprete* FRANCISCO DE PICOLHOMINEIS. „//// orationem inuenire poterimus homines uagi × ad labores timide et imbecilles sunt quecunque ////“.

Prov. Italia. — *Poss.* D. G. Moldenhawer. (Donatio Moldenhaweriana ex anno 1824. n. 63).

Litt. Bruun 275. — Ada Adler: D. G. Moldenhawer og hans Haandskriftsamling (1917) 223.

Ny kgl. S. 212^{b} 4to chart., sæc. XV (f. 14, 16, 78, 141: „1496“), ff. 141, cm. 19,5×13,8. Tegum. uetus.

In interiore parte tegumenti: „*Ἀριστοφάνης ὡς ἀργαλέον πρᾶγμ' ἐστὶν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, δοῦλον γενέσθαι παραφρονοῦντος δεσπότου. καλῶς εἶπεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ*“. (Aristophanes: Plutus 1—2).

f. 1—14: PROCLUS PLATONICUS: „*Περὶ ἐπισταλτικοῦ χαρακτῆρος. De epistolari charactere libellus. Ὁ μὲν ἐπισταλτικὸς χαρακτὴρ* × *καὶ τῶν καταθυμιῶν ἀπολαύων*“. (Epistolographi Græci. Ed. R. Herscher (1873) 6—13). „*ἔτει τῶ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ σωτῆρος ἡμῶν γεννήσεως χιλιοστῶ τετρακοσιοστῶ ἐννεαχοστῶ ἔκτόῳ μηνὸς φεβρουαρίου ια. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἰωάννης ὁ Τριθημιὸς τοῦ μοναστηρίου τούτου ἐν σπανὴμ ἀββὰ γέγραφα εἰς τὴν ἐμοῦ χρῆσιον καὶ τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν*“.

f. 14': HOMERUS: *Ilias 1 1—8* [Græce].

f. 15—78: „*Περὶ ἐπισταλτικοῦ χαρακτῆρος. Χαλεπῶς μὲν φέρω* × *πράξων ἔιης διὰ σαυτὸν. ἔρρωσο*“. „*De epistolis componendis et dictandis.* Grauiter quidem fero × quod tu facturus es propter ipsum. Vale“. (Textus Græcus cum uersione Latina. (Methodus, una cum exemplis, conscribendarum epistolarum incerti autoris, Græce et Latine, nunquam antea

in lucem, edita [studio Joh. Harting] Basileæ [1548] 19—49, 51—77). „Finis cum Deo per me Joannem Trithemium abbatem monasterii Spanhem ordinis beati Benedicti anno a Christi natiuitate 1496 mensis Februarii octauo".

f. 79'—141: „*Μῦθοι Αἰσώπου. Περὶ ἀλώπεκος καὶ τράγου. Ἀλώπηξ καὶ τράγος διψῶντες* × *ἀπονέμουσι χάριτας*". „*Fabule* AESOPI. De uulpe et hirco. Vulpes et hircus sicientes in puteum descenderunt. × qui a periculo seruati benefactoribus tales reddunt gracias". (Textus Græcus cum uersione Latina) „Finis Aesopi fabularum anno Domini Ihesu Christi 1496 septimo Kalendas Marcii".

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes Trithemius. (In fol. preligato: „*βιβλίον τοῦ ἰωάννου Τριτημίου ἀββάτος*". — Codex noster est idem, qui in indice Græcorum uoluminum Joannis Trithemii sub numero 17 inuenitur. (Antipalus maleficiorum Johannis Tritemii Spanhemensis. Moguntiæ 1605)). — Monasterium s. Martini in Spanheim. (In interiore parte tegumenti: „Codex monasterii sancti Martini in Spanheim s. ordinis Benedicti Moguntine diocesis. Quem ego quidem Joannes Tritemius eiusdem loci abbas XXV scripsi anno etatis mee XXXIV, abbacie autem assumpte XIII, dominice autem natiuitatis 1496, ad usum meum ac fratrum grecitancium"). — Conradus Pfisterus. (In fol. preligato: „M. Conradus Pfisterus Basiliensis *φιλίατρος* me sibi proprium fecit 1611 in Apr."). — B. de Zimmermann anno 1865 codicem bibliothece Regie dono dedit.

Litt. Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kgl. Bibliotek. I (1864—69) XXVII. — Ada Adler: Catalogue supplémentaire des manuscrits grecs de la bibliothèque Royale de Copenhague (1916) 314.

Thott 389 fol. membr., sæc. xv, ff. 272, cm. 27,5×19. Litt. init.

f. 1—272': T. MACCIUS PLAUTUS: *Comoedie*

Prov. Italia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 309 n. 389).

Litt. Bruun 268.

Gl. kgl. S. 1994 4to membr., sæc. xv, ff. 347, cm. 16,6×11,5.

f. 1: Pictura, que scenam contabulatam monstrat. Hic Calliopus ex rotulo recitans, illic histriones fabulam agentes. Circa scenam spectatores astantes uidentur. Passim in imo mar-

gine parue picture. Litt. init. Codex mancus et male compactus.

f. 1—347': P. Terentius Afer: *Comoedie.*

f. 1—58': *Andria, premisso argumento* (in fine def.)

f. 59—121': *Eunuchus, premisso argumento* (in initio et fine def)

f. 122—176': *Heauton Timorumenos* (in initio def.)

f. 177—233: *Adelphoe, premisso argumento* (in initio def.)

f. 234—282': *Hecyra.*

f. 284—347': *Phormio, premisso argumento* (in initio def)

Prov. Gallia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard". — Bibl. Rostg. 462 n. 170). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 404 n. 66).

Litt. Nordisk Tidsskrift för vetenskap, konst och industri 1908: 591.

Thott 1047 4to chart., sæc. xv (f. 219': „1473"), ff. 219, cm. 20×14,5. Inter fol. 182 et 183 unum folium deest.

f. 1—219': P. Terentius Afer: *Comoedie.*

f. 1—5: *Argumenta prosaica in comoedias. De epitaphio Terentii, etc.*

f. 6: „*Epitaphium Terentii.* | Natus in exelsis tectis Cartaginis alte | × | hec quicumque legit, sic puto, cautus erit ".

f. 6—41': *Andria, premisso argumento.*

f. 42: „*Vita Thaidis.* | Pulchra puella nimis olim fuit nomine Thais | × | et testes oris riuos possunt esse cruoris ". (Migne PL 171. 1629).

f. 43—82: *Eunuchus, premissa didascalia.*

f. 82—119: *Heauton Timorumenos, premissis didascalia et argumento.*

f. 119—153: *Adelphoe, premissis didascalia et argumento.*

f. 153—182': *Hecyra, premisso argumento.*

f. 183—219': *Phormio, didascalia et argumento premissis.*

Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 435 n. 1047).

Thott 1046 4to membr., sæc. xv, ff. 150, cm. 24,4×17. Litt. init. Tegum. uetus in Italia factum.

f. 1—149': P. Terentius Afer: *Comoedie, cum notis marginalibus.*

f. 1—23: *Andria, premisso argumento.*

f. 23'—49: *Eunuchus, premissis didascalia et duobus argumentis.*
f. 49—75': *Heauton Timorumenos, premisso argumento.*
f. 75'—100': *Adelphoe, premisso argumento.*
f. 100'—123: *Hecyra, premissis duobus argumentis.*
f. 123—149': *Phormio, premissis duobus argumentis.*
f. 150: „*Epitaphium Terentii.* | Natus in excelsis tectis Kartaginis alte | × | hec quicunque legit, sic puto, cautus erit |".
f. 150: *Versus de operibus Terentii.* „ Est opere precium penitus cognoscere toto | × | mellifluis uestro allenius [rectius: alternis] ore |".
Poss. f. 1: Insignia primi possessoris miserrime deleta, vid. tab. IV n. 1. — W. A. Osten. (Bibl. Osten. (1764) 346 n. 1). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 435 n. 1046).

Ny kgl. S. 229 4to membr., sæc. xv, ff. 132, cm. 24×17. Litt. init. Prima pagina decorata. Tegum. uetus in Italia factum.
f. 1—132: P. Terentius Afer: *Comoedie.*
f. 1—23': *Andria, premisso argumento.*
f. 23'—47: *Eunuchus, premissis didascalia et duobus argumentis.*
f. 47—69': *Heauton Timorumenos, premissis didascalia et argumento.*
f. 69'—90: *Adelphoe, didascalia et argumento premissis.*
f. 90'—113': *Phormio, didascalia et argumento premissis.*
f. 113'—132: *Hecyra, didascalia et argumento premissis.*
f. 132: *Didascalia in Eunuchum.*
Litt. Bruun 276. — K. Dziatzko: Handschriftliches zu Terenz. Rheinisches Museum für Philologie. XXXIX (1884) 344.

Gl. kgl. S. 1995 4to membr., sæc. xii, ff. 15, cm. 23,5×13.
f. 1—15: *Commentarius in comoedias Terentii.* „Auctor iste legitur Affricanus fuisse × Ecce loquitur Bachis admirans quare a sene mandetur ///".
Poss. Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. (1784) 273 n. 3364). Codex in auctione capituli Hamburgensis anno 1784 emptus est.

Ny kgl. S. 55 fol. chart., sæc. xv, ff. 64, cm. 28,8×19,4. Codex mutilus.

f. 1—64: M. TULLIUS CICERO: *Epistole ad familiares. Lib. VIII —XVI.*

Prov. Italia. — *Poss.* Børge Riisbrigh Thorlacius. In auctione Thorlacii anno 1830 emptus.

Gl. kgl. S. 2002 4to chart., sæc. xv, ff. 76, cm. 28×20,5.

f. 1—9: M. TULLIUS CICERO: *Pro lege Manilia.* „Quanquam mihi semper × oportere".

f. 9—23: M. TULLIUS CICERO: *Pro Milone.* „Etsi uereor × sapientissimum quemque legit".

f. 23—38': M. TULLIUS CICERO: *Pro Cn. Plancio.* „Cum propter egregiam × pro me sepe multum efudistis".

f. 39—50': M. TULLIUS CICERO: *Pro P. Cornelio Sulla.* „Maxime uellem × crudelitatis famam repellamus".

f. 50'—54': M. TULLIUS CICERO: *Pro Archia poeta.* „Si quid est in me ingenii × qui iudicium exercet certe scio".

f. 54'—58: M. TULLIUS CICERO: *Oratio post reditum ad Quirites.* „Quod precatus a Joue optimo × cunctis suffragiis iudicarit".

f. 58—62': M. TULLIUS CICERO: *Oratio post reditum in senatu.* „Si patres conscripti × uirtutem et fidem nunquam amiserim".

f. 63—66: M. TULLIUS CICERO: *Pro M. Marcello.* „Diuturni silentii × cumulus accesserit".

f. 66—70: M. TULLIUS CICERO: *Pro Q. Ligario.* „Nouum crimen × te daturum".

f. 70—74': M. TULLIUS CICERO: *Pro rege Deiotaro.* „Cum in omnibus causis × clementie tue".

f. 74'—76: *Ex oratione* M. TULLII CICERONIS *post reditum ad Quirites.* „Quirites, etsi est homini magis optandum quam prospera × Italie gemitum pertulerunt".

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (In folio preligato: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 462 n. 182). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 404 n. 71).

Litt. J. N. Madvig: M. Tullii Ciceronis orationes selectæ duodecim. Hauniæ. 1830.

Gl. kgl. S. 1998 4to membr., sæc. XI exeunt., ff. 170, cm. 24,9 ×15,5 Litt. init. cum. ornam.

f. 1—78: M. TULLIUS CICERO: *De inuentione libri 2.* „Sepe et multum × in reliquis dicemus".

f. 78—167: M. TULLIUS CICERO: *Rhetoricorum ad Herennium libri 4.* „Etsi in negotiis × diligentia consequemur et exercitatione".

Prov. Italia uel Gallia. — *Poss.* Jean Nicot. (f. 1: „Ex bibliotheca Nicotiana 105". „*ὕφεσιν καὶ παῤῥησίαν.* Ne sanza sfinge ne senza Edipo"). — Bibl. Gottorpiensis.

Litt. Bruun 59. — L Delisle: Le cabinet des manuscrits III 393. — Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 46.

Gl. kgl. S. 1999 4to membr., sæc. XI, ff. 92, cm. 22,6×14,5.

f. 1—47: M. TULLIUS CICERO: *De inuentione libri 2.* „Sepe et multum × in reliquis dicemus".

f. 47—91': M. TULLIUS CICERO: *Rhetoricorum ad Herennium libri 4.* „At si in negotiis × diligentia consequemur et exercitatione".

f. 91'—92': *Fragmentum commentarii in Rhetorica ad Herennium.* „Si tam agentis persone quam geste rei turpitudine × aut pro re hominem".

Poss. Jean Nicot. (f. 1: „Ex bibliotheca Nicotiana 115. *ὕφεσιν καὶ παῤῥησίαν*". „Ne senza sfinge, ne senza Edipo"). — Bibl. Gottorpiensis.

Litt. L. Delisle: Le cabinet des manuscrits III 393.

Gl. kgl. S. 2000 4to membr., sæc. XII, ff. 134, cm. 22,6×14,1. Litt. init. cum ornam. Tegum. uetus. Olim liber catenatus.

f. 1'—68: M. TULLIUS CICERO: *De inuentione libri 2.* „Sepe et multum × in reliquis dicemus".

f. 68—133': M. TULLIUS CICERO: *Rhetoricorum ad Herennium libri 4.* „In negociis × diligentia consequemur et exercitatione".

Prov. Monasterium s. Marie in Nouomonasterio. — *Poss.* Monasterium s. Marie in Nouomonasterio alias Bordesholm. (In interiore parte tegumenti: „Liber sancte Marie in nouo monasterio"; in exteriore parte tegumenti signatura bibliothece pene deleta: „F x/////"; preterea codex inscriptus est „Vetus rethorica Tullii"; at in catalogo librorum domus s. Marie in Bordesholm anno 1488 exarato liber, qui dicitur „Vetus rethorica Tullii", F XIX signatus est). — Bibl. Gottorpiensis.

Litt. Bruun 59. — A. Wetzel: Die Reste der Bordesholmer Bibliothek in Kopenhagen. Zeitschrift der Gesellschaft für

Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 90. — Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 51.

Ny kgl. S. 119 8vo membr., sæc. XII, ff. 6, cm. 21×13,5. Fragmentum.

f. 1—6': M. TULLIUS CICERO: *De inuentione I 44—55*. „///// fuisse id iudicatum quod ad iudicatum afferatur quam id × Quintus per quem omnia ante oculos ////“

Poss. D. G. Moldenhawer. (Donatio Moldenhaweriana ex anno 1824 n. 136).

Litt. Ada Adler: D. G. Moldenhawer og hans Haandskriftsamling (1917) 239.

Gl. kgl. S. 2001 4to membr., sæc. XIII, ff. 41, cm. 17,5×11,10.

f. 1—41': M. TULLIUS CICERO: *De inuentione libri 2*. „Sepe et multum × in reliquis dicemus“.

Poss. Bibl. Gottorpiensis.

Ny kgl. S. 214^{b} 4to membr., sæc. XIII, ff. 101, cm. 22,4×15,4. Litt. init. In hoc uolumine re uera duo manuscripta continentur sc. Ms. *A* ff. 1—94 complectens et Ms. *B*., quod ff. 95—101 comprehendit.

f. 1—50: M. TULLIUS CICERO: *De inuentione libri 2*. „Sepe ac multum × in reliquis dicemus“.

f. 50—94: M. TULLIUS CICERO: *Rhetoricorum ad Herennium libri 4*. „Etsi negotiis familiaribus × consequemur exercitationis“.

f. 95—101: BOETIUS: *De differentiis topicis liber IV*. „Si quis operis titulum diligens examinator × in Aristotelis Topica nobis translata conscripsimus expeditum est“.

Poss. Augustus Barbaricus, dux Venetiarum † 1501. (f. 1: Insignia eius). — L. Tross. (In folio preligato: „Ex bibliotheca Lud. Tross Ph. Dr.“). — Fridericus VI rex. (Liber donationum bibliothecæ Regiæ sub anno 1836).

Litt. T. Baden: Notitia cimelii bibliothecæ Regiæ publicæ non in ultimis ponendi Hauniæ 1838. — Werlauff 357.

Thott 397 fol. membr., sæc. XIV, ff. 102, cm. 25,4×19,2. Pagina prima littera init. et floratura decorata.

f. 1—77: M. TULLIUS CICERO: *De oratore*. „Cogitanti mihi sepenumero × curamque laxemus“.

f. 77'—101': M. Tullius Cicero: *Ad Marcum Brutum orator*. „Utrum difficilius × me imprudentiam suscepisse".

f. 102' [sæc. xv]: T. Maccius Plautus: *Amphitruo II 2. 9—23.*

f. 102' [sæc. xv]: Franciscus Petrarcha: *Carmen.* „ | I begli occhi ondi fui percuso in guisa | × | perchio di lor parlando non mi stancho | ".

Prov. Italia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 309 n. 397).

Litt. R. J. F. Henrichsen: M. Tullii Ciceronis de oratore libri tres. Hauniæ 1830. — Bruun 272.

Gl. kgl. S. 428 fol. membr. et chart., sæc. xv (f. 129: „1437"), ff. 129, cm. 29,$_{3}$×21.

f. 1—79: M. Tullius Cicero: *De oratore libri 3.* „Cogitanti mihi sepe × curamque laxemus".

f. 80—129: M. Tullius Cicero: *Rhetoricorum ad Herennium libri 4.* „Etsi negotiis familiaribus × diligentia consequemur et exercitatione".

Prov. Italia. — *Poss.* Scipio Martholi de Cesis. (f. 129: „Scipionis Martholi de Cesis et amicorum"). — Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard emit Romæ 1699". — Bibl. Rostg. 462 n. 176). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 404 n. 70).

Litt. R. J. F. Henrichsen: M. Tullii Ciceronis de oratore libri tres. Hauniæ 1830.

Gl. kgl. S. 1996 4to membr., sæc. xv, ff. 139, cm. 23,$_{8}$×14,$_{5}$. Prima pagina Italico more decorata est. Litt. init. cum ornam.

f. 1—139: M. Tullius Cicero: *Rhetoricorum ad Herennium libri 4.* „Etsi negociis × diligentia consequamur exercitationis".

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (In folio preligato: „Fridericus Rostgaard emit Romæ 1699". — Bibl. Rostg. 462 n. 174.) — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 404 n. 68).

Litt. Bruun 270.

Gl. kgl. S. 1997 4to membr., sæc. xv, ff. 108, cm. 23,$_{3}$×14,$_{8}$. Litt. init. cum ornam. Tegum. uetus.

f. 1—81': M. Tullius Cicero: *Rhetoricorum ad Herennium libri 4.* „Etsi negotiis familiaribus × diligentia consequemur et exercitatione".

f. 82—108: M. TULLIUS CICERO: *Oratio pro Milone.* „Etsi uereor, iudices, ne turpe sit × sapientissimum quemque legit“.

Prov. Italia. — *Poss.* Nomina possessorum primorum deleta sunt e. g. f. 108: „Liber //////// de Florentia“. Philippus Strozzi forsitan codicem possederit, cum nomen eius calamo currente in interiore parte tegumenti scriptum sit. — Fr. Rostgaard. (In folio preligato: „Fridericus Rostgaard emit Romæ 1699“. — Bibl. Rostg. 462 n. 175). — Chr. Danneskiold Samsøe. (Bibl. Dannesk. 404 n. 69).

Litt. Bruun 270.

Thott 1049 4to chart., sæc. xv, ff. 55, cm. $20,_{6}\times 13,_{4}$. Codex in fine mancus.

f. 1—55': M. TULLIUS CICERO: *Rhetoricorum ad Herennium libri 4.* „Etsi negociis familiaribus × ea que fugienda est que recte uidebit /////“

Prov. Italia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 435 n. 1049).

Thott 396 fol. membr., sæc. xv, ff. 112, cm. $27,_{8}\times 18,_{8}$. Litt. init. cum ornam. Tegum. uetus. Olim liber catenatus.

f. 1—72': M. TULLIUS CICERO: *Rhetoricorum ad Herennium libri 4.* „Etsi negotiis familiaribus × diligentia consequemur et exercitatione“.

f. 73—96: M. TULLIUS CICERO: *De partitionibus oratoriis.* „Studeo mi pater × nullum maius expecto“.

f. 97—112: M. TULLIUS CICERO: *Ad C. Trebatium Topica.* „Maiores res nos scribere aggressos × non debita accedere“.

Prov. Italia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 309 n. 396).

Litt. Bruun 270.

Gl. kgl. S. 3542 8vo membr., sæc. XIII, ff. 15, cm. $15,_{4}\times 9,_{2}$.

f. 1—15: M. TULLIUS CICERO: *De senectute.* „O Tite, si quid ego × re experti probare possitis“.

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 105. — Cat. Möllmann. n. 244).

Thott 301 fol. membr., sæc. XIV, ff. 65, cm. $27,_{7}\times 20,_{7}$. Litt. init.

f. 1—41': M. TULLIUS CICERO: *De officiis.* „Quanquam te, Marce filli, annum iam audientem Cratipum × preceptisque letabere“.

f. 42—53: M. TULLIUS CICERO: *De amicitia.* „Quintus Mucius augur Sceuola multa narare × prestabilius putetis".
f. 53—63': M. TULLIUS CICERO: *De senectute.* „O Tite, si quid ego × probare possitis".
f. 63'—65': M. TULLIUS CICERO: *Somnium Scipionis.* „Cum in Africa × ego sompno solutus sum".
Prov. Italia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 301 n. 301).

Gl. kgl. S. 1903 4to membr., sæc. xv, ff. 58, cm. 17,2×11,3. Litt. init. Tegum. uetus.
f. 1—25: M. TULLIUS CICERO: *De amicitia.* „Quintus Mucius Sceuola augur multa narrare × prestabilius putetis".
f. 25'—47: M. TULLIUS CICERO: *De senectute.* „Licet enim michi hisdem uersibus × probare possitis".
f. 47'—58': M. TULLIUS CICERO: *Paradoxa.* „Animaduerti Brute × existimandi sunt".
Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (In folio preligato: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 464 n. 189). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 404 n. 75).
Litt. Bruun 271.

Gl. kgl. S. 3541 8vo membr., sæc. xv, ff. 229, cm. 11,2×7,8. Litt. init.
f. 1—227: M. TULLIUS CICERO: *De officiis, premisso registro.* „Quanquam te Marce, × preceptisque letabere".
f. 228—229 [manu secunda]: *Note de libro, qui de officiis inscribitur, de regibus Numidie etc.*
Prov. Italia. — *Poss.* Magnus Friis. (In interiore parte tegumenti: „Magnus Frisius").
Litt. Bruun 272.

Gl. kgl. S. 1902 4to membr., sæc. xv, ff. 62, cm. 22,9×13,8. Prima pagina decorata. Litt. init.
f. 1—62': M. TULLIUS CICERO: *De officiis.* „Quamquam, Marce fili, × preceptisque letabere".
Prov. Italia. — *Poss.* f. 1: Arma primi possessoris, vid. tab. IV n. 2. — P. Scavenius. (In interiore parte tegumenti signatura: „N. 7 in Q". — Bibl. Scav. 369 n. 7).
Litt. Bruun 272.

Gl. kgl. S. 378 fol. membr., sæc. xv (f. 40': „1425"), ff. 40, cm. 26,5×19,4. Litt. init.

f. 1—40': M. TULLIUS CICERO: *De officiis.* „Quamquam te, Marce × preceptisque letabere. Marci Tullii Ciceronis liber tertius et ultimus explicit manu mei Johannis Andree de Camulio 1425 die 26. Aprilis. Deo gracias".

Prov. Italia. — *Poss.* f. 1: Arma primi possessoris, vid. tab. IV n. 3. — Valerius Cyllonius Victor. (In folio preligato: „Valerii Cyllonii Victoris et amicorum emptus Rome aureis duobus a quodam bibliopola"). — Fr Rostgaard. (In folio preligato: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 463 n. 185). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 404 n. 73).

Litt. Bruun 271.

Gl. kgl. S. 379 fol. chart., sæc. xv, ff. 73, cm. 29,4×21,2 Litt. init.

f. 1—73': M. TULLIUS CICERO: *De officiis.* „Quamquam te, Marce × preceptisque letabere".

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 463 n. 186). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 404 n. 72).

Litt. Bruun 272.

Gl. kgl. S. 3543 8vo membr., sæc XII, ff. 22, cm. 14×3,8. Liber mutilus.

f. 1—2': *Varia de Augusto cesare ex Saturnalibus Macrobii et aliis scriptis excerpta.* „//// detrahis scilicet doctissimus corrigis × claudetur cupido ////".

f. 3—4: *Versus de consanguinitate, affinitate etc.*

f. 4—12: M. TULLIUS CICERO: „*Paradoxa Stoicorum* Animaduerti Brute × inopes et pauperes estimandi sunt".

f. 12—18': „*Facecie* SENECE *excerpte epistolarum ad Lucilium.* Non puto pauperem, cui quantulumcunque × orator quid ////".

f. 19—22': *Liber dictaminum.* „De dictamine tractaturi primum eius diffinitionem ponamus × per quos uestram uoluntatem nobis rescribite".

Poss. Fr. Lindenbrog. (f. 4: Signatura: „N. 7"; cf. Gl. kgl. S. 21, 26, 1341, 1343, 1344, 1354, 1518, 1616, 1849, 3545). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 135. — Cat. Möllmann. n. 243).

Gl. kgl. S. 1904 4to Re uera duo manuscripta *A* et *B*.

A. membr. et chart., sæc. XIV, ff. 61, cm. $20{,}_4 \times 13$.

f. 1—24': „M. TULLII CICERONIS *ad Titum Pomponium Atticum de senectute liber*". „O Tite, si quid ego × re experti probare possitis".

f. 25—49': „M. TULLII CICERONIS *de amicitia liber*". „Quintus Mucius augur Seuola multa memoriter × nihil amicitia prestabilius putetis".

f. 49'—61': „M. TULLII CICERONIS *de paradoxis ad Brutum liber*". „Animaduerti Brute × pauperes existimandi sunt. M. Tullii Ciceronis de paradoxis ad Brutum liber explicit. In hoc uolumine continetur de senectute, primo, amicitia, secundo, de paradoxis, tertio".

B. chart., sæc. XV (f. 150: „1466"), ff. 100, cm. $20{,}_4 \times 13$.

f. 63—93: „*Vita Esopi Latina per* RINUCIUM *facta ad reuerendissimum patrem dominum Thomam, tituli sancte Susanne presbiterum cardinalem, hodie Nicolaum papam V.* Nouas nimirum merces, reuerendissime × qui mortis Esopi auctores fuerunt".

f. 94—94': *Littere* RINUCII *Laurentio Lauine date.*

f. 94'—95: *Littere* RINUCII *A[ntonio], tituli sancti Chrysogoni presbitero cardinali, date.*

f. 96—133: *Fabelle* AESOPI *ab* OMNIBONO LEONICENSI *de Greco in Latinum traducte.* „Prohemium Omnibon Leonicensis in fabellas Aesopi ad Johannem Franciscum principem Mantuanum. Respicienti mihi etatis pristine uiros et eorum mores × benefactoribus suis officere uidemus".

f. 133—150: GREGORIUS CORTARIUS *Venetus*: *Fabelle quedam.* „Prohemium Gregorii Cortarii Veneti in quasdam fabellas ad Philippum Cortarium. Sepenumero consideranti, Philippe frater, etatis pristine uiros × si sensero te bonarum arcium studiis delectari. Vale feliciter etc. Finis Deo gratias 1466".

f. 150'—162: LEO BAPTISTA ALBERTUS: *Fabelle XCVIIII.* „Leo Baptista Albertus Francisco marescalchio s. p. d. Si quis tibi amicus dono dederit poma × perpendisti ridere nimphe".

Prov. Italia. — *Poss.* Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 404 n. 74).

Gl. kgl. S. 211 fol. membr., sæc. IX, ff. 8, coll. 2, cm. $26{,}_8 \times 19{,}_7$. Librarii, nam duo scribe fuisse uidentur, rubro in titulis et litteris initialibus depingendis usi sunt. f. 1—f. 7 col. 1 prima

manu, f. 7 col. 2—f.8' col. 2 manu secunda script. f. 1: Signatura: „Q 4784".

f. 1—8': T. LUCRETIUS CARUS: *De rerum natura I—II 456.* „| Aneduum genetrix, hominum diuomque uoluptas | × | omnia postremo que puncto tempore cernis |/////".

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. N. Heinsii. n. 62. — Cat. Lindenbrog. n. 82. — Cat. Pechlin. n. 257. — Cat. Möllmann. n. 258).

Litt. T. Lucretius Carus: De natura rerum libri sex (1725). Ed. S. Havercampii. Præfatio. – Burmanni sylloge epistolarum III (1727) 506. — R. J. F. Henrichsen: De fragmento Gottorpiensi Lucretii. Odense Skoleprogram 1846. — Chatelain: Paléographie des classiques latins 16, LIX. — T. Lucretius Carus: De rerum natura. Lateinisch und deutsch von H. Diels (1923). Præfatio XVII.

Thott 1052 4to chart., sæc. xv, ff. 69, cm. 20,5×14.

f. 1–69: Q. HORATIUS FLACCUS: *Carmina.* „ | Mecenas atauis edite regibus | × | progeniem Veneris canemus | ".

Prov. Italia. — *Poss.* Collegium Agenense societatis Jesu. (f. 1: „Coll. Age. Soci. Je. Catal. Inscrip.") — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 436 n. 1052).

Gl. kgl. S. 2016 4to membr., sæc. xv, ff. 96, cm. 17,4×12. Prima pagina more Italico decorata. Tegum uetus in Italia factum.

f. 1—78: Q. HORATIUS FLACCUS: *Carmina.* „ | Mecenas atauis edite regibus | × | progeniem Veneris canemus | ".

f. 78—94: Q. HORATIUS FLACCUS: *Epodon.* „ | Ibis Liburnis inter alta nauium | × | plorem artis in te nihil agentis exitum | ".

f. 94—96: Q. HORATIUS FLACCUS: *Carmen seculare.* „ | Phebe siluarumque potens Diana | × | dicere laudes | ".

Prov Italia. – *Poss.* f. 1: Arma primi possessoris, vid. tab. IV n. 4. — Fr. Rostgaard. (In interiore parte tegumenti: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 465 n. 202). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405 n. 81).

Litt. Q. Horatii Flacci opera omnia ed. Jac. Baden (1793) XVII. — Bruun 255, 269.

Thott 1051 4to membr., sæc. xv, ff. 162, cm. 22,5×15,4. Prima pagina Italico more decorata. Litt. init. Tegum. uetus.

f. 1—64: Q. Horatius Flaccus: *Carmina*. „| Mecenas atauis edite regibus | × | progeniem Veneris canemus |“.

f. 64—77': Q. Horatius Flaccus: *Epodon liber*. „| Ibis Liburnis inter alta nauium | × | plorem artis in te nihil agentis exitum |“.

f. 77'—79: Q Horatius Flaccus: *Carmen seculare*. „| Phoebe siluarumque potens Diana | × | discere laudes |“.

f. 80—89': Q. Horatius Flaccus. *De arte poetica*. „| Humano capiti ceruicem pictor equinam | × | non missura cutem, nisi plena cruoris, hyrudo |“.

f. 90—133: Q. Horatius Flaccus: *Sermones*. „| Qui fit, Mecenas, ut nemo, quam sibi sortem | × | Canidia afflasset peior serpentibus Afris |“.

f. 133'—162: Q. Horatius Flaccus: *Epistole*. „| Prima dicte mihi, summa dicende camena | × | rideat et pulset lasciua decentius etas |“.

Prov. Italia uel Hispania. — *Poss.* f. 1: Arma primi possessoris deleta sunt. — Geronimo Climente. — Luis de Aquinones. — Pedro de Quintamilla. (f. 162' [sæc. xvi]: „Este libro es de don Geronimo Climente“. „Al Luis de Aquinones y Pedro de Quintamilla“). — Corn. Lerche. — Vinc. Lerche. — Chr. Lerche. — W. A. Osten. (Bibl. Osten (1764) 346 n. 2). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 436 n. 1051).

Litt. Q. Horatii Flacci opera omnia ed. Jac. Baden (1793) VII. — Werlauff 308.

Ny kgl. S. 55b fol. chart., sæc. xv, ff. 56, cm. 32 × 20,5. In marginibus et inter lineas multe glosse.

f. 1—34: Q. Horatius Flaccus: *Epistole*. „| Prima dicte michi, summa dicende camena | × | rideat et pulset lasciua decentius etas |“.

f. 34': *De Q. Horatio Flacco et operibus eius.*

f. 35: „*Magister* Hinricus Roethenensis *ad Horatium*. | Carminum censor, fidicen suauis | × | ponderat illum |“.

f. 36—48': Q. Horatius Flaccus: *De arte poetica*. „| Humano capiti ceruicem pictor equinam | × | minxerit in patrios cineres, an triste bidental /////“

f. 49—50': „*Comedia de lepore quodam*“. Comedie persone: Petrus, Stephanus, Jheronimus, Theobaldus. „Vere illos laudandos puto, qui uidendorum gracia prodigiorum diuersas oras peragrarunt × Petrus: Gaudere tu quidem. Jheronimus: Con-

stanti animo estote, rem uobis gratam refferam. Stephanus: Enarra. Jheronimus: Lepus est, ut michi Theobaldus asserit. Stephanus: At uix credo. Jheronimus: Est quidem credendum. Animis uos exonerate et leti mecum domum meam petite Valete et plaudite. M. recensuit".

f. 51—52': Q. Horatius Flaccus: *Carmen seculare.* „| Phebe siluarumque potens Dyana | × | Dicere laudes |".

f. 53: „*Carmen nobilium questionum* Johannis de Werdea. | Quis recte rex est? Se ratione regens | × | Quis sine peccato? Credite, nullus homo |".

f. 53'—55: „*Versus paschales* Sedulii *poete.* | Salue festa dies toto uenerabilis euo | qua Deus infernum uicit et astra tenet | × | Altera de populo uernat adepta tuo |".

f. 55—56: „*Letania.* | Ardua spes mundi solidator et inclite celi | × | Y basileos Criste eleyson ymas |".

f. 56—56': „*Carmen sapphicum adonicum in honorem dedicationis templi.* | Christe cunctorum dominator alme | × | semper euum |".

Prov. Germania. — *Poss.* G. Kloss. (In interiore parte tegumenti signatura Georgii Klossi pene deleta).

Ny kgl. S. 56 fol. membr., sæc. xi, ff. 8, cm. 32,5×23. Quaternio una, que „VII" signata est.

f. 1—8': P. Ouidius Naso: *Metamorphoses IX 316—X 707.*

Gl. kgl. S. 2008 4to membr., sæc. xii, ff. 156, cm. 24,3×14. Litt. init.

f. 1'—2': *Varia philosophica.* „Quidam philosophi fuerant, qui mundum Dominum de nichilo fecisse credebant × ut de elementis diuersum ab eis faciat".

f. 3: „*Materia Ouidii methamorphoseos.* Cum omnis prolixitas fastidium generat × sirinx in harundinem".

f. 4—156: P. Ouidius Naso: *Metamorphoses, cum glossis.* „| In noua fert animus mutatas dicere formas | × | si quid habent ueri uatum presagia, uiuam |".

Poss. I. M. Winckler. (f. 156: „Joh. Mart. Winckler licentiatus reuerendi capituli Hamburgensis secretarius"). — Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. 273 n. 3368). In auctione capituli Hamburgensis anno 1784 codex emptus est.

Gl. kgl. S. 2009 4to membr., sæc. XIII, ff. 110, cm. 24,6×11. Litt. init.

f. 1—109': P. Ouidius Naso. *Metamorphoses.* „ | In noua fert animus mutatas dicere formas | × | si quid habent ueri uatum presagia, uiuam | ".

f. 109'—110: *Regule grammatice.* „Littere alie sunt uocales, alie consonantes × in duplici consonante".

Poss. Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. 273 n. 3366). In auctione capituli anno 1784 emptus.

Thott 1050 4to membr., sæc. XIV, ff. 130, cm. 23,6×14,5. Litt. init.

f. 1—130: P. Ouidius Naso: *Metamorphoses, cum glossis.* „ | In noua fert animus mutatas dicere formas | × | si quid habent ueri uatum presagia, uiuam | ".

f. 130': *De uita Ouidii et operibus eius.* „Quoniam turpe est artifici materiam ignorare × ante mare etc."

Poss. Conuentus quidam ordinis predicatorum. (f. 1: „Iste liber est fratrum predicatorum . . . . scm̄ M . . ."). — Petrus Capella. (f. 1: „Iste liber fuit fratris Petri Capelle . . . . fratrum predicatorum Lemouicensium"). — Collegium Lemouicense societatis Jesu. (f. 1: „Collegii Lemouicensis societatis Jesu catalogo inscriptus"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 436 n. 1050).

Gl. kgl. S. 2011 4to membr., sæc. XII, ff. 57, cm. 19,5×9,8. Litt. init.

f. 1—57': P. Ouidius Naso: *Fasti, cum glossis interlinearibus.* „ | Tempora cum causis Latium digesta per annum | × | confusam placidi morte fuisse ducis? | /////"

Poss. Fr. Lindenbrog. (f. 1: „Ovidii fasti" manu Lindenbrogii script.). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrogii n. 104. — Cat. N. Heinsii n. 77. — Cat. Pechlin. n. 173).

Litt. Nic. Heinsius: P. Ouidii Nasonis opera (1661) III. Notæ in sex libros Fastorum.

Gl. kgl. S. 2010 4to membr., sæc. XIII, ff. 45, cm. 24,6×12,7.

f. 1'—45': P. Ouidius Naso: *Fasti, cum glossis.* „ Tempora cum causis Latium digesta per annum | × | annuit Alcides increpuitque lira | ".

Poss. I. M. Winckler. (f. 45': „Joh. Mart. Winckler, lic. reuerendi

capituli Hamburgensis secretarius"). — Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. 274 n. 3369).

Gl. kgl. S. 2012 4to chart., sæc. xv, ff. 144, cm. 20 × 13,5. Tegum. uetus.

f. 1—137: P. Ouidius Naso: *„De fastis.* | Tempora cum causis Latium digesta per annum | × | annuit Alcides increpuitque lira |".

f. 137—138' [manu secunda sæc. xv]: *Calendarium.*

f. 139'—144 [sæc. xvii]: *„Alcuni facetti et giochi di mano belissimi".*

Prov. Italia. — *Poss.* P. Scavenius. (In interiore parte tegumenti signatura: „N. 6 in Q". — Bibl. Scav. 369 n. 6).

Ny kgl. S. 219b 4to membr., sæc. xv, ff. 156, cm. 24×14. Litt. init. Tegum uetus in Italia factum.

f. 1—38': P. Ouidius Naso: *Amores I—III 14. 44.* „| Qui modo Nasonis fueramus quinque libelli | × | si fuerint oculis probra uidenda meis | /////"

f. 39—74: P. Ouidius Naso: *Ars amandi.* „| Si quis in hoc artem populo non nouit amandi | × | inscribant spoliis: Naso magister erat |".

f. 75—87: P. Ouidius Naso: *Remedia amoris.* „| Legerat huius Amor nomen titulumque libelli | × | carmine sanati femina uirque meo |".

f. 88—140: P. Ouidius Naso: *Heroides. Epistule I—XIV, XVI —XXI* 12. „| Hanc tua Penelope lento tibi mittit, Ulixe | × | quos uereor paucos ne uelit esse mihi |".

f. 140': *De libro Ouidii, qui Heroides inscribitur.* „| Scio per hos uersus cuique sit epistola missa | × | carmina Nasonis, que tenet iste liber |".

f. 141—144: „P. Ouidius Naso: *Heroides. Ep. XV.* „| Nunquid, ubi aspecta est studiose littera dextre | × | ut mihi Leucadie fata petantur aque |".

f. 145: Pseudo Ouidius: *Epistula Phaonis ad Sappho.* „| Littera, quid dubitas, simulac mihi reddita dextre | × | dulcia temptabo, furta iocunda mihi |". (Wiener Studien X (1888) 167).

f. 145'—155: P. Ouidius Naso: *Ibis.* „| Tempus ad hoc lustris bis iam mihi quinque peractis | × | et pede quo debent acria bella geri |".

f. 155'—156: Pseudo Ouidius [Ofilius Sergianus]: *Pulex.*

„| Parue pulex et amara lues mimica puellis | × | et iam nil mallet quam sibi me socium |“.

Prov. Italia.

Gl. kgl. S. 2014 4to membr., sæc. XII, ff. 47, cm. 19×10.

f. 1—46': P. OUIDIUS NASO: *Tristia I—V 10, 51.* „| Parue, nec inuideo, sine me, liber, ibis in urbem | × | Quid loquor, ah demens? ipsam quoque perdere uitam | /////“

Poss. I. M. Winckler. (f. 46': „Joh. Mart. Winckler licentiatus reuerendi capituli Hamburgensis secretarius“). — Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. 274 n. 3370). In auctione capituli Hamburgensis anno 1784 codex emptus est.

Gl. kgl. S. 2013 4to membr., ff. 198, cm. 23,7×17,3. Re uera codex noster tria manuscripta continet sc. *A* (f. 1—66) sæc. XIII script., *B* (f. 67—143) sæc. XIII script., *C* (f. 144—198) sæc. XII script. Tegum. uetus.

f. 1—66': P. OUIDIUS NASO: *Tristia, cum glossis.* „| Parue, nec inuideo, sine me, liber, ibis in urbem | × | laudat et ortatu comprobat acta suo |“.

f. 67—143': P. OUIDIUS NASO: *Heroides I—XXI 12, cum glossis.* „| Hanc tua Penelope lento tibi mittit, Ulixe | × | quos uereor paucos ne uelit esse mihi |. Explicit liber epistolarum“.

f. 144—198: P. OUIDIUS NASO: *Epistule ex Ponto, cum glossis.* „| Naso Thomitane iam non nouus incola terre | × | non habet in nobis iam noua plaga locum |“.

Poss. Sandelin. (f. 1 et 144: „Sandelin“). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 101. — Cat. Möllmann. n. 248).

Litt. P. Ouidii Nasonis opera ed. N. Heinsius (1661).

Gl. kgl. S. 2015 4to membr., sæc. XI—XII, ff. 40, cm. 20,1×12,3.

f. 1—15: *Glosse in epistolas ex Ponto Ouidii.* „Ouidius in exilio positus hunc librum composuit × ex parte matris a Messalino“.

f. 15'—24: *Glosse in artem amatoriam Ouidii.* „Circa hunc auctorem hec sunt inquirenda × laudet me et opus meum per cuncta seculorum secula“.

f. 24—40: *Glosse in opuscula Ciceronis de senectute et de amicitia.* „Agit Cicero in hoc opere de senectute × in intimo cordis retenta“.

Poss. Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. 274 n. 3372). In auctione capituli Hamburgensis anno 1784 codex emptus est.

Gl. kgl. S. 2006 4to membr., sæc. XII, ff. 91, cm. 23,6×10,7. Litt. init.

f. 1–91: P. VERGILIUS MARO: *Aeneis, cum glossis.* „ | Arma uirumque cano, Troie qui primum ab horis | × | uitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras | “.

Poss. I. M. Winckler. (f. 91: „I. M. Winckler licentiatus reuerendi capituli Hamburgensis secretarius“). — Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. 273 n. 3360). In auctione capituli Hamburgensis anno 1784 codex emptus est.

Litt. P. Virgilii Maronis opera. Ed. N. V. Dorph. (1829).

Gl. kgl. S. 2007 4to membr., sæc. XII, ff. 118, cm. 23,8×12. Litt. init.

f. 1: *„Epitaphia Virgilii, que scripta sunt a 12 sapientibus“.* „ | Mantua me genuit, Calabri rapuere, tenet nunc | × | per siluas, per rus uenit ad arma uirum | “.

f. 1: *Tetrasticha de Vergilio.* „ | Prima mihi Musa est sub fagi Tityrus umbra | × | cum tibi me rapuit, Mantua, Parthenope | “.

f. 1–1': *„Versus* VIRGILII *ad imperatorem.* | Nocte pluit tota redeunt spectacula mane | × | sic uos, non nobis uellera fertis oues | “.

f. 1': VERGILIUS *de se ipso.* „ | Meonium quisquis Romanum nescit Homerum | × | hec Grais constant singula, trina mihi | “.

f. 1': *Epitaphium Theobaldi comitis Flandrie.* „ | Par iubar in terris extinctum sidera lugent | × | extersitque dies perniciosam diem | “.

f. 1': *Epitaphium Vergilii.* „ Pastor, arator, eques, paui, colui, superaui | capras, rus, hostes, fronde, ligone manu | “.

f. 1': P. OUIDIUS NASO: *Argumentum primi libri Eneidis.* „ | Eneas primo Libie depellitur horis | × | Excidium Troie iussus narrare parabat | “.

f. 1': P. OUIDIUS NASO: *Super 12 libris Eneidis.* „ | Primus habet, Libycam ueniant ut Troes in urbem | × | Ultimus imponit bello Turni nece finem | “.

f. 1': P. VERGILIUS MARO: *Versus introductorii Eneidis.*

„ | Ille ego qui quondam gracili modulatus auena | × | gratum opus agricolis, at nunc horrentia Martis | ".

f. 2—118: P. VERGILIUS MARO: *Eneis, cum glossis.* „ | Arma uirumque cano, Troie qui primus ab horis | × | uitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras | ".

f. 118: *Versus* OCTAUIANI CESARIS *de arte librorum Vergilii.* „ | Ergone supremis potuit uox improba uerbis | × | laudetur, uigeat, placeat, relegatur, ametur | ".

f. 118': HILDEBERTUS *episcopus Cenomanensis: Versus de excidio Troie.* „ | Pergama flere uolo fato Danaum data solo | × | femina fatalis, femina plena malis | ".

Poss. I. M. Winckler. (f. 118': „I. M. Winckler licentiatus reuerendi capituli Hamburgensis secretarius"). — Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. 273 n. 3361). In auctione capituli Hamburgensis anno 1784 codex emptus est.

Litt. P. Virgilii Maronis opera. Ed. N. V. Dorph (1829) — Anthologia Latina. Ed. Fr. Buecheler et A. Riese (1894).

Gl. kgl. S. 2005 4to membr., sæc XIII, ff. 83, cm. 25,5×14,4. Litt. init.

f. 1—83': P. VERGILIUS MARO: *Aeneis, cum argumentis* OUIDII. „ | Arma uirumque cano, Troie qui primum ab horis | × | uitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras | ".

Poss. Bibl. Gottorp, (Cat. Lindenbrog n. 98. — Cat. N. Hensii n. 73. — Cat. Pechlin. n. 167. — Cat. Möllmann. n. 246).

Litt. P. Virgilii Maronis opera. Ed. N. V. Dorph (1829).

Thott 312 8vo membr., sæc. XII, ff. 78, cm. 18,1×10. Codex in fine mancus.

f. 1—10: P. VERGILIUS MARO: *Bucolica.* „ | Tytire, tu patule recubans sub tegmine fagi | × | Ite domum sature, uenit Hesperus, ite capelle | ".

f. 10—37': P. VERGILIUS MARO: „*Georgicon.* | Quid faciat letas segetes, quo sidere seruet | × | Tytire, te patule cecini sub tegmine fagi | ".

f. 38—78': P. VERGILIUS MARO: *Eneis.* „ | Arma uirumque cano, Troie qui primo ab horis | × | custodes, seuit canum latratus in auras | /////"

Poss. O. Thott (Bibl. Thott. VII 523 n. 312).

Litt. Publii Virgilii Maronis Georgicon. Ed. J. H. Voss (1789) XXIII. — P. Virgilii Maronis opera. Ed. N. V. Dorph (1829).

Gl. kgl. S. 429 fol. membr., sæc. XIV, ff. 196, cm. 34×23,5. Litt. init. hist. et cum ornam. Commentarii manu sæc. XV adscripti.

f. 1—13: P. VERGILIUS MARO: *Bucolica*. „ | Tityre, tu patule recubans sub tegmine fagi | × | ite domum sature, uenit Hesperus, ite capelle | “.

f. 13'—14: „OCTAUIANUS IMPERATOR, *dum Virgilius ad extremum ueniens eo quod opera sua perficere et limare nequiuerat ea comburi mandasset, infrascriptos uersus composuit*“. „ | Ergone supremis potuit uox improba uerbis | × | laudetur, placeat, uigeat, relegatur, ametur | “.

f. 14: „VIRGILIUS *de se ipso*. | Meonium quisquis Romanum nescit Homerum | × | hec Graiis constant singula, trina mihi | “.

f. 14: VERGILIUS *ad Octauianum*. „ | Nocte pluit tota redeunt spectacula mane | × | sic uos, non nobis nidificatis aues | “.

f. 14: „*Epitafium Virgilii*. | Pastor, arator, eques, paui, seui, superaui | × | nec lac, nec segetes, nec ulla spolia tuli | “.

f. 14: „*Exprobatio* VIRGILII *in uetulam*. | Si memini, fuerant tibi quatuor, Elia, dentes | × | nil istic quid agat tercia tussis habet | “.

f. 14': „*Versus* SEXTI POMPEII [rectius: PROPERTII] *de Virgilio*. | Cedite Romani scriptores, cedite Graii | nescio quid maius nascitur Iliade | “.

f. 14': *Versus* VERGILII. „ | Sus, iuuenis, serpens casum uenere sub unum | × | hic fremit, ille gemit, sibilat hic moriens | “.

f. 15—47': P. VERGILIUS MARO: *Georgicon*. „ | Quid faciat letas segetes, quo sidere terram | × | Tytire, te patule cecini sub tegmine fagi | “.

f. 48': „*Versus* OUIDII *super toto libro Eneidos*. | Primus habet, Libicam ueniant ut Troes in urbem | × | Ultimus imponit bello Turni nece finem | “.

f. 49—196: P. VERGILIUS MARO: *Aeneis, cum argumentis* P. OUIDII NASONIS. „ | Arma uirumque cano, Troie qui primus ab oris | × | uitaque cum gemitu 'fugit indignata sub umbras | “.

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (In folio preligato: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699“. — Bibl. Rostg. 464 n. 197). — Chr. Danneskiold. (Bibl. Dannesk. 405 n. 79).

Litt. P. Virgilii Maronis opera. Ed. N. V. Dorph (1829). — Bruun 122.

Gl. kgl. S. 2004 4to chart., sæc. xv, ff. 19, cm. 21,8×14,5. Prima pagina litt. init., floratura, armis primi possessoris decorata.

f. 1—19': P. VERGILIUS MARO: *Bucolica*. „ | Tityre tu patule recubans sub tegmine fagi | × | ite domum sature, uenit Hesperus, ite capelle | . Explicit liber Bucolicorum. Deo gracias. Amen. Johannes scripsit".

Prov. Italia. — *Poss.* Arma primi possessoris. (vid. tab. IV n. 5). — Fr. Rostgaard. (In fol. preligato: „Fredericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 465 n. 199). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405 n. 80).

Litt. P. Virgilii Maronis opera. Ed. N. V. Dorph (1829). — Bruun 255, 268.

Thott 313 8vo membr., sæc. xiii—xiv, ff. 92, cm. 16×11.

f. 1 [sæc. xv]: *Contenta uoluminis*. „Georrica Virgilii de agricultura. Sinonimorum liber metricus. Metra de quantitatibus primarum sillabarum. Bucolica Vergilii. Tullius de amicitia. Laborinctus".

f. 2—39' [sæc. xiii]: P. VERGILIUS MARO: *Georgicon*. „ | Quid faciat letas segetes, quo sidere seruet | × | Tytire, te patule cecini sub tegmine fagi | ".

f. 41—49' [sæc. xiv]: JOHANNES DE GARLANDIA: *Compendium metricum de synonymis*. „ | Ad mare ne uidear latices deferre camino | × | ex utero dicti germani sunt uterini | ".

f. 51'—56 [sæc. xiii]: *„Metra de quantitatibus primarum syllabarum"*. „ | Fabula fabella tabes tabescere tabo | × | Regula finitur qua primula silliba scitur | ".

f. 56 [eadem manu scr.]: *Versus de septem diebus creationis mundi*.

f. 57—76' [sæc. xiii]: P. VERGILIUS MARO: *Bucolica*. „ | Tytere, tu patule recubans sub tegmine fagi | × | Ite domum sature, uenit Hesperus, ite capelle | ".

f. 76'—78 [eadem manu scr.]: *De Vergilio et libro eius, qui Bucolica inscribitur*. „Puplius Virgilius Maro genere Mantuanus × In qua re tamen dissentit a Theocrito. Ille enim ubique simplex est ////".

f. 79—92 [sæc. xiii]: M. TULLIUS CICERO: *De amicitia*. „Quintus Mucius augur × prestabilius putetis".

Poss. Domus s. Marie in Nouomonasterio postea in Bordesholm translata. (f. 1': „Liber sancte Marie in Nouomonasterio"; cf. f. 51. — Secundum catalogum Bordesholm. ex anno 1488

codex, qui „G XXII“ signatus erat, hec continebat: „Georgica Virgilii. Synonimorum liber metricus. Metra de quantitatibus primarum syllabarum. Tullius de amicitia. Laborinctus“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 523 n. 313).

Ny kgl. S. 127 8vo membr., sæc. xv, ff. 44, cm. 15×8,2. Litt. init. Codex initio mancus.

f. 1—44': P. Vergilius Maro: *Georgicon.* „//// | Scorpius et coeli iusta plus parte reliquit | × | Tytire, te patule cecini sub tegmine fagi | “.

Prov. Hispania uel Italia. — *Poss.* D. G. Moldenhawer. (Publii Virgilii Maronis Georgicon. Ed. J. H. Voss (1789) XXIII: Die in den Anmerkungen gebrauchte Handschrift des Herrn D. Moldenhawer in Kopenhagen, der sie in Madrit von einem Buchhändler kaufte, enthält auf Pergament in kleinem Format bloß die Georgica bis auf das erste Blatt).

Litt. Werlauff 337. — A. Adler: D. G. Moldenhawer og hans Haandskriftsamling (1917) 240, 243, 263.

Thott 311 8vo membr., sæc. xv, ff. 218, cm. 18,8×11,3. Litt. init. Initio duo folia desunt; inter fol. 55 et fol. 56 deest unum folium; fol. 13 et fol. 14 deleta sunt.

f. 1—12': P. Vergilius Maro: *Bucolica.* „//// | atque humiles habitare casas et figere ceruos | × | Ite domum sature, uenit Hesperus, ite capelle | “.

f. 13—48': P. Vergilius Maro: *Georgicon.* „ | Quid faciat letas segetes, quo sidere terram | × | Tityre, te patule cecini sub tegmine fagi | “.

f. 56—217: P. Vergilius Maro: *Eneis, premissis argumentis* Ouidii. „//// | imperio premit ac uinclis et carcere frenat | × | uitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras | “.

f. 217—218: *Vita Vergilii.* „Publius Maro Virgilius ortus patre Marone matre Maia Cn. Pompeio Magno et M. Licinio consulibus urbe Mantua × speculum esse arbitrabantur. Quare relege feliciter“.

Prov. Italia. — *Poss.* Siluester Paganino de Nonantula (f. 218: „Dominus Siluester Paganino de Nonantola“. f. 49': „Siluester Paganinus monachus Cisterciensis . . . 1563“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 523 n. 311).

Litt. Publii Virgilii Maronis Georgicon. Ed. J. H. Voss (1789) XXIII. — P. Virgilii Maronis opera. Ed. N. V. Dorph (1829) V.

Gl. kgl. S. 2028 4to membr., sæc. XI, ff. 24, cm. 23×15.

f. 1—24': A. PERSIUS FLACCUS: *Satire, cum glossis marginalibus et interlinearibus.*

f. 1: *Prologus.* „ | Nec fonte labra prolui caballino | × | cantare credas Pegaseum melos | “.

f. 1'—24: *Satire.* „ | O curas hominum, o quantum est rebus inane | × | inuentus, Crisippe, tui finitor acerui | “.

f. 1—24: *Glossa.* „Non potaui de illo fonte ut poeta × sillogismum Crisippi diffinire“.

f. 24' [sæc. XIII]: *Vita Persii.* „Persius Flaccus natus est pridie Nonas Decembres × ne hoc Nero in se dictum arbitraretur“.

Prov. Germania. (f. 3: Glossa: storch superscripta est uocabulo: ciconia). — *Poss.* f. 24: Inscriptio sæc. XI uel XII pene erasa: „Codex de monasterio /////“. — Ecclesia s. Panthaleonis in Colonia. (f. 24' [sæc. XV]: „Liber sancti Panthaleonis in Colonia“). — Ole Rømer. — Chr. Reitzer. — Fr. Rostgaard. (In folio preligato: „Fridericus Rostgaard“. In commentariis suis sc. Ny kgl. S. 275c 8vo f. 42 Rostgaard de hoc codice scribit: „Persii Flacci liber satyrum. Codex manuscriptus membranaceus optimæ notæ cum scholiis marginalibus et interlinearibus, non omnino recentibus. Ipse codex 300 annorum ætatem superat (ad minimum seculo XIV) in 4to. Fuit Olai Rømeri, cuius affinis Dominus Christianus Reitzer mihi dono dedit“. — Bibl. Rostg. 466 n. 215). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405 n. 86).

Litt. Auli Persii Flacci satiræ. Ed. Fr. Plum (1827) VI.

Gl. kgl. S. 430 fol. chart., sæc. XVI (f. 15': „1503“), ff. 15, cm. 30,9×21.

f. 1—15': A. PERSIUS FLACCUS: *Satire, cum glossis.*

f. 1: *Prologus.* „ | Nec fonte labra prolui caballino | × | cantare credas Paxaseium melos | “.

f. 1—15': *Satire.* „ | O curas hominum, o quantum est in rebus inane | × | inuentus, Chrysippe, tui finitor acerui . Finit Persius iste anno 1503 in octaua Francisci per me Jacobum Mathiam feliciter“. „In uniuersitate Lipsensi per Jacobum Mathiam a Bussio collectum“.

Prov. Germania.

Litt. Auli Persii Flacci satiræ. Ed. Fr. Plum. (1827) VII.

Ny kgl. S. 124 8vo Reuera 3 manuscripta sc. *A* (ff. 1—36) et *B* (ff. 37—97) et *C* (ff. 98—107), membr., sæc. XIV, ff. 107, cm. 18,3×11. Ms. *A* in fine mancum; inter f. 105 et f. 106 unum folium exscissum; Ms. *C* in fine mancum.

f. 1—35: JEAN CHAPUIS: *Roman de la Trinité.* „| O glorieuse trinité | × | prendras en gre que ien chapuis | car ce te plaist quon en peut faire |. C'y est parfait le codicille maistre Johan de Meun".

f. 36—36': *Prouerbia.* „Ne croy point en celuy qui se dit sauoir verité × Tu doys sus toutes choses fiur la com ////"

f. 37—97: D. JUNIUS JUUENALIS: *Satire I—XIV 29.* „| Semper ego auditor tantum? nunquamne reponam | × | uirgo fuit, ceras nunc ////"

f. 98—107': A. PERSIUS FLACCUS: *Satire I—VI 41.* „ | Nec fonte labra prolui caballino | × | hec cinere ulterior metuas? At tu, meus heres | ////"

Prov. Gallia. — *Poss.* D. G. Moldenhawer. (Donatio Moldenhaweriana ex anno 1824 n. 135).

Litt. C. F. Heinrich: Commentatio prima in D. Jun. Juvenalis satiras. (Kiliæ 1806) 12. — Werlauff 336. — A. Adler: D. G. Moldenhawer og hans Haandskriftsamling 238.

Gl. kgl. S. 2029 4to chart., sæc. XV, ff. 105, cm. 20×14. Tegum. uetus.

f. 1—86': D. JUNIUS JUUENALIS: *Satire I—XVI.* „| Semper ego auditor tantum? nunquamne reponam | × | ut leti phaleris omnes et torquibus, omnes |".

f. 87—102': A. PERSIUS FLACCUS: *Satire.* „| Nec fonte labra prolui caballino | × | inuentus, Crysippe, tui finitor acerui |".

f. 104': *Argumenta satirarum Juuenalis.*

Prov. Italia. — *Poss.* P. Scavenius. (In interiore parte tegumenti signatura: „N. 4 in Q". — Bibl. Scav. 369 n. 4).

Litt. Auli Persii Flacci satiræ. Ed. Fr. Plum (1827) VI.

Gl. kgl. S. 2032 4to membr., sæc. XII, ff. 46, cm. 23,3×13,1. Glosse marginales et interlineares.

f. 1—46': D. JUNIUS JUUENALIS: *Satire I—XV 127, cum scholiis.* „| Semper ego auditor tantum? nunquamne reponam | × | paruula fictilibus solitum dare uela phaselis | ////"

Poss. I. M. Winckler. (f. 46': „I. M. Winckler licentiatus rev. capit. Hamb. secretarius"). — Ecclesia beate uirginis in Ham-

burg. (Bibl. capit. Hamb. (1784) 273 n 3358). Anno 1784 in auctione capituli Hamburgensis codex emptus est.

Gl. kgl. S. 2033 4to membr., sæc. XIII, ff. 47, cm. 17,2×11,1. Litteras initiales scriptor inchoauit, delineauit neque tamen opus absoluit.

f. 1—47: D. JUNIUS JUUENALIS: *Satire I 2—XIV 3.* „/// | uexatus totiens rauci Theseide Codri? | × | et quod maiorum uicia sequiturque minores | ////“

Poss. I. M. Winckler. (f. 47': „I. M. Winckler licentiatus rev. capit. Hamb. secretarius“). — Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. (1784) 273 n. 3356). Anno 1784 in auctione capituli Hamburgensis codex emptus est.

Gl. kgl. S. 2030 4to membr., sæc. XV (f. 88: „1460“), ff. 88, cm. 20×13,6. Prima pagina more Italico splendidissime ornata. Litt. init.

f. 1—87': D. JUNIUS JUUENALIS: *Satire I—XV.* „| Semper ego auditor tantum? nunquamne reponam | × | tanquam homine et uentri indulsit non omne legumen? |“

Prov. Italia. — *Poss.* Christoforus Mediolanensis. (f. 88: „Pio secundo pont. max. opt. santis. ann. III 10. Kal. Septembris Christoforo Mediolanensi uiro integerrimo hunc codicem exscripsi ego Joannes Nydenna de Confluentia impensa sua apud urbem Bergomeam imperitante republica Veneta, cuius princeps erat Pasqualis Maripetrus clarissimus fortissimusque“). — f. 1: Arma possessoris, vid. tab. IV n 6). — Mogens Friis † 1675 (In folio preligato: „Magnus Frisius“).

Litt. Bruun 263.

Gl. kgl. S. 2031 4to chart., sæc XV (f. 78: „1476“), ff. 78, cm. 21,3×14,3. Prima pagina more Italico decorata.

f. 1—78: D. JUNIUS JUUENALIS: *Satire I—XVI.* „| Semper ego auditor tantum? nunquamne reponam | × | ut leti phaleris omnes et torquibus, omnes |“.

Prov. Italia. — *Poss.* Eiler Ulfeldt. (f. 1: „Ilario Ulfeldt 1640. Mantuæ Carpentanorum“).

Litt. Bruun 269.

Gl. kgl. S. 2021 4to membr., sæc. XI, ff. 107, cm. 23,5×14. Litt. init. Codici nonnulla folia desunt. Particula folii primi, quod

euulsum est, adhuc adheret. Vicem foliorum deperditorum prebent folia 1, 64—67, 71, 100, 107 manibus paulo recentioribus scripta.

f. 1—107: M. ANNAEUS LUCANUS: *Pharsalia I—X, cum glossis marginalibus et interlinearibus.* „ | Bella per Emathios plus quam ciuilia campos | × | obsedit muris calcantem menia Magnum | ".

Poss. I. M. Winckler. (f. 107: „I. M. Winckler licentiatus reuerendi capituli Hamburgensis secretarius"). — Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. (1784) 273 n. 3367). In auctione capituli Hamburgensis anno 1784 codex emptus est.

Gl. kgl. S. 2022 4to membr., sæc. XI, ff. 101, cm. $20{,}_4 \times 11$. Litt. init.

f. 1—101': M. ANNAEUS LUCANUS: *Pharsalia I—X 540, cum glossis.* [Textus ultime pagine magna difficultate legitur].

Poss. Thomas. (f. 1 [sæc. XIII?]: „Thome"). — I. M. Winckler. (f. 101': „I. M. Winckler licentiatus reuerendi capituli secretarius"). — Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. 274 n. 3371). Ex auctione capituli Hamburgensis anno 1784 adquisitus.

Gl. kgl. S. 2024 4to membr., sæc. XII, ff. 42, cm. $20{,}_7 \times 9{,}_7$. Litt. init. Codex, qui ex diuersis libris coniunctus est, uel saltem diuersis manibus scriptus, nonnullas lacunas habet.

f. 1—42': M. ANNAEUS LUCANUS: *Pharsalia I—VI 670.* „ | Bella per Emathios plus quam ciuilia campos | × | Viscera non lincis, non dure nodus iene ////"

Poss. Haquinus Kreg. (f. 1 [sæc. XIII?]: „Liber Haquini Kreg"). — Thomas. (f. 1 [sæc. XIII?]: „Thome"). — I. M. Winckler. (f. 42': „I. M. Winckler licentiatus reuerendi capituli Hamburgensis secretarius"). — Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. (1784) 273 n. 3363). In auctione capituli Hamburgensis anno 1784 codex emptus est.

Gl. kgl. S. 2023 4to membr., sæc. XII, ff. 68, cm. $22{,}_5 \times 12$. Litt. init. Codex mancus.

f. 1—68': M. ANNAEUS LUCANUS: *Pharsalia I—VIII 390, cum glossis.* „ | Bella per Emathios plus quam ciuilia campos | × | cum ferro uenisse parum est? templare pudendum /////"

Poss I. M. Winckler. (f. 68': „I. M. Winckler licentiatus reuerendi capituli Hamburgensis secretarius"). — Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. 273 n. 3362). In auctione capituli anno 1784 adquisitus.

Gl. kgl. S. 2019 4to membr., sæc. XII, ff. 123, cm. 22,8×12,5. Tegum. uetus. Olim liber catenatus.

f. 1—122': M. ANNAEUS LUCANUS: *Pharsalia I—X.* „ | Bella per Emathios plus quam ciuilia campos | × | obsedit muris calcantem menia Magnum | ".

Prov Domus s. Marie in Nouomonasterio in Holsatia. — *Poss.* Domus s. Marie in Nouomonasterio postea in Bordesholm translata. (f. 123' [sæc. XII]: „Liber sancte Marie in Nouomonasterio", f. 1 [sæc. XV]: „Liber sancte Marie uirginis in Nouomonasterio siue in Bordesholm". — Cat. ex anno 1488 n. „I 16"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog. n. 94 uel 95. — Cat. Möllmann. n. 252 uel 253).

Litt. Aug. Wetzel: Die Reste der Bordesholmer Bibliothek in Kopenhagen. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein Lauenburgische Geschichte XIV 115.

Gl. kgl. S. 2020 4to membr., sæc. XII, ff. 102, cm. 20,3×11,5. Litt. init.

In foliis preligatis sunt note uarii argumenti.

f. 1—101': M. ANNAEUS LUCANUS: *Pharsalia I—X, cum glossis marginalibus et interlinearibus.* „ | Bella per Emathios plus quam ciuilia campos | × | obsedit muris calcantem menia Magnum |. Corduba me genuit, rapuit Nero, prelia dixi | que gessere pares, hinc socer, inde gener | ".

f. 101': *De Pamphilo, Glisceria et Birria.* „ | Poscam [rectius: Postquam] Panfilias rumor peruenit ad aures | Gliscerium Gaulis finibus esse suam, | Panfilus ascendit, comes illi Birria factus carpit iter pedibus exitiale suis | × | Birria cum domino Glisceriaque uenit | ". (cf. Notices et extraits XXIX 360).

f. 102—102': *Mappe mundi.*

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog. n. 94 uel 95. — Cat. Möllmann. n. 252 uel 253).

Thott 402 fol. membr., sæc. XIII, ff. 58, cm. 26,6×12. Tegum. sæc. XIII.

f. 1—58: M. ANNÆUS LUCANUS: *Pharsalia, cum glossis mar-*

ginalibus. „| Bella per Emathios plus quam ciuilia campos | × | obsedit muris calcantem menia Magnum |“.

Poss. B. Aegius Spoletinus. (In folio preligato: „B. Aegii Spoletini“). — Collegium Agenense societatis Jesu. (f. 1: „Collegii Agen. Societ. Jesu Catal. Ins.“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 310 n. 402). Codex in Anglia emptus. (In folio preligato nota pretii: „6. 6. 0“).

Gl. kgl. S. 2025 4to membr., sæc. XIII, ff. 40, cm. 26,5×18,8.

f. 1—40: *„Glosule super Lucanum“*. „Primum querendum est de quolibet, quis sit × Menia. Claustrorum que fecerat Cesar ad ipsum includendum. — Calcantem. Super ascendentem“.

Poss. Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. 273 n. 3365). In auctione capituli anno 1784 emptus.

Gl. kgl. S. 2027 4to membr., sæc. XII, ff. 118, cm. 24,2×13,5. Litt. init. cum ornam.

f. 1—117: P. PAPINIUS STATIUS: *Thebaidos libri XII, cum scholiis nonnullis.* „ | Fraternas acies alternaque bella profanis | × | occidet et meriti post me referentur honores | “.

f. 117: D. JUNIUS JUUENALIS: *Sat. VII 82: De Statio.*

f. 117'—118': *Argumenta in libros Thebaidos.* „ | At Maia genitus superas remeabat ad auras | × | regnum Thebanum perimens Creonta profanum | “.

f. 118 [manu sæc. XIV]: *Inuentarium librorum.* „Nota, quod habeo istos libros: primo musicale et usuale duo gradualia et 2 grecismos et expositionem grecismi scilicet primi et secundi libri × Item tonarium in papiro“.

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrogii. n. 93 uel n. 116. — Cat. Nic. Heinsii n. 96. — Cat. Möllmann. n. 254 uel 255).

Gl. kgl. S. 2026 4to membr., sæc. XIII ineunt., ff. 136, cm. 22,2×12,8. Litt. init.

f. 1—136': P. PAPINIUS STATIUS: *Thebaidos libri XII, cum scholiis nonnullis.* „ | Fraternas acies alternaque regna profanis | × | occidet et meriti post me referentur honores | “.

Poss Johannes Pluyette. (In folio preligato [sæc. XV]: „Statius Thebaidos pertinens michi Johanni Pluyette“). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrogii n. 93 uel n. 116. — Cat. Nic. Heinsii n. 96. — Cat Möllmann. n. 254 uel n. 255).

Litt. Delisle: Le cabinet des manuscrits III 392.

Thott 403 fol. membr., sæc. xv, ff. 178, cm. 27,6×17,2. Litt. init. Prima pagina decorata. Tegum. uetus in Italia factum.

f. 1—175': P. Papinius Statius: *Thebaidos libri XII.* „ | Fraternas acies alternaque regna prophanis | × | decidet et meriti post me referentur honores | ".

f. 176—178': *„Carmina quedam edita super Thebaidos duodecim libros".* „ | Soluitur in primo fratrum concordia libro × | quem sternit telo Graiorumque imolat umbris | ".

Prov. Italia. — *Poss.* Laurentius Petri Francisci de Medicis († 1503) et Joannes Petri Francisci de Medicis. (f. 178': „Liber Laurentii ac Joannis Petri Francisci de Medicis n° XV". — f. 1: Insignia familie Medicorum). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 310 n. 403).

Litt. Bruun 264.

Gl. kgl. S. 497 fol. chart., sæc. xv, ff. 89 („154"—„242"), cm. 29×21.

f. „154"—„241"': C. Julius Cesar: *De bello Gallico commentarii*: „Gallia est omnis diuisa in partes tres × quam belli gerendi. Contendit".

f. „241"'—„242": *„Ex iisdem commentariis". (VIII 51–52).* „Exceptus est Cesaris aduentus ab omnibus municipiis et coloniis × causam suam facile optineri, nam G. Curio, tribunus plebis, cum Ces. ////"

Poss. Conuentus sancti Victoris Parisius. (Folia codicis manu bibliothecarii Claudii de Grandrue signata. Gl. kgl. S. 497 fol. una cum Gl. kgl. S. 454 fol. pars codicis AAA 10 in bibliotheca conuentus sancti Victoris erat). — Fr. Lindenbrog. — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 61. — Cat. Pechlin. n. 94).

Litt. C. Julii Caesaris de bellis Gallico et civili Pompeiano commentarii, ed. a Fr. Oudendorpio (1737).

Thott 543 fol. membr., sæc. xv, ff. 146, cm. 26,5×17. Prima pagina floratura decorata. Litt. init. Tegum. uetus.

f. 1—66: C. Julius Cesar: *De bello Gallico.* „Gallia omnis diuisa est × iure potius disceptandi quam belligerandi".

f. 66'—108; C. Julius Cesar: *De bello ciuili.* „Litteris a Fabio C. Cesaris consulibus redditis × Hec initia belli Alexandrini fuerunt".

f. 108'—122': C. Julius Cesar: *De bello Alexandrino.* „Bello Alexandrino conflato × celerius omnium opinione uenit".

f. 122'—139: C. Julius Cesar: *De bello Africano.* „Cesar itineribus iustis confectis × Romam uenit".

f 139—146': C. Julius Cesar: *De bello Hispaniensi.* „Pharnace superato × quarum laudibus et uirtute".

Prov. Gallia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 319 n. 543).

Litt. Bruun 240.

Thott 1200 4to membr, sæc. xv, ff. 74, cm. 21×14,2. Litt. init.

f. 1—74: „Emilius Probus [rectius: Cornelius Nepos]: *De excellentibus ducibus exterarum gentium.* Non dubito fore plerosque × qui uiri preferendi sint possit iudicari".

Poss. O. Thott. (Bibl Thott. VII 443. n. 1200).

Litt. I. H. Schlegel: In Cornelium Nepotem obseruationes criticæ et historicæ (1778) 24.

Gl. kgl. S. 2156 4to membr., sæc. xii, ff. 60, cm. 21,5×14,1. Litt. init. Codex in initio mutilus.

f. 1—20: C. Sallustius Crispus: *Bellum Catilinarium.* „Omnis homines × gaudia agitabantur".

f. 20'—60: C. Sallustius Crispus: *Bellum Jugurthinum.* „Falso queritur × in illo site".

Poss. Jean Nicot. (f. 2: „Ex bib /// ὕφεσιν καὶ //// Ne senza sfinge ////"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog. n. 96. — Cat. Nic. Heinsii n. 83. — Cat. Möllmann. n. 256).

Litt. E. F. Bojesen: De duobus codicibus Sallustii Hauniensibus (1847) 6.

Gl. kgl. S. 3560 8vo membr., sæc. xii, ff. 65, cm. 17,5×11.

f. 1—23': C. Sallustius Crispus: *Bellum Catilinarium.* „Omnis homines × gaudia agitabantur".

f. 23'—65: C. Sallustius Crispus: *Bellum Jugurthinum.* „Falso queritur × in illo sitę erant". [manu coeua]: „Quem Sydo scripsisti, tuus est liber iste Salusti".

Prov. Domus s. Marie in Nouomonasterio in Holsatia. (Scriptura scriptorii Nouomonasteriensis). — *Poss.* Domus s. Marie in Nouomonasterio postea in Bordesholm translata. (f. 1: „Liber sancte Marie in Nouomonasterio". — Cat. Bordesholm. ex anno 1488 n. „F 17": „Salustius cum commento. Didascalos Hugonis"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 176. —

Cat. Möllmann. n. 257). Codex Gl. kgl. S. 3560 8vo una cum Gl. kgl. S. 3468 8vo colligatus erat.

Litt. C. Sallusti Crispi Catilina et Jugurtha. Ed. E. F. Bojesen (1837) V. — E. F. Bojesen: De duobus codicibus Sallustii Hauniensibus (1847) 5.

Ny kgl. S. 222 4to membr., sæc. XIV, ff. 102, cm. 21,4×14,5. Litt. init. cum. ornam. f. 1: In imo margine silua depicta est, in qua quattuor milites uirum humi iacentem aspicientes.

f. 1—29': C. SALLUSTIUS CRISPUS: *Bellum Catilinarium.* „Omnis homines × gaudia agitabantur".

f. 30—86: C. SALLUSTIUS CRISPUS: *Bellum Jugurthinum.* „Falso queritur × in illo site fuere".

f. 86'—95: M. TULLIUS CICERO: *Oratio in Catilinam I.* „Quousque tandem abutere × uiuos mortuosque mactabis".

f. 96—97': „SALLUSTIUS: *In Tullium.* Grauiter et iniquo animo maledicta tua paterer × in illa parte fidem habens".

f. 98—102': „TULLIUS: *In Sallustium.* Ea demum magna uoluptas est × si qua honeste affari possim".

Prov. Gallia. — *Poss.* Sellius. (In folio preligato: „Ex auctione Sellii. Lipsiæ 1737"). — H. W. Schmettau † 1785. — P. F. Suhm. (In folio preligato: „Denne codex kiøbte jeg for 30 Rdl. paa General Schmettaus Auktion. P. F. Suhm").

Gl. kgl. S. 3561 8vo membr., sæc. XV, ff. 134, cm. 15,6×9,8. Litt. init. cum ornam. Tegum. uetus in Italia factum.

f. 1—46: C. SALLUSTIUS CRISPUS: *Bellum Catilinarium.* „Omnis homines × gaudia agitabantur".

f. 46'—134: C. SALLUSTIUS CRISPUS: *Bellum Jugurthinum.* „Falso queritur × site sunt".

Prov. Italia. — *Poss.* Arnoldus Wittfelld [Arild Huitfeld † 1609]. (In folio preligato: „1586. Honorando viro domino magistro Jonæ Jacobi, pastori ecclesiæ Herføgle, in amicitiæ et obseruantiæ testimonium dedit Arnoldus Wittfelld. Este creduli, ne vobis accidat ut Jonæ"). — Jonas Jacobi Venusinus † 1608.

Litt. E. F. Bojesen: De duobus codicibus Sallustii Hauniensibus (1847) 6. — Kirkehistoriske Samlinger 3 R. IV 246.

Gl. kgl. S. 2155 4to membr., sæc. XV, ff. 92, cm. 23×14,6. Litt. init.

f. 1—32': C. SALLUSTIUS CRISPUS: *Bellum Catilinarium.* „Omnes homines × gaudia agitabantur".

f. 32'—92: C. SALLUSTIUS CRISPUS: *Bellum Jugurthinum.* „Falso queritur × in illo site sunt".

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (In folio preligato: „Fridericus Rostgaard emit Florentiæ 1699". — Bibl. Rostg. 464. n. 194). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405. n. 78).

Litt. E. F. Bojesen: De duobus codicibus Sallustii Hauniensibus (1847) 6. — Bruun 238.

Gl. kgl. S. 2154 4to membr., sæc. xv, ff. 81, cm. 23,5×15,5. Litt. init. cum ornam. Titulum habet codex splendide depictum.

f. 1—26': C. SALLUSTIUS CRISPUS: *Bellum Catilinarium.* „Omnis homines × gaudia agitabantur".

f. 27—76': C. SALLUSTIUS CRISPUS: *Bellum Jugurthinum.* „Falso queritur × in illo site".

Prov. Italia. (In folio preligato: „Vespanianus Philippi Florentinus fecit fieri Florentie" [Vespasiano da Bisticci]). — *Poss.* f. 1: Arma primi possesoris deleta sunt. — Johannes, comes Wigorniensis [John Tiptoft, earl of Worcester † 1470]. (f. 81': „Iste liber constat Petro Courtenay, archidiacono Exoniensi, quem habuit ex dono illustris comitis Wygornie sui domini singularissimi anno Domini 1460 19. die mensis Septembris". — cf. Vite di uomini illustri del secolo xv scritte da Vespasiano da Bisticci. Duca di Worcestri .... „Nella sua partita di Padova, venne a Firenze, e volle andare a Roma. Aveva grandissima copia di libri, e in Firenze ne comperò quegli che trovò, e fecene fare buona somma ...."). — Petrus Courtenay, episcopus Exoniensis 1478—1487, episcopus Wintoniensis 1487—1492. — Fr. Rostgaard. (In folio preligato: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 464. n. 194). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405. n. 77).

Litt. E. F. Bojesen: De duobus codicibus Sallustii Hauniensibus (1847) 6. — Bruun 238.

Gl. kgl. S. 2153 4to membr., sæc. xv, ff. 95, cm. 21,3×14. Litt. init.

f. 1—32': C. SALLUSTIUS CRISPUS: *Bellum Catilinarium.* „Omnis

homines, qui sese student prestare ceteris × gaudia agitabantur".

f. 32'—95': C. Sallustius Crispus: *Bellum Jugurthinum*. „Falso queritur × in illo site erant. Per manus uestri humilisque seruitoris Johannis Vila Cathalani oriundi ex ciuitate Barchinone".

Prov. Hispania. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard". — Bibl. Rostg. 464. n. 193). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405. n. 76).

Litt. E. F. Bojesen: De duobus codicibus Sallustii Hauniensibus (1847) 5. — Bruun 237.

Gl. kgl. S. 495 fol. membr., sæc. xv, ff. 123, cm. 33,5×23.

f. 1—123: Titus Liuius: *Historie. Liber XXI—XXX.* „In parte operis mei × claraque cognomina familie fecere".

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (In fol. preligato: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 466. n. 207). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405. n. 82).

Gl. kgl. S. 470 fol. membr., sæc. xiv (f. 176': „1383"), ff. 176, cm. 28,4×20,6. Litt. init. hist.

f. 1': *Abbreuiationes.*

f. 2—3': *Registrum.*

f. 5—176': Valerius Maximus: *Facta et dicta memorabilia, cum scholiis et notis.* „Urbis Rome exterarumque gentium facta × Gaias esse se dicerent".

Prov. Italia. — *Poss.* Petrus Seruius. (f. 4': „Petri Seruii Medici"; in folio postligato nota rasura pene deleta: „Petri Seruii . . . 1647"). — Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 466. n. 209). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405. n. 83).

Litt. Bruun 123.

Gl. kgl. S. 471 fol. membr., sæc. xv (f. 129': „1469"), ff. 130, cm. 27,5×17. Litt. init.

f. 1—129': Valerius Maximus: *Facta et dicta memorabilia.* „Urbis Rome externarumque gentium facta × Cominium Auricinium et Postumum Ebu. Explicit Valerius die quarto Septembris 1469 Verone".

f. 130—130' [manu recentiori]: *Registrum.*

Prov. Italia. — *Poss.* f. 1: Arma primi possessoris, vid. tab. V n. 1. — Antonius Franciscus Lemicus. (f. 130 [sæc. xv—xvi]; „Iste Valerius est mei Antonii Francisci Lemici filii domini Joannis Q. Gasparis ciuis Lemniacensis de familia Lemicorum“). — Fr. Rostgaard. (In fol. preligato: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699“. — Bibl. Rostg. 466. n. 210). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405. n. 84).
Litt. Bruun 242.

Gl. kgl. S. 3562 8vo membr., sæc. xv, ff. 115, cm. 14,8×10,1. Litt. init. Tegum. uetus.
f. 1—76: „*Valerii Maximi abreuiatio per alphabetum*“. [Registrum in librum, qui Facta et dicta memorabilia inscribitur].
f. 76'—79: *De magistratibus Romanis.*
f. 81—115: „*Lactantii Firmiani abreuiatio per alphabetum*“. [Registrum in librum, qui inscribitur Diuine institutiones].
Prov. Italia. — *Poss.* Arni Magnusson. (In folio preligato: „Ex dono Domini Arnæ Magnæi . . . . possidet Fridericus Rostgaard. 1705 mense Decembri“). — Fr. Rostgaard. (Bibl. Rostg. 466. n. 211). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405. n. 85).
Litt. Bruun 243.

Gl. kgl. S. 496 fol. membr., sæc. xv, ff. 196, cm. 26,7×16,1. Litt. init. hist. Prima pagina splendidissime decorata.
f. 1—91': C. Cornelius Tacitus: *Annales XI—XVI 35.* „/// nam Valerium Asiaticum × conuersus in Demetrium ////“.
f. 92—195: C. Cornelius Tacitus: *Historie I—IV 53.* „Initium mei operis × et ut signum ter predixere aruspices ne remearetur opus ////“.
Prov. Italia. (f. 196: „Hic liber uisus et ut accuratius ex incuria temporum fieri potuit emendatus est per me Ludouicum Regium Imolensem anno salutis 1488 die uero 25. Septembris . . . [rasura] Innocentio VIII pontifice maximo“). — *Poss.* f. 1: Insignia primi possessoris, vid. tab. V n. 2. — Fr. Rostgaard. (In fol. preligato: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699“. — Bibl. Rostg. 468. n. 233). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405. n. 87).
Litt. Bruun 244.

Gl. kgl. S. 450 fol. membr., sæc. xii, ff. 130, cm. 29,5×21,5. Litt. init. Folia pauca desunt.

f. 1—129': M. Junianus Justinus: *Epitoma historiarum Philippicarum Pompei Trogi.* „Cum multi ex Romanis × in formam prouincie redegit".

f. 130 [sæc. xiii—xiv]: *Annales Sorani 1202—1347.* (Ellen Jørgensen: Annales Danici medii ævi 142).

Prov. Dacia. *Poss.* Absalon archiepiscopus Lundensis. — Monasterium s. Marie in Sora ordinis Cisterciensis. (f. 129' [c. 1200]: „Liber sancte Marie de Sora per manum domni Absalonis archiepiscopi"). — Johannes Olai Slangendorpius † 1596. — Axel Juul de Meilgaard. (In folio preligato dedicatio Johannis Olai Slangendorpii manu ipsius scripta: „... tenebris diu suppressum et ante paucos annos in foro scrutario Hafniensi repertum ac generosissimo, clarissimo ac prudentissimo viro D. Absaloni Julio domino à Meielgaardt .... dono datum a Johanne Olai Slangendorpio Th. D."). — Tage Høg de Frøslevgaard. — Ciuis quidam Hafniensis. — Mogens Wingaard. (In foliis preligatis dedicatio Magni Wingardi ad Christianum V regem manu ipsius scripta: „.... Nec fere aliter ad manus meas, quod singulari Dei prouidentiæ et in me beneuolentiæ acceptum refero, circa Calendas Decembris anni nonagesimi primi supra millesimum sexcentesimum peruenit, postquam in biblioteca D. Thagonis Høeg domini de Frøslefgaard haud dubie diu latuerat, donec superstes bibliotheca, uulgaris quidem illa, ciui cuidam Hauniensi in possessionem cessit, a quo ego rogatus ut eandem bibliothecam æstimarem, supra laudatum manuscriptum emi"). — Codex a Magno Wingardo Christiano V regi anno 1691 donatus est.

Litt. Langebek: Scriptores rerum Danicarum V 456. — Monumenta Germaniæ historica XXIX 182. — Ellen Jørgensen: Annales Danici medii ævi (1920) 24, 142. — Chr. Bruun: Om nogle Haandskrifter af Justinus paa det kgl. Bibliothek. Kort Udsigt over det philologisk-historiske Samfunds Virksomhed (1856—1857) 24. — Dansk historisk Tidsskrift IX R. II 374.

Gl. kgl. S. 453 fol. membr., sæc. xv, ff. 83, cm. 27,4×19,5. Codex rescriptus, olim codex iuris canonici sæc. xiii, ut uidetur, scriptus.

f. 1—83': M. Junianus Justinus: *Epitoma historiarum Philip-*

picarum Pompei Trogi. „Cum multi ex Romanis × in formam prouincie redegit“.

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699“. — Bibl. Rostg. 469 n. 240). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405 n. 88).

Gl. kgl. S. 452 fol. membr., sæc. xv, ff. 101, cm. 28×18,5. f. 1: Litt. init. arma primi possessoris includens.

f. 1—101': M. JUNIANUS JUSTINUS: *Epitoma historiarum Philippicarum Pompei Trogi.* „Primo uolumine continentur hec . . . . Cum multi ex Romanis × in formam prouincie redegit“.

Prov. Gallia. — *Poss.* f. 1: Arma primi possessoris, vid. tab. V n. 3, cf. J. Guigard: Armorial du bibliophile (1870—72) 137: Arma domini Huberti de Carmonne † 1527.

Gl. kgl. S. 451 fol. membr., sæc. xv, ff. 129, cm. 26,8×15,5. Litt. init. Post fol. 103 unum folium deest.

f. 1—129': M, JUNIANUS JUSTINUS: *Epitoma historiarum Philippicarum Pompei Trogi.* „Principio rerum gentium nationumque imperium × in formam prouincie redegit“.

Prov. Italia.

Litt. Bruun 231.

Thott 1201 4to chart., sæc. xv, ff. 19 („141“—„159“), cm. 23 ×16.

f. „141“—„159“: SEXTUS AURELIUS VICTOR: *Liber de uiris illustribus urbis Rome.* „Procha rex Albanorum Amulium et Numitorem × cremandum curauit“.

Prov. Italia. — *Poss.* I. P. Ludewig. (f. „141“ et in folio postligato note manu eius scripte. — Bibl. Ludewig. V 128 n. 602). Una cum codice Thott 1204 4to codex hic colligatus erat. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 444 n. 1201).

Thott 368 8vo membr., sæc. xv, ff. 50, cm. 16×10,6.

In foliis duobus preligatis fragmentum sæc. x: „//// quibusdam ciuitas et honestissimus locus ciuitatis datur. Hec ea ratione dicta sunt, ut constaret × quod nemini mirum /////“

f. 3—41: SEXTUS AURELIUS VICTOR: *Liber de uiris illustribus*

urbis Rome. „Procax Amulium et Numitorem filios habuit × et preciosissimis odoribus cremandum enim curauit".

f. 41—42: C. Plinius Secundus: *Historia naturalis VII 25, X 2.*

f. 43—46': *De uia uiuendi deligenda. Virtus Herculem in compito alloquens*. „Herculem Prodicus scribit quum primus ex pueris × si exercueris beatissimam utique felicitatem consequare ////"

Prov. Italia. — *Poss.* Bernardinus canonicus Patauiensis. (f. 51 [sæc. xv]: „Bernardini sacerdotis canonici Patauien."). — Collegium Agenense societatis Jesu. (f. 1: „Coll. Agen. soc. Jesu catal. inscrip.") — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 526 n. 368). — Codex in Anglia emptus. (f. 1: Nota pretii: „1 . 11 . 6").

Gl. kgl. S. 1906 4to membr., sæc. xiii, ff. 121, cm. 22,5×14,3.

f. 1—116': L. Anneus Seneca: *Epistule morales in 7 libros distincte*. „Ita fac, mi Lucili × quia nusquam tam anguste ero".

f. 117—121: Martinus Braccarensis: *De quattuor uirtutibus*. „Quatuor uirtutum species multorum sententiis diffinite × aut deficientem puniat ignauiam".

Poss. Fr. Lindenbrog. (Note manu eius scripte passim in codice inueniuntur). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog. n. 103. — Cat. Pechlin. n. 154. — Cat. Möllmann. n. 251).

Ny kgl. S. 57^b^ fol. chart., sæc. xv, ff. 200, cm. 31,5×21.

f. 1—67': L. Anneus Seneca: *Questiones naturales*. „Quantum inter philosophiam interest × leui manu querimus".

f. 67'—78: L. Anneus Seneca: *Liber prouerbiorum*. „Alienum est omne × propositum est".

f. 78—84': L. Anneus Seneca: *De prouidentia*. „Quesisti a me, Lucili × quod tam cito fit, diu timetis?"

f. 84'—92: L. Anneus Seneca: *De constantia sapientis*. „Tantum inter Stoycos, Serene × generis humani est".

f. 92'—105': L. Anneus Seneca: „*De beata uita*. Viuere, Gallio frater × qui laudat nauigationem".

f. 105'—117': L. Anneus Seneca: *De tranquillitate animi*. „Inquirenti michi in me × assidua cura circuit animum labentem".

f. 117'—127: L. Anneus Seneca: *De breuitate uite*. „Maior pars mortalium × ad faces et ceros ducenda sunt".

f. 127—135': L. ANNEUS SENECA: *Ad Polybium de consolatione.* „Nostra compares firma sunt × grauis fremitus et circumsonat".

f. 135'—170: L. ANNEUS SENECA: *De ira.* „Exegisti a me × nos immortalitas adheret".

f. 170—183: L. ANNEUS SENECA: *Ad Marciam de consolatione.* „Nisi te, Marcia, × qui ista iam nouit".

f. 183—193': L. ANNEUS SENECA: *Ad Heluiam matrem de consolatione.* „Sepe iam mater optima × uadit omnibus seculis".

f. 193'—195: „*De cura et modo familiarum.* Doceri cupis a nobis de cura × facias testamentum. Explicit liber de cura rei familiarum Lucii Annei Senece. Non est Senece, sed scribit eum quidam ad amicum suum".

f. 195—197': L. ANNEUS SENECA: „*De moribus.* Omne peccatum est actio × quibus, quicquid libuit, licuit".

f. 198—200: *Registrum.*

Poss. G. Kloss. (In interiore parte tegumenti signatura).

Gl. kgl. S. 1907 4to membr., sæc. xv (f. 10: „1417"), ff. 10, cm. 19,6×13,6. Litt. init.

f. 1—10: LUCIUS ANNEUS SENECA: *Liber prouerbiorum.* „Alienum est omne × Modica autem uoluntas laxat animos et temperat".

Poss. Thomas Bartholin † 1691. — Andreas Bussæus † 1735. — Fr. Rostgaard. (f. 1: „Th. Bartholin" manu ipsius script. — f. 1: „Fridericus Rostgaard". — Bibl. Rostg. 466 n. 214. — In commentariis suis sc. Ny kgl. S. 275c 8vo fol. 43 Rostgaard de hoc codice scribit: „Lucii Annei Senece liber prouerbiorum. Codex manuscriptus membraneus in 4to minori 19 paginarum. Fuit olim Thomæ Bartholini, sed mihi dono datus ab Antonio Bussæo"). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 51).

Gl. kgl. S. 212 fol. membr., sæc. XIII, ff. 286, cm. 35,7×25,3. Litt. init.

f. 1—2: „*Vita Plinii ex cathalogo uirorum illustrium* TRANQUILLI. Plinius Secundus nouem menses × in libris, quos Epopthydon scripsit".

f. 2—286': C. PLINIUS SECUNDUS: *Historia naturalis I—XXXVII*

13. „Libro secundo continetur ⨉ pluribus modis constant primum pondere /////"

Prov. Gallia. (f. 138': Nomen scriptoris [?]: „Perraud Jo"; in f. 286' idem nomen scriptum esse uidetur, sed rasura deletum est). — *Poss.* Conuentus sancti Victoris Parisius. (Folia codicis manu bibliothecarii Claudii de Grandrue signata. In imo margine folii primi nomen conuentus una cum scuto ceruleo depictum erat, nunc autem pene deletum est). — Fr. Lindenbrog [?]. — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 58. — Cat. Pechlin. n. 4).

Litt. D. G. Morhof: Polyhistor (1747) I 66, 890.

Gl. kgl. S. 444 fol. membr., sæc. XI, ff. 15, cm. $37{,}_7 \times 24{,}_7$.

f. 1—15': „*Liber* JULII SOLINI *de situ orbis terrarum et de singulis mirabilibus, que mundi ambitu continentur*". „Cum et aurium clementia ⨉ congruere insularum qualitatem".

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 59 uel n. 60. — Cat. Pechlin. n. 91 uel n. 107. — Cat. Möllmann. n. 260).

Litt. C. F. Lüdecke: Mittheilungen über zwei wichtige Handschriften des Julius Solinus. Programm der Hauptschule zu Bremen 1866. — C. Julii Solini collectanea rerum memorabilium. Recensuit Th. Mommsen (1895) XXXV.

Gl. kgl. S. 443 fol. membr., sæc. XIII, ff. 47, cm. $32{,}_6 \times 21{,}_2$.

f. 1—42': JULIUS SOLINUS: „*Collactanea uel polihystoria uel memorabilia.* Julius Solinus Aduento salutem. Cum et aurium clementia ⨉ congruere insularum qualitatem".

f. 42': *De Noruegia, Islandia, Scotia, Hibernia etc.* „Norueghe. Halilande. In hac terra lucet sol 15 diebus continue ⨉ 43 insule, que inhabitantur, Arregweite, Kentire, Nessunt, Man". (C. Julii Solini collectanea rerum memorabilium. Rec. Th. Mommsen (1895) 236).

f. 43—46: „*Inuentio sancte crucis.* Tempore illo cum religiosissimus imperator Constantinus ⨉ Quicunque uero memoriam faciunt sancte crucis, accipient partem cum sanctis et electis Dei et regnabunt in secula seculorum". (Bibl. hagiogr. Lat. n. 4171).

f. 46—47': „*Qualiter sancta crux de Iherosalimis fuerit in Persas translata et ab Heraclio imperatore Romanorum ibidem restituta.* Tempore illo postquam Constantino Augusto

contra Maxentium × perseuerauit in fide chatolica prestante Domino nostro . . . .". (Bibl. hagiogr. Lat. n. 4178).

Poss. Fr. Lindenbrog. (f. 1: „Frid. Lindenbruch"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 59 uel n. 60. — Cat. Pechlin. n. 91 uel n. 107. — Cat. Möllmann. n. 261).

Litt. C. F. Lüdecke: Mittheilungen über zwei wichtige Handschriften des C. Julius Solinus. Programm der Hauptschule zu Bremen 1866. — C. Julii Solini collectanea rerum memorabilium. Recensuit Th. Mommsen (1895) XXXIV.

Gl. kgl. S. 2074 4to chart., sæc. xv (f. 73: „1446"), ff. 76, cm. $21{,}_2 \times 14{,}_2$. Tegum. in Italia factum.

f. 1—73: Pomponius Mela: *De situ orbis.* „Orbis situs dicere aggredior × Atlantici littoris terminus. Cosmographie Pomponii Mele liber tertius et ultimus terminatur per Victorem Bergomensem, Guarini Veronensis oratoris nostre etatis clarissimi discipulum 1446".

f. 73' [manu secunda]: P. Ouidius Naso: *Fasti I 1—9.* „ | Tempora cum causis Latium digesta per annum | × | inuenies illic et festa domestica uobis | ".

Prov. Italia. — *Poss.* Jacobus Jacobilli. (f. 1: Inscriptio: „Jacobi Jacobilli" una cum armis eius, uid. tab. V n. 4; cf. Thott 28 8vo). — P. Scavenius. (In interiore parte tegumenti: „No 2 in Q". — Bibl. Scav. 368 n. 2).

Litt. Werlauff 309.

Gl. kgl. S. 1847 4to membr., sæc. xv, ff. 67, cm. $25{,}_5 \times 18$. Prima pagina decorata.

f. 1—64: S. Julius Frontinus: *Strategematum libri 4.* „Cum ad instituendam rei militaris scientiam × et nauali et pedestri prelio uicti sunt".

f. 65—66': „*Nomina supremorum imperatorum in hoc uolumine scriptorum*".

Prov. Gallia. — *Poss.* f. 1 in littera initiali arma primi possessoris pene deleta. — Willelmus de Dormano. (f. 64). — Ant. Galland. (f. 1: „Ex Musæo A. Gallandii 1696 . . . .") — Du Val (f. 1). — Fr. Rostgaard. (In fol. preligato: „Fridericus Rostgaard Parisiis emit 1697". — Bibl. Rostg. 467 n. 224). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405 n. 89).

Litt. Bruun 273.

Gl. kgl. S. 338 fol. chart., sæc. xv, ff. 26, cm. 29,8×20.

f. 1: *Ex libro XVIII Etymologiarum* ISIDORI.

f. 1—26': FLAUIUS VEGETIUS RENATUS: *Epitoma rei militaris.* „Antiquis temporibus × quam uetus doctrina monstrauerat".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 18. — Cat. Möllmann. n. 264). Cod. Gl. kgl. S. 338 fol. cum Gl. kgl. S. 718 et Gl. kgl. S. 380 colligatus erat.

Gl. kgl. S. 1987 4to chart., sæc. xv, ff. 108, cm. 20,4×15.

f. 1—108': M. TERENTIUS VARRO: *De lingua Latina.* „Quemadmodum uocabula × ut in seruis".

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard". — Bibl. Rostg. 462 n. 173). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 404 n. 67).

Litt. Seebodes Archiv für Philologie und Pädagogik I (1824) 120, 814. — M. Terentius Varro: De lingua Latina. Ed. L. Spengel (1826) X. — Werlauff 309, 388.

Gl. kgl. S. 1988 4to membr., sæc. XII, ff. 138, cm. 22,7×16. Litt. init. Liber mutilus et male compactus.

f. 1—137: „*Ars* PRISCIANI uiri eloquentissimi grammatici. Cum omnis eloquentie doctrinam × | Nam neque erant astrorum ignes nec lucidus ethra | siderea polus | ".

Prov. Gallia. — *Poss.* Conuentus s. Victoris Parisius. (f. 3: „Iste liber est sancti Victoris Parisiensis. Quicunque eum furatus fuerit uel celauerit uel titulum istum deleuerit, anathema sit. Amen". — f. 1: Signatura conuentus s. Victoris: „Jhesus. Maria. S. Victor. S. Augustinus" una cum scuto ceruleo deleta est; modo legitur: „Jhesus. Maria .... S. Augustinus". — f. 137: Nota bibliothecarii Claudii de Grandrue: „Que secuntur hic habentur, scilicet Prisciani maioris artis grammatice sexdecim libri. Primus 1. Secundus 9. Tertius 18. Quartus 24. Quintus 28. Sextus 37. Septimus 52. Octauus 67. Nonus 83. Decimus 92. Undecimus 102. Duodecimus 109. 14 119. 15 127. 16 134. *A.* ab accidentibus. *B.* scilicet 135 Virgilius in septimo. *C.* 136 et usque 138"). — Fr. Lindenbrog. (f. 1 et f. 138: Note manu Fr. Lindenbrogii scripte). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 113. — Cat. Pechlin. n. 156).

Gl. kgl. S. 1989 4to membr., sæc. XIV, ff. 102, cm 22×14. Codex ab initio mancus; quaterniones I et II desunt.

f. 1—101': PRISCIANUS CESARIENSIS: *De octo partibus orationis libri XVI.* „//// sapiencior et hoc sapiencius. hic et hec et hoc iners × | siderea polus | “.

Poss. Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. (1784) 273 n. 3357). Codex in auctione capituli Hamburgensis anno 1784 emptus est.

Gl. kgl. S. 420 fol. membr., sæc. XV, ff. 204, cm. $28{,}_7 \times 21{,}_2$. Litt. init. Note marginales sæc. XV lingua Latina et Greca scripte. Tegum. uetus in Italia factum.

f. 1—204: A. GELLIUS: *Noctium Atticarum libri XX.* „Plutarchus in libro, quem × quicquid in libro queri inuenirique possit“.

Prov. Italia.

Litt. Bruun 273, — A. W. Cramers kleine Schriften hrsg. v. H. Ratjen (1837) Einl. XLVII et sepius.

Ny kgl. S. 218 4to membr., sæc. XI, ff. 50, cm. $23{,}_9 \times 14$. Litt. init. et figure textum illustrantes. f. 25: Mundus depictus est, quem humeris sustinent 4 gigantes. Glosse interlineares et marginales. Codex ab initio mancus.

f. 1—49': MACROBIUS: *Commentum in somnium Scipionis.* „///// altitudinis dimensionis constat × uniuersa philosophie continetur integritas.“

f. 16'—19 [in marginibus manu sæc. XIV script.]: *Formule magice.* „Si caput uespertilionis ponis sub capite dormientis × uasa querere“.

f. 20' [in margine eadem manu sæc. XIV]: *Adnotationes astronomice de annis 1363 et 1382.*

f. 21' [in margine eadem manu script.]: *Formula magica.* „*Ad amorem mulierum.* Descendat amor meus in mente tua × habebis quantum uixeris“.

Poss. Jean Dartis. — Monasterium s. Germani de Pratis. (f. 1: „Ex dono c. v. Joannis Dartis 1651“; cf. L. Delisle: Le cabinet des manuscrits II 45). -- D. G. Moldenhawer. (Donatio Moldenhaweriana ex anno 1824 n. 68).

Litt. Bruun 56. — Ada Adler: D. G. Moldenhawer og hans Haandskriftsamling (1917) 224, 268. — Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 47, LXI, LXII.

Gl. kgl. S. 1909 4to membr., sæc. XI, ff. 51, cm. $19{,}_9 \times 12$. Litt. init. et figure nonnulle penna delineate.

f. 1—3': *Ex libro VI de republica* M. Tullii Ciceronis. *Somnium Scipionis*. „Cum in Affricam uenissem × Ille discessit, ego somnio solutus sum".

f. 3'—51': „Macrobii Ambrosii Theodosii *commentum in somnium Scipionis ex Ciceronis sexto R. P. libro exceptum*. Inter Platonis et Ciceronis libros × uniuersa philosophie continetur integritas".

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. N. Heinsii n. 81. -- Cat. Pechlin. n. 136 uel n. 254).

Gl. kgl. S. 1910 4to membr., sæc. xii, ff. 130, cm. 19,5×12,5. Tegum. uetus. Olim liber catenatus.

f. 2'—127': *Glosse in commentum Macrobii in somnium Scipionis*. „Plato omnium philosophorum doctissimus decem uolumina de republica composuit × dicendum est in hoc opere contineri integritatem philosophie".

f. 128—130: *Adnotationes mathematici argumenti*.

Prov. Domus s. Marie in Nouomonasterio. — *Poss.* Domus s. Marie in Nouomonasterio, postea in Bordesholm translata (f. 2 [sæc. xii]: „Liber sancte Marie uirginis in Nouomonasterio". — Cat. Bordesholm. ex anno 1488 n. „G 26"). — Bibl. Gottorp. (Cat. N. Heinsii. n. 81. — Cat. Pechlin. n. 136 uel n. 254).

Litt. Zeitschrift der Gesellschaft für Schlesvig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 95.

Gl. kgl. S. 421 fol. membr., sæc. xii, ff. 82, cm. 27,5×17,2. Note in marginibus et inter lineas scripte.

f. 1—54: Martianus Capella: *De nuptiis philologie et Mercurii. Libri I—II.* „ | Tu quem psallentem thalamis, quem matre Camena | × | faueantque Muse et chelis Latoia | ".

f. 54: *Cryptogramma.*

f. 54'—55: *Duo scholia.*

f. 55—59: Boethius: *De differentiis topicis. Liber IV.* „Si quis operis titulum diligens × expeditum est. Explicit quartus topicorum". (Migne PL 64. 1205).

f. 59'—81': Martianus Capella: *De nuptiis philologie et Mercurii. Liber VIII.* „Mundus igitur ex quattuor elementis × retrogradari facit".

Poss. Fr. Lindenbrog. (f. 1: Titulus manu Fr. Lindenbrogii scriptus). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 68. — Cat. N. Heinsii n. 56. — Cat. Pechlin. n. 166).

Gl. kgl. S. 1905 4to membr., sæc. XII—XIII, ff. 157, cm. 19,8 × 12,4. Codex ex quattuor manuscriptis compositus sc. Ms. *A*: f. 1—61', Ms. *B*: f. 62—122', Ms. *C*: f. 123—141', Ms. *D*: f. 142—157. Tegumentum, sepius „S“ impressum, in monasterio s. Marie in Bordesholm factum; cf. Gl. kgl. S. 1571 4to. Olim liber catenatus.

f. 1: *Vita Boethii* „//// ultima semper expectanda dies × dum leuibus malefi. etc.“

f. 2—59': Boethius: *De consolatione philosophie.* „ | Carmina qui quondam studio florente peregi | × cuncta cernentis“.

f. 60: *Note uarie.*

f. 60'—61': Adelmannus *scholasticus Leodiensis*: *Versiculi iuxta ordinem alphabeti digesti de uiris illustribus sui temporis.* „ | Armonice facultatis aspirante gratia | × | ter quaternos quatersenis minus uno uersibus | “. (Oeuvres de Julien Havet II 97).

f. 63'—122: M. Tullius Cicero: *De officiis.* „Quamquam te Marce × preceptisque letabere“.

f. 123—123': *De dictionum scientia.* „De dictionum scientia grata rudibus documenta euidenter ministrare desiderantes × principiis inueniuntur“.

f. 124'—138: Claudius Claudianus: *De raptu Proserpine.* „ | Inuenta secuit, qui primum naue profundum | × | Pars stupefacta silet, pars exterrita latrat | “. (f. 132'—133 insertus est *Panegyricus de sexto consulatu Honorii Augusti* per eundem Claudianum compositus).

f. 138'—139': *Commentarius in fabulas Auiani.*

f. 139—141: *De operibus Ouidii.*

f. 142—147: Hildebertus *Cenomanensis episcopus:* „*Passio beate Agnetis*“. „ | Agnes sacra sui mentem scriptoris inauret | × | uirtutum titulis uindicat Agna sibi | “. (Migne PL 171, 1307).

f. 147—157'; „*Passio beate Katherine pie uirginis*“. „ | Metrorum signabo notis quod filia Costi | × | Quando tuum replicat anni reuolutio festum | “.

Poss. Domus s. Marie in Nouomonasterio in Holsatia, postea in Bordesholm translata. (f. 1' [sæc. XII]: „Liber sancte Marie in Nouomonasterio“. — Catalogus Bordesholm. ex anno 1488 n. „F 16“). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 108. — Cat. Pechlin. n. 146. — Cat. Möllmann. n. 265).

Litt. A. Wetzel: Die Reste der Bordesholmer Bibliothek in Kopenhagen. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 80. — Oeuvres de Julien Havet II 89.

Ny kgl. S. 213ᵇ 4ᵗᵒ membr., sæc. XIII, ff. 40, cm. 20,6×14,8. Liber mutilus, nam inter f. 34 et f. 35 folia nonnulla desunt.
f. 1': *Varie note.*
f. 2—4': *Glosse in disticha Catonis.* „Materia Catonis in hoc opere sunt boni mores × filio suo et nobis omnibus. Expliciunt glose Catonis“.
f. 4'—7': *Glosse in fabulas Auiani.* „Rustica deflenti etc. Que sit materia, que sit intencio, que utilitas huius auctoris inquirendum est × ut peius ualeamus per illud uitare. Amen. Explicit Auiani glosa“.
f. 7'—13: *Glosse in artem poeticam Horatii.* „Materia huius auctoris in hoc opere est ars poetica. Intencio uero dare precepta de arte poetica × sit plenus tedio et languoribus. Expliciunt glose super poeticam Oracii“.
f. 13—13': *Note breues de elegiis Maximiani, de arte amoris Ouidii, de fastis Ouidii.*
f. 14—24: *Glosse in epistolas Horatii.* „Prima dicte mihi etc. In hoc auctore ista sunt requirenda: Quam materiam habet, que sit intentio auctoris principalis × prouocat iram“.
f. 25—29': *Glosse in psychomachiam Aurelii Prudentii Clementis.* „Cum 6 sint in unoquoque auctore inquirenda, similiter et in isto: Vita poete, titulus operis × fallere id est fefellisse“.
f. 29'—34: *Glosse in epistolas Ouidii ex Ponto.* „Liber iste intytulatur Ouidii de Ponto. Et notandum quod aliquando tytulus sumitur a nomine auctoris × quantum ad me ////“.
f. 35—40: *Glosse in sententias Prosperi Aquitani ex operibus s. Augustini desumptas.* „///// cesaris reddatur cesari et ymago Dei reddatur Deo × quibus non indiges debes erogare. Amen“.
Poss. G. Kloss. (In interiore parte tegumenti: „Georgius Kloss ....“).

Ny kgl. S. 223ᵇ 4ᵗᵒ membr., sæc. X, ff. 94, cm. 19,5×14. Diuersis manibus scriptus. Codex ab initio atque in fine mancus.
f. 1—94': *Commentarius super carmen paschale Sedulii.*

„//// Inde id est post baptismum × qui dicunt Mariam Salome matrem fuisse Domini propter interpretationem nominis ////“

Poss. Monasterium s. Jacobi Leodii ordinis s. Benedicti. (f. 1: „Liber sancti Jacobi in Leodio“). — G. Kloss. (In interiore parte tegumenti: „Georgius Kloss M. D. Francofurti ad Moenum“).

Thott 405 fol. chart., sæc. xv, ff. 12, cm. $28{,}_2 \times 20{,}_6$. Inter lineas multe correctiones.

f. 1—12: Maphaeus Vegius Laudensis: *Supplementum Eneidos Vergilii, premisso argumento.* „ | Turnus ut extremo deuictus Marte profudit | × | Indigetem appelat, temploque imponit honores | “. [Eadem manu, qua correctiones scripte sunt, addita est hec nota]: „Finis hec sit in lib. III. Guil. Gouda“.

f. 12': Octauianus imperator *de Vergilio.* „ | Ergone supremis potuit uox improba uerbis | × | Pulcher Apollo ueta. Muse prohibete Latine | “.

Prov. Belgium. — *Poss.* Guilhelmus Gouda. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 310 n. 405).

Thott 400 fol. chart., sæc. xv, ff. 47, cm. $31{,}_4 \times 20{,}_5$.

f. 1: „*Nullus bibat, nisi soluat.* | Ille uir ore libat, cuius manus es mihi libat | × | Si bis, ter uel bibis nec soluas, turpiter ibis | . Stant man curz edder langk | gilt dranck edder ganck da de gank dranck | “.

f. 1: *De eclipsi solis.* „ | En nuper patule patuit tibi solis eclipsis | × | quando tibi circus sol quasi teter erat | “.

f. 2—14': P. Ouidius Naso: *Remedia amoris, cum glossis marginalibus et interlinearibus.* „ | Legerat huius Amor titulum nomenque libelli | × | carmine sanati femina uirque meo | “.

f. 14': *Num licet uoluere libros Nasonis?* „ | Queritur an liceat Nasonis uoluere libros | × | quare Nasonis hunc lego non alios | “.

f. 15—43': Ps. Ouidius: *De uetula, cum glossis, premisso argumento* Leonis prothonotarii sacri palacii Bisanthei. „ | Ouidius Naso Peligni ruris alumnus | × | gracia sit nobis et mete nescia uita | “.

f. 44—46: Ps. Ouidius: *De nuce.* „ | Nux ego iuncta uie cum sim sine crimine uite | × | infelix perii dotibus ipse meis | “. (Baehrens: Poetæ Latini minores I 90; sed codex noster plus continet).

f. 46'—47: *De tribus nymphis Veientibus.* „ | Ibam forte uia quadam nullo comitante | solus amor mecum, qui solet esse, fuit | dumque meos uersus facio meditorque puellam | cui possum uersus mittere, quos facio | × | constans in medio Paridis referebat amores | hec sibi namque magis cantio nota fuit | ////“

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 310 n. 400).

Ny kgl. S. 159^{d} 4to chart., sæc. xv exeunt., ff. 54, cm. 21,$_{2}$×15,$_{4}$. Note marginales et interlineares.

f. 1': *De Valeria Proba.* „Proba mulier elegantissima Adelphi cuiusdam proconsulis Romani uxor × tam Grecarum tam Latinarum litterarum eruditissima nacioneque Romana“.

f. 2—15: Valeria Proba: *„Virgiliocentones ueteris et noui testamenti.* | Jamdudum temerasse duces pia federa pacis | × | certatim largos humeris effundere rores | “. (Migne PL 19. 803—811).

f. 16: *De nouem musis, de nereidibus etc.*

f. 17—19: Q. Horatius Flaccus: *Carmen seculare.* „ | Phebe siluarum potensque Dyana | × | dicere laudem | “.

f. 19'—21: *Carmen de sancto Johanne baptista.* „ | Ut queant laxis resonare fibris | × | parce redemptis | “.

f. 21—22': „*Carmen saphicum de amore*“. „ | Ille qui quondam comitatus ampla | × | regule preses | “.

f. 23—26: *De metris.* „Januensis in Katholicon dicit de metro × trocheus, qui habet primam longam et breuem secundam“.

f. 26': P. Vergilius Maro: *Eneis IV 173—188.*

f. 27: P. Ouidius Naso: *Epistula ex Ponto III 2. 45—58.*

f. 27': „Cornelii Galli *uersus*“ *de morte Virgilii.* „ | Temporibus letis tristamur, maxime Cesar | × | plus fatis possunt Cesaris ora dei | “.

f. 28—28': „P. V[ergilius] M[aro]: *Hortulus.* | Adeste muse, maximi proles Jouis | × | tribuit colenti multiforme gaudium | “. (Fr. Buecheler et A. Riese: Anthologia Latina II 101).

f. 28'—29: „*De uino et Venere* | Nec Veneris nec tu uini

capiaris amore | × | serua, fines horum transiluisse nocet | ". (Ibid. II 99).

f. 29—29': „*De ludo.* | Sperne ludum, uersat mentes uesana libido | × | ponite mature bellum, precor, iraque cessit | ". (Ibid. II 59).

f. 29'—30: „*De liuore.* | Liuor, tabificum malis uenenum | × | nec Phebus sobolesue clara Phebi | ". (Ibid. II 102).

f. 30—30': „*De fortuna.* | Fortuna potens tantum | × | nec quos deserit perpetuo premit | ".

f. 31—35': P. Ouidius Naso: *Epistula Saphonis.* „ | Nunquid ubi aspecta est studiose littera dextre | × | ut mihi Leucadie fata petantur aque | ".

f. 36: *De quantitatibus sillabarum.* „Qui breuiter sillabarum quantitates nosse uoluerit inferius annotatos uersus memorie tradat × | exosas, dantur his, mihi crede, pedes | ".

f. 37—54: „*Precepta rethorices super eleganciis a magistro* T R *pro pueris erudiendis in unum collecta.* Adiectiuum et substantiuum quocienscunque ponuntur in oratione × nec cura de hoc habeatur".

Gl. kgl. S. 3553 8vo chart., sæc. xv, ff. 124, cm. $19,_3 \times 11,_5$. Duo manuscripta in hoc codice distinguimus: Ms. *A*, folia 62—83 continens, anno 1468 Pataui per fratrem Jacobum Marinum Siculum exaratum, atque Ms. *B*, quod ff. 1—61, 84—124 complectitur, calamo currente per Antonium Rubeum anno 1479 scriptum.

Codex argumenti miscellanei. Excerpta ex operibus auctorum antiquorum, et odæ, epigrammata, epitaphia poetarum recentiorum, uelut Johannis Aurispe, Baptiste Guarini, Titi Vespasiani Strozzi, Mabilii Nouati, Nicolai Cosmici, Francisci Philelphi. Ex farragine hec notantur:

f. 1—2': *Tabula metrorum uariorum.*

f. 3—4': „Xenophontis *opus de uirtute ac uoluptate.* Herculem Prodicus scribit: Cum e pueris × beatissimamque utique felicitatem consequere".

f. 10'—15': *Tabula abbreuiaturarum.*

f. 18—23': „Tiphernes: *De scientiis et artibus.* Non sum nescius, clarissimi uiri × et ingenio et diligentia sunt assecuti".

f. 24—26: „Luciani *opusculum per* Aurispam *ex Greco in Latinum translatum*" *de Charone inferorum nauta.* „Sepe ac

multum ea mente cogitaui × uitam cuiusque examinare necesse est".

f. 26—28': *Nonnulle epistole* C. Plinii Secundi *atque quedam auctoritates ex epistolis* Plinii.

f. 28'—30': „*Quedam declamationes* Colutii. Lucretia Spurii Lucretii filia et Collatini Tarquinii uxor × | Alter apud manes, alter apud superos | ".

f. 31—32': „Joannis Sagarelli *Parmensis poete accusatio et indicium apud inferos actitata*". „Nunc . Arina × manes inferni cum ciuibus eliseis admisceri".

f. 36—40: *De Grecorum deis*. „Saturnus pater deorum uidelicet Jouis, Neptuni, Plutonis × Nereides maris. Naiades aquarum".

f. 41—41': Dante Alighieri: *Canzone XXI*. „ | A faos ris por que trait haues | oculos meos. Heu quid tibi feci? | × | forse pieta ne haura chi me tormenta | ".

f. 41': „Ant. Rubeus *ad Phoebum Capellam*".

f. 42'—44: „*Excepta ex* Quinto Apicio Celio *de re coquinaria*. In edo uel agno. Edinam siue agninam excaldatam × facies ut ferueat; cum feruuerit, amulo obligas: aprum intro foras et inferes".

f. 44': „Laurentius Valensis *contra pontifices*. Cephas dicunt uocari Petrum × due posteriores nequaquam honeste sunt".

f. 45: „*Oda* Cornelii Galli, *clarissimi poete Foriiuliensis, ad Lidiam*. | Lidia bella, puella candida | × | quor me destituis iam semimortuum | ".

45'—50': „Vibius Sequester: *De fluminibus, fontibus, lacubus, nemoribus, paludibus, montibus, gentibus per literas liber*. Vibius Sequester Virgiliano filio salutem. Quanto ingenio ac studio × Volsci Itali Europe".

f. 50'—52: „*Ex libris cosmographie* Guidonis Rauenatis. Omnis Italia, que uersus meridiem × Pontus, Egyptus, Britania, numero XI".

f. 52—55': „Fabii Planciadis Fulgentii *ad Calcidium Ematicum sermonum antiquorum expositio*. Ut de tuorum, domine, preceptorum serie mea × tua uerba tam delenifica".

f. 56—58': „*Esopus in uita sua*. Permulti sunt impetus maris undarum × dignis suppliciis ulti sunt eos, qui mortis Esopi auctores fuerunt".

f. 58': „*Hippocratis iusiurandum*. Testor Apollinem medicum et Esculapium × contraria omnia eueniant".

f. 59—60: Leo Baptista de Albertis: *Dialogus Virtutis et Mercurii.* „Mercurius: Virtus deos per epistolas orauit × Virtus: Eternum latitandum est. Ego et nuda et desperata abeo“. (Leonis Baptistæ Alberti opera inedita ed. H. Mancini 132).

f. 60'—61': *Littere* C. Plinii *Bebio Macro date.* (Editio Keilii 66).

f. 62—82: Sextus Aurelius Victor: *De uiris illustribus.* „De Proca Albanorum rege primo. Procas Albanorum rex Amulium × preciosissimis odoribus cremandum curauit. Caii Plinii Secundi oratoris eximii de uiris illustribus clarissimum opusculum feliciter explicit, Pataui per me fratrem Jacobum Marinum Siculum scriptum 1468 ultimo mensis Septembris indictione prima. | Saccensis Jacobus Siculus frater ac heremita | illustres uiros Plinio pinxit opus. | Trecentis lustris, septem minus, atque duobus | annis uerbigine lapsis, adesto finis | “.

f. 82'—83': „Jacobi Marini Siculi *heremite oratio“ de Numa Pompilio.* „Nescio profecto, uiri dignissimi, qua fiducia × sacratissime christiane religioni rediges obligatum“.

f. 84—95: „M. Tulii Ciceronis *oratio pro Archia poeta.* Quid est in me ingenii × certe scio“.

f. 95—95': „*Epitaphium Sircii Polensis parasiti hystrionis festiuissimi editum a domino* Jacobo Baduario, *qui postea fuit archiepiscopus Spalatinus.* Viatores, ciues optimi uel aduene, siue singuli siue bini inceditis × his nugis ambagibusque meis condonatis postumis“.

f. 96—114': „*Liber* Aristotelis, *qui uocatur nomine cyromancia.* Secantur scientie inter se × Et forte isti uerius dixere“.

f. 115—116': „*Phrixonomia extracta de libro, qui secreta secretorum appelatur, quem scripsit* Aristoteles *magno Alexandro.* Scias ergo, quod matris est membrum × semper ad meliorem et ad probabiliorem partem te uerte. Completum est de signis et moribus hominum ad Alexandrum, qui dominator fuit totius orbis terrarum“. „Joanne Mocenigo Venetiarum principe 1479 die 25. Septembris ego Ant. Rubeus Venetus accuratissime scripsi. Flogulus“.

f. 117—118: „*De scientia geomantie quasi diuina.* Quicumque per artem huius scientie × res debebat fieri sicut patet in a. figura“.

f. 118'—119: *Figure ad tractatum precedentem spectantes.*
f. 120—123': „HIERONIMI NANNI *opusculum de pullice.* | Tu, precor, alma, faue ceptis nunc maxima nostris | × | composui uerba, que referunt pulicem | “.
Prov. Italia. — *Poss.* Hans Gram. (Cat. Gram. n. 285).

Gl. kgl. S. 1629 4to chart., sæc. xv, ff. 113, cm. 21,6×14. Codex ab initio mancus. Tegum. uetus.
f. 1—29: „AURELII AUGUSTINI *Hipponensis episcopi Dialectica*“. „//// naturalis ethica moralis. Logica rationalis × Contradictio est affirmationis et negationis oppositio. Ut Socrates disputat: Socrates non disputat“.
f. 30—63': „GAII PLINII SECUNDI VERONENSIS [rectius: SEXTI AURELII VICTORIS] *liber illustrium uirorum*“. „Proca rex Albanorum × preciosissimis odoribus cremandum curauit“.
f. 64—78: „C. SUETONII TRANQUILLI *de grammaticis et rhetoribus claris liber.* Grammatica Rome ne in usu quidem olim × conuocataque plebe causis propter quas mori destinasset diu ac more concionantis redditis abstinuit cibo“. „Nil amplius reperitur“.
f. 78'—87': „MODESTUS: *De re militari ad Theodosium Augustum.* Res militaris in tres diuiditur partes. Equites, pedites et classes × in obliuione perducta cognoscitur“.
f. 88—101: *De magistratibus Rome.* „Urbis Rome et imperii Romani conditor × Item et Salinus Julianus“.
f. 101—109: *De sacerdotiis.* „Faunus antiquissimus omnium regum × quoniam ad id deputati a pontificibus erant, nomen inditum est ab auibus“.
f. 109—113': *De legibus.* „Jus pluribus modis dicitur: Naturale, quod est commune omnibus × satis et placere suis. Vale“.
Prov. Italia. — *Poss.* Joannes Berlinghierius. (In folio preligato: „Joannis Berlinghierii et amicorum“).

Ny kgl. S. 134 8vo membr., sæc. xv, ff. 72, cm. 16×10,4. Litt. init. cum ornam. Tegum. uetus.
f. 1—23': „*Oratio* DEMOSTENIS *contra Philippum.* Par quidem erat, uiri Athenienses, eos omnes, qui apud uos sententiam dicunt × seruare rempublicam possit“.
f. 23'—26': „*Epytaphium Neuii*“. „*Epytaphium Plauti*“, etc.
f. 26'—33': „*Dicta* CESARIS“.
f. 34—51': „*Oratio* CATILINE *in Marcum Ciceronem.* Omnes

homines, qui in maximis principatibus ⨯ beniuolentie uestre restituite".

f. 51'—72': „HESOPI *fabula*". „*Oratio* FEDERICI *Romanorum imperatoris ad Coradum eius filium, Sardonie regem*". „*Oratio* CATONIS *ad milites*". „*Oratio* METELLI *de uxoribus*". *Dicta sapientium.*

Prov. Italia. — *Poss.* f. 1: Arma primi possessoris, vid. tabulam V n. 5.

Gl. kgl. S. 1990 4to membr., sæc. XII, ff. 203, cm. 25⨯16,8.

f. 2- 203': ISIDORUS *Hispalensis episcopus: Etymologie siue origines.* „En tibi sicut pollicitus sum ⨯ ut uis morbi ignis ardore siccetur".

Prov. Italia. — *Poss.* Petrus Franciscus Paulus de Urbe ueteri [Orvieto]. (f. 1': „Liber Petri Francisci Pauli de Urbe ueteri"). — Franciscus Sabadini. (f. 1': „Francisci Sabadini codex hic est"). — Fr. Rostgaard. (f. 1': „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 469 n. 245). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 405 n. 90).

Gl. kgl. S. 422 fol. membr., sæc. XI, ff. 149, cm. 29,8⨯21,1. Liber mutilus.

f. 1'—149': ISIDORUS *Hispalensis episcopus: Etymologie siue origines.* „Epistola sancti Isidori episcopi ad Braulionem episcopum. Domno meo et Dei seruo Braulioni episcopo Isidorus. Omni desiderio desideraui ⨯ ut uis morbi ignis ardore siccetur".

f. 149': *Quedam arithmetica.*

Poss. Monasterium beate Marie et sancti Cypriani in Nienborch. (f. 1 [sæc. XV]: „Isidorus Ethymologiarum sancte Marie sanctique Cypriani in Nigenborch prope Berneborch". — „Iste liber est beatissime genitricis Dei Marie semperque uirginis sanctique Cipriani episcopi et martiris monasterii in Monichennienborch ordinis sancti Benedicti Magdeburgensis dioceseos"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 70. — Cat. Pechlin. n. 26. — Cat. Möllmann. n. 275).

Gl. kgl. S. 424 fol. membr., sæc. XIV, ff. 189, cm. 32⨯21,2. Litt. init.

f. 1—189: PAPIAS: *Vocabularium.* „Fili utique karissime debui, si potuissem ⨯ Zozia. signa . . . . ubi iam reuelata facie illa uera et coeterna perfruamur sapientia cum patre . . . . ."

Poss. Fr. Lindenbrog. (f. 1: „Ex bibliotheca Fr. Lindenbrogi"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 69. — Cat. Pechlin. n. 31).

Gl. kgl. S. 3545 8vo membr., sæc. XII, ff. 13, cm. 14×9,6.
f. 1—11': „ALBERICUS CASSINENSIS: *Dictaminum radii*". „Hactenus quasi lacte doctrine mentes infantium rigauimus, superest ut uiriles animos × nomen non usurpet scriptoris".
Poss. Fr. Lindenbrog? (f. 1: Signatura: „No. 24"; cf. codd. Gl. kgl. S. 21, 26, 1341, 1343, 1344, 1588, 1616, 1849, 3543, qui eodem modo signati sunt: No. „28", „27", „15", „17", „19", „16", „13", „23", „7". Gl. kgl. S. 1849 manu Friderici Lindenbrogii scriptus est, Gl. kgl. S. 1616 sine dubio id manuscriptum est, quod Lindenbrog e bibliotheca P. Merule anno 1595 abstulit). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 134. — Cat. Möllmann. n. 94).

Gl. kgl. S. 423 fol. chart., sæc. XV (f. 199: „1432"), ff. 199, cm. 29×21,5. Tegum. uetus.
f. 1—199: EBRARDUS BETHUNIENSIS: *Grecismus* (cap. IX—XXVII) *glossis et commentariis illustratus*. „| Est pater hic cura: pater est alius genitura | × | Explicit Ebrardi Grecismus nomine Christi |. Qui dedit alph et o sit laus et gloria Christo |. Et sic est finis huius libri finitus sub anno Domini 1432".
f. 1—199: *Commentarii:* „Sapientia a philosopho primo describitur. Sapientia est uera rerum cognitio. × ut post uite passiones capiamus mansiones in futura gloria. Amen".
Prov. Germania. — *Poss*. Joannes van der Rythe (f. 199: „Liber Joannis van der rythe"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria (Signatura in dorso: „h. 14"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 280).

Gl. kgl. S. 426 fol. membr., sæc. XIV, ff. 137, cm. 25,7×19,2.
f. 1—136': HUGUITIO: „*Liber deriuationum*. Augeo -es auxi auctum amplificare × Zoroastrum minimum sidus".
f. 137: *Versus*. „| Filius in Domino sapiens dat gaudia patri | filius insipiens grauis est confusio matri | × | Que muri zona non cingitur urbs timet hostem | sic aperit sathane ////".
Prov. Germania. — *Poss*. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (f. 1: „Liber sancte Marie sanctique Johannis euangeliste in

Ciscemer"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 161. — Cat. Pechlin. n. 38. — Cat. Möllmann. n. 277).

Thott 384 fol. chart., sæc. xv, ff. 215, cm. 29×20,5. Littere initiales penna delineate. Liber mutilus. Tegum. uetus.

f. 1—215: „HUGUITIO": *Liber deriuationum.* „Abba Sirum nomen, quod interpretatur pater × uaco a lectione, id est, cesso a lectione. uaco nummis, id est, careo nummis. Sed omnes ////"

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Cat. Thott. VII 308 n. 384).

Gl. kgl. S. 425 fol. chart., sæc. xv (f. 383': „1443"), ff. 383, cm. 29×20. Codex mutilus. Tegum. uetus.

f. 1—383: JOHANNES DE JANUA: *Catholicon.* „///// de sum, es, est uel de fuo, fuis . . . . . G apud Latinos nullius sillabe est terminalis, nisi cum loco d uel b ponitur × que modica est ratio. Et sic est finis huius Catholicon anno Domini 1443 in die Mercurii ante festum palmarum post prandium hora quasi secunda. Fuit scriptum nec non completum per manus Jhohannis Hamborch filii fabri etc. in Luneborch".

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes de Minda, canonicus Lubecensis. (In interiore parte tegumenti: „Hunc librum dedit dominus Johannes de Mynda, canonicus Lubecensis"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tergo: „D 2"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 278).

Ny kgl. S. 58ᵇ fol. chart., sæc. xv, ff. 50, cm. 27,7×19,7.

f. 1—45': *Tractatus de prosodia Latina.* „L Con. T. L. Hein. K suo salutem plurimam dicit. Si unquam tue morem gerere uoluntati noluissem, amantissime mi Heinrice, × Dytrocheus, creticus catatrocheon dicebatur". [Prologus anno 1481 compositus est; author operis fortasse Conradus de Leonberg].

f. 46: *Ex bello Catilinario* SALLUSTII *pauca.*

f. 46'—50 [manu sec.]: „*Musica compendiose de cantu plano siue Gregoriano determinans.* Musice studium inter cetera arcium studia × regula de ascensu et descensu tonorum".

Gl. kgl. S. 2038 4ᵗᵒ chart., sæc. xv, ff. 45, cm. 21,5×17,6.

f. 1—44: „*Liber metrologie Priscianice* ANTHONII BARATELLE *de Laureia agri Patauii*", *cum notis marginalibus.* „Argumenta metrologie Priscianice Antonii Baratelle Laurei Patauii

octo in generibus metrorum × | ut cum Crhisticolis post funera luceant per astra | “.

f. 44'—45: *De generibus metrorum.*

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard“. — Bibl. Rostg. 470 n. 253). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 92).

Thott 1064 4to chart., sæc. xv, ff. 115, cm. $20{,}_5 \times 13{,}_7$.

f. 1—11': Maximianus: *Elegie.* „ | Emula quid cessas finem properare senectus | × | quos placido melius nunc fouet unda sinu | . Finis Maximiani de senectute“. [Preter elegias, quas Aem. Baehrens recensuit (Poetæ Latini minores V 316—348), 6 alie hic inueniuntur, sc. f. 10': „Premia tot forme numeret quis uoce sonora“, f. 10': „Lux oculis, lux blanda, meis lux mentibus apta“, f. 11: „Quisquis ad excelsi tendit fastigia mentis“, f. 11: „Quod micat ornatum pulchro munimine saxum“, f. 11: „Quis tam diuerso concludens atria cultu“, f. 11': „Hec quondam rapido fugiens per deuia cursu“].

f. 12—47: *Tractatus de arte loquendi et scribendi.* „Cum omnis eloquencie et perfecte elocucionis preceptio in tres partes sit distributa × ab immortali Deo datum sit“.

f. 48—113: „*De elegantia lingue Latine secundum Laurencium Vallensem.* De nominibus in -osus. Nomina in -osus, que descendunt × ueho in uestigal“.

f. 113'—115: „*Ad laudem s. Jeronimi.* Care uiator aue te dulciter oro parumper | siste gradum et celebes legito sub carmine laudes | . Inclite fert animus meritas Jeronime laudes | × | committe ut miserum faciat me in fine beatum | “.

Prov. Italia. — *Poss.* Christian Kortholt. — Sebastian Kortholt. — O. H. Moller. (f. 1: „C. Kortholt“. — „Ex bibliotheca Christ. et Sebast. Kortholt professorum Kilon. sibi comp. Olaus Henr. Moller 1766“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 436 n. 1064).

Gl. kgl. S. 2036 4to membr., sæc. xiv, ff. 51, cm. $16 \times 11{,}_5$.

f. 2—18': Theodulus: *Ecloga, cum commento.* „ | Ethiopum terras iam feruida torruit estas | × | desine, quod restat, ne desperatio ledat | “. *Comm.* incipit: „Eclogarum diuersitates tres sunt“.

f. 19—49': Galfridus de Vino Saluo: „*Noua poetria*“, *cum glossa.* „ | Papa, stupor mundi, si dixero papa Nocenti | × | crescere non poteris quantum de iure mereris | “.

f. 50'—51': *Glossarium Latinum.*

Poss. Janus Kotteritius. (In folio preligato: „Jano Kotteritio") — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog. n. 119. — Cat. Möllmann. n. 324).

Thott 309 fol. membr., sæc. xv, ff. 22, cm. 24,5×18. Litt. init. Thott 307, 308, 309 fol. ex eodem codice sunt.

f. 1—22': THEODOLUS: *Liber eclogarum, cum translatione magistri* JOHANNIS LE FEURE. „ | Ethiopum terras iam feruidæ torruit estas | × | desine quod restat, ne desperatio ledat | ". [Textus Latinus minio exaratus permanet, textus translationis pene deletus est].

Prov. Gallia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 302 n. 309).

Litt. Abrahams 58.

Gl. kgl. S. 431 fol. membr., sæc. xii, ff. 48, cm. 25×13,5.

f. 1—47: ALANUS AB INSULIS: *Anticlaudianus.* „ | Auctoris mendico stilum phalerasque poete | × | et famam delere cupit laudesque poete | ". (Migne PL. 210. 487).

f. 47' [manu secunda]: *Prefatio auctoris.* „Cum fulminis impetus × labore mei studii desudarem".

f. 48—48' [manu tertia]: *Tractatus de uirtutibus.* „Cum circa utilia studere debeamus exemplo Salamonis dicentis: Cogitaui × uirtutes nobis /////"

Prov. Germania. — *Poss.* Ecclesia s. Johannis baptiste in Vratislauia. (f. 1: „ecclesie Wratislauiensis"; cf. cod. Gl. kgl. S. 1327 4to). — Conuentus s. Adalberti ordinis predicatorum ibidem. — D. Ebersbach, pastor parrochie Böl in Anglia Cimbrica, deinde concionator aulicus Eutinensis atque superintendens episcopatus Lubecensis. (f. 1: „D. Ebersbach d. d."). — Bibl. Gottorpiensis.

Gl. kgl. S. 2035 4to membr., sæc. xii, ff. 48, cm. 18,8×13.

f. 1—48: ALANUS AB INSULIS: *Anticlaudianus, cum glossis nonnullis.* „ | Auctoris mendico stilum phalerasque poete | × | supplantare nouas saltem post fata silebit". (Migne PL. 210. 487).

f. 48—48': *Prefatio auctoris.* „Dum fulminis impetus × labore mei studii desudarem".

Poss. Janus Kotteritius. (In interiore parte tegumenti: „Jano

Kotteritio"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog. n. 105 — Cat. Möllmann. n. 269).

Thott 1062 4to membr., sæc. XIII et XV (f. 1—8': sæc. XIII ineunt.; f. 9—18': sæc. XV; f. 19—42': sæc. XIII ineunt.; f. 43—45': sæc. XV, f. 46—49': sæc. XIII ineunt.; f. 50—52': sæc. XV), ff. 52, cm. 24,2×13,3. Litt. init. Re uera duo mss. iam sæc. XV in unum codicem collecta.

f. 1—52': ALANUS AB INSULIS: *Anticlaudianus.* | „Auctoris mendico stilum phalerasque poete | × | supplantare nouas saltem post fata silebit | ". (Migne PL. 210. 487).

Prov. Gallia. — *Poss.* Monasterium beate Marie uirginis de Reigniaco ordinis Cisterciensis. (In folio postligato [sæc. XV]: „Iste liber sancte Marie Regniaci"). — Stephanus Durandi. (f. 52': Iste liber est fratri Stephano Durandi professo monasterii beate Marie uirginis de Reigniaco et ab isdem emptus . . . 1468"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 436 n. 1062).

Thott 315 8vo membr., sæc. XV, ff. 136, cm. 17×11,2.

f. 1—53: ALANUS AB INSULIS: *Liber de planctu nature.* „Alanus: De questione nature. | In lacrimas risus, in luctus gaudia uerto | × dereliquit aspectus". (Migne PL 210. 431).

f. 54—136': ALANUS AB INSULIS: *Anticlaudianus.* „Cum fulminis × | supplantare nouas saltem post fata silebit | ". (Migne PL. 210. 485).

Prov. Gallia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 524 n. 315).

Gl. kgl. S. 2146 4to membr., sæc. XII, ff. 80, cm. 23×12.

f. 1—80: GUALTERUS DE CASTELLIONE: *Alexandreidos libri X.* „Moris est × | gloria Guillermi nullum moritura per euum | ". (Migne PL. 209. 463).

Poss. Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. (1784) 273 n. 3359). Codex in auctione capituli Hamburgensis anno 1784 emptus est.

Gl. kgl. S. 1634 4to chart., sæc. XV (f. 84': „1468", f. 156': „1470"), ff. 321, cm. 21×14. Diuersis manibus scriptus. Tegum. uetus. Olim liber catenatus.

In folio preligato: *Registrum.*

f. 1—11: THEOBALDUS: *Physiologus, cum commentariis.* „| Tres leo naturas et tres habet inde figuras | × | quos cum defendat, qui secula per omnia regnat | ". „Sciendum quattuor

sunt, que impediunt humanam naturam × et reseruata usque ad finem, ad quam nos perducat . . . ."

f. 13: *Versus nonnulli uarii argumenti.*

f. 14—20: Godefridus de Thenis: „*Asinarius.* | Rex fuit ignote quondam regionis et urbis | × | sicque regit regum rex duo regna duum | . Explicit hoc carmen, Asinarius est sibi nomen | ".

f. 20—28: Vitalis Blesensis: „*Geta.* | Grecorum studia nimiumque diuque secutus | × | Birria, Geta hominem se fore. Queque placent | ". (Bibliothèque de l'école des chartes. Deuxième série IV (1848) 486).

f. 28—32': *Vita s. Alexii metrica.* „ | Vir quidam magnus Rome fuit Eufemianus | × | hic liber est notus et Allexius intitulatus | ". (Bibl. hag. Lat. n. 295).

f. 32'—37': Godefridus de Thenis: „*Militarius.* | Laudes ut eximie tytulos augere Marie | × | Dicite: fiat, amen. Dicite semper amen | ".

f. 37'—42: Borchardus: „*Judas* | Balsama non curas humana poematis utar | × | sic declaratus nomine pictor erit | ". [Littere initiales 18 linearum prologi nomen authoris indicant: „Borchardus me finxit"].

f. 42—43: „*Simplicius.* | Primipotens dominus, cunctarum clausula rerum | × | de quo gaudebant pueri cognacio ciues | ".

f. 43'—50: Godefridus de Thenis: „*Rapularius*". „ | Fama fuisse duos testatur friuola fratres | × | exclamans inquid: Magne sophista uale | ".

f. 50': *Glossa in dittochaeum Aurelii Prudentii.* „Eua columba fuit. Titulus huius libri est × subordinare philosophie morali etc." [Fragmentum 18 linearum].

f. 51—84': Theodolus: *Ecloga cum glossa.* „*Theodolus antiquus.* | Ethiopum terras iam feruida torruit hestas | × | desine quid restat, ne desperatio ledat | ". „Iste liber, cuius principalis materia × ut ab errore falsitatis deducatur ad uiam ueritatis, ad quam nos perducat ille, qui sine fine uiuit et regnat in secula seculorum 1468".

f. 85—133: Nigellus Wireker: „*Brunellus azinus.* | Suscipe pauca tibi ueteris Wilhelme Nigelle | × | atque pio nato sit, cui laus et honor | ".

f. 135: „*Epistola domini* Francisci Petrarche *laureati poete ad dominum Johannem Florentinum poetam de historia*

Griseldis". „Librum, quem nostro materno eloquio × Hoc prefatus incipio".

f. 135'—139: Franciscus Petrarcha: *Historia Griseldis.* „Est autem ad Italicos × hec muliercula passa est".

f. 139': „*Cuiusdam Anglie meretricis epitaphium.* | Virgineos annos michi prebuit Anglia quondam | × | ne uos ante diem deuore[t] iste iocus | ".

f. 139': *Aliud epitaphium.* „ | Lidia formosas inter celebranda puellas | × | quique uoluptates sualida certa dare | ".

f. 139': „*Epitaphium Katonis legum principis* | Interpres fuerat legum, qui primus in orbe | × | inuocat ut saluus sit pius ipse Catho | ".

f. 141—156': P. Ovidius Naso: *De remedio amoris.* „ | Legerat huius Amor titulum nomenque libelli | × | Carmine sanati femina uirque meo | ". „Et sic est finis per me Hinricum Izzeho anno Domini 1470 . . ."

f. 157—161: Godefridus de Thenis: „*Rixe mulierum.* | Tempus erat quo te populis ostendere primo | × | ex re quam dicunt carmina nomen habent | ".

f. 163: *Fragmentum poematis cuiusdam de arte amatoria.* „//// | Sed medie forme mulier per talia nunquam | displicet immo multis ualde placere solet | × | nec petat hanc rursum nec putet inde magis | ////".

f. 163'—165': Marbodus *Redonensis episcopus:* „*De lupo.* | Sepe lupus quidam per pascua sepe uagantes | × | se male delusum concipit opilio | ". (Migne PL 171 1728).

f. 166—175': Pamphilus Maurilianus: *De amore.* „ | Vulneror et clausum porto sub pectore telum | × | nam triplicare uelit quod duplicare nequit | . Et sic est finis Pamphili per me Didericum scolarem diotzesis Verdensis". [Codex noster plus habet quam liber anno 1506 impressus].

f. 177—185: Maximianus: *Elegie.* „ | Emula quid cessas finem properare senecta | × | hac me defunctum uiuere parte puto |. En licet infecte uerba deponas senecte | scriptus ab Autitomo Maximiano Lupo | ". (Baehrens: Poetæ Latini minores V 316).

f. 185'—187': „*Piramus.* | Querit nemo decus ibi quo uult pingere cecus | × | ne sectemur eos, sed ut euitare sciamus | ".

f. 189—201': „Florentinus *seu alio nomine* Samariensis *uel* Pauper Hinricus" *uel* Hinricus Septimellensis: *De diuer-*

sitate fortune. „Quo modo sedet sola probitas ingemit Aleph | × | certe cum sorte parat hinc fomenta sophie | . Et sic est finis istius poete. Hoc testatur Johannes Nese etcetera". (Polyc. Leyserus: Historia poetarum et poematum medii ævi (1721) 453).

f. 202—213': Bernhardus Geistensis: „*Palpanista.* | Rure sub urbano, sub uere, sub aere sano | × | iure meo lector ignoscere debet eclipsi | ".

f. 214—227: Vergilius: *Ecloge.* „Titire tu patule recubans sub tegmine fagi | × | ite domum sature, uenit Hesperus, ite capelle | ".

f. 230—241: *Modus confitendi.* „Quoniam omni confitenti necessarium est dicere hanc generalem confessionem × animam meam ad celestem gloriam".

f. 242—250': „*Liber quinque clauium.* | Utilis est rudibus presentis cura libelli | × | suscipiant pueri discipulique rudes | ".

f. 250'—271': „Bonifacius de Ripa". „*Vita scolastica.* | Hic rudium primo uiuendi forma docetur | × | Iste liber merito sit uita scolastica dictus | . Sit Iesu Christo gloria, laus et honor | . Hoc Bonifacius de Ripa, noscere lector | si uis, composuit carmina, dante Deo | ".

f. 271'—277': „*Judas.* | Autorum ueterum placuere poemata multum | × | possit ut in uita te collaudare superna | ". (cf. ms. Helmst. 185. O. v. Heinemann: Die Handschriften der herzoglichen Bibliothek zu Wolfenbüttel I 170).

f. 277'—285: „*Pilatus.* | Si ueluti quondam scriptor uel scripta placerent | × | cessauitque uetus submersio pestis inique | ". (cf. ms. Helmst. 185).

f. 285—290': Rainerus Alemannicus: „*Facetus.* | Moribus et uita quisquis uult esse facetus | × | arte mea doctus forte peritus erit | ".

f. 290'—298': Bernhardus Morlanensis: „*De contemptu mundi.* | Cartula nostra tibi mandat, dilecte, salutes | × | hoc tibi det munus, qui regnat trinus et unus | ".

f. 298'—314: *Vita s. Catherine de Alexandria.* „ | Palma triumphalis Katherine uirginis alme | × | regna poli faciem daque uidere tuam | ". (Bibl. hag. Lat. n. 1666).

f. 314—321: Auianus: *Fabule.* „ | Rustica deflenti paruo iurauerat olim | × | quam malles spinas tunc habuisse meas | . Moralitas: | Nemo sue carnis nimio letetur honore | ne tristis subito post sua uata gemat | ".

In registro in folio preligato omnia, que in codice continentur, enumerantur et preter hec „Gesta metrica Ludolphi octaui episcopi Raceburgensis". Hic titulus, ultimus omnium, postea erasus est. „Gesta Ludolphi episcopi" deperdita sunt.

Prov. Domus s. Marie in Bordesholm. — *Poss.* Domus s. Marie in Bordesholm. (In exteriore parte tegumenti signatura: „G XXVII". — Cf. catalogum Bordesholm. ex anno 1488. In tegumento littera „S" iterum atque iterum impressa). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann. n. 249).

Litt. Ernst Voigt: Der Thiersage aus dem zwölften bis vierzehnten Jahrhundert. Quellen und Forschungen zur Sprach- und Culturgeschichte der germanischen Völker XXV (1878) 5. — A. Wetzel: Die Reste der Bordesholmer Bibliothek in Kopenhagen. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV (1884) 97.

Thott 404 fol. chart, sæc. XV, ff. 10, cm. $31{,}_4 \times 21{,}_4$.

f. 1—5: GODEFRIDUS DE THENIS: „*Rapularius.* | Fama fuisse duos testatur prodiga fratres | X | exclamans inquit: Magne sophista uale | ".

f. 5: „*Prohemium* PAMPHILI. | Si ueluti quondam scriptor uel scripta placerent | X | sumitur iste labor solitoque faue mihi more | ".

f. 5'—6': „HENRICUS" BOGHER: „*Carmen elegiacum ordinatum super deordinatione particularium scolarium.* | Cunta mouens motor non motus animandus animator | X | archiduci domino, sim, rogo, cuius ego | ".

f. 6'—8: HENRICUS BOGHER: *Inuectio in mortem et deplanctio magistri Christiani.* „ | Mors fera, mors mordax, dominans mors, destituens mors | X | sentiat examen uestri fidumque probamen | ".

f. 8'—9: „HENRICUS BOGHER": „*Arenga in intimacionem actuum exhortatiua scolaris ad studium*". „ | Nunc cunctipotens opifex me cepta patrare | X | ne pereas tristis te quo potes usque decores | ".

f. 9'—10: „*Carmen Saphicum* ENEE SILUII *exhortatiuum hominis ad bonum.* | Quid tibi tandem scelerate queris | X | ethere missus | ". (Æneæ Sylvii Piccolominei opera. (Basileæ 1571) 963).

f. 10: *„Carmen Saphicum baccalarei* HENRICI BOGHERS *de erroribus mundi, de calliditatibus demonis et de pensandis ab homine ut in penitencie uiam deueniat.* | Qualiter uanes animo reuolue | × | alme redemptor | ".
Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 310 n. 404).

Thott 305 fol. chart., sæc. xv (f. 42': „1494"), ff. 44, cm. 29,4 ×20,5.
f. 1—31': *Disticha* CATONIS *de moribus glosata, prologo premisso.* „Summe Deus largitor × | hec breuitas sensus fecit coniungere binos | ".
f. 31'—42': *„Libellus de modo confitendi et penitendi.* | Peniteas cito peccator cum sit miserator | × | participans mutus non obstans, non manifestans | ". *Glossa.* „Presens libellus tractans de penitentia siue de modo confitendi × ubi licite posset".
f. 43—44: *„Carmen magistri* JOANNIS FABRI DE WERDEA: *De ludo.* | Utile damnosum sapienti spernere ludum | × | Mella tamen suco de meliore fecit | ".
Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 301 n. 305).

Thott 306 fol. membr., sæc. xv, ff. 14, cm. 27×17,5.
f. 1—14: *Disticha* CATONIS *de moribus una cum translatione Anglica, premisso prologo.* „Cum animaduerterem quam plurimos homines errare grauiter × | hec breuitas sensus fecit coniungere binos | ". „When I umbeþenke me hertly | how fele men erryn greuously | × | That tweyne and tweyne to gedyn y knyt | ".
Prov. Anglia. — *Poss.* Johannes Wisdom. (f. 14' [sæc. xv]: „Liber Johannis Wisdom"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 302 n. 306).

Thott 307 fol. membr., sæc. xv, ff. 22, cm. 24,5×18. Litt. init. Thott 307, 308, 309 fol. ex eodem codice sunt.
f. 1—22': *Disticha* CATONIS *de moribus, cum translatione magistri* JOHANNIS LE FEURE; *premisso prologo.* „Cum animaduerterem quam plurimos homines errare grauiter × | hec breuitas sensus fecit conjungere binos | ". „Cy commence Chaton en francoys de la translation de maistre Jehan le

feure ////“ [Textus Latinus rubro exaratus adhuc permanet, sed textus translationis atramento nigro scriptus euanuit et uix legi potest].

Prov. Gallia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 302 n. 307).
Litt. Abrahams 57.

Thott 308 fol. membr., sæc. xv, ff. 13, cm. 24,5×18. Litt. init. Thott 307, 308, 309 fol. ex eodem codice sunt.

f. 1—13': Johannes de Garlandia: *Facetus, cum translatione Gallica.* „ | Cum nihil utilius humane credo saluti | × | quam subeas sub tussi loquens ad hostia stato | “. [Textus Latinus rubro exaratus permanet, sed textus translationis nigro atramento scriptus ex parte periit].

Prov. Gallia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 302 n. 308).
Litt. Abrahams 57.

Gl. kgl. S. 1978 4to chart., sæc. xv (f. 55: „1434“, f. 214: „1459“), cm. 21,3×15. Tegum. uetus.

f. 1—55: Aesopus *moralizatus, cum uersibus in lingua Germanica inferiore scriptis.* „Grecia disciplinarum mater est artium. Esopus fuit inter ceteros, quos ..... Incipit liber fabularum, quas Esopus Grecus homo ingeniosus studiose collegit et litteris eas commendare pulcrum indicauit et utile inuenit. De gallo, qui inuenit margaritam. Gallus, dum escas suas quereret, inuenit margaritam ..... Moraliter sic exponit: Hic stultos arguet Esopus, qui sapientiam inuenire non curant, quia sibi necessariam fore non cognoscunt. Teutunicum: | Hiir ynne Esopus de wyse here | straffet mit vlyte de doren sere. | Wente he de parlen der wysheit liket | der ze to vindende nichten roket | unde nicht en kennen ziit des ghe wis | dat en de wisheit ghedelik is | . × De lupo cucullato. Lupus cucullatus ypocrita est .... Et sic est finis Esopi. Completum per manus Johannis Vicken sub anno Domini 1434 sequenti die circumscicionis Domini hora primarum in Rune“.

f. 55—211: „*Coronica Romanorum.* Dit is dat bok, dat hetet cronica Romanorum. In aller dinghe anbeghinne schup ghot × Dar na Nicolaus 3 iar 9 mante unde 24 daghe. Et sic est finis huius coronice Romanorum sub anno Domini 1434 quarta die pentecostes de mane in Rune per Johannem Vicken ibidem capellanum“.

f. 211—214: *Note uarie de cardinalibus, de uita Christi, de s. Petro et de s. Paulo.*

f. 214' [manu coeua]: „Anno Domini 1459 feliciter migrauit strennuus dux Sleswicensis et comes Holtzatie, Scowenborch et Stormarie etc. nomine Alff in profesto sancte Barbare uirginis et martiris. Qui fuit dux pacis et omnia conuertit in bonum".

Prov. Germania. — *Poss.* Urbanus Hauich. (In interiore parte tegumenti [sæc. xv]: „Liber domini Urbani Hauich").

Litt. Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII 650. — Das Zeitbuch des Eike von Repgow hrsg. v. H. F. Massmann (1857) 604. — L. Weiland: Niederdeutsche Pilatuslegende. Zeitschrift für deutsches Altertum XVII (1874) 147. — Deutsche Chroniken II (1877) 9. — Borchling 63.

Gl. kgl. S. 2082ᵇ 4ᵗᵒ chart., sæc. xv, ff. 84, cm. 21,8×13,6. Codex mutilus.

f. 1—84': „*Gesta Romanorum.* Legitur quod in quadam insula maris erant tres syrenes × De patre nubente filiam. Erat olim in partibus aquilonis homo nobilis ..... ac illa mundana gloria transitoria con /////"

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Folio 1 parua schedula chartacea adglutinata, in qua hec manu sæc. xv scripta sunt: „Continentur hic explanationes mistice uel morales gestorum quorundam Romanorum uel aliorum famosorum seculi". In infima margine pagine prime codicis Gl. kgl. S. 2082ᵃ 4ᵗᵒ, qui ex scriptorio monasterii Cismariensis prodiit, schedula similis cum simili inscriptione eadem manu exarata). — Bibl. Gottorpiensis.

Thott 1063 4ᵗᵒ membr., sæc. xiv, ff. 20, cm. 23 × 16.

„*Gesta Tirii Apollonii regis.* In ciuitate Antiochia rex fuit Antiochus nomine × Casus suos ipse descripsit et duo uolumina fecit, unum in templo Diane Ephesiorum, aliud bibliotece sue exposuit. Gesta Apollonii Tyrii finiunt".

Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 436 n. 1063).

Ny kgl. S. 135ᶜ 8ᵛᵒ chart., sæc. xv, ff. 8, cm. 19×13.

f. 1—8': *Fragmentum libri miraculorum uel narratiuncularum.*

f. 1—2: Miraculum s. Martini Turonensis. De matre, que infantes suos in flumen deiecit unacum manibus suis amputatis.

„Erant duo fratres milites × concordes postmodum permanserunt".

f. 2—3': De filia regis ab heremita uiolata et occisa, que propter preces patris reuixit. „Erat quidam heremita × in bone uite sanctitate".

f. 3'—5: De Henrico imperatore et uxore eius. „Scriptum est in gestis principum, quod fuit quidam comes nomine Eghardus × Ipsa autem Kunegundis sollempniter est canonizata".

f. 5—7': De Pyppino imperatore et filia regis Thyderici, matre Karoli. „Erat quidam imperator Pyppinus nomine non habens uxorem × nuptias ualde sollempnes in letitia et gloria magna".

f. 7'—9': De tornamento regine Francie. „Fuit quedam iuuencula filia regis Francie, que utroque orbata parente × sed uidens et audiens ipsam reginam seriose omnino hoc dicere et uelle tunc /////"

Prov. Dacia (ut docet scriptura; preterea inscriptio litteris Runicis exarata in ima margine pagine ultime inuenitur: „æftærsom at iæg kiæræ mæstær læurits mortænsøn i arnakki").

Gl. kgl. S. 380 fol. chart., sæc. xv, ff. 85, cm. 28,1×20.

f. 1—78': „*Viaticum narrationum a* HERMANNO BONONIENSI *collectum*". „Abstinentia hostes superat. Nam legitur in historia tripertita, quod quidam draco pessimus × lapide magno deaurato monumentum sigillantes clauserunt. Hec omnia a principio usque hic habentur in speculo historiali libro XXV capitulo quarto". [Exempla et miracula uelut: Abstinentia hostes superat. Aue Maria a dampnatione liberat. Aue Maria post mortem honorat . . . .].

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 18. — Cat. Möllmann. n. 264). Cod. Gl. kgl. S. 380 fol. cum Gl. kgl. S. 718 fol. et Gl. kgl. S. 338 fol. colligatus erat.

Gl. kgl. S. 381 fol. membr., sæc. xv (f. 159': „1466"), ff. 159, cm. 26,2×19. Codex in initio mutilus. Tegum. uetus.

f. 1—157: „*Speculum uirtutum*". „/// uita uersatur circa × Et de ordinandis et dirigendis ipsis uirtutibus in finem humane felicitatis. Sit ergo laus precipua et gratiarum actio soli omnipotenti Deo in secula seculorum".

f. 157—159': *Registrum.* „Completum est hoc opus per me Johannem Moeppis sub anno Domini 1466 die Veneris 11. Kalendas Nouembris".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tergo: „F II“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Møllmann. n. 84).

Ny kgl. S. 234 4to membr., sæc. XV, ff. 65, cm. 25,7×17,7. Litt init.

f. 1—65': POGGIUS: *De uarietate fortune, premisso prologo.* „Multa quondam pace ac bello preclara × tradenda aliis censui communis causa utilitatis“. (Poggii Bracciolini Florentini historiæ de varietate fortunæ libri quattuor ex ms. codice bibliothecæ Ottobonianæ nunc primum editi et notis illustrati a Domin. Georgio. Paris 1723).

Prov. Italia. — *Poss.* Sellius uel Cellius. — H. W. Schmettau † 1785. (In folio postligato: „Constat 2 Rk. 10 sk. Lipsiæ ex auctione Cellii 1737. Woldemarus liber baro a Schmettau“. Hec uerba manu eadem exarata sunt, que in folio preligato codicis Ny kgl. S. 222 4to scripsit: „Ex auctione Sellii Lipsiæ 1737“; cf. Kall 294 4to).

Gl. kgl. S. 2094 4to chart., sæc. XV, ff. 102, cm. 21,3×14.

f. 1—63': „ALBRICUS DE ROSATE“ [Nomen auctoris manu paulo recentiori scriptum esse uidetur]: *„Poetarum liber de integumentis fabularum“.* „Fuit in Egipto uir clarissimus × hanc satis apte, sed fabulose describit Ouidius dicens: | Quo Cimera iugo mediis in partibus ignem | pectus et hora lee caudam serpentis habebat | “.

f. 63'—65, 66' [manu coeua]: *Versiculi uarii.*

f. 67—88 [manu prima]: *Descriptio mundi.* „Terra est in media mundi regione posita × inferi pro eo dicuntur, quod anime hinc illuc feruntur“.

f. 88'—89 [manu coeua]: *Note uarie.*

f. 90—93' [manu prima]: *De olympiadibus, lustris et iubileis. De seculis et etatibus. De sex etatibus mundi.* „Olympias apud Grecos constituta apud Elidem Grecie ciuitatem × Colligitur omne tempus ab exordio mundi usque in presentem annum decimum gloriosi recens ..... [lacuna] principis qui est aera annum 5857“.

f. 93'—96', 97' [manu coeua]: *Note uarie lingua Latina et Italica scripte.*

f. 98—100' [manu prima]: *Excerpta e scriptis* BEDE *etc.*

f. 100'—102' [manibus diuersis]: *Varie note et computationes.*

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (f. 1: „Frid. Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 470 n. 254). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 407 n. 103).

Gl. kgl. S. 2040 4to membr., sæc. xv, ff. 34, cm. $16{,}_5 \times 12{,}_4$.

f. 1—34': *Opera* MARTINI PHILETHICI.

f. 1—4': „*Ad summum et sanctissimum pontificem Pium II* MARTINUS PHILETHICUS. *Et Calliopem alloquitur dicolo tetrastropho encomiastico carmine.* | Vade, que sacram celebras Pirennem | × | thure Sabeo | ".

f. 4': „*Ad Mariam uirginem.* | Quos cecini uersus de te sanctissima mater | × | mens mea nempe pio dedita pontifici | ".

f. 5—8': „*Ad Mariam uirginem dicolos tetrastrophos 'ΕΓΚΩΜΙΑCTIKOC.* | Nupta celesti pia uirgo patri | × | gaudet alumnis | ".

f. 9—11: „*Ad summum ac sanctissimum pontificem Pium II* MARTINUS PHILETHICUS. Tametsi beatissime pater uires ingenii mei × In tuum sanctissimum nomen exibunt".

f. 11—34': „*Collaudatio Helene, quam* ISOCRATES *scripsit et* MARTINUS PHILETHICUS *Latinam fecit.* Sunt qui se jactant × consequi poterit orationem".

Prov. Italia. — *Poss.* Fridericus Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard." — Bibl. Rostg. 470 n. 252.) — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 407 n. 112).

Ny kgl. S. 121 4to chart., sæc. XVI ineunt., ff. 66, cm. $21{,}_9 \times 15{,}_4$. ff. 1, 2, 22' decorata sunt. Tegum. uetus.

f. 1—66': JOANNES CORNELII: *Consolatio.* „Joannis Cornelii consolationis siue epistolaris prefatio. Reuerendissimo in Christo patri in Domino D. Petro Marino congregationis sancti Georgii in Alga canonico Joannes Cornelii felicitatem exoptat. Consueuere quicunque uel ardui quidpiam uel laboriosi operis × et noscat et credat. Consolationis Joannis Cornelii liber secundus, qui Franciscina dicitur, feliciter finit".

Prov. Italia. — *Poss.* f. 2: Arma primi possessoris vid. tab. V n. 6. — P. F. Suhm.

CODICES PHILOSOPHICI

Thott 579 4to chart. et membr., sæc. xv, ff. 207, cm. 21,2 × 14,5. Diuersis manibus scriptus uel potius ex pluribus mss. compositus. Tegum. uetus.

f. 1—76: *Questiones libri de celo et mundo* ARISTOTELIS *date a magistro* HERMANNO *rectore Osnaburgensi.* „Circa initium libri de celo et mundo queritur primo quomodo talis × questiones omnes libri de celo et mundo date a reuerendo magistro Hermanno rectore Osnaburgensi".

f. 77—83': AVERROES: *De substantia orbis.* „*Textus commentatoris de substantia orbis.* In hoc tractatu intendimus perscrutari de rebus, ex quibus corpus celeste componitur × hec questio est ualde bona. Explicit libellus de substantia orbis editus a commentatore uerborum mundi sapientis dilucidatore".

f. 84—84': BOETHIUS: „*De unitate et uno*". „Unitas est, qua unaqueque res una dicitur × unitas ergo est, qua unaqueque res dicitur una et est, illud quod est". (Migne PL 63. 1075).

f. 85—91: „*Summa super de substantia orbis Auerrois.* Averroys super tertium × est ualde obscura".

f. 91—91': *Secretum secretorum.* „*Libellus* ARISTOTELIS *de regimine principum*" *interprete* JOHANNE HISPALENSI. „Alexander cum sit corpus corruptibile × a medio Decembris usque ad medium Martis hiems finiatur". (H. Suchier: Denkmäler provenzalischer Literatur und Sprache I 473).

f. 92—104: „*Questiones circa librum de substancia orbis Auerrois.* Circa librum de substancia orbis primo potest queri, utrum celum moueatur ex se × sit ad questionem".

f. 106—132': JOHANNES DE SACROBOSCO: *Tractatus de spera, cum glossis marginalibus et interlinearibus atque figuris.* „Tractatum de spera in quatuor capittula distinguimus dicentes × aut tota mundi machina dissoluetur".

f. 133: „*Tabula septem climatum*".

f. 134—207: *Commentarius et questiones super tractatum de spera.*

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium Campi sancte Marie ord. Cist. in Westphalia [Marienfeld]. (Codex tegumento eiusdem generis tectus est, quo cod. Thott 825 4to cum inscriptione: „Liber Campi sancte Marie . . .“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 411 n. 579).

Thott 581 4to chart., sæc. xv (f. 25', 51': „1473“), ff. 130, cm. 20×14. Frater Nicolaus de Ripis ord. predic. ff. 1—113 scripsit; ff. 119—130 diuersibus manibus rudibus sæc. xv exarata sunt.

In folio preligato [manu recentiori]: „Opera contenta in presenti codice“.

f. 1—22': „*Consequentie clarissimi* [Radulphi] Strodi *doctoris Anglici*“. „Consequentia est illatio consequentis × sibi opposite et sic de aliis“.

f 23—24: „*Suppositiones edite a magistro* Baptista de Fabriano *agri Epiceni*“. „Quia ignorantes suppositiones × Titus uel Claudius currunt“.

f. 24'—25': „*Tria problemata a reuerendo sacre theologie doctore magistro* Paulo de Venetiis“. „Post omnia uolo iocunditatis gratia tria problemata × per partes uel impartes eius“.

f. 26—29: „Pauli Pergulensis *tractatus de sensu composito breuis et compendiosus ad studentium utilitatem.* Cum sepenumero cogitarem × ex te reperies“.

f. 29'—31: *Ad predicta explicanda.* „Pro predictorum faciliori intelligentia talem declarationem × te esse hominem“.

f. 31': *Epistola* Leonardi *de uerbis sancti Thome in libro contra gentiles.* „Dilecto filio Leonardus sacre theologie professor benignam in Domino salutem. Quia super consequentia, quam sanctus doctor facit in libro primo contra gentiles, ualde dubitas × nec sanum. Hec ille“.

f. 32—33': „*Tractatus breuis et utilis de probationibus terminorum.* Pro exponentibus quarundam propositionum × nullus istorum est maior isto nec equalis igitur“.

f. 35—51': Caietanus Vicentinus: *Consequentie super consequentias Radulphi Strodi.* „Consequentia dicitur illatio consequentis × possibilitas uel impossibilitas. Scriptum Gaietani super Strodi consequentias feliciter explicit. Quod scribsi ego frater Nicolaus de Ripis ordinis predicatorum 1473 decima mensis Augusti“.

f. 55—69: „*Tractatus utilissimus de sensu conposito et diuiso*

editus a magistro Baptista de Fabriano. Quia nulla facilior est uia, qua respondens ab opponente in omni ferme disputationis genere ╳ et sic de aliis infinitis. Explicit tractatus utilissimus de sensu composito et diuiso editus ab eximio sacre pagine professore magistro Baptista de Fabriano ordinis predicatorum 1473 .....“

f. 69'—73: „*Tractatus de probationibus terminorum*“. „Proprium hominis est ueritatis cognitio ╳ sed sufficit ueritas unius exponentium eiusdem“.

f. 73'—74': „*Questio* Alexandri Sermonete, *utrum diffinitio accidentis à Porphirio sit bene data*“. „Alesander Sermonethe. Questio perdifficilis apud loycos usque hodie extat, numquid descriptio accidentis a Porphirio sit bene data ╳ tamen non est impossibile studere“.

f. 75—84: „*Quedam propositiones seu expositiones ualde notabiles philosophorum*“. „Quando dicitur: Inter agens infinitum et paciens finitum nulla est proportio ╳ quibus non cogitur uoluptas“.

f. 84'—96: „*Tractatus de ueritate principii iuxta textum philosophi in libro Periermimas positum et refrenatum per* RMLVSOPNR“. „Philosophus libro Periermimas ponit primum ╳ primi principii“.

f. 99—104': „*De secundis intentionibus secundum magistrum* Franciscum de Prato“. „Quia a nonnullis ╳ quia occupatis in multis“.

f. 105—111': „*Tractatus de ente rationis*“. „Quoniam testante beato Gregorio ╳ est quoddam pati siue quedam passio“.

f. 112—113': „*Tractatus de ente reali et ente rationis secundum fratrem* Stefanum de Reate. Ut scias, quid sit ens rationis, et quid ens reale ╳ sed in concreto“.

f. 119—127: „*Tractatus de sensu diuiso et composito magistri* Guillelmi de Ytesburi“. „Arguendo a sensu composito ad sensum diuisum ╳ bona quare“.

f. 127—130: „*Declàratio eiusdem tractatus*“. „Notandum, quod ad hoc ╳ consequens pro reliquo. Infinita Deo refferatur lausque Marie sanctis Dominico, Thome cum martire Petro“.

Prov. Codex in conuentu quodam ordinis predicatorum in Italia scriptus est magna ex parte per manum fratris Nicolai de Ripis. — *Poss.* D. Kalle. (f. 1 [sæc. xviii]: „Mst. hoc varia varii argumenti continens exaratum est teste pag. ..... [lacuna] manu Fratris Nicolai de Ripis ord. Prædicatorum Anno 1473 Aug:

— mihi dono dedit D. Kalle“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 412 n. 581).

Gl. kgl. S. 214 fol. chart., sæc. xv, ff. 112, cm. 28×20,5. Tegum. uetus.

f. 1—112: Jacobus Magni: *Sophologium.* „Illustrissimi principis regis Francie deuotissimo confessori domino Michaeli ... frater Jacobus Magni × et loquitur uidue“.

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „N 7“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann. n. 58).

Ny kgl. S. 1872 fol. chart., sæc. xv, ff. 63, cm. 28,5×21.

f. 1—53': „*Philosophia* Alberti. Philosophia diuiditur in tres partes × qua bonum eligitur gratia assistente, et malum eligitur gratia desistente“.

f. 54—63: *Tractatus philosophie naturalis.* „Natura est principium et causa mouendi × Deo autem nihil est simplicius“.

Prov. Empt. Londinii anno 1923.

Gl. kgl. S. 3478 8vo chart., sæc. xiv, ff. 72, cm. 14,2×10,5. Tegum. uetus.

f. 1'—23: *Summa artis generalis Raimundi Lulli.* [manu secunda]: Prologus incipiens: „Altissimi gratia ac dulcissimi Jhesu Christi eiusque excellentissime matris adque totius curie celestis nunc, fratres carissimi, presentis intentionis est trautare de arte generali .....“ [manu prima]: „Jhesu dulcisime sume artifex cum tua potencia, sapientia et amore incipit *artificium artis generalis* ad te recolendum intligendum et amandum. Quot sunt partes artis generalis? Tres. Que prima, secunda, tertia? Prima de quibus est de terminis, secunda de mixtione, tertia de aplicatione × De aliis terminis et anagogica reperies uberime in Fonte paradissi diuinallis. Deo, Jhesus gratias. Amen“. [manu sec.]: „Hec est suma artis generalis cum Dey gratia tradita a quodam discipulo prelibate artis, ut facilis ac gracilis sit introitus ad omnes libros predicte facultatis .....“

f. 23'—45': Raimundus Lullus: *Inuestigatio generalium mixtionum.* „Ratio quare istam inuestigationem facimus × contra Dominum, qui finis est ultimus. Factus iste tractatus ad

honorem Dey Parisius anno milessimo trecintesimo nonagesimo octauo". (Hist. littéraire de la France XXIX 302).

f. 46'—62: RAIMUNDUS LULLUS: *Liber correlatiuorum innatorum.* „Quoniam ignoratis principiis × ex dictis. Gracias sint sumo Christo, qui talem scientiam dedit suo famulo Reimundo in mundo isto".

f. 63—72': RAIMUNDUS LULLUS: *Disputatio eremite et Raimundi.* „Tristis et desolatus propter hoc, quod Christus erat parum cognitus × ostenditur quod doctrina data est ualde utilis. Gracias Jhesu Christo Amen. Ad laudem et honorem Dey finiuit Raimundus librum istum in ciuitate Messane mense Nouembris ano Domini 1314 incarnationis Domini nostri Jhesu Christi".

Prov. Hispania. — *Poss.* Johannes Cunqeyro. (In folio preligato [sæc. XIV]: „Iste liber est Johannis Cunqeyro"). — Anthonius Serra alias Saori. (In folio preligato [sæc. XV]: „Est Anthonii Serra alias Saori").

Gl. kgl. S. 1911 4to membr., sæc. XII, ff. 38, cm. $21,_3 \times 13,_8$.

f. 1—38: BOETHIUS: *De consolatione philosophie.* „ | Carmina qui quondam studio florente peregi | × cuncta cernentis".

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 108. — Cat. Pechlin. n. 250. — Cat. Möllmann. n. 266).

Thott 303 fol. membr., sæc. XV (f. 58': „1406"), ff. 58, cm. $27,_5 \times 19$. Litt. init.

f. 1—58': BOETHIUS: *De consolatione philosophie.* „ | Carmina qui condam studio florente peregi | × cuncta cernentis". (Migne PL 63. 581).

Prov. Italia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 301 n. 303).

Litt. Bruun 277.

Kall 313 4to chart., sæc. XV, ff. 107, cm. $20,_3 \times 13,_8$.

f. 1—93': BOETHIUS: *De consolatione philosophie.* „ | Carmen qui quondam studio florente peregi | × cuncta cernentis".

f. 94—95: *De metris.*

f. 96': „*Epigramma Boecii, quod composuit* SILUESTER *papa,* GIRBERTUS *philosophus.* | Roma potens dum iura suo declarat in orbe | × | Et bene promeritum meritis exornat honestis | ".

f. 97—98: *De Horatio et odis eius.* „Horatius Flaccus libertino patre natus in Apulia cum patre in Sabinos migrauit × efficaci".

f. 98—107: „*Commentum Oratii, quod composuit* ACRON, *sed primum de uita eius.* Horacius Q. F. precone patre natus libertine conditionis ╳ ad inertiam suam tarde ////" [Commentum in Carm. lib. I 1—15].

f. 108—120: *Commentum in librum II 1—16 carminum Horatii.* „Motum ex Metello ad Asinium Pollionem scribit ╳ neque auro neque purpurea //////"

Poss. A. Kall. (Bibl. Kall. XXII n. 313).

Thott 166—168 fol. membr., sæc. x. Tria uolumina sc. Thott 166 fol. cont. 108 folia, Thott 167 fol. cont. 102 folia, Thott 168 fol. cont. 125 folia, cm. 28,3╳19,3. Diuersis manibus script. Inter scriptores fuit Waltherus. (Thott 166 fol. f. 1: „Labor carus Waltheri", cf. Thott 167 fol. f. 1 et. Thott 168 fol. f. 1).

Thott 166 fol.

f. 1—34: BOETHIUS: *De syllogismo categorico.* „Multa Graii ueteres posteris suis ╳ mendaciumque meditabitur". (Migne PL 64. 793).

f. 35—80: BOETHIUS: *De syllogismo hypothetico.* „Cum in omnibus phylosophie disciplinis ediscendis ╳ Hic operis longitudinem terminemus". (Migne PL 64. 831).

f. 81'—100: „*Expositio* BOETII *super definitiones Tullii.* Dicendi ac disputandi prima semper oratio ╳ satis esse duxi". (Migne PL 64. 891).

f. 100—108: „*Excerptum de dialectica* ALBINI *ad Karolum regem directa.* Topicorum id est localium argumentatio triplex est ╳ maxime iungende sunt topicis". (cf. Migne PL 101. 951).

Thott 167 fol.

f. 1'—16: „*Isagoge* PORPHIRII *id est introductiones in cathegorias Arestoteles a* BOETIO *translate.* Cum sit necessarium Crisarori ╳ ad discretionem eorum communitatisque traditionem".

f. 16—102: BOETHIUS: *Commentaria in isagogen Porphirii a se translatam.* „Secundus hic arrepte expositionis labor ╳ si subiectum aliquando reliquerit /////" (Migne PL 64. 71—153).

Thott 168 fol.

f. 1—125': BOETHIUS: *Commentaria in categorias Aristotelis.* „Expeditis hec, que ad predicamenta Aristotelis ╳ quod sub se aliquas partes speciesque contineat".

Prov. Gallia. — *Poss.* Ruopertus episcopus. (Thott 166 fol. f. 1 [sæc. x]: „Liber Ruoperti episcopi". — cf. Thott 167 fol. f. 1 et Thott 168 fol. f. 1). — O. Thott. (Bibl. Thott VII 290 n. 166—168).

Gl. kgl. S. 382 fol. chart., sæc. xv (f. 52: „1444"), ff. 474, cm. $28{,}_2 \times 18{,}_5$. Tegum. uetus.

f. 1—50': Jacobus de Cessolis: „*Liber, qui intitulatur de moribus hominum et de officiis nobilium*". „Multorum fratrum ordinis nostri × omne datum optimum et perfectum".

f. 51—52': *Tabula super librum de moribus.* „Completa sub anno Domini 1444 in die Marthe uirginis per manus fratris Andree Toppel conuentus Sehusensis".

f. 53—56: *Tituli libri, qui inscribitur Thronus Salomonis.*

f. 57—450': *Thronus Salomonis.* „Tronus Salomonis figuram pretulit × cui trono nos coniungat et assedere faciat Christus, uerus Salomon, qui in trinitate ..."

f. 451—474: *Tabula super librum, qui inscribitur Thronus Salomonis.* „Qui me finiuit, Andreas Toppel est nomen eius".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 87. — Cat. Möllmann. n. 320).

Thott 872 4to membr., sæc. xv, ff. 259, cm. $19{,}_6 \times 12{,}_8$. Litt. init. Nonnulle pagine floratura decorate.

f. 1—6: *Registrum.*

f. 7—258': Egidius Romanus: *De regimine principum.* „Ex regia et sanctissima prosapia × quam Deus ipse suis promisit fidelibus, qui est benedictus in secula seculorum".

f. 259: „Rex regnat, rex regit, rex sustinet × plus moribus afficitur quam gaudet honoribus".

Prov. Gallia. — *Poss.* f. 7 et f. 170': Insignia primi possessoris, uid. tab. VI n. 1. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 426 n. 872).

Gl. kgl. S. 384 fol. chart., sæc. xv (f. 149: „1430"), ff. 181, cm. $29{,}_4 \times 20{,}_7$. Tegum. uetus.

f. 1—149: Egidius Romanus: *De regimine principum.* „Ex regia ac sanctissima prosapia × quam Deus ipse suis promisit fidelibus, qui est benedictus in secula seculorum. Finitus est iste liber anno Domini 1430 in uigilia sancti Thome apostoli per manus Henrici de Minden de Osnaburis".

f. 149: *Registrum.*

f. 150—181: „*De uita et moribus philosophorum ueterum tractatus.* Multa, que ab antiquis autoribus in diuersis libris ✕ merum asello. Ac protinus ////"

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in exteriore parte tegumenti: „G. II". — Ibidem alia signatura pene deleta: „D . . . . ."). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann. n. 59).

CODICES GEOGRAPHICI ET HISTORICI

Ny kgl. S. 2921 4to chart., sæc. xv, ff. 97, cm. 21,2×13,7. Desunt nonnulla folia.

In foliis preligatis [manu tertia]: *Registra et uarie note.*

f. 1—45' [manu prima]: HONORIUS AUGUSTODUNENSIS: *Imago mundi.* „Ad instructionem multorum . . . . Mundus dicitur quasi undique motus × Sibilla VII Cumana claruit et Ezechiel. Libro perscripto sit laus et gloria Christo".

f. 47'—85' [manu prima]: *Varia astronomica et astrologica.*

f. 91—95 [manu secunda]: „*Agitar los demonjos de los coerpos de los hombris usen algunos della sequent art*".

f. 96—97 [manu secunda]: „*Recompta a quest mater libre de los miraclos di sant Miguel*".

f. 97: *Pauce note annalistice.* „Anno incarnationis Domini 885 fo presa Barcelona per Crestinas × Anno Domini 1197 fo presa la ciudat de Hostha per en Sancho rey dAragon".

Prov. Hispania. — *Poss.* Martinus de Alportel. (In fol. preligato [manu tertia]: „Fuit dopni Martini de Alportel, prioris sedis Cesaraugustine"). — A. Canovas del Castillo. (In interiore parte tegumenti Ex-libris: „Biblioteca de Don A. Canovas del Castillo"). Codex anno 1921 Lipsie emptus est.

Ny kgl. S. 357c 4to membr., sæc. xv, ff. 33, cm. 19×13,1. Litt. init. Tegum. sæc. xv in Italia factum.

f. 1—31: RINUCIUS: *Cosmographia ad Alexandrum e Greco in Latinum translata.*

f. 1—3': Prefatio. „Sanctissimo domino nostro Nicolao pape quinto Rinucius humiliter se commendat. Ex hortationibus reuerendissimi patris domini A. titulo sancti Chrysogoni presbiteri cardinalis ac uere sapientie professoris his longioribus noctibus opusculum de mundo siue cosmographia ad Alexandrum e Greco transtuli in Latinum. Cuius operis quis fuerit auctor, apud eruditos uaria est opinio × festinat oratio".

f. 3'—5: „Prohemium super tractatu de mundo siue cosmogra-

24*

phia ad Alexandrum. Diuina quedam ac beata res × dignum est ac decorum".

f. 5—31: „Tractatus. Mundus est ex celo et terra × futurus existit".

f. 33' [sæc. xv, manu secunda]: ENEAS SYLVIUS: *Epitaphium Nicolai V pape.* „| Hic sita sunt quinti Nicolai antistitis ossa | × | reddidit. En tumulo fundite thura sacro |". (V. Forcella: Iscrizione delle chiese e d'altri edificii di Roma VI 37).

Prov. Italia.

Gl. kgl. S. 445 fol. chart., sæc. xv, (f. 41': „1434"), ff. 41, cm. 29,6×21,2.

f. 1—41': JOHANNES DE MANDEUILLA: *Itinerarius.* „Incipit itinerarius a terra Anglie in partes Jerosolimitanas et in ulteriores transmarinas, editus primo in lingua Gallicana ab auctore suo milite anno Domini 1355 in ciuitate Leodiensi et paulo post translatus in eadem ciuitate in hanc formam Latinam. Commendacio breuis terre Jerosolimitane etc. Cum terra × anime mee saluti. Hic itaque finis sit scripti. In nomine patris et filii et spiritus sancti. Finito 1434 in bona sexta feria".

Prov. Germania.

Gl. kgl. S. 2077 4to membr. et chart., sæc. xv, ff. 10, cm. 21×14,6.

f. 1—10': ANONYMUS LUBICENSIS: *Descriptio peregrinationis in terram sanctam.* „//// castro ostendebantur nobis multe reliquie, uidelicet scutella siue uas, de quo Dominus noster × et ego ad ciuitatem Lubicensem, unde exiui Deo gracias. Reuersi fuimus ad ciuitatem Venetorum feria quinta penthecosten et fuimus in mari quasi per 10 ebdomadas in redeundo". [Dominus Henricus frater de conuentu montis Syon in locis sanctis dux peregrinorum fuit, inter quos commemorantur Petrus Brun proconsul de Sweryn et Vicko de Bremis de Hamborch].

Prov. Germania.

Thott 434 fol. chart., sæc. xv, ff. 44, cm. 29×20,5.

f. 1—44: „MATHEI PALMERII FLORENTINI *de temporibus.* Animis nostris innatum esse constat × Mediolanenses Laudum ceperunt etc.".

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott VII 313 n. 434).

Gl. kgl. S. 454 fol. membr., sæc. XII, ff. 42, cm 31×22.
In marginibus note diuersis manibus scripte. Codex pars est uoluminis amplioris, ut docent signature foliorum: „246—287“; integer, quid continuerit codex, indicare uidetur titulus; „Gesta Saluatoris cum cronicis“ in imo margine prime pagine exaratus.
f. 1—41': *Chronica* HIERONYMI *et* PROSPERI *aucta et ab Anonymo continuata usque ad annum 641.* „Principio Dominus celum terramque creauit × cum matre Theudelinda regni curam suscepit. Regnauitque cum matre annis decem“.
f. 41' [sæc. XIV]: *„De Mario et Silla consulibus et de bello eorum ciuili cum hiis, que habes de moribus eorundem a* SALUSTIO *et ab* AUGUSTINO: *De ciuitate Dei lib. II cap. 23 et 24 et lib. III cap. 27“.*
f. 41' [eadem manu]: VERGILIUS: *Dicta.*
f. 42—42' [eadem manu]: *Excerpta ex libro* POMPONII MELE *de situ orbis.*
f. 42' [eadem manu]: SALLUSTIUS: *Dicta.*
Prov. Gallia. — *Poss.* Conuentus sancti Victoris Parisius. (Folia codicis manu bibliothecarii Claudii de Grandrue signata; codex unacum Gl. kgl. S. 497 fol. pars codicis AAA 10 in bibliotheca conventus s. Victoris fuit). — Fr. Lindenbrog. (f. 1: „Frid. Lindenbruch“). — Bibl Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 118. — Cat. Möllmann. n. 152. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 480).
Litt. Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII 152, 251. — Nachrichten der Göttinger Gesellschaft der Wissenschaften 1865: 94. — Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde I 259. — G. Hille: De continuatore Prosperi A. 641 Havniensi (Berlin 1866). — Monumenta Germaniæ historica. Auctores antiquissimi IX 266 — Roberto Cessi: Studi sulle fonti dell'età Gotica e Longobarda II. „Prosperi continuatio Hauniensis“. Archivio Muratoriano (1922) n. 22: 587.

Gl. kgl. S. 2087 4to membr., sæc. XIV, ff 44, cm. 20×17. Codex mutilus.
f. 1—6' [prima manu]: *Historia uniuersalis.* „Incipit libellus continens aliqua contingentia a tempore Julii Cesaris usque ad annum quintum imperii Friderici primi. Romanum incipit imperium per Gaium Julium Cesarem × Primo anno Marciani /////“ (Langebek: Scriptores rerum Danicarum III 3—11).

f. 7 [manu secunda]: „Actor ex cronicis. Ab inicio mundi ad natiuitatem Christi computati sunt × Nos tamen iuxta minorem numerum, quem huc usque sequuti sumus, cetera prosequamur". (Ibid. 11).

f. 7 [manu secunda]: *Arca Noe penna delineata cum notis Islandicis.* (Ibid. 11).

f. 7'—44' [prima manus usque ad annum 1307 scripsit, deinde manus diuerse paulo recentiores]: *Annales regii,* quos uocant, usque ad annum 1328 perducti, lingua Latina et lingua Islandica scripti. „Svá segir Josephus × en kosinn Þorkell Einarsson /////" (G. Storm: Islandske Annaler 79).

Prov. Islandia. Thormodus Torfæus codicem in hac insula anno 1662 adquisiuit.

Litt. Langebek: Scriptores rerum Danicarum III 1. — Werlauff 157, 220. — G. Storm: Islandske Annaler. Intr. XI. — Kr. Kålund: Katalog over de oldnorsk-islandske Håndskrifter i det kgl. Bibliotek og i Universitetsbiblioteket (1900) 42, 516.

Gl. kgl. S. 2082ᵃ 4ᵗᵒ chart., sæc. xv, ff. 22, cm. $21,_3 \times 13,_6$. f. 11: Animalia quatuor Ezechielis, f. 12': Archa Noe penna delineata.

f. 1—4': „*Collecta quedam pro memorialibus de septem etatibus seculi*". „Alpha et o, Deus solus sempiternus sua inenarrabilissima × Anno Domini 1482 tempora periculosa moderna. Antichristus regnabit annis tribus et dimidio in fine temporum. Etas septima post diem nouissimum est infinita".

f. 5—22: „*Quedam collecta iuxta ordinem alphabeti ad similitudinem uocabularii*". [Littere A—C]. „A a a Domine nescio loqui × Subtilius demon uidet si contra suggestiones ////"

Prov. Germania. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Ut scriptura docet, ex scriptorio huius monasterii prodit codex noster. — f. 4': „Nota 1204 Cismaria". f. 21: „Cismaria construitur anno Domini 1203 a comite Adolpho, uulgo greue Alue. Cismarie monasterium Brunswicenses monachi uocant filiam, quia ex eorum monasterio originaliter est fundatum"). — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (cf. Gl. kgl. S. 2082ᵇ 4ᵗᵒ). — Bibl. Gottorpiensis.

Gl. kgl. S. 455 fol. chart., sæc. xv, ff. 23, cm. $27,_7 \times 21$.

f. 1—21: *Chronica ab initio mundi usque ad annum 1389.*

„Prima etas. In principio × 1384 per quosdam ciues Lubeca fuit tradita, qui deprehensi rotati sunt, uxores uero expulsi. 1389 bellum inter regem Zwecie et Ghotorum Albertum et reginam Dacie, que regem uicit et 7 ciues captiuari fecit, quoniam Rostoczenses et Wismarienses exercitum, qui dicebatur Vittalienbroder, collegerunt, qui werra gesserunt /////" [Manu recentioris temporis hec chronica inscripta est: „Chronica mundi ex Viterbione"].

f. 21'—23': *Note geographice etc.*

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog. n. 150. — Cat. Möllmann. n. 45). Una cum Gl. kgl. S. 52 fol., 186 fol., 159 fol., 62 fol. hic codex colligatus erat.

Litt. Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII 694.

Gl. kgl. S. 458 fol. chart., sæc. xv, ff. 7, cm. 29,7×21.

f. 1—7': *„Compendium historie uniuersalis exaratum circa annum 1434"*. [Titulus manu recentiori scriptus]. „Sachael primus archangelus ad singnaculum similitudinis Dei conditus × Lotharius annis 13, Conradus annis 15, Fridericus".

Prov. Germania.

Gl. kgl. S. 2089 4to chart., sæc. xv (f. 65', 66: „1440"), ff. 72, cm. 21×14,5.

f. 2—10: *Registrum.*

f. 10'—12: *Dicta sapientium. Abusiones claustri. Abusiones seculi etc.*

f. 13'—14 [sæc. xvi ineunt.]: *Ex libro* JOHANNIS DE TRITTENHEM *de scriptoribus ecclesiasticis. De Martino Polono.*

f. 15—66: MARTINUS POLONUS: *Chronicon.* „Quoniam scire tempora summorum pontificum Romanorum × Rex etiam Nauarre, qui infirmus de Affrica processerat, Siciliam ueniens defunctus est". [Chronicon pontificum ad annum 1285, chronicon imperatorum ad annum 1270 perductum]. Ad calcem f. 65': „Anno Domini 1440 die Sabbatina, que erat nona mensis Julii, dum sanctissimus dominus noster dominus Eugenius curiam suam et concilium ycumenicum, in quo dudum ante Grecos et gentem Armenam successiue ad obedientiam et fidem reduxerat. Dum eciam per pausillos annos ante sacrosancta generalis synodus Basiliensis Bohemos prophanatos hereticos ad fidem reduxisset, dumque eciam Amedeus dux

Sabaudie per concilium Basiliense in papam esset electus contra dominum Eugenium in graui scismate et ecclesie uacillatione. Cronica Martiniana explicit Florencie per me Johannem Tollener de Dyedem de Alamania". Ad calcem f. 66: „Cronica Martiniana scripta in excelsa urbe Florentina tempore domini Eugenii pape IV, episcopatus eius anno decimo et anno primo serenissimi domini et illustrissimi principis domini Frederici de Austria Romanorum regis, anno uero domini 1440 die Veneris, que tunc erat octaua mensis Julii, anno uero a creatione mundi 6639, anno uero etatis mei Johannis Tollener de Dyedem de Alamania 27 feliciter explicit".

f. 66'—72' [eadem manu]: *Continuatio Chronici Martini.* [Usque ad Fredericum de Osterrich et Eugenium papam IV perducta].

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 164. — Cat. Mölmann. n. 157: „Jo Stellae Opus de vitis pontificum, impressum Basil. 1507. Martini chronicon de gestis summorum pontificum et imperatorum").

Litt. Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII 659.

Gl. kgl. S. 456 fol. chart., sæc. xv, ff. 70, cm. $29 \times 20{,}7$.

f. 1: *Versus de pugna anno 1371 inter ciues Luneburgenses et Magnum ducem.* „ | Milleno trecenteno primo septuageno | nocte puellarum monos et deca mille sacrarum | Magni fautores ducis et nobiliores | consiliatores et in armis utiliores | muros transcendunt Luneborch subuertere tendunt | uotis frustrantur quia ciues accumulantur | hostes prosternunt, paucos post uiuere cernunt | ".

f. 1: *Versus de bello Luneburgensi anno 1396.* „ | M ter c mota fuerat lis XCV jota | Ullesen capitur corrupcio pacis amatur | Sata iacet fracta fregere duces quoque pacta | × | ut sit regnator Suicerus pacis amator | ".

f. 1—1': *Rhytmi Latini et Germanici.*

f. 2—69': Martinus Polonus: *Chronicon.* „Quoniam scire tempora summorum pontificum Romanorum × ad propria cum gaudio remeauit. Explicit cronica de imperatoribus". [Manus prima prefationem, historiam Romanam, chronicon de imperatoribus totum et chronicon de pontificibus usque ad Nicolaum IV (f. 68) scripsit, manus secunda usque ad Nicolaum V (f. 69) scripsit, manus tertia in Pio II (f. 69) explicit].

f. 70': *Rhytmi Latini et Germanici.*

Prov. Germania. — *Poss.* Nicolaus Sanckenstedt, proconsul Luneburgensis. (f. 1 [manu sæc. XVI ineunt.]: „Iste liber pertinet domino Nicolao Sanckenstedt, proconsuli Luneburgensi"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann. n. 156).

Gl. kgl. S. 472 fol. membr., sæc. XV, ff. 108, cm. 29,5×22,5. Litt. init. hist. et cum ornam.

f. 1—103: JOHANNES BOCCACIUS DE CERTALDO: *De casibus uirorum illustrium.* „Generoso militi domino Maghinardo de Caualcantibus de Florencia, preclaro regis Sicilie marescallo, Johannes Boccacius de Celtaldo. Diu, strenue miles, emunctum ex ingenio meo opusculum × meique tenax nominis atque fame". „| Scriptorem regno regnorum Juppiter almo | Da me summe frui ciuem quoque pastor Olimpi | ".

f. 103'—108' [sæc. XV, manu secunda]: „*Gesta impiissimi uiri nomine Thomorlench in partibus Sirie et Turchie nec non miserabilis prohdolor desolatio famosissime ciuitatis Damasci .... descripta per me* BELTRAMUM *quondam Leonardi de Mignanellis de Senis*". „Anno igitur 1400 de mense Octobris quidam potens et nequam dominus nomine Thomorlench × thomor lry id est thomor dominus, quia lry est dominus".

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (In folio preligato: „Fridericus Rostgaard emit Florentiæ 1699". — Bibl. Rostg. 470 n. 251). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 407 n. 106).

Litt. Bruun 266.

Gl. kgl. S. 2092 4to membr., sæc. XV (f. 118: „1401"), ff. 118, cm. 26,5×18,5. Codex litt. init., picturis, floratura ornatus. Note marginales, que Antonii Salvini esse dicuntur. (Bibl. Rostg. 470).

f. 2—60: JOHANNES BOCCACIUS DE CERTALDO: *De mulieribus claris.* „Pridie mulierum egregia × laceratum dentibus inuidorum depereat".

f. 61—118: „*Viri clarissimi ac poete illustris* JOHANNIS BOCCACII DE CERTALDO *ciuis Florentini de montibus et fluminibus, fontibus, siluis, lacubus et maribus.* Surrexeram equidem fessus × et doctrine ascribatur sue. MCCCCI Februarii 10. Ticini perfeci hora 23 Deo laudes sanctisque omnibus".

Prov Italia. — *Poss.* Lucantonius Rodulphi. (In folio 1 hoc nomen bis scriptum est). — Fr. Rostgaard. (In folio preligato: „Fridericus Rostgaard emit Florentiæ 1699". — Bibl. Rostg 470 n. 249). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 407 n. 105).

Litt. Bruun 281.

Thott 1204 4to chart., sæc. xv, ff. 140 („1"—„140"), cm. 23×16,4.

f. 1—119: „JOHANNIS BOCCACCII DE CERTALDO *de mulieribus claris*". „Pridie mulierum × dentibus inuidorum depereat".

f. 120—133: „*Compendium Romane historie* JOHANNIS BOCCACCII". „Regum, consulum, imperatorum × unde imperium emerserat imposuit".

Prov. Italia. — *Poss.* I. P. Ludewig. (Bibl. Ludewig. V 128 n. 602. — Thott 1204 4to atque Thott 1201 4to colligati erant). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 444 n. 1204).

Gl. kgl. S. 2145 4to membr., sæc. xv, ff. 99, cm. 24,8×15,4. Prima pagina more Italico decorata; in margine inferiore scutum aureum, in quo imago peregrini ad S. Jacobum pergentis, cappa induti, petasum cum signo peregrinationis portantis atque baculum et rosarium manibus tenentis. In initio uitarum, que in codice continentur, picte sunt imagines heroum atque imperatorum, de quibus tractatur.

f. 1—3': „*Ad clementissimum uirum dominum Prosperum Columnam sancte Romane ecclesie cardinalem clarissimum* LAPI CASTELLIUNCULI *prohemium in Thesei ac Romuli uitas.* Cum aliis in rebus × Nunc ad Thesei et Romuli uitam ordine accedamus".

f. 4—26: PLUTARCHUS: „*Thesei uita per* LAPUM CASTELLIUNCULUM *in Latinum conuersa* Quemadmodum in orbis terre situ × ac terram continentem appellare solemus".

f. 26'—55: PLUTARCHUS: *Vita Romuli per* LAPUM CASTELLIUNCULUM *in Latinum conuersa.* „Urbis Rome nomen magnum × preter uoluntatem deorum esse creatum".

f. 55—55': „LEONARDI ARETINI *uiri eloquentissimi ad reuerendissimum sancte crucis cardinalem in Aristotelis uitam prohemium.* Quanta nobis Aristoteles philosophus × amor augescat".

f. 55'—65: LEONARDUS ARETINUS: *Vita Aristotelis.* „Aristoteles philosophus ex opido fuit × optimi atque probatissimi".

f. 65 - 65': LEONARDI ARETINI *littere Poggio date.* „Leonardus Aretinus salutem plurimam dicit Pogio. Nihil opinor me iuuissent commentaria illa tua de bibliotecis × exemplum scribendi prebet. Vale". (Leonardi Bruni Arretini epistolarum libri VIII (1741) II 41).

f. 66—67: „FRANCISCI PHILELPHI *prohemium in uitam Galbe Cesaris ad Malatestam Nouellam.* Quum ego istac nuper × non multo post de Othone auditur".

f. 67—86: FRANCISCUS PHILELPHUS: *Vita Galbe Cesaris.* „Iphicrates Atheniensis idcirco existimabat × mortem dimisit".

f. 86—87: FRANCISCUS PHILELPHUS: „*Prohemium in uitam Othonis.* Ut alii multi Malatesta Nouelle × et Grecarum litterarum ignaris consuleremus".

f. 87—99': FRANCISCUS PHILELPHUS: „*Vita Othonis.* Et iunior imperator Otho cum primum illuxisset × se Ceane addiderunt".

Prov. Italia.

Litt. Bruun 245.

Gl. kgl. S. 2138 4to membr., sæc. XIV (f. 109: „1397"), cm. 23×15. Tegum. uetus.

f. 1—109: GUIDO DE COLUMNA: „*Historia de excidio urbis Troyane*". „Si et uetera cottidie recentibus obruantur × | Cum pressi hostilem fraude peremptus humum | . Ego autem Gwido de Columpnis . . . . . Factum est autem presens opus anno dominice incarnacionis 1287 eiusdem prime indictionis feliciter Amen . . . . . Scripta est et cum diligencia finita prescripta historia Troyana per magistrum Hinricum Vredeland, magistrum in artibus studii Pragensis et notarium eximie et imperialis ciuitatis Lubicensis, sub anno Domini 1397, incepta 14. die mensis Januarii, completa uero prima die mensis Junii currente quinta indictione".

Prov. Germania. — *Poss.* Tydericus Zuchow. (In interiore parte tegumenti [sæc. XV]: „Hunc librum dedit dominus et magister Tydericus Zukow utriusque iuris doctor fratribus Cartusiensium prope Rozstok"). — Domus legis Marie fratrum Cartusiensium prope Rozstok [Marienehe]. (f. 10'—11: „Iste liber est Cartusiensium domus legis Marie prope Rozstok"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 142. — Cat. Möllmann. n. 202. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 235).

Gl. kgl. S. 488 fol. chart., sæc. XV (f. 113: „1451"), ff. 113, cm. 27,4×20. Postligata sunt 4 folia membranacea, que tegu-

mento ueteri adherebant; continent copias litterarum dat. Venetiis anno 1348.

f. 1—112': GUIDO DE COLUMNA: *„Liber Troianorum"*. „Et si quotidie uetera × | Cum presi hostilem fraude peremptus humum |. Explicit liber Troianorum, quem ego Jeronimus de Sapientibus de Cremona filius domini Oliuerii scripsi in cancellaria Naxee Egeopelagii anno dominice natiuitatis 1451 indictione tercia decima die uigesimo primo mensis Maii".

Prov. Italia. — *Poss.* Sebastianus Ericii A. F. (In folio postligato [sæc. XVI]: „Guidonis Judicis de Columna Messanensis liber de rebus Troianis. Sebastiani Ericii A. F.") — Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 470 n. 248). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 102).

Ny kgl. S. 151 fol. chart., sæc. XV (f. 100': „1470"), ff. 100, cm. 29×21. Tegum. uetus.

f. 1—100': GUIDO DE COLUMNA: *Historia de excidio urbis Troyane.* „Si et uetera cottidie recentibus obruantur × | Cum pressi hostilem fraude peremptus humum | . Ego autem Gwido .... anno dominice incarnationis 1287 eiusdem prime indictionis feliciter ....". „Explicit historia Troyana per me Arnoldum ..... [Cognomen atramento oblitum] 1470 altera die Johannis decollationis".

Prov. Germania. — *Poss.* P. F. Suhm.

Ny kgl. S. 150 fol. chart., sæc. XV, ff. 112, cm. 29×20,5 Tegum. uetus.

f. 1—80': GUIDO DE COLUMNA: *Historia de excidio urbis Troyane.* „Licet cottidie uetera recentibus × | Cum pressi hostilem fraude peremptus humum | . Et ego Gwido de Columpnis .... anno dominice incarnationis 1287 eiusdem prime indictionis feliciter".

f. 82—112: „LUDOLPHUS DE SUCHEM": *„Liber de itinere terre sancte"*. „Reuerendissimo in Christo patri ac domino, domino suo gracioso Baldewino de Stenuordia, Paderburnensis ecclesie episcopo, Ludolphus, parrochialis ecclesie in Suchem rector, debitam reuerentiam et honorem. Cum multi de partibus ultramarinis seu terra sancta × Hec sunt itinera terre

sancte bona . . . . . . Et nomen Domini inuocato incepi et compleui, cui laus . . . . ."

Prov. Germania. — *Poss.* P. F. Suhm.

Gl. kgl. S. 489 fol. chart., sæc. xv, ff. 115, cm. 28,5×21.

f. 1—115: GUIDO DE COLUMNA: *„Liber de casu Troye"*. „Licet coetidie uetera recentibus obruantur × | Cum pressi hostilem fraude peremptus humum |. Et ego Guido de Columpnis . . . . Quod quidem opus factum est anno dominice incarnacionis 1287 prime indictionis feliciter Amen. Explicit liber de casu Troye".

f. 115' [manu secunda]: *„Reuelacio anni gracie 1448 super dispendio uniuersali ipsius anni.* Hic annus est annus multe dissimulationis et prothelacionis odiorum absconditorum × de qua plures euadent auxilio medicorum, quidam uero subitanee morientur. Edita in Francia in ciuitate Tornocensi".

Prov. Germania. — *Poss.* Nicolaus Sanckenstedt, proconsul Luneburgensis. (Gl. kgl. S. 456 fol. f. 1: „Iste liber pertinet domino Nicolao Sanckenstedt, proconsuli Luneburgensi". — Gl. kgl. S. 489 fol. eadem manu, qua Gl. kgl. S. 456 fol. scriptus est. — Cat. Möllmann n. 156: „Fratris Martini ordinis Prædicatorum Chronicon de Pontificibus summis et Imperatoribus. Anonymi liber de casu Trojae. Historia van dem Mirakel van einem Geiste in dem Lande van Luneburgischen Cleve 1437"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann. n. 156).

Gl. kgl. S. 2159 4to membr. et chart., sæc. XII et XV, ff. 77 (f. 1—63: membr., f. 64—77: chart.), cm. 24,7×17. Tegumentum in Nouomonasterio factum.

f. 1—59 [sæc. XII]: ROBERTUS MONACHUS: *Historia Jherosolimitana.* „Uniuersos, qui hanc historiam legerint × quomodo uult miseretur et sanat, qui in trinitate perfecta uiuit et glorificatur Deus per omnia secula seculorum. Amen". (Recueil des historiens des croisades. Historiens occidentaux III 721—882).

f. 59 [sæc. XII]: *Epistola patriarche Jherosolimitani et episcoporum tam Grecorum quam Latinorum.* „Jerosolimitanus patriarcha et episcopi tam Greci quam Latini uniuersaque militia × Georgio et Theodoro et Demetrio et beato Blasio militibus Christi nos uere committimus".

f. 59—61 [sæc. XII]: *„Epistola regis Constantinopolitani"*. „Domino et glorioso comiti Flandrensium Ruodberto et omnibus

tocius regni principibus × sed mercedem habeatis in celis in perpetuum".

f. 61—63' [sæc. XII]: „*Planctus* ORIGENIS. In afflictione et dolore animi incipio loqui × condolentis mihi ecclesie, quia tibi gloria patri et filio et spiritui sancto in secula seculorum".

f. 64—76 [sæc. XV]: „*Post acquisitionem Jherusalem*". [ɔ: *Gesta Francorum Jherusalem expugnantium* cap. XL—LXXII]. „Post hec Boemundus Anthiocenus × lumine pleno lucebat". (Recueil des historiens des croisades. Historiens occidentaux III 518—542).

f. 76 [sæc. XV]: *De Godefrido rege.* „Rex Godefridus prout benignius poterat patriarchatum disposuit × | Milicie speculum, populi uigor, anchora cleri |". (Ibid. 542).

f. 76'—77 [sæc. XV]: *De Balduino rege.* „Cui successit Balduinus frater eius × comes Andegauensis et Cemanorum". (Ibid. 542).

Prov. Domus s. Marie in Nouomonasterio in Holsatia. — *Poss.* Domus s. Marie in Nouomonasterio, postea in Bordesholm translata. (Una cum Gl. kgl S. 1312 4to codex noster unus fuit, scilicet codex Bordesholmensis n. „D 24" in uetere catalogo monasterii Bordesholmensis). — Bibl. Gottorp. (Cat. N. Heinsii n. 75. — Cat. Möllmann. n. 328. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 203—204).

Litt. Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII 157. — Recueil des historiens des croisades. Historiens occidentaux III. Préface XLVIII.

Gl. kgl. S. 494 fol. chart., sæc. XV, ff. 86, cm. 27,6×19. In fine mutilus.

f. 1—8: *Tabula operis.*

f. 8—86': PAULUS DIACONUS: *Historia Romana.*

f. 8—54: „Primus in Ytalia × diligentiam reseruamus. Hucusque historiam Eutropius composuit, cui tamen aliqua Paulus Dyaconus addidit iubente domina Adilperga christianissima Beneuenti ductrice, coniuge domini Arichi sapientissimi principis, et ideo que sequuntur idem Paulus ex diuersis auctoritatibus proprio stilo connexuit". (Pauli historia Romana in usum scholarum ex monumentis Germaniæ historicis recusa ab H. Droysen 3—90).

f. 54—76: „Anno ab urbe condita 1119 Valentinianus × promenda sunt". (Ibid. 90—135).

f. 76—86': „Cum iam, ut premissum est, Romanorum desierit apud Ytalos imperium × fame et frigore, bello pestilentia ////" (Monumenta Germaniæ historica. Auctorum antiquissimorum tomus II 396—404).

In folio membr. codici adligato [sæc. XIV]: *Ex Legenda aurea* JACOBI DE VORAGINE. *De s. Andrea apostolo.* „//// mirabilia. Stupefactus ad uerba meretricis × Quid igitur, pater benignissime, tam diu pugnanti restiti atque tua ope superaui et uici. A te iusto ////" (Jacobus de Voragine: Legenda aurea, ed. Graesse 14—18).

Prov. Germania. — *Poss.* Fr. Philyraenus. (f. 1 [sæc. XVI]: „Liber Friderici Philyraeni"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrogii n. 80. — Cat. N. Heinsii n. 63. — Cat. Pechlin. n. 98. — Cat. Möllmann. n. 268).

Litt. Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII 153, 1024.

Ny kgl. S. 151ᵇ fol. membr., sæc. XV, ff. 62, cm. $25{,}_5 \times 17{,}_5$. Litt. init.

f. 1—62': LEONARDUS ARETINUS: *De bello Punico libri III.* „Vereor ne qui me putent × pauca loca excedere iussi sunt".

f. 62' [manu secunda]: „*Epitaphium Jacobi de Cararia a famosissimo et elegantissimo* FRAN[CISCO] PE[TRARCHA] *editum.* | Heu magno domus arcta uiro sub marmore paruo | × | hominibus raris uisere posteritas | ".

Prov. Italia — *Poss.* G. Kloss. (In interiore parte tegumenti: „Georgius Kloss M. D. Francofurti ad Moenum". — Bibl. Kloss. 322 n. 4544). Empt. Londinii anno 1835 pretio: £ 2. sh. 5.

Thott 554 fol. membr., sæc. XV, ff. 155, cm. $28{,}_2 \times 20$. Codex pictura, floratura, litteris initialibus ornatus.

f. 1—4: *Tabula.*

f. 4—155: RODERICUS XIMENES *archiepiscopus Toletanus: Chronicon Hispanie una cum additionibus* BENEDICTI MORER DE TORLA. „Serenissimo et inuicto × in magno Danubii flumine". (A. Schott: Hispania illustrata II 26).

Prov. Gallia. — *Poss.* f. 5: Insignia gentilicia sæc. XVI picta, uid. tab. VI n. 2 et n. 3. — Paulus Petauius. (f. 1: Signatura:

„C 48“. — f. 5: Insignia gentilicia. — In superiore parte tegumenti: Arma gentilicia eius et epigramma: „Non est mortale, quod opto“. — In dorso: Monogramma Petauii. — Montfaucon: Bibliotheca bibliothecarum I 86). Ex eadem bibliotheca prodeunt Thott 160 fol., Thott 520 4to, Gl. kgl. S. 487 fol. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 324 n. 554).

Litt. Bruun 247. — P. Högberg: Notices et extraits des manuscrits espagnols de Copenhague. Revue hispanique XLVI 398.

Ny kgl. S. 1875 fol. membr., sæc. XVI, ff. 24, cm. 38×28. *Chartularium* continens chartas Gerunde et in parrochia de Juyano in Hispania ann. 1456—1536 datas et a notariis publicis confirmatas.

Prov. Hispania. — Empt. anno 1918.

Gl. kgl. S. 2158 4to membr., sæc. IX—X, ff. 64, cm. 21×15. Litt. init. Diuersis manibus script. Quaterniones nonnulle deperdite.

f. 1—64': Paulus Diaconus: „*Historia Langobardorum*“. „De Germania quod plures nutriat populos ideoque ex ea multe gentes egrediantur. Septemtrionalis plaga × [Liber VI] Capitulum XVIIII. Inter hec Cunincpert .... Regnumque Langobardorum ////“

Prov. Italia (ut docet orthographia). — *Poss.* Fr. Lindenbrog. (f. 1: „Ex bibliotheca Fr. Lindenbrogii“). — Bibl. Gottorp. (Fridericus Lindenbrog codicem anno 1612 Johanni Adolpho duci dono dedit. — Cat. N. Heinsii n. 91. — Cat. H. Lindenbrog. n. 97. — Cat. Pechlin. n. 209).

Litt. Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII 343. — Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde I 540. — Monumenta Germaniæ historica. Scriptores rerum Langobardicarum et Italicarum (1878) 31.

Gl. kgl. S. 2160 4to membr., sæc. XV, ff. 61, cm. 20×13,5. Litt. init.

f. 1—61: *Pacta et conuentiones ducum Venetiarum et alia ad historiam Venetiarum pertinentia.* „Hec sunt pacta et conuentiones, quas Balduinus rex Jerusalem fecit beato Marco. × dux Venetiarum missit ad Crete ducam. Ego Johannes Franciscus Arcignaneus ciuis et habitator Vincencie exemplaui ex uetustissimo codice complurium instrumentorum, quem Bap-

tista Franchus patricius Genuensis ex cancelaria ciuitatis Janue ad insignem equitem Gulielmi Paiellum Vicentinum transmissit anno salutis christiane septuagessimo quinto supra quadrigentessimum et milesimum".

Prov. Italia. — *Poss.* f. 1: Arma primi possessoris, uid. tabulam VI n. 4. — Fr. Rostgaard. (In interiore parte tegumenti: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 469 n. 246). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 100).

Litt. Bruun 274.

Gl. kgl. S. 1928 4to membr., sæc. xv, ff. 15, cm. 25,7×17. Litt. init. f. 1: Arma gentilicia, uid. tab. VI n. 5.

f 2—12': *Mandatum Petri Mocenigi ducis Venetiarum [1474—1476], quo communitas Jadre Danieli Barbadico committitur.*

f. 13 [manu secunda]: *Salarium Danielis Barbadici.*

f. 15 [manu tertia]: *Rationes lingua Italiana concepte.*

Prov. Italia. — *Poss.* Daniel Barbadicus. — P. Scavenius. (f. 1: „N. 9 in Fo". — Bibl. Scav. 368 n. 9).

Litt. Bruun 275.

Gl. kgl. S. 2205 4to membr., sæc. xv, ff. 66, cm. 20×14. Litt. init.

f. 1—23: Antonius Gallus *Genuensis*: *Commentarius de Genuensium maritima classe in Barchinonenses expedita anno 1466*. „Quod me sepe hortatus es Gotifrede × per suos pyratas desinentes". (Muratori: Rerum Italicarum scriptores XXIII 245—262).

f. 25—66': „Antonii Galli *Genuensis ad Hieronymum Moniliensem Johannis eximii medici filium*" *commentarius rerum Genuensium ab anno 1476 ad annum 1478*. „Quando quidem, Hieronyme, ita tibi uidetur × et ipsi uexabantur". (Ibid. 263—300).

Prov. Italia. — *Poss.* Julius Pasqua. (Nomen ac insignia eius in tegumento impressa). — Benedictus Ahlefeldt. (In folio preligato: „Ex libris Benedicti ab Alefeldt"). — C. F. Temler. (Bibl. Temler. 360 n. 12). In auctione Temleriana pretio 1 Rdl. 9 Sk. codex emptus est.

Gl. kgl. S. 2125 4to chart., sæc. xv—xvi, ff. 30, cm. 21×14,5. ALEXANDRI FARNESII *cardinalis* [PAULI III *pape*] *et ad eum epistole* ann. 1488—1490 scripte, multe autem s. a. Codici inserte sunt epistole pauce manu ipsius Alexandri Farnesii scripte ann. 1504 uel s. a., relique autem copie sunt.

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (Bibl. Rostg. 529 n. 844). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 416 n. 207) — Hans Gram. (Note manu Johannis Grammii scripte. — Catalogus mss. Joannis Grammii n. 221).

Thott 1313 4to membr., sæc. xv (f. 22': „1455"), ff. 24, cm. 16×12,7. Litt. init. Unum folium deest. Tegumentum in Italia sæc. xv factum, agno Dei impressum.

f. 1—22': GABRIEL PAUERUS FONTANA: *Descriptio nuptiarum, quas Tristanus filius Francisci Sphortie cum Beatrice celebrauit.*

f. 1—2': Prefatio. „Illustri principi Francisco Sphortie Gabriel Pauerus Fontana s. d. p. Cum mecum animo uolutarem × meque commendatum habe".

f. 3—22': Descriptio nuptiarum. „//// aut iucundiores aut spectaculo digniores × benignas egit gratias. Hicque facto fine quierunt. Mediolani Mais 1455".

f. 23'—24: GABRIEL PAUERUS FONTANA: *Poema principi Francisco Sphortie dicatum.* „Illustri principi Francisco Sphortie Gabriel Pauerus Fontana s. d. p. | Magnanime heroum princeps, quem numina celi | × | Altera quam primum multo maiora parabit | . Mediolani quarto Idus Quintiles 1455".

Prov. Italia. — *Poss.* Franciscus Sphortia et heredes eius. — Ludouicus XII, rex Francie. (f. 24: „De Pauye y. Au Roy Loys XIIe"). — I. P. Ludewig. (Bibl. Ludewig. V 109 n. 541). — O. Thott. (Bibl. Thott VII 447 n. 1313).

Gl. kgl. S. 432 fol. chart., sæc. xv, ff. 154, cm. 27,9×20,9.

f. 2—2': *Littere Catalanorum ad Pium II papam scripte Barchinone in Octobr. 1463.*

f. 3—5': *Poemata lingua Catalana scripta.*

f. 5': „*Epitaphium, quod juste deberet poni ad sepulchrum principis Tarenti, uel saltem ultimi duo uersus.* | Ter comes atque quater iacet hic princepsque Tarenti | × | debuit hic casus morsque fuisse prius | ".

f. 5': „*Super epithaphium principis et funeris consolationem*

ad neptem. | Dicite Pierides, que uestro carmina mittam | × | Hic iacet, iste rapit. Deus egit sic quoque finem | ".

f. 9—15': *Varia lingua Catalana scripta; inter alia annales Hispanici.*

f. 17—52': „*Antonii Panhormite poete laureati poematum et prosarum libri duo*". „ | Desine me placida uerbis abducere terra | × | tantum leta suum uidit Verona Guarinum | ".

f. 52'—56: Antonius Panhormitanus [?]: *Poemata, inprimis epitaphia* „T. Stroccio poete de leuitate Nemesis. | Ingrate Nemesi tu corque animumque dedisti | × Epitaphion Minnici Mellis. | Siluicole phanni stirps aurea Minnicus urna | ....".

f. 57—73': Antonius Panhormitanus: *Epistole Campane.* „Tu quidem efflagitas × meumque corculum. Ex Verona Kal. Maii".

f. 77—122': Antonius Panhormitanus: *Volumen epistolarum Oliuerio archiepiscopo Neapolitano dicatum.* „Quintum hoc epistolarum uolumen proxime cum absoluissem × tueque sanctitatis uel maxime obseruatorem". (Bandinius: Catalogus codicum Latinorum bibl. Mediceæ Laurentianæ III 606. — cf. M. v. Wolff: Leben und Werke des Antonio Beccadelli (1894) 91).

f. 125—148': Antonius Panhormitanus: *Alphonsi regis epistole.* „Petis ac flagitas ut epistolas Alphonsi patris per me olim compositas × Vale et triumpha".

f. 149—154: Antonius Panhormitanus: *Ferdinandi regis epistole.* „Magnum et graue onus × Etsi pro nostra consanguinitate ac mutua et singulari beneuolentia prolixius scribere et accuratius ////"

f. 154': *Varie note lingua Hispanica diuersis manibus sæc. XVII scripte.*

Prov. Hispania uel Italia meridionalis.

Gl. kgl. S. 400 fol. chart., sæc. xiv, ff. 73, cm. 30×23. Tegum. uetus.

„*Statuta prouincialia ducatus Spoletani*".

f. 1—5' [manu secunda]: „Rubrice constitutionum curie generalis Spoletani ducatus Gerardi Scoctegioni de Spoleto notarii, quas rubricas scripsit idem Gerardus sub anno Domini 1378 indictione prima die uicesimo sexto mensis Martii, quo die obbiit dominus Gregorius papa XI".

f. 7—15' [manu prima]: „Liber primus constitutionum uigentium in curia generali Spoletani ducatus".

f. 16—40': „Liber secundus .... in quo continentur constitutiones pertinentes ad officiales et iura fiscalia et publica et iurisdictiones ecclesie".
f. 41—44: „Liber tertius de constitutionibus pertinentibus ad officium spiritualium".
f. 45—60: „Liber quartus maleficiorum, in quo continentur constitutiones pertinentes ad processum et punitiones maleficiorum".
f. 60—62': „Liber quintus, in quo continentur constitutiones pertinentes ad causas ciuiles".
f. 63—70: „Liber sextus, in quo continentur constitutiones pertinentes ad materiam et officium appellationum".
f. 70—71 [manu tertia]: Constitutiones domini Egidii episcopi Sabinensis, legati apostolice sedis et domini pape uicarii, publicate et approbate in publico et generali parlamento in ciuitate Fani de ipsius mandato congregato in loggia domorum domini Malateste coram rectoribus prouinciarum anno Domini 1357 die ultimo mensis Aprilis.
Prov. Italia. Codici folium chartaceum adiectum est, in quo quidam manu sæc. xv epistolam concepit incipientem: „Reuerende pater et amice noster carissime, postquam ad hanc ornatissimam Senarum urbem ex delegatione nobis per sanctissimum dominum nostrum papam .....".

Ny kgl. S. 1671 fol. membr., sæc. xv, ff. 22, cm. $31{,}5 \times 23$.
Statuta et ordinamenta ciuitatis Carrarie.
Prov. Italia. — *Poss.* Sir Thomas Phillipps. (f. 1: „Phillipps Ms. 8523"). Empt. Londinii anno 1913.

Ny kgl. S. 1816 fol. chart., sæc. xv, ff. 112, cm. $30 \times 21{,}4$.
f. 1—56: *Statuta communis Florentie.* „Cum humana natura dietim labatur ad delicta × qui ad hec faciendum teneatur sub pena libr. 500 f. p. Explicit liber primus uoluminis statutorum communis Florentie scriptus et completus per me Verdianum ser Donati quondam ser Jacobi de Rimboctis de sancto Miniate ciuem et notarium Florentie. Deo gratias. Amen". [Postea additum]: „Anno 1430". (Statuta populi et communis Florentiæ publica auctoritate collecta anno salutis 1415 (Friburgi 1778) I 1—108).
f. 57—111': „*Tractatus ordinamentorum iustitie.* Ad laudem et reuerentiam omnipotentis Dei et gloriose uirginis Marie et

beatorum Johannis baptiste, Zenobii, Victoris, Barnabe et sancte Reparate, protectorum communis et populi Florentini et ad honorem et exaltationem et triumphum catholice sanctissime, potentissime et incommutabilis totius partis Guelfe seu Guelforum ciuitatis Florentie totiusque eius territorii et augmentum status popularis Guelforum eiusdem ciuitatis. De potestate executoris et obseruatione ordinamentorum iustitie. cap. I. Omnia et singula statuta × uel aliquem nomine ipsius iniuriantis .... Explicit tractatus ordinamentorum iustitie. Deo gratias. Amen. Scriptus et completus per me Verdianum ser Donati ser Jacobi de Rimboctis notarium Florentie". (Ibid. I 407—516).

Prov. Italia. — *Poss.* Earl of Guilford. (Signatura in interiore parte tegumenti). — Sir Thomas Phillipps. (f. 1: „Phillipps Ms. 6042"). — Empt. Londinii anno 1920.

Ny kgl. S. 1821 fol. chart., sæc. xv, ff. 250, cm. 30×21.

f. 1—250: *Statuta ciuitatis et episcopatus Cumarum* cum notis marginalibus diuersis manibus scriptis.

Prov. Italia. — Empt. Lipsie anno 1920.

Ny kgl. S. 1820 fol. membr., sæc. xiv, ff. 24, cm. 29,7×21.

f. 1—24': *Statuta terre et districtus Leuci.*

Prov. Italia. — Empt. Lipsie anno 1920.

Ny kgl. S. 1826 fol. chart., sæc. xvi ineunt., ff. 126, cm. 29×21.

f. 1—126: *Statuta ciuitatis Vallis Telline* cum copia litterarum approbationis et confirmationis dat. die 23. mensis Maii 1531.

Prov. Italia. — Empt. Lipsie anno 1920.

Ny kgl. S. 1878 fol. membr., sæc. vii, fol. 1, cm. 29,7×20,7. Gregorius Turonensis: *Historia Francorum V 1—3.* „////// filium eius paruulum furtim abstulit × repentina morte praeuentus interiit /////" (H. Omont: Manuscrits en lettres onciales de l'Historia Francorum de Grégoire de Tours. Notices et Documents publiés par la Société de l'Histoire de France 1884).

Prov. Gallia. — Fragmentum nostrum ex eodem codice, ex quo fragmentum quattuor foliorum in bibliotheca Vaticana sc. cod. Regin. 689bis et duo folia in bibliotheca uniuersitatis Lugdun. Bat. sc. cod. 21.

Litt. H. Omont: Manuscrits en lettres onciales de l'Historia Francorum de Grégoire de Tours. Notices et Documents. 1884. — Monumenta Germaniæ historica. Scriptores rerum Merovingicarum I 24. — L. Traube: Vorlesungen und Abhandlungen I 192. — Grégoire de Tours: Histoire des Francs. Nouvelle édition par R. Poupardin XIV.

Ny kgl. S. 252^b fol. membr., sæc. IX, ff. 2, cm. 26,6×19,7. Hec duo folia quondam pro tegumento libri cuiusdam seruiebant.
GREGORIUS TURONENSIS: *Historia Francorum* II 9. „//// praeda hostes prouinciarum × tunc Hlugdionem ac nobilissimum in ge ////"
Litt. H. Omont: Manuscrits en lettres onciales de l'Historia Francorum de Grégoire de Tours. Notices et Documents. 1884.

Gl. kgl. S. 599 fol. membr., sæc. XI, ff. 127, cm. 29,5×20,3. f. 7' et f. 20 in margine figure penna delineate.
f. 1—127: AIMOINUS: *Historia Francorum.* „Domino uenerabili et in Christi dilectione fundato Abboni abbati totius gregis illi a Deo commissi minimus Aimoinus perpetue munus felicitatis. Preceptis beatitudinis tue × congregationem Deo seruientium monachorum statuit". (Migne PL. 139. 627—797).
Prov. Gallia. — *Poss.* Abbatia sancti Petri Latiniaci [Lagny]. (f. 127 [sæc. XI et XII]: „Liber sancti Petri Latini..."). — f. 127' [sæc. XV]: „Ce liure ma este preste par mon cousin monsieur Jehan de la Ch....." [rasura]. — Conuentus sancti Victoris Parisius. (Montfaucon: Bibliotheca bibliothecarum II 1369. — Folia codicis manu bibliothecarii Claudii de Grandrue signata. In imo margine f. 1 et 2 nomen conuentus sancti Victoris sine dubio scriptum erat et postea erasum. Folia in locis rasurarum resarta). — Fr. Lindenbrog [?]. — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrogii n. 76. — Cat. Heinsii n. 57. — Cat. Pechlin. n. 97).
Litt. Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII 554.

Thott 1333 4to membr., sæc. XIII, ff. 45, cm. 22,7×15,7.
f. 1—45: WILLELMUS GEMMETICENSIS: *De gestis Normannorum ducum.* „Incipit epistola Willelmi Gemmeticensis monachi ad Willelmum nobilem regem Anglorum de gestis Normannorum ducum. Pio, uictorioso atque orthodoxo × gloria propicius po-

titur. Hactenus illustrissimos ac celeberrima annalium pagina dignissimos Willelmi regis actus ..... Annuente imperatore uirginis filio, qui cum patre sanctoque pneumate in uera eternitate id est ineffabili potencia omni presidet potestati et uniuersa immobilibus mouet ac moderatur legibus".

Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 448 n. 1333).

Litt. Guillaume de Jumièges. Gesta Normannorum ducum. Ed. J. Marx.

Gl. kgl. S. 401 fol. membr., sæc. xv exeunt., ff. 45, cm. 27×18. Litt. init. In prima pagina pictura Ludouicum XI regem in throno sedentem et milites ordinis sancti Michaelis exhibens.

f. 2—34': *Littere, quibus Ludouicus XI rex Francie anno 1469 ordinem militie sancti Michaelis archangeli constituit.*

f. 35—45': *Articuli noui anno 1476 illis constitutionibus additi.*

Prov. Gallia. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrogii n. 129. — Cat. Pechlin. n. 235. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 192).

Ny kgl. S. 172 8vo membr., sæc. xv (f. 125': „1455", cf. ff. 118, 120'), ff. 155, cm. $14{,}5 \times 10{,}4$. f. 1—3: Parue picture creationem mundi illustrantes.

f. 1—64 [manu prima]: *Chronicon Anglie ad annum 1437 perductum.* „In principio creauit Deus celum et terram, celum id est continens × Et circa mensem Marcii extunc proxime sequentem idem rex Scottorum .... cum spatis crudeliter et inhumaniter est occisus. Fertur enim ipsum circiter 30 uulnera in corpore habuisse, quorum 7 letalia uidebantur. In cuius rei euidenciam quidam legatus apostolicus in Scocia tunc existens dictam camisiam postmodum domino pape ut dicitur differebat". (cf. C. L. Kingsford: English historical literature in the fifteenth century 312—323).

f. 64 [manu tertia]: *De regibus Anglie.* „I. Kyng William conquerar reid 21 yer, beryd in Can. × XV. Hary the VI crownd in Yngland and Frans of Vertuns lyvyng to godys plesans".

f. 65—83' [manu prima]: *Compendium memorabilium euentuum.* „In principio creauit Deus celum et terram × Anno Domini 1405 circa pentechosten archiepiscopus Eboracensis

insurrexerunt cum comite de Notyngham cum multis aliis ad minimum 5000 contra regem Henricum IV ..... Eodem anno Domini post purificationem multi Wallenses interficiebantur in Wallia et ibidem tunc capiebatur filius Oueni Glendore et ducebatur London". [Primus passus: De creatione et 7 etatibus mundi. „Secundus passus: De regnis et ciuitatibus maioribus et de Britannia". „Tercius passus: De fide Christi, et qui et quo tempore receperunt eam". „Quartus passus: De ortu religiosorum". „Quintus passus: De quibusdam personis famosis". Sextus passus: „De preliis tardi temporis"].

f. 84—85' [manu prima]: *De anno solari. De anno lunari. De 12 mensibus. De Kalendis.* „Annus ut dicit Ysodorus est reuolucio uel amfractus solis ╳ tunc mercatores a nundinis recedebant".

f. 85'—90' [manu prima]: *Note chronologice.* „Anno ab orbe condito ad urbem Rome conditam 4447. ╳ Anno Domini 1377 rex Edwardus uiam uniuerse carnis est ingressus. Anno eodem Ricardus filius principis fuit coronatus apud Westmonasterium".

f. 90'—92' [manu prima]: „*De regibus Anglie.* Postquam Saxones et Anglici uenissent cum Orso et Hengisto ╳ Anno Domini 1422 rex Henricus VI fuit coronatus die sancti Leonardi 2. die Nouembris. Anno Domini 1429 etatis uero sue anno octauo ////"

f. 92'—93' [manu prima]: „*Sanctorum loca.* In primis sacrum corpus beate Marie in ualle Josephat fuit sepultum ╳ Juxta Viterbium iacet uirgo et martir Christi sancta Margareta".

f. 93'—94 [manu prima]: „*Descripcio corporis Christi.* Legitur in annalibus Romanorum, quod Dominus noster Jhesus Christus ╳ Speciosus forma fuit pre filiis hominum".

f. 94—95 [manu prima]: „*Pertinencia beate Marie.* Notandum quod beata Anna mater gloriose uirginis habuit sororem nomine Ismariam ╳ totus orbis Latinus tuum prestolatur aduentum".

f. 95—97 [manu prima]: „*Mirabilia mundi.* Reuera admirabile est nomen Dei in uniuersa terra. Matrobii sunt homines Indie ╳ facies refulsit sicut sol, uestimenta eius sicut nix".

f. 97—98' [manu prima]: „*Mirabilia Anglie.* Ventus egreditur de cauernis in monte, qui uocatur Peek ╳ Inter Stowe et Rollendriche lapides sunt giratiue sunt erecte, sed nemo nouit causam".

f. 98'—99 [manu prima]: „*Mirabilia Hibernie.* Hibernia diuiditur in quattuor × crux ista reiecit unum denarium bis sibi oblatum, quia ex furto et rapinis processit".

f. 99—100 [manu prima]: *Memorabilia diuersa.* „Mettussale natus ante diluuium uixit 969 annis, sed quidam nomine Ruanus in Hibernia, qui fuit a sancto Patricio baptizatus, uixit 1500 annis × fecerunt urbem Glocestrie super Sabrinam tempore Petri et Pauli".

f. 100—104' [manu prima]: *De diocesibus et comitatibus Anglie, de ecclesiis Londonii etc.*

f. 105—118 [manu prima]: „*Nomina summorum pontificum.* Post passionem Christi anno sequenti beatus Petrus × Martinus V. Eugenius IV. Nicholaus V. Calixtus III. [Paulo post add.]: Anno Domini 1455. Pius II. Kalixtus IV. Paulus IV. Sixtus IV. [Postea add.]: Innocentius VIII".

f. 119—120' [manu prima]: „*Nomina pontificum Cantuariensium.* Hinc, Augustine, tibi laus resonet sine fine. 597. Augustinus uenit in Angliam × 1454. Thomas IV".

f. 121—125' [manu prima]: „*Breuiarium tocius ueteris et noui testamenti*". „In principio creauit Deus celum et terram × ab oriente uero in occasu 1200. 1455. Explicit breuiarium tocius ueteris et noui testamenti".

f. 125'—126' [manu prima]: *Note ad historiam ecclesiasticam pertinentes.* „In primitiua ecclesia tres tantum patriarche fuerunt × Petrus uero de Compostello episcopus fecit Salue regina etc.".

f. 127—128 [manu prima]: Walterus Mahap: „*Planctus de adulatione mundi*". „ | Ecce mundus moritur uiciis sepultus | × | Ut ad celi gloriam possit peruenire | ". (Thomas Wright: The Latin poems commonly attributed to Walter Mapes 149).

f. 128'—129 [manu prima]: Walterus Mahap: *Ad Christi sacerdotes.* „ | Viri dilectissimi sacerdotes Dei | × | Induat uos Dominus stolam eternalem | ". (Ibid. 45).

f. 129—135 [manu prima]: Walterus Mahap: „*Disputacio inter corpus et animam*". „ | Noctis sub silentio tempore brumali | × | Et me Christi manibus totum commendaui | ". (Ibid. 95).

f. 135—137 [manu secunda]: *Breuis terre sancte descriptio.* „Si quis ab occidentalibus partibus Hierusalem adire uoluerit × et ipse Abraam filium suum Isaac immolare uoluit".

f. 137—138: [manu secunda]: *Ex libro* Johannis de Mandeuilla.

„Pateant hic pauca compilata de quodam libro, quem quidam miles, qui Mawndeuyle uocabatur, composuit × Ideo appelata est Asia minor Turckya. In ciuitate ////"

f. 139—140 [manu secunda]: „*De abusionibus claustri.* Per bonum operandi et malum dimittendi × Sed multa et recepi sine licentia".

f. 141' [manu quarta — sæc. xvi]: „*Qua ratione parentes euangelica doctrina pueros instruere debent ex hoc fonticulo haurias.* Nihil in christianis perinde uidetur necessarium × orationem claudant".

f. 150—152 [manu tertia i. e. manu Willelmi Horton script.]: *Annales Lewenses 1076—1485.* „1076 fundata domus Lewensis, et dompnus Lanzo uenit in Angliam cum tribus sociis scilicet Hugo suppriore, Conano Abemano et Valteri fratri suo × 1485 in octaua assumptionis beate Marie occisus fuit". Note nonnulle ad annos 1362 et 1375 addite sunt. (The forty-sixth annual report of the deputy-keeper of the public records. Appendix II 65—67).

Prov. Anglia. — *Poss.* Willelmus Horton, monachus Lewensis. (f. 155: Nota scripta „per me dompnum Wyllelmum Horton", cf. f. 151': „1475 intrauit in ordinem monachalem Willelmus Horton 20 annorum"). — Anthony Younger. — John Banford. (In folio preligato).

Litt. The forty-sixth annual report of the deputy-keeper of the public records. Appendix II 64.

Ny kgl. S. 1858 fol. membr., sæc. xv, cm. 733×35,4. Rotulus floritura, rosa gentis Tudor, multis coronis aureis ornatus et pictura decoratus exhibente Adam et Euam atque serpentem in ligno scientie boni et mali.

Stemma et res geste regum Anglie, premissa chronica mundi. „Considerans historie sacre prolixitatem × Et coronatur in regem Anglie eodem anno apud Westmonasterium 28. die mensis Junii anno Domini 1461".

Prov. Anglia. — Empt. Hafnie anno 1921.

Thott 1334 4to chart., sæc. xv, ff. 65, cm. 19×14.

f. 1—2': Tabula huius libri.

f. 3—65': Johannes Germanus: *Liber de uirtutibus Philippi Burgundie et Brabantie ducis.* „Domino Karolo Burgundie Cadrelesii comiti illustri × uitam sempiternam. Ex Cabilone

die secunda mensis Nouembris anni Domini 1452". (J. P. Ludewig: Reliquiæ manuscriptorum XI 3. — Kervyn de Lettenhove: Chroniques relatives à l'histoire de la Belgique sous la domination des ducs de Bourgogne).

Prov. Gallia. — *Poss.* Julius Chifletius. (In folio preligato: „Hic liber mihi Julio Chifletio Balernæ abbati nuper eiusdem ordinis velleris aurei cancellario dono datus fuit Salinis in comitatu Burgundiæ anno 1666. Tout selon Dieu"). — N. J. Foucault. (Signatura in interiore parte tegumenti). — J. P. Ludewig. (Bibl. Ludewig. V 121 n. 586. — Note nonnulle manu Ludewigii exarate). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 448 n. 1334).

Litt. J. Lelong: Bibliothèque historique de la France 540 n. 10246. — J. P. Ludewig: Reliquiæ manuscriptorum XI. Præfatio 23.

Thott 520 4to re uera ex duobus codicibus consistit scilicet cod. „E 43" et cod. „C 43". Tegum sæc. XVII.

Cod. „E 43" membr., sæc. XII, ff. 44, cm. $21,_8 \times 16,_4$. Codex in fine mutilus.

f. 1—7': „*Excerpta ex libro gestorum Cameracensium pontificum*".

f. 1: „*Proemium sequentis operis.* Ea, que in hoc quaternione × hic libellus antepositus est libro domni Radulfi".

f. 1'—7': „*De domno Lietberto successore Gerardi episcopi.* Gerardo pontifici domnus Lietbertus in episcopatum successit × monachis decenter adornauerat". (Monumenta Germaniæ historica. Scriptores VII 489—497).

f. 8—9: „*De obitu domni Geruasii Remorum archiepiscopi.* Quorundam religiosorum uirorum fideli relatione × Iste Geruasius Remorum archiepiscopus contemporalis fuisse creditur beate memorie domno Lietberto Cameracensi episcopo, cuius in hoc uolumine gesta continentur. Nam in 51. et 52. capitulo uite eiusdem sancti pontificis narratur, quod eum prefatus archiepiscopus super omnes metropolis sue episcopos diligebat et uenerabatur".

f. 9'—33: RADULPHUS MONACHUS: *Vita domni Lietberti episcopi.* „Christiane religionis cultus et stabilitas × temporibus Gregorii VII pape regnante Domino nostro ..... Explicit uita domni Lietberti Cameracensis episcopi, ecclesie Dominici se-

pulchri in eadem urbe fundatoris, edita a domno Radulfo eiusdem cenobii monacho". (Migne PL 146. 1450).

f. 33: „*Epitaphium domini Lietberti episcopi.* | Clauderis hoc titulo lapidum Litberte sacerdos | × | orbi sexta dies, que tibi sit requies | ". (Migne PL 146. 1483).

f. 33—34: *De donariis, que Lietbertus episcopus diuersis contulit ecclesiis. De basilica Dominici sepulchri ab eo edificata. De corporibus sanctorum dioceseos Cameracensis ad dedicandam basilicam Dominici sepulchri allatis.* „Hic uenerandus antistes × Aldedrudis quoque et Madelberta uirgines suprascripte".

f. 34'—40': *Gesta Gerardi II episcopi. Gesta Manassis et Walcheri.* „Sub tempore quo Henricus secundus × Audientes igitur quod pro pecunia ////" (Monumenta Germaniæ historica. Scriptores VII 497—504).

f. 41—44' [sæc. XII manu secunda]: *Historia episcopatus Atrebatensis.* „Auctores Cameracensis et Atrebatensis urbis ignorantur × paucorum manibus est interfectus".

Cod. „*C 43*" membr., sæc. IX uel X, ff. 19, cm. 21,8×16,4. Codex mutilus.

f. 45—61': MILO ELNONENSIS: *Vita sancti Amandi II 298—III 15, III 125—IV 416.* „//// Dantem iura gregi Nouiomi ex urbe regendo | × | Mortuus in tumulo recubans per dona coruscat | ////" (Monumenta Germaniæ historica. Poetæ Latini III 585).

f. 62—62': „*Versiculi* VULFAI *in confirmatione operis.* | Carmina sidereos merito scandentia campos | × | Sed supera falsum uera canendo uirum | ". (Ibid. III 609).

f. 62'—63: „*Hymnus in laude beati Amandi iambico tetrametro editus.* | Amande presul optime | × | Clemens pater consortio | ". (Repertorium hymnologicum n. 970).

Prov. Cod. „E 43". Cameracum. — Cod. „C 43". Monasterium Boneuallense ordinis sancti Benedicti in diocesi Carnotensi situm. (f. 62' [sæc. XV]: „Hic est liber sanctorum martyrum Floren[tini], Hil[arii], M[arcellini] et P[etri]").

Poss. Paulus Petavius. — Alexander Petavius. (f. 1: Signatura: „E 43", f. 45: Signatura: „C 43". — Catalogus alphabeticus manuscriptorum codicum, qui extabant in bibl. Alexandri Petavii . . . nunc autem plurima parte asseruantur Romæ in bibl. reginæ Sueciæ 1660. Montfaucon: Bibliotheca bibliothecarum I 77: „Lietberti Cameracensis episcopi ex historia episcoporum Cameracensium 745". Ibid. I 75: „Amandi Elnonensis vita

per Milonem. 745"). — Christina, regina Suecie. (In tergo codicis signatura: „1219"; cf. Acta sanctorum. Junius IV (1707) 585). — N. J. Foucault. (In interiore parte tegumenti signatura: „Ex bibliotheca Nicolai Joseph Foucault comitis consistoriani"). — J. P. Ludewig. (Cat. Ludewig. ms. n. 535). — O. Thott. (Cat. Thott. VII 407 n. 520).

Litt. Archiv f. ältere deutsche Geschichtskunde VII 440. — Monumenta Germaniæ historica. Scriptores VII 400. — Monumenta Germaniæ historica. Poetæ Latini III 559. — A. Potthast: Bibliotheca historica medii æui² I 603.

Gl. kgl. S. 1953 4to membr., sæc. XIV—XVI, ff. 25, cm. 21,4×16,5. Folia 1—8 una manu sæc. XIV, ff. 8—25' diuersis manibus sæc. seq. scripta sunt.

In folio preligato hic titulus: „Copie secretorum priuilegiorum in hoc libro continentur et de pluribus causis secretis".

f. 1—25': *Copie litterarum, quarum uetustissime ex anno 1259, et alie note ad ciuitatem Seruestam [Zerbst] pertinentes lingua Latina et Germanica scripte.*

Prov. Germania. — *Poss.* C. F. Temler. (Bibl. Temler. 360 n. 13).

Litt. Otto v. Heinemann: Codex Diplomaticus Anhaltinus II p. XVI, 188, 212 etc.

Gl. kgl. S. 646 fol. membr., sæc. XV, ff. 89, cm. 30,6×22,4. Inter fol. 85 et fol. 86 unum folium excisum. Tegum. uetus.

f. 2—4': *Registrum.*

f. 5—88: ARNOLDUS *abbas Lubecensis: Chronicon Slauorum.* „Domino et patri Philippo Racisburgensis ecclesie antistiti Arnoldus × de bono principio letum finem teneo". (Monumenta Germaniæ historica. Scriptores XXI 115).

f. 88'—89 [manu sec.]: *Ex annalibus* ALBERTI STADENSIS. „De aduentu Saxonum ad Saxoniam. Tempore quo Thidericus rex × dolo eum interficere cogitauit". (Monumenta Germaniæ historica. Scriptores XVI 311).

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Marie in Cismaria. (In tegumento signatura pene erasa. — f. 1' [sæc. XV]: „Secunda pars seu continuatio cronice Slauorum compilata per Arnoldum, tunc abbatem monasterii beati Johannis ewangeliste in Lubeke ordinis beati Benedicti, postmodum translati in Cismer Lubicensis diocesis, in quo loco ciuitatis Lubicensis

moniales ordinis Cisterciensis nunc morantur". — f. 4' [sæc. xv]: „Si uolueris scire originem, unde Saxones dicuntur et quomodo uenerunt in Saxoniam, uide in fine huius septimi libri XXIII. Et originalis cronica est in Bardesholme olim Nouo monasterio"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 90. — Cat. Pechlin. n. 20).

Litt. Joh. Moller: Isagoge ad historiam Cherson. Cimbricæ I 75. — Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VI 579. — Monumenta Germaniæ historica. Scriptores XXI 111.

Thott 2061 4to membr., sæc. XIII (f. 2: „1243"), ff. 19, cm. $20{,}_5 \times 15$. Litt. init. Quatuor folia in fine codicis erepta sunt. Coopertorium molle ex corio nigro factum. In tergo scissure, per quas olim filum sigilli transmissum erat; filum atque sigillum, que codicem misere delerunt, non iam extant.

f. 1'—18': *Jus ciuitatis Lubecensis, quod consules per Henricum de Bruneswich conscribi fecerunt anno 1243 in gratiam ciuitatis Tunderensis.* [In fine mancum].

In fol. preligato [sæc. xv]: „*Isti infrascripti conuicti sunt in Lillentunder coram consulibus.* Primo. Petrus Brun conuictus fuit × hoc demonstrare, quod dixit". (Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte XXXVIII 364).

Prov. Lubeca. (Hinricus de Brunsuic factus est scriptor ciuitatis Lubecensis anno 1242). — *Poss.* Curia ciuitatis Tunderensis. — A. Hoier. (Bibl. Hoier. Ms. n. 5 in octavo). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 496 n. 2061).

Litt. C. Danckwerth: Newe Landesbeschreibung der zwei Hertzogthümer Schleswich und Holstein (1652) 85. — J. F. Hach: Das alte lübische Recht (1839) 30, 183. — A. L. J. Michelsen: Der ehemalige Oberhof zu Lübeck und seine Rechtssprüche (1839) 53. — F. Frensdorff: Das lübische Recht nach seinen ältesten Formen (1872) 7. — P. Hasse: Das Schleswiger Stadtrecht (1880) 79. — P. Hasse: Die Quellen des Ripener Stadtrechts (1883) 1. — F. Frensdorff: Das Stadtrecht von Ripen in seinen Verhältniss zu dem von Lübeck. Hansische Geschichtsblätter 1883: 92. — Sønderjydske Aarbøger 1906: 159. — Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte XXXVIII (1908) 357.

Thott 591 8vo membr., sæc. XIV, ff. 21, cm. $15{,}_1 \times 11{,}_3$. Tegum. uetus.

f. 1—21: *Jus ciuitatis Lubecensis.*

Prov. Dacia. (Scriptor quidam codicem Thott 2061 4to copiauit). — *Poss.* Curia ciuitatis Tunderensis. — A. Hoier. (Bibl. Hoier. Ms. n. 6 in octavo). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 536 n. 591).

Litt. Westphalen: Monumenta inedita (1743) III 619. — A. Hoier: De eo quod iure belli licet in minores (1735) 9. — J. F. Hach: Das alte lübische Recht (1839) 31, 183. — A. L. J. Michelsen: Der ehemalige Oberhof zu Lübeck und seine Rechtssprüche (1839) 53. — F. Frensdorff: Das lübische Recht nach seinen ältesten Formen (1872) 7. — F. Frensdorff: Das Stadtrecht von Ripen in seinen Verhältniss zu dem von Lübeck. Hansische Geschichtsblätter 1883: 92. — Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte XXXVIII 357.

Thott 344 fol. membr., sæc. XV, ff. 17, cm. 31,2×21. Correctiones sæc. XVI adscripte.

Liber statutorum et rationum fraternitatis Calendarum beate Marie in ecclesia beati Egidii Lubecensis. Inc. „Registrum ordinacionum nostre fraternitatis. In nomine Domini. Amen. Anno natiuitatis eiusdem 1342 concepta et inchoata est ista uenerabilis fraternitas in die Fabiani et Sebastiani martirum in honore beate Marie uirginis et confirmata per reuerendos in Christo patres ac dominos Johannem ac Bertramum episcopos Lubicenses. Quorum littere confirmationis sunt in cista nostre fraternitatis“.

Prov. Lubeca. — *Poss.* Fraternitas Calendarum beate Marie in ecclesia beati Egidii Lubicensis. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 305 n. 344).

Ny kgl. S. 909 fol. membr., sæc. XV, ff. 46, cm. 27,5×18,5. Tegum. uetus. Inter f. 40 et f. 41 lacuna. Litt. init. deaurate. In marginibus multe note manu magistri Alberti Meyeri scripte atque nonnulle manu Stephani Johannis Stephanii exarate.

f. 1—46: PRESBYTER BREMENSIS: *Chronicon Holtzatie.* „In principio creauit Deus × non diu stare posset etc.“

Prov. Germania. — *Poss.* Albertus Meyer. (f. 46': „Magister Meyger pastor in Lindtholm Risingmohre huius codicis uerus est possessor“).

Litt. Archiv für Staats- und Kirchengeschichte der Herzogthümer Schleswig, Holstein, Lauenburg III (1857) 383. — Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VI (1838) 899. — Quellensammlung der Schleswig-Holstein-Lauenburgischen Gesellschaft für vaterländische Geschichte I (1862) XXI. — Monumenta Germaniæ historica. Scriptores XXI 252.

Ny kgl. S. 1490ᵇ 4ᵗᵒ chart., sæc. xv, ff. 50, cm. 21,₂×14. Litt. init.
f. 1—50': „*Speculum abbatis in Reyneuelde*". „Nos Fredericus abbas uicesimus sextus Reyneueldensis Cisterciensis ordinis postquam a prima die nostri regiminis, que fuit dies annunciacionis uirginis gloriose anni tricesimi secundi, usque ad eundem diem anni quadragesimi cogitare cepimus × ut salubris et proficua successoribus nostris omnibus fiat. Qui cum patre....". [De regularibus obseruantiis et promotione diuini cultus; de officiis et officialibus atque de officiorum prouentibus; de prouisione monasterii].
Prov. Holsatia. — *Poss.* C. H. A. Kalkar, qui codicem Bibliothece Regie anno 1861 dono dedit. (Liber donationum in archiuo Bibliothece Regie).

Thott 655 fol. chart., sæc. xiv—xv, ff. 63, cm. 30×20,₅.
Liber receptorum et expositorum ciuitatis Stadthagen pro annis 1388—1401 et 1378—1401 lingua Latina et Germanica.
Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl Thott. VII 328 n. 655).
Litt. R. Lüttich: Stadthagener Stadtrechnungen. Zeitschrift des historischen Vereins für Niedersachsen LXXIX (1914) 327.

Ny kgl. S. 1825 fol. membr., sæc. xv (f. 289: „1499"), ff. 289, cm. 28,₂×21. Sæc. xvi—xvii pauca addita sunt. Tegum. uetus.
Liber copiarius ecclesie ss. Mauritii et Thebeorum martyrum in suburbio Monasteriensi ex libro euangeliorum, antiquo ordinario libro Alexandro appellato, albo libro, libro feudali Engelberti prepositi, libro fraternitatis atque litteris in archiuo ecclesie recollectus anno Domini 1499 per Bernardum Vulpem Tegederum scolasticum et manu Johannis Kirchof notarii maiori ex parte scriptus. Codex noster libro rubro in archiuo Monasteriensi non dissimilis esse uidetur. (cf. Cod. traditio-

num Westfalicarum III. Fr. Darpe: Die Heberegister des Klosters Ueberwasser und des Stiftes St. Mauritz 107—240).

Prov. Ecclesia ss. Mauritii atque Thebeorum martyrum in suburbio Monasteriensi. — *Poss.* Ecclesia s. Mauritii. — Empt. Lipsie anno 1920.

Gl. kgl. S. 2281 4to chart., sæc. xv, ff. 4, cm. 20,6×14.

f. 1—4': ENEAS SILUIUS: *Historia Bohemica.* Fragmentum. „De situ regionis Bohemice, de fluminibus eiusdem et ciuitatibus ac de Bohemorum moribus. Bohemia in solo barbarico × indeque datum Cyrillo indultum".

Prov. Germania.

Ny kgl. S. 1822 fol. membr., sæc. xv, ff. 19, cm. 24,7×17. Litt. init.

f. 1—18: *Statuta et ordinationes ecçlesie Driuastensis anno 1464 ab archiepiscopo Dyrrhachiensi Paulo Angelo confirmata.*

f. 19: *Stemma Pauli Angeli archiepiscopi Dyrrhachiensis.*

Prov. Illyricum. — *Poss.* Earl of Guilford. (Signatura in interiore parte tegumenti). — Sir Thomas Phillipps. (In interiore parte tegumenti: „Phillipps Ms. 7308"). — Empt. Lipsie anno 1920.

Thott 1383 4to chart., sæc. xv, ff. 93, cm. 21×15.

f. 1—81: „*Tractatus de moribus, condictionibus et nequicia Turcorum.* Inmanissima persecutionum genera, non tam humana quam diabolica × laniare ictibus uariis sineretur". (Hain 15674).

f. 82—93: „*Explanatio de situ, moribus et diuersitate Sciticarum gentium* NICOLAI DE ROSENBERG *Polonie ex accipitrinis equitis Jherosolimitani, serenissimi Polonorum regis protunc apud sacrum Imperium oratoris.* Cum tanti temporis spacio preter opinionem meam × nisi id diuina pietas auertat. Ex Termis Marchionis 12. mensis Octobris 1498".

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 450 n. 1383).

Gl. kgl. S. 2332 4to membr., sæc. xv et xvi, ff. 20, cm. 20×14. Litt. init.

f. 1—16: *Epistole* MAHUMEDIS *Turcorum imperatoris ab* LAU-

DIUO, *equite Hierosolimitano, in linguam Latinam translate, premissa prefatione.* „Epistolas a me nuper in lucem editas ad quem potius mitterem. Francine, quam ad te × ab incendio belli seruasse Epistole magni Turci finiunt".

f. 16—19: [manu secunda]: ALBERICUS VESPUCCIUS: „*De nouellis hominibus et de natura et moribus eorundem, qui in nouo mundo opera et inpensis serenissimi Portugalie regis nouiter inuenti sunt.* Albertius Vesputius Laurentio Petri de Medicis salutem plurimam dicit. Superioribus diebus satis ample tibi scripsi × et que contineantur in ea".

Prov. Italia. — *Poss.* Philippus de Meese. (f. 20': Nomen pene deletum). — M. Meibom. (f. 1: „Marci Meibomii").

Gl. kgl. S. 2296 4to membr., sæc. XIII ineunt., ff. 65, cm. 26×19. Codex in fine mutilus. Tegum uetus.

f. 1'—65': ADAM BREMENSIS: „*Hammaburgensis hystorya.* [I—IV 21]. Beatissimo patri et electo celitus archiepiscopo Hammaburgensi Liemaro A. minimus sancte Bremensis ecclesie canonicus × episcopos interesse non renuant ////" [In margine scholia exarata eadem manu, qua textus scriptus est].

f. 1' [sæc. xv]: „ | Hamborch extreme sint et hic coniunctio Breme | et pereat iunctas quisquis diuiserit illas | ".

Prov. Germania. — *Poss.* Joachim Moller, consul Hamburgensis † 1558. (f. 1: „Dith bock horth her Joachim Moller"). — Eberhardus Moller proconsul † 1588. (f. 1: „Ex dono patris charissimi possidet Eberhardus Moller"). — Johannes Scheele. (Westphalen: Monumenta inedita II 666, cf. Joh. Moller: Cimbria Litterata I 588). — Mich. Richey. (f. 1: „Mich. Richey. 1746"). — F. C. Sevel. (Bibl. Sevel. III 205 n. 762). — In auctione Seveliana codex pro 45 Rdl. 1 Sk. emptus est.

Litt. Langebek: Scriptores rerum Danicarum I 52. — Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VI 843, VII 449. — Monumenta Germaniæ historica. Scriptores VII 272. — Werlauff 213. — Magistri Adam Bremensis gesta Hammaburgensis ecclesiæ pontificum ed. B. Schmeidler XXXI. — B. Schmeidler: Hamburg-Bremen und Nordost-Europa vom 9—11. Jahrhundert (1918) 20.

Ny kgl. S. 1463 fol. membr., sæc. XIV, cm. 28,6×21,4. Modo unum folium.

ADAM BREMENSIS: *Historia Hammaburgensis ecclesie.* [I 57—62]

„//// coloniam habitare precepit. Hec omnia referente quodam Danorum episcopo ╳ apud Bircam egritudine correptus ibidem fessi ////“

Prov. Hoc folium, quod munere inuolucri libri rationum prefecture Nyborgensis pro anno 1628 functum est, ex archiuo Regio in bibliothecam Regiam uenit

Litt. Magistri Adam Bremensis gesta Hammaburgensis ecclesiæ pontificum ed. B. Schmeidler XXXIII.

Gl. kgl. S. 718 fol. chart., sæc. xv, ff. 8, cm. 30×21,2.

f. 1—8: Adam Bremensis: *Historia Hammaburgensis ecclesie.* [Liber IV]. „Descriptio insularum Aquilonis. Prouincia Danorum fere illa ╳ quia Dominus Jhesus Christus in gloria est Dei patris. Amen“.

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 18. — Cat. Möllmann. n. 264). Hic codex una cum codd. Gl. kgl. S. 380 fol. et 338 fol. colligatus erat.

Litt. Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VI 854, VII 455. — Monumenta Germaniæ historica. Scriptores VII 273. — E. Gigas: Katalog over det store kongelige Biblioteks Haandskrifter I 3. — Magistri Adam Bremensis gesta Hammaburgensis ecclesiæ pontificum ed. B. Schmeidler XIII.

Ny kgl. S. 869g 4to membr., sæc. xiii ineunt., ff. 4, cm. 21×16. In marginibus et inter lineas additiones et correctiones sæc. xiii et xv scripte.

f. 1—4': Fragmentum libri Saxonis, qui *Gesta Danorum* dicitur. „//// specimen preferebat tantaque indolis eius experimenta fuere ╳ | fulcra puellarum concubitumque peto | ////“ (Saxo ed. Müller 24—29).

Prov. Dacia. — Hec folia in libro manuscripto sæc. xv in bibliotheca Andegauensi reperta anno 1878 a bibliotheca Regia comparata sunt.

Litt. A. Lemarchand: Catalogue des manuscrits de la bibliothèque d'Angers (1863) 89-90. — Revue critique d'histoire et de la littérature (1877) 408. — Det i Angers fundne Brudstykke af et Haandskrift af Saxo Grammaticus, udgivet i fotolithografisk Facsimile af det kgl. danske Videnskabernes Selskab (1879). — Lykønskningsskrift til Kjøbenhavns Uni-

versitet ved dets Firehundredeaars Stiftelsesfest fra det store kongelige Bibliotek (1879) — G. Waitz: Zur Kritik Dänischer Geschichtsquellen. Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde XII (1887) 20 — P. Hasse: Das Angers'sche Fragment des Saxo Grammaticus. Neues Archiv XII (1887) 317. — O. Holder-Egger: Zur Textkritik des Saxo und Sueno Aggeson. Neues Archiv XIV (1889) 137. — Kr. Kålund: Palæografisk Atlas. Dansk Afdeling (1903) VI. — Knud Fabricius: Saxos Valdemarskrønike og hans Danasaga. Historisk Tidsskrift 8. R VI 301. — Finnur Jonsson: Angers-Brudstykket af Saxo. Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie 1918: 61. — Emil Rathsach: Om den saakaldte 3. Haand i Angersfragmentet af Saxos Danmarkshistorie. Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie 1920: 112.

Ny kgl. S. 570 fol. 4 fragmenta membr. sæc. XIII exeunt.

I Duo fragmenta unius folii, hic *A* et *B* dicta. *A* cm. 18,8×11,2. *B* cm. 18,4×11,9. Fragmenta ex libro SAXONIS, *qui Gesta Danorum* dicitur.

A. fol. rect. „//// rege Siuardo × speciem prebituri ////" (Saxo ed. Müller 320—321).

B. fol. rect. „ //// officium peregisse × potituros uouerunt ////" (Ibid. 321—322).

B. fol. uers. „//// uiderentur. A' quibus × obrupto galea ///" (Ibid. 322—323).

A. fol. uers. „//// adulacione exposci iudicans × a populo honoribus ////" (Ibid. 324).

Prov. Dacia. — Hec duo fragmenta anno 1855 inuenta sunt a M. Kall-Rasmussen in archiuo Regio in uolucro catastri prefecture Kroneburgensis pro annis 1627—1628.

II Unum folium eiusdem codicis cm. 39,8×27.

„///// in commune deducta sunt × corpus dissecuit ///" (Saxo ed. Müller 275—282).

Prov. Dacia. — Inter schedas relictas G. F. Lassen secretarii bibliothece Regie repertum.

III Fragmentum cm. 14,5×12,8.

fol. rect. „//// usum haberet × e portu huliuminensi ////" (Saxo ed. Müller 811—812).

fol. uers. „//// modum estus subito × eam curiosius perlustrandum ///" (Ibid. 813).

Prov. Dacia. — Inter registra censualia prefecture Christianstad pro anno 1623 a Ch. U. A. Plesner anno 1877 repertum.

Litt. Aarsberetninger fra Geheimearkivet I Till. 23. — Tidsskrift for Philologi og Pædagogik I 369, II 41. — Aarsberetninger fra Geheimearkivet VI Till. 3. — Lykønskningsskrift til Kjøbenhavns Universitet ved dets Firehundredaars Stiftelsesfest fra det store kongelige Bibliotek (1879) XIII.

Ny kgl. S. 276 8vo chart., sæc. xvi ineunt., ff. 31, cm. 15,4×11. Initio unum folium deest; inter f. 4 et 5 duo folia, inter f. 9 et 10 item duo folia desunt.

f. 1—31': „*Cronica seu breuis processus in causa expulsionis fratrum Minoritarum de suis cenobiis prouincie Danice*". „Judicia Dei abissus multa. Psalmo XXXV. Quam uera × sunt expulsi anno et die quo supra. Explicit qualiscunque modus et ordo in causa profligationis fratrum minoritarum prouincie Danice". (M. Cl. Gertz: Scriptores minores II 331).

Prov. Dacia. — *Poss.* Mathias Wormius. (Arnas Magnæus codicem apud Mathiam Wormium, presidem Ripensem, manu sua exscripsit; tunc unum modo folium deerat. Apographum Arnæ Magnæi in tomo Bartholiniano K in bibliotheca uniuersitatis Hafniensis. In codice originali f. 16 Arnas pauca uerba adscripsit). — Christianus Wormius, episcopus Sialandie. (In catalogo manuscriptorum Chr. Wormii, qui in codice Arnamagnæano 905 in 4to asseruatur, sub. n. 22 in 8vo: „De uariis conuentibus Coldingensi. Alburg. Randrus Køgensi. Halmstad. Ystadensi. Chronicon seu breuis processus in causa expulsionis fratrum minoritarum de suis coenobiis prouincie Dan." Hoc chronicon idem est, quod nostrum, sed tunc codex male compactus erat, et folia 15 et 16 ad initium libri translata erant). — Fr. Rostgaard. (Bibl. Rostg. 477 n. 329). — Anno 1726 codex in Bibliothecam Regiam peruenit, ut patet ex apographo in codice Arnamagnæano n. 870 in 4to. — Joannes Grammius et Jacobus Langebek copias codicis sibi fecerunt. que inter Mss. Werlauff n. XVI asseruantur; ibidem excerpta per manum Petri Septimii facta.

Litt. E. Pontoppidan: Annales ecclesiastici II (1744) 800 et sepius. | I. C. H. Dreyer: Notitiæ librorum manuscriptorum historiæ Cimbricæ (1759) LVII. — Fr. Münter: Den danske Reformations Historie II (1802) 165. — H. Knudsen: En gammel Krønike om Graabrødrenes Udjagelse af deres Klostre

i Danmark. Kirkehistoriske Samlinger I (1849—52) 325. — Johannes Lindbæk: De danske Franciskanerklostre (1914) 85. — Ellen Jørgensen: Biskop Christen Worms Manuskriptsamling. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen VI (1919) 74. — M. Cl. Gertz: Scriptores minores historiæ Danicæ medii ævi II (1922) 325.

Ny kgl. S. 934 4to chart., sæc. XVI ineunt., cm. 18,5×13. Modo unum folium.

f. 1: *Carmen de Andrea scriptore, quondam cancellario Johannis regis Dacie.* „ | Ecce tempus prosperum et uindictam pauperum ecce dies plenos | Ecce nuper patuit quod sub niue latuit annos ante denos. | Hoc post millenos Domini D sex minus annos |. × Hoc carmen respicit Andream scriptorem, quondam regis cancellarium, et suspensus fuit immunis".

Prov. Dacia. — *Poss.* T. Klevenfeldt. (Bibl. Klevenfeldt. 249 n. 204). — P. F. Suhm. (Mss. Suhm 945).

Gl. kgl. S. 2485 4to chart., sæc. XV, ff. 53 [VI + (VII—1) + 2 VI + II], cm. 21 × 14. In textu correctiones, supra lineas et in marginibus additiones. ff. 13—53 per paginas numeris ueteribus „1"—„57" insignita sunt, et f. 13 legitur: „Assit incepto sancta Maria meo", unde patet opellum nouum initium hic capere. In fine codicis folia perpauca erepta sunt. Argumento huic rei est, quod olim narratiuncula de fundatione monasterii Vite Scole hoc loco legebatur. (Cod. Arnamagn. 291 fol. exscriptum sæc. XVII codicis Gl. kgl. S. 2485 4to continet; ad calcem legitur: „Atque hæ sunt hactenus narrationes uariæ de fundatione, propagatione et acquisitione possessionum monasterii Sorensis e uetusto illo libro manuscripto, quem supra dictum est in sacristia templi Sorensis asseruari, descriptæ. Quæ sequitur autem narratiuncula de fundatione monasterii Vite Scholæ in Cimbria seorsim legitur in quibusdam pagellis eidem libro insertis, quæ, etiamsi haud magnopere uideretur ad institutum nostrum pertinere, eam tamen huc adjiciendum censuimus propter memoriam quarundam rerum, quas continet, de quarum tamen aliquibus fides penes authorem esto").

f. 1—2: „*Succincta indicatio super fundatione et acquisitione possessionum monasterii Sore ordinis Cistertiensis*". „Orti

clarissimo nobilium Danorum sanguine × retinent usque nunc". (Langebek: Scriptores rerum Danicarum IV 465).

f. 2—12: *„Exacta relatio uel informatio de beneficiis et operibus domini Absalonis et fratris eius aliorumque de cognatione ipsorum totam uim originalium literarum continens et nec plus neque minus preterquam quod omnino necessarium est.* Venerabilis dominus Absalon episcopus × ad possessionem pacificam et quietam etc de anno Domini 1254 13. Kalendas Maii". (Ibid. 468).

f. 13—53: *De bonis monasterii Sorensis.* „De uilla Broby, unde habuimus. Dominus quoque Petrus, senior dictus, × irritas et inanes anno Domini 1353". (Ibid. 184).

f. 53' [Quod hic scriptum est, postea cassatum]: *De lite inter Johannem Mathei de Halløse et Petrum Oxe.* „Exorta materia questionis inter nobiles uiros Johannem Mathei de Hollosæ parte una et Petrum Oxe parte ex altera × Nota et in c. abbate". (Ibid. 531).

Prov. Dacia. — Monasterium beate Marie de Sora. In interiore parte tegumenti: „frater Andreas". — *Poss.* Monasterium beate Marie de Sora. — Scola Regia in Sora. — Johannes Grammius. — Codex a professoribus Sorensibus Hafniam missus a Jacobo Langebek in gratiam Johannis Grammii exscriptus cum mss. Grammianis in bibliothecam Regiam uenit. (Langebek: Scriptores rerum Danicarum IV 464. — Ms. Gram. 137 in 4to).

Litt. Kr. Erslev: Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis IV 62 — Dansk historisk Tidsskrift 8. R. V 202.

Ny kgl. S. 1880 fol. Folium membranaceum cm. 67×32,4 olim Regio sigillo munitum, iam miserrime deletum.

Jus ciuitatis Ripensis in consilio apud Nyburg celebrato melioribus regni in hoc consentientibus ab Erico rege Danorum anno Domini 1269 $^{26}/_{6}$ *confirmatum.* (P. Kofod-Ancher: En dansk Lovhistorie II (1776) Acc. 255).

Prov. Dacia. — *Poss.* Archiuum ciuitatis Ripensis. Anno 1827 Hafniam pro usu professoris J. Kolderup-Rosenvinge codex transmissus est; uerisimile est, ut tunc in Bibliothecam Regiam uenerit. (J. Kolderup-Rosenvinge: Samling af gamle danske Love (1827) V Fortale XXXIII).

Litt. Blandinger udg. af Universitets-Jubilæets danske Samfund (1881) 141. — P. Hasse: Die Quellen des Ripener Stadtrechts

(1883) 5, 75. — F. Frensdorff: Das Stadtrecht von Ripen in seinem Verhältniss zu dem von Lübeck. Hansische Geschichtsblätter 1883: 89.

Gl. kgl. S. 3168 4to membr., sæc. xiv ineunt. ff. 10, cm. 19×12,4.

f. 1—9: *Lex ciuitatis Horsnes a ciuibus de Horsnes ciuitati Eueltoft missa.* „Uniuersis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis ciues de Horsnes salutem in Domino. Notum facimus uniuersis, quod nos dilectis nobis ciuibus in Euæltoft exemplar legis nostre per illustres reges Danorum confirmate concessimus in hec uerba. Predecessorum nostrorum decreuit auctoritas in ciuitate Slæswicense legem condere × plankas uel crates uel lapides, reddat tres marcas. Ut autem huic scripto firma fides adhibeatur, ipsum contulimus ciuibus de Eueltoft sigilli nostri munimine roboratum". [Sigillum, quod a tergo appensum fuerat, abest]. (P. Kofod-Ancher: En dansk Lov-Historie II. Accessio jurium quorundam Daniæ municipalium ad tomum secundum historiæ juris Danici).

f. 9' [sæc. xv]: „Nota. Intrantes in iustitiam uille nostre Astryd Spensøn, Thuro Jonsøn, Nicholaus Biørnsøn".

f. 10 [sæc. xvi]: „Her findis thill hobe 10 blad och sex stadfelser".

Prov. Dacia. — *Poss.* Ciuitas Æbeltoft. (In copia manu Jacobi Langebekii facta sc. Ny kgl. S. 417 fol. ad calcem legitur: „Codex huius legis, qui in archiuo ciutatis Æbeltoftensis 1770 adhuc asseruatur, scriptus est, ut uidetur, ante annum 1300 et quidem in membrana foliis nouem in forma octaua maiori". — Cf. Kall 60 fol. f. 102).

Litt. P. Kofod-Ancher: En dansk Lov-Historie (1776) II 324. — Danske Atlas VII (1781) 588. — P. G. Thorsen: De med jydske Lov beslægtede Stadsretter (1855) 31. — P. Hasse: Das Schleswiger Stadtrecht (1880) 24. — Historisk Tidsskrift 5. R. II 197.

Ny kgl. S. 1346 4to membr., sæc. xv—xvi, ff. 16, cm. 18×14. Tegum. uetus. Codex mutilus; in posteriore parte libri nonnulla folia chartacea, in quibus pauca uerba manu sæc. xv scripta conspicor, exscissa sunt.

Statuta et liber fratrum et sororum sodalicii sacerdotum in Ramsøherrith et Biœffuerskousherrith sancte Catherine uirgini dicati.

f. 1 [sæc. xv]: „Liber kalendarum Køgis". [sæc. xvi]: „Libellus conuiuialis uel Køkindtbogen".

f. 1 [sæc. xvi ineunt.]: „Visitacio kalendarum Køgis solet fieri tribus temporibus anni, prima in secunda feria post festum corporis Christi, secunda in secunda feria proxima ante festum Margarete uirginis, tercia in secunda feria post Michaelis".

f. 2—3' [sæc. xv]: „Statuta fratrum sororum omniumque congildarum in kalendis sacerdotum in Ramsøherrith et Biæffwerskowsherrith .... renouata et approbata ex unanimi consensu eorundem anno Domini 1485. In nomine patris et filii et spiritus sancti. Amen. Quoniam malicia hominum × Similiter etiam, si aliquis uulneratus uel percussus fuerit, faciendum est, sed emenda, que fra /////" (C. Nyrop: Danmarks Gilde- og Lavsskraaer fra Middelalderen I 456).

f. 5—8 [sæc. xv]: „Officia in uisitationibus sodalitii celebranda. Secunda feria proxima ante penthecosten cantantur ista. Responsorium. Ite in orbem uniuersum × piis supplicationibus consequantur. Qui uiuis et regnas etc." [Notis musicis instructa].

f. 8'—11 [diuersis manibus sæc. xv—xvi ineunt.]: Nomina presbiterorum defunctorum recitanda. (C. Nyrop: Gilde- og Lavsskraaer I 458).

f. 12'—13 [sæc. xv—xvi ineunt.]: Nomina fratrum ministrorum defunctorum. (Ibid. I 461).

f. 14—15' [diuersis manibus sæc xv—xvi ineunt.]: Nomina fratrum laicorum et sororum. (Ibid. I 462).

Prov. Dacia. — *Poss.* P. Friborg. (f. 1: „P. Friborg anno 1723").
Litt. Langebek: Scriptores rerum Danicarum VIII 532.

Ny kgl. S. 298d 8vo sæc. xiv. Cylindrus cm. 19 in longitudinem, ex ligno excauato atque corio obducto, rimam habens, per quam folium membranaceum (cm. 52×14,5) euoluitur. In cylindro nempe axis ligneus utrinque extra corpus cylindri suis uerticillis eminens ita ut his circumrotari atque membrana axi annexa explicari possit.

Statuta conuiuii sancti Johannis baptiste in Ygheløse. „In nomine patris et filii et spiritus sancti. Amen. Hec sunt statuta et iura conuiuii in Ygheløse, que senator et alii conuiue × indempnem reddat, quem supplantauit". [sæc. xv]: „Notandum, quod quilibet frater exponat seu offerat die depositionis alicuius conuiue unum denarium et ad psalteria legenda

2 denarios". [sæc. xv]: „Item circa festum beati Johannis baptiste, quando colloquium conuiuarum, quod dicitur stephnæ, tenetur, quilibet conuiua exponat quatuor denarios pro missis et psalteriis legendis pro omnibus conuiuis defunctis, qui uero non exposuerit, 2 oras soluat". [sæc. xvi]: „Anno Domini 1537. Item hoo szom gildbrodher er oc ey tiill berer oc søger ey mett syn madt, bøøde 1 tønne øøll modt alle brødre". [sæc. xvi]: „Item 10 den. sielletørdtt altera die Johannis baptiste, dum stephne habetur". (C. Nyrop: Danmarks Gilde- og Lavsskraaer fra Middelalderen I 101). [manu recentiori]: „*τέλος. πάντα κοινὰ φίλων. πενία τὰς τέχνας ἐγείρει. Ἀμήν*".

Prov. Dacia. — *Poss.* O. Worm. (Museum Wormianum (1655) 384). — Museum Regium. (Langebek: Scriptores rerum Danicarum VIII 529).

Ny kgl. S. 1492ᵈ 4ᵗᵒ membr., sæc. xvi ineunt., ff. 8, cm. 22×15. Tegum. uetus. Sigillum olim appensum erat, sed modo fila serica iam supersunt.

f. 1ʳ—8ʳ: *Statuta fraternitatis kalendarum corporis Christi in Morkerken in Anglia Cimbrica per Godschalcum de Aleuelde episcopum Slesuicensem anno 1510 confirmata.* „Godschalcus de Aleuelde × Item. Cum malitiis hominum est obuiandum, uolumus et statuimus, ut si quis fratrum propria ////"

Prov. Dacia. — *Poss.* Fraternitas kalendarum corporis Christi in Morkerken. — O. H. Moller. (f. 1 manu Jacobi Langebekii scriptum: „Foræret af Hr. Professor Moller i Flensborg 1754 in Dec."). — Kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog.

Litt. Dänische Bibliothek VIII (1746) 189. — G. Clæden: Monumenta Flensburgensia I (1768) 617. — H. N. A. Jensen: Angeln zunächst für die Angler (1844) 189. — C. Nyrop: Danmarks Gilde- og Lavsskraaer fra Middelalderen I (1899—1900) 486.

Gl. kgl. S. 3199 4ᵗᵒ chart., sæc. xv exeunt, et sæc. xvi ineunt., ff. 14, cm. 22×15,5. Folio 14 schedula chartacea adglutinata est. Complura folia e codice erepta. Tegumentum membranaceum, in quo inscriptio hec: „Statuta facultatis utriusque juris". Manu sæc. xvi additum est: „och Copier aff nogre kong Hanses breffue", que uerba expuncta sunt.

f. 1—12 [sæc. xv exeunt.]: „*Statuta facultatis utriusque iuris uniuersitatis Hafniensis.* Quoniam in omnibus maxima sunt Dei dona × idem suggesserit equitatis“. (Langebek: Scriptores rerum Danicarum VIII 347).

f. 13—13' [sæc. xvi ineunt.]: *Annotata de primis doctoribus facultatis utriusque iuris.* „Petrus Alberti artium et decretorum doctor × in qua quidem repetitione affuit serenissimus Dominus rex Dacie etc. Dominus Cristiernus a principio actus usque ad finem anno Domini 1516 quinta feria penthecostes“. (Ibid. 355).

f. 14 [in scheda adglutinata, eadem manu sæc. xvi script.]: *Ex actu doctorali* NICOLAI PETRI DE WORBERG. „Jhesu Christi nomine inuocato × argumentis et documentis illustrarunt“. (Ibid. 356).

In interiore parte tegumenti manu sæc. xvi script.: „1530 Lutherani ecclesiam collegiatam Haffniensem prophanabant sed 1531 quarta feria in octauas Martini restituunt“.

Prov. Dacia. — Ex archiuo regni anno 1784.

Litt. R. Nyerup: Vort Fædrelands Litteratur i Middelalderen (1804) 410. — Werlauff: Kiøbenhavns Universitet fra dets Stiftelse indtil Reformationen (1850) 55. — H. Matzen: Kjøbenhavns Universitets Retshistorie I (1879) 75. — Gigas: Katalog over det store kgl. Bibliotheks Haandskrifter vedr. Norden, særlig Danmark II (1906) 66.

Ny kgl. S. 718 fol. membr. et chart., sæc. xv—xviii, ff. 16 (10 ff. membr. + 6 ff. chart.), cm. 32×23. Folia nonnulla desunt. Tegumentum uetus foliis antiphonarii sæc. xii obductum.

Anniuersariorum et statutorum liber uicariorum perpetuorum in ecclesia Roskildensi.

f. 1 [sæc. xv ineunt.]: „Protestor quod uelim facere residenciam personalem apud ecclesiam sancti Lucii Roskidis anno nunc futuro et seruire Deo et ecclesie sine fraude pro meis uiribus“. — [sæc. xvi]: „Protestatio nouitiorum. Ego N. promitto et obligo me subiectum esse statutis et ordinationibus uicariorum Roschildensium atque ea pro uirili mea iuxta conscientiam meam obseruaturum. Sic me adiuuat Deus“.

f. 1' [sæc. xv]: „Nota, bona distribucionum perpetuorum uicariorum in ecclesia Roskildensi. Primo quatuor tabernas contigue prope forum apud cimiterium sancti Olaui Roskidis sitas,

quas dedit felicis recordacionis dominus Petrus, condam episcopus Roskildensis, dictis perpetuis pro cotidianis distribucionibus in summis missis".

f. 2—6' [manibus diuersis sæc. xv—xvi]: „Anniuersaria per dominos perpetuos uicarios in ecclesia Roskildensi omni anno celebranda" i. e anniuersaria mensium Jan. Febr. Oct. Nou. Dec., quoniam folia quatuor inter f. 3 et f. 4 exscissa sunt. (Langebek: Scriptores rerum Danicarum VI 592).

f. 2' [sæc. xv]: Ordinationes uicariorum perpetuorum de anniuersariis uicariorum celebrandis dat. 1450 $^{23}/_{9}$. (Langebek: Scriptores rerum Danicarum VI 592).

f. 7 [sæc. xv]: Littere dat. 1489 $^{5}/_{4}$, quibus perpetui uicarii Johannem Laale capellanum regis Johannis in collegium suum asciscunt. (Ibid. 596).

f. 7' [sæc xv]: Littere dat. 1487 $^{21}/_{11}$, quibus Boo Mattsen prior atque uicarii perpetui fatentur se duo milia marcarum a Dorothea regina Dacie accepisse. (Ibid. 596).

f. 8 [sæc. xv]: Littere dat. 1470 $^{1}/_{5}$, quibus Olauus Martini, episcopus Roskildensis, annum gratie uicariis perpetuis concedit. (Ibid. 597).

f. 8' [sæc. xv]: Littere dat. 1440 $^{20}/_{12}$, quibus Johannes, episcopus Roskildensis, annum gratie uicariis perpetuis concedit. (Ibid. 598).

f. 9—10 [sæc. xv—xvi]: „Statuta perpetuorum uicariorum ecclesie Roskildensis". (Ibid. 599).

f. 11—12 [sæc. xvi]: „Statuta confirmata anno Domini 1554". (Ibid. 601).

f. 12'—16 [sæc. xvi—xvii]: „Confirmatio fratrum per manuum appositionem. Ego Laurentius Asceri, prior uicariorum Roschildensium, suprascripta statuta ueluti pietati consona decerno et approbo et eisdem ut strenue obseruandis manu propria subscribo. × Seuerinus Liungby comminister ad divi Lucii die 12. Julii 1668". (Ibid. 603).

f. 16 [sæc. xviii]: Rationes et note diuerse. (Ibid. 606).

Prov. Roskildia. — *Poss.* Collegium uicariorum perpetuorum in ecclesia Roskildensi. — Christopherus Johannis Schulz, prepositus ecclesie Roskildensis. (Littere Christopheri Giessing dat. Roskildis 1774 $^{31}/_{10}$ codici nostro adfixe. — Scriptores rerum Danicarum VI 591). — P. F. Suhm. (Mss. Suhm. 821).

Ny kgl. S. 1892 fol. membr., sæc. xv, cm. $30 \times 20{,}7$. Modo unum folium, quod „87“ signatum est.

Fragmentum actorum processus s. Ingridis Skeningensis. „///// Esberni etc. Paulus Hemingi ciuis Skeningensis etatis 32 annorum × Prouidus uir Jacobus Lemekeswen ciuis Skeningensis etatis 53 annorum, ut dixit, testis productus, iuratus ////“

Prov. Suecia. — Hoc folium ante multos annos in bibliotheca Regia repertum sine dubio Gl. kgl. S. 2438 4to pro tegumento seruiebat. Litteris maiusculis „II HIST. DAN. MISCELLA.“ inscriptum est eodem modo, quo sepius libri manuscripti Andreæ Seuerini Velleii inscripti sunt. Aliud folium eiusdem codicis, „78“ signatum, „MARSK STIG“ manu Andreæ Seuerini Velleii inscriptum, in bibliotheca uniuersitatis Hafniensis repertum est. (Antiquarisk Tidsskrift för Sverige V (1895) 463).

Litt. Ellen Jørgensen: Et Brudstykke af den hellige Ingrid af Skenninges Helgenproces. Bok- och Bibliotekshistoriska Studier tillägnade Isak Collijn (1925) 71.

Ny kgl. S. 1432 fol. membr., sæc. xvi ineunt., ff. 55, cm. $27{,}5 \times 20$. Tegum. uetus. Codex mutilus.

f. 1 [sæc. xvi]: „Anno Domini 1521 martirizatus et submersus fuit uenerabilis pater abbas Arwidus cum conuentualibus suis a nephandissimo tiranno Cristierno rege Danorum, qui eciam decapitare fecit episcopos et nobiles quamplurimos regni Swecie conciliarios. Ideo expulsus per strenuissimum et serenissimum nobilastam Gøstawum Erikson et inde euanuit ut promeruit predictus Cristiernus in pudore et confusione permaxima etc.“

f. 1 [sæc. xvi]: „Anno Domini 1524 dominica Inuocauit reconciliatum est monasterium Noue Vallis cum capella mulierum et cemiteriis utrisque per reuerendum in Christo patrem et Dominum D. Johannem Dei et apostolice sedis gracia episcopum Lincopensem et facta confirmacione et reconciliacione consecrauit et benedixit fratrem Johannem Martini conuentualem Alwastrensem in abbatem Noueuallensem post decessum abbatis Arwidi, cuius anima in pace requiescat, qui eciam benedixit tabulam summi altaris cum ceteris imaginibus non benedictis etc.“

f. 2—55': *Liber copiarius monasterii beate Marie in Nydala ordinis Cisterciensis.*

Prov. Suecia. — *Poss.* Monasterium beate Marie in Nydala. — Jacobus Serenius episcopus Strengenesensis. (Cod. Ups. E 175 p. 25. — J. G. Liljegren: Svenskt Diplomatarium I xii). — J. Langebek. (Bibl. Langebek. 537 n. 90). — P. F. Suhm. (f. 1': „Liber preciosus monasterii Nydalensis scriptus initio sæculi 16, nimis prohdolor mutilus P. F. Suhm").

CODICES MATHEMATICI, ASTRONOMICI, MEDICI, CHEMICI ETC.

Gl. kgl. S. 277 fol. membr., sæc. XIII, ff. 87 (sc. „86"—„117", „135"—„143", „145"—„146", „148"—„159", „161"—„167", „169"—„193"), cm. 30,9×22. Litt. init. Multe figure mathematice. Codex mutilus.

f. „86"—„88": *Abacus.* „///// magis utuntur. As igitur habet unum deuncem × et remanent sex".

f. „88"': *Figura arithmetica.*

f. „88"—„88"': „*Regule in rithmathiam.* Quinque genera inequalitatis ex equalitate procedere manifestum est × uel obsessi".

f. „88"'—„89": „*Distinctio uocabulorum et quantitatum in minuciis.* Minima pars est calculus × habet sextaria centum".

f. „89": *Diuisio libre.* „| Libra uel as ex unciolis constat duodenis | × est medietas calci".

f. „89": „*De portionibus uel mensuris in arte medicine.* Pondera autem uel mensure minimi gradi secundum grana × libra sic ÷".

f. „89"—„89"': „*Alphabetum Grecum et numerus Grecorum*".

f. „89"'—„98": JOHANNES DE SACROBOSCO: *Compotus.* „Compotus est scientia considerans tempora ex solis et lune motibus × unde homo magni eui dicitur ////"

f. „98"'—„99"': *Calendarium.*

f. „100"—„101": *Varie tabule.*

f. „102"—„113"': EUCLIDES: *De elementis geometrie, cum figuris.* „Punctus est, cui non est pars × corpus duodecim basium pentagonalium equalium laterum figuraliter componere. Explicit".

f. „113"'—„114": *Diuerse figure mathematice.*

f. „114"'—„117"': „*Operationes et figure quedam excerpte de arte geometrica.* Geometricales tractandi diuersitates × undique rotundum et tenuem quantum potest fieri. Hoc ////"

f. „135"—„145"': *Cosmographia* „///// Gelboe contra orientem Syropolis ciuitas supra cuius muros suspenderunt capud Sauli

× tam preterito quam futuro exclusis, presentia sunt omnium merita sine fine".

f. „145"'—159"': „*Septima liberalium artium scientia sc. astrologia.* Tribus modis locuntur auctores de superioribus × uicium in oculo hominis accusat, colorem ///////"

f. „146" [manu coeua, in imo margine]: „*Ordo mathematicam addiscendi.* Primo audiantur, que sunt introductoria, scilicet algorismus, spera, compotus, arismetica Boecii, musica eiusdem × Aomor de natiuitatibus, Centilogium Ptholomei".

f. „161"—„163"': MARTIANUS CAPELLA: *De nuptiis Philologie et Mercurii.* [Ex libro VIII]. „///// pedem per ipsum pectus eius ceruicemque consurgit × declinare aut retrogradari facit. Explicit astrologia Martiani".

f. „163"'—„167": „*Tractatus* HUMBERTI *astrologi.* Super geometrie practica ponentes × prescribantur integro, subtilius erit opus. Explicit minucimetria Humberti astrologorum peritissimi".

f. „169"—„173"': JOHANNES DE SACROBOSCO: „*Tractatus de spera.* Tractatus de spera quattuor capitulis distinguimus × aut mundana machina dissoluitur".

f. „174"—„175"': HERMANNUS CONTRACTUS: *Libellus de metiendo astrolabio.* „Hermannus Christi pauperum . . . . In metienda igitur × alias debet notificari".

f. „175"'—„178"': HERMANNUS CONTRACTUS: „*De utilitatibus astrolabii.* [Liber I]. Quicunque astronomice peritiam discipline × poteris fabricare horolgia".

f. „178"'—„183": *Varia ad scientiam astronomicam pertinentia, cum tabulis.*

f. „183": *Tabula natiuitatis.* „Hanc tabulam collegit magister Philippus Januensis, inuentam astronomicis argumentis de natiuitate domini sui Friderici, filii Friderici Romanorum imperatoris, quem Beatrix Augusta enixa est anno Domini 1164 Julii 16. die, 5. feria, hora 3. in ciuitate Papia, et deprehense sunt ab eo planete tunc in eisdem signis et gradibus extitisse".

f. „183"'—„190"': *Tabule de motibus astrorum.*

f. „190"'—„193"': „*Qualiter algorismo sit utendum in negotio tabularum istarum*".

Poss. f. „86": „H. L. B".

Ny kgl. S. 100 8vo membr., sæc. xv, ff. 86, cm. 12,4×7,2. Litt. init. Figure geometrice auro picte. f. 1': Mulier tunica

uiridi et stola rubra uestita instrumenta geometrica manibus tenens depicta est.

f. 3—86: „EUCLIDES: *De elementis geometrie.* Punctus est, cuius pars non est × Fabricato quouis quinque regularium corporum sibi speram inscribere".

Poss. f. 2: Arma primi possessoris, uid. tab. VI n. 6 — f. 1: Arma possessoris cuiusdam sæc. XVIII, uid. tab. VII n. 1. — Jacob Sletting. (f. 1: „J. Sletting". In fol. preligato: „Jacob Sletting d. 14. December 1813").

Ny kgl. S. 275ª 4to membr., sæc. XIII, ff. 85, cm. $20{,}4 \times 14{,}4$. Inter fol. 45 et fol. 46 unum folium deest. Nonnulla folia lacerata. Litt. init. atque figure textum illustrantes. Tegum. uetus.

In fol. prel. [sæc. XV]: *De algorismo Johannis de Sacrobosco.* „Intendit algorismus in hoc opere × scribe ibi digitum".

f. 1—10': JOHANNES DE SACROBOSCO: *Algorismus uulgaris.* „Omnia, que a primeua rerum origine × in numeris quadratis quam cubicis".

f. 11—30': JOHANNES DE SACROBOSCO: *Tractatus de sphera.* „Tractatum de sphera 4 capitulis distinguimus × aut mundana machina dissoluetur".

f. 31—63': JOHANNES DE SACROBOSCO: *Compotus.* „Compotus est scientia considerans tempora × | ecclesie Christi quod nos hic fructificemus | ".

f. 64—72': „*Tractatus quadrantis.* Geometrie due sunt partes × altitudinem et productum dabit capacitatem. Explicit quadrans".

f. 73: „*Tabula solis prima in anno bissextili ad inueniendum locum eius anno Domini 1292 uerificata*".

f. 73': „*Tabula solis secunda adequata anno Domini 1293*".

f. 74: „*Tabula solis tertia equata anni Domini 1294*".

f. 74': „*Tabula solis quarta ad inueniendum locum eius anno Domini 1295 uerificata*".

f. 75: „*Tabula terminorum*". (cf. Gl. kgl S. 1810 4to f. 2').

f. 75—77: „*Expositiones tabularum compoti.* Hec prima tabula terminorum dicitur × omnia predicta per ordinem inueniuntur".

f. 77': „*Tabula* GHERLANDI *principalis*". (cf. Gl. kgl. S. 1810 4to f. 2).

f. 78: „*Contratabula deseruiens tabule Gherlandi et Lincolniensis*“. (cf. Gl. kgl. S. 1810 4to f. 1').

f. 78'—84: „*Calendarium magistri* Petri de Dacia“. (cf. Ms. College of Arms 20). Inueniuntur manu secunda sæc. xiii exeunt. additiones, que calendarium ad usum nationis Anglicane uniuersitatis Parisiensis adaptant (cf. Chatelain et Denifle: Auctarium chartularii universitatis Parisiensis I 4) Manu tertia eiusdem temporis addita sunt pauca nomina sanctorum ex calendario dioceseos Roschildensis e. g. Kanuti ducis, Kanuti regis, Lucii pape. Manu secunda ad 14. Kal. Maii: „Anno Domini 1295 obiit Matheus Crac, cuius anima requiescat in pace“.

f. 84': „*Regna nationis Anglicane*“.

f. 84': „Hic continentur libri isti: Algorissmus, sphera, compotus maior, tractatus quadrantis, 4 tabule quadrantis, expositiones tabularum compoti, calendarium magistri Petri de Dacia“.

In interiore parte tegumenti: „*Tabula nouem limitum*“.

Prov. Gallia. — *Poss.* Sæc. xiii exeunt. codex in possessione cuiusdam Dani in uniuersitate Parisiensi degentis fuit. — Andreas Erasmi. (f. 1: „Andreas Erasmi est possessor anno Domini 1548“). — Johannes Laurentius Viburgus. (In folio preligato: „Joannes Laurentius Wiburgus anno 1628 31. Julii“). — Augustinus Olufsøn Vroe. (In folio preligato: „Augustinus Oluffsønn Vroe er Baagens Eyermandt anno 1630“). — Peder Hersleb. — Kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog. (In interiore parte tegumenti: „Foræret til det kgl. danske Selskab af Hr. Justitsraad Hersleb 1747“. — J. Langebek: Det kgl. danske Selskabs Begyndelse og Tilvæxt (1748) 163).

Litt. Scriptores rerum Danicarum VI (1786) 260. — Bruun 96. — Ellen Jørgensen: Om nogle middelalderlige Forfattere, der nævnes som hjemmehørende i „Dacia“. Historisk Tidsskrift 8. R. III 255.

Gl. kgl. S. 1811 4to membr., sæc. xiv, ff. 48, cm. 20×13,₃.

f. 1—48': „*Tabule et canones* Profacii *astronomi Hebrei principis Judeorum in monte Pessulano, et est almanac perpetuum*“.

Passim in codice recepta medica manibus diuersis lingua Latina et Germanica scripta.

Poss. F. C. Sevel. (Bibl. Sevel. III 213 n. 868). In auctione Seveliana anno 1781 codex pro 2 m. 9 sk. emptus est.

Gl. kgl. S. 1810 4to membr. et chart., sæc. XIV, ff. 75, cm. 22,3×14,9. Pars principalis folia chartacea cum nonnullis foliis membranaceis habet; quaterniones postea inserte membranacee sunt. Quaternio prima, ff. 1—8 complectens, atque folia 64—68 manu sæc. XIV, sed non eadem manu, qua pars principalis scripta. Passim figure et uersus manu sæc. XV exarate sunt. Tegum uetus. Olim liber. catenatus.

f. 1 [sæc. XV]: *Tabula planetarum.*

f. 1': „*Contratabula*". (cf. Ny kgl. S. 275a 4to fol. 78).

f. 2: „*Tabula principalis* GHERLANDI". (cf. Ny kgl. S. 275a 4to fol. 77').

f. 2': „*Tabula terminorum*". (cf. Ny kgl. S. 275a 4to fol. 75).

f. 3: „*Tabula quadrantis ad inueniendum qualibet hora die proportiones umbrarum ad suas res et proportiones earum quarumlibet ad suas umbras*".

f. 3: *Tabula, que ostendit per quot horas uniuersales sol moratur in quolibet signo in ascensu suo, quod per astrolabium est quesitum.*

f. 3': „*Tabula septem climatum secundum eleuationem poli et prolixitatem maiorum dierum et numerum miliariorum*".

f. 4—4': „*De officio quadrantis*". „Sequitur de officio quadrantis prout spectit ad gemeotriam × terminum plani mensurandi". (Ex tractatu de quadrante; cf. Ny kgl. S. 275a 4to fol. 64 seq.).

f. 5: *Tabula de eclipsibus solis et lune per annos 1313—1330.*

f. 5': „*Extractum de mensuratione turris inaccessibilis*". (Ex tractatu de quadrante; cf. Ny kgl. S. 275a 4to fol. 69').

f. 6: „*De quadrante quantum ad horas diei*".

f. 6': „*Si non habes quadrantem*". (Ex tractatu de quadrante; cf. Ny kgl. S. 275a 4to fol. 70').

f. 7: „*Tabula horarum artificialium ante meridiem uel post*".

f. 7': [eadem manu sæc. XV, que tabulam in fol. 1 exarauit]: *Tabula signorum zodiaci.*

f. 8—8': *Varie note de distantia lune a terra, de diametro terre, de toto ambitu terre.*

f. 9—23 [Hic pars principalis codicis incipit]: JOHANNES DE SACROBOSCO: *Tractatus de sphera, cum figuris.* „Tractatum de

spera 4 capitulis distinguimus × mundana machina dissoluetur".

f. 24—47': „*Magistri* JOHANNIS DE SACROBOSCO *noua compoti compilatio.* Compotus est scientia considerans tempora × | tu stabilire uelis opus hoc per temporis euum | ".

f. 47'—48': *Expositiones tabule terminorum et tabule Gherlandi.* „Hec tabula prima tabula terminorum dicitur × qua littera dominicalis occurrit". (cf. Ny kgl. S. 275ᵃ 4ᵗᵒ fol. 75 seq.).

f. 48'—56: JOHANNES DE SACROBOSCO: „*Algorismus.* Omnia, que a primeua rerum origine × quadratis quam in cubicis. Explicitus est algorismus prosaicus".

f. 56—60: „*Compositio quadrantis magistri* JOHANNIS DE SACROBOSCO. Omnis scientia per instrumentum × de simplici et composito quadrante ad presens sufficiant".

f. 60—61': *Expositiones tabule terminorum et tabule Gherlandi.* „Hec tabula prima tabula terminorum dicitur × qua littera dominicalis occurrit".

f. 62—63', 69: *Practica arithmetica.* „Si ponatur amphora 8 quartarum uini × tertia pars est". [ff. 64—68 non proprie ad hunc codicem pertinent].

f. 64: „*Tabula terminorum*".

f. 64': „*Tabula principalis Garlandi*".

f. 65: „*Contratabula*".

f. 65: „*Tabula signorum*".

f. 66—68: *Tabule solis.*

f. 68 [eadem manu sæc. xv, que tabulas in fol. 1 et fol. 7' exarauit]: *Tabula, que uocatur testimonium planetorum.*

f. 69 [eadem manu]: „*Qualitates signorum*". „Aries. | Nil capiti facias aries cum luna refulget | × | carpe uiam tutus sic potio sumpta sal ////"

f. 70—73 [manu prima]: *De regimine sanitatis per circulum anni.* „Cisio Janus. In Januario de optimo uino bibe ieiunus. Sanguinem non minuas × | percutiunt uenas, tollunt de corpore penas | ".

f. 73': *Cisio Janus.*

f. 74 [eadem manu, que tabulam f. 68 exarauit]: „*Tabula continuationis coniunctionis*".

f. 74 [manu eadem] „*Tabula minucionis*".

Poss. Matthaeus Ottenn, medicus Friderici I regis Danie. (In interiore parte tegumenti: „Liber Matthaei Ottenn Chylii ar-

cium et medicine doctoris phisici Regii". — Joh. Moller: Cimbria litterata I 472). — Possessor quidam Danicus. (f. 8': „Si fourtune me tourmente. Esperance me contente. Trop endurer me dure, mais pour durer j'endure. Anno 1609 den 15. Junii .... manu propria". Nomen erasum est). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin. n. 131. — Cat. Möllmann. n. 196).

Thott 825 4to chart., sæc. xv (f. 127': „1441", f. 236': „1461", f. 262': „1463"), ff. 266, cm. $21,_2 \times 14,_3$. Liber mutilus. Tegum. uetus.

f. 1: *De tractatu, qui computus sacerdotalis intitulatur.* „Sacerdotes computum scire tenentur × Etiam sacerdotalis, quia a quodam sacerdote compositus est".

f. 1'—38: *Computus sacerdotalis, cum glossis.* „Quoniamquidem ut uiderim × pro modulo conclusionis sacerdotalis computi ceteris predictis finaliter est annexa".

f. 39: „*Tabula phisicorum de duodecim signis*".

f. 40—43': „*Compotus manualis*". „ | Est dux ciclus lunaris sit tibi primus | × | ut sit in angaria quarta sequens feria | ".

f. 44—54': „*Compotus judaicus*" *cum glossis.* „Me pudet audire Judeum talia × ipsos diligenter consideranti. Et sic est finis istius computi Judaici".

f. 55—76: „*Compotus* GWILHELMI MIMATENSIS EPISCOPI, et est octaua pars ipsius libri Rationalis diuinorum officiorum". „Quoniam sicut ait beatus Augustinus × et aliis pretiosis sumptibus urbem lustrabant. Et sic est finis huius octaue partis. Magister Gwilhelmus fecit istam octauam partem anno Domini 1286".

f. 76'—78': „*Ex sexta parte*" *Rationalis diuinorum officiorum* GUILHELMI DURANDI. „Notandum est de aduentu Domini, quod beatus Petrus × et duplicem binarium".

f. 79—103': „*Dicta* SIMONIS *super massam compoti*". „Secundum Augustinum in domo Dei sunt quattuor necessaria, Greca, musica, jus canonicum et compotus × in toto die eiusdem mensis est embolismus". [Inter uolumina librorum, que Amplonius de Berka habuit in mathematica, fuit: Egregium commentum Symonis Daci super compotum ecclesiasticum].

f. 104—127': „*Compotus Nurenbergensis*" *cum glossa.* „Omnia cum superiorum motu corporum × finito et completo in Stendal anno Domini 1441 in profesto Michaelis....".

f. 128—129': *Tabule astronomice.*

f. 130—150': *De motibus solis et lune et planetarum, cum glossa.* „Cognicio ueritatis de paucis temporum circa motum solis et lune orbium ⨯ prius addas".

f. 151—153': *Tabule computistice.*

f. 154: *De ui signorum celestium in egritudinibus consideranda.* „ | Nil capiti facias aries dum luna refulget ⨯ et si carpis iter, ad finem tardius ibis | ". [Figura hominis penna exarata].

f. 154': *Tabula de 12 signis zodiaci.*

f. 155—160': *Calendarium.*

f. 161—164': *De signis zodiaci. De uirtutibus planetarum corpus humanum regentibus.*

f. 165: „*Ciclus magnus* DYONISII *de pascha DXXX duorum annorum*".

f. 165': „*Tabula contra*".

f. 166: „*Tabula* ALPHONSII *de festis mobilibus*".

f. 166': „*Tabula* BEDE". „*Tabula magistri* PETRI DE CIPRO". „*Tabula magistri* FUNGONIS". „*Canon tabule* FUNGONIS".

f. 167: „*Tabula Confluentina prima anno Domini 1471 facta*". Folium impressum (ex libro Johannis Gersonis, qui Monotessaron inscribitur, s. l. & a. [Coloniæ c. 1471]).

f. 168: „*Tabula* ANGELI".

f. 169—175: *Tractatus de chronologia.* „Duo sunt cicli in quibus ⨯ 376 athomi eueniunt".

f. 175—178: „*Opusculum de prima die seculi.* Primam diem seculi per uerissimum compotum Hebreorum ⨯ et ratione carent".

f. 178—178': *Excerpta ex scriptis* PAULI BURGENSIS.

f. 179—186: „*Compendium paschale.* Paschalis dies celeberrimus et reliqua festa ab eo dependentia ⨯ Ante omnia uigilare debet ad laudem agni paschalis incontaminati Jhesu Christi benedicti in secula".

f. 186—186': *Note de celebratione pasce, inter quas rescriptum concilii Basiliensis ad clerum Coloniensem de celebratione pasce anno 1444.*

f. 187—188': *Sermo super Joh. 11. 9.* „Nonne duodecim hore sunt diei Joh. 11. De hiis quidem horis ⨯ ab usu repulerunt. Sufficiant hec. Gloria, laus et honor sit redemptori".

f. 191—208': HERMANNUS DE MUNSTER, *frater monasterii Campi sancti Marie: Phaselexis.* „Gaude et letare sacrosancta Ba-

siliensis synode preclarissima, quia antiquarum sacrosanctarum synodorum consors es effecta × Si uero bene dictum quid reperitur non mihi, sed illi referat graciarum actiones, qui dat omnibus affluenter et non improperat. Jacobi primo".

f. 217–219': „*Exhortacio super kalendarii correctione a domino* PETRO CARDINALE CAMERACENSI *edita*". „///// Et ratio huius est, quia in omnibus 76 annis × utile et laudabile opus celeriter compleatur ad illius gloriam et honorem....".

f. 220: *De correctione erroris calendarii de inuentione pasche.*

f. 220': *Excerpta ex scriptis* PETRI CAMERACENSIS *cardinalis.*

f. 221: *Versus astrologici.* „| Si quis nascitur, dum Saturnus dominatur | × | in uultum iustum, castum, uagabundum | ".

f. 221'—236': *Tabule cicli solaris. Tabule cicli lunaris. Tabule indictionis etc.*

f. 237—255': JOHANNES DE SACROBOSCO: *Algorismus, cum glossa.* „Omnia, que a primeua rerum × cubicis quam quadratis".

f. 256–258': *De arte algoristica.* „Ex quo ars algoristica multum est necessaria × debeat non sequi".

f. 258'–266': *Varie tabule et note e. g. de loco lune inueniendo, de horologio faciendo, de clauicordia facienda, de ortu et occasu solis.*

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium Campi sancte Marie ord. Cist. in Westphalia [Marienfeld]. (In interiore parte tegumenti: „Liber Campi sancte Marie sub custodia fratris Hermanni Birech"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 424 n. 825).

Gl. kgl. S. 1813 4to chart., sæc. xv, ff. 121, cm. $21{,}3 \times 15{,}3$. Codex diuersis manibus scriptus, figuris penna delineatis instructus, in fine mancus. Tegum. uetus.

f. 1—2': „*Usus uirge cubice cum cubellis et supplementis*".

f. 3—8': „*Quocunque circulo dato eum in partes equales diuidere*". „*Omnem orbem in partes diudere equales*" etc.

f. 9—12: „*Pro compositione instrumentorum kalendarii seu planetarum*".

f. 12'—20': „*Tabula radicum mediarum coniunctionum*". „*Tabula medie coniunctionis solis et lune*". „*Tabula equationum solis*". „*Tabula radicum mediorum motuum planetarum*". „*Tabula radicum capitis draconis*". „*Tabula ad inueniendum tempus reductum*".

f. 21'—50': *Calendarium cum multis tabulis et commentariis.*

f. 51—52: *Disci mobiles in usum astronomorum.*
f. 54—59': „*Tabula profectionis annue per totum annum*".
f. 59'—72: „*Tabula profectionis siue reuolutionis mensium*". „*Tabula profectionis annue in horis et minutis atque aliis fractionibus*" *etc.*
f. 73—75': *De locis planetarum inueniendis.* „Notandum, quod instrumento quodam, quod theorica noua × uerus locus capitis erit".
f. 77—121': *De motibus planetarum.* „Astrorum obseruationes studiosi × iam magister ultimo agit de latitudinibus diuersis duorum /////"
Prov. Germania. — *Poss.* Hans Landsthad. (Nomen in interiore parte tegumenti inscriptum). — Petrus Alberti uicecancellarius uniuersitatis Hafniensis. (In interiore parte tegumenti: „Liber datus uniuersitati per doctorem Petrum Alberti"). — Bibliotheca Uniuersitatis Hafniensis.
Litt. Erichsen 46. — S. Birket-Smith: Om Kjøbenhavns Universitetsbibliothek før 1728 (1882) 11.

Gl. kgl. S. 1817 4to membr., sæc. xv, ff. 212, cm. $20,_5 \times 14,_5$. Tegum. uetus.
f. 1—212': „*Ars geomancie siue ars punctorum*". „Quicunque uult bene addiscere artem geomancie quantum ad practicam, que est filia artis astrologie × manus dextra tetigit ipsam".

Ny kgl. S. 73 8vo membr., sæc. xii, ff. 37, cm. $15,_4 \times 9$.
f. 1 [manu secunda]: *Versus de remedio caluitiei.* „ | Miror inesse uiris tot frontes absque capillis | × | Aspiciesque nouis caput ebullire capillis | ".
f. 1'—37: *Questiones in musica authore anonymo.* „A natura omnium rerum antiquissima parente immo auctore × cum ipsi linee fuerit proximum". (cf. Rudolf Steglich: Die Quæstiones in Musica. Ein Choraltraktat des zentralen Mittelalters und ihr mutmasslicher Verfasser Rudolf von St. Trond. Leipzig 1911).
Poss. Stephanus Johannis Stephanius (f. 1 manu Stephanii hec inscriptio: „Hermanni Contracti de monochordo libellus. Folia continet 37").

Gl. kgl. S. 1653 4to membr., sæc. xi exeunt., ff. 220, cm. $21 \times 13,_5$. Scriptura, que dicitur Longobardica. f. 17—19':

Figure quindecim penna delineate fetum in utero exhibentes. Tegum. uetus.

f. 1—2 uacant.

f. 3—25': „*Gynecia* MUSCIONIS“ *ex Grecis* SORANI *in Latinum sermonem translata*. „Prologus Muscionis. Cum frequentius nobis in mulieribus causis obsetrix fuisset necessaria × ab antiquis diligenter scripta sunt. De Soranis cateperocianis et curas de gyneciis triacontadis in Latinum translata sermonem“. (Sorani Gynaeciorum uetus translatio Latina. Ed. V. Rose (Lipsiæ 1882) 3—128).

f. 25'—28': „*Pessaria*“. „Initium cure matricis × difficultatem urine soluet. Explicit pessaria, in quas continetur omnium feminarum sanitatis auxilium. Explicit gynecia Muscionis auctoris“. (Ibid. 120—128).

f. 28'—31': „CLEOPATRA“: *De morbis muliebribus*. „Desideranti tibi, filia charissima, habere × menstrua deducit“. (Bandinius: Catalogus codicum Latinorum bibl. Laurentianæ III 17).

f. 31'—59': „*Liber* GALIENI“. „Incipit alphabetum × et ad serpentium morsus facit“.

f. 60—60': *Virtutis demonstratio omnium medicamentorum*. „Verum haec est uirtutis demonstratio omnium medicamentorum × ferro cura. Hic deest ////“

f. 61—66': „*Liber dietarum diuersorum, hoc est* ALEXANDRI *et aliorum*. De capillis cadentibus. Cibos accipiant × et ab omni legumine“. (cf. Ms. Reg. Brit. Mus. 12 E XX).

f. 66'—71': *Dieta* YPOCRATIS. *Dieta* THEODORI, *etc*.

f. 72—76': „*Liber artis medicine*“. „Asclepius puer factus × uero dimittendi sunt, quod non prenotauimus“.

f. 77—147': ORIBASIUS: *Synopsis I—VI*. „Ex iussione Juliani diuini Augusti collecti sunt × fluxio et secundum uirtutem ////“ (Oeuvres d'Oribase par Bussemaker et Daremberg V (1873) 798).

f. 148—149: „*Antibalomenon*“. „Quoniam antibalomenon librum × dactili siriaci“.

f. 149'—181': *Antidotarium*. „Hec est operatio potionis, que uocatur in lingua × sicut faba malor“.

f. 181'—183': *De ponderibus et mensuris etc*. „Incipit de ponderibus signis, que incognita sunt. Talentus habet pondus × hec sunt signa mortifera certissima“.

f. 183'—185: „*Conseruatio fleuothomie et dierum canicularum*.

Mense Aprelis uena mediana de brachio incidere × Justini ad cauculos".

f. 185—186: *De emplastris.* „Emplastras Oxira facit ad omnem fracturam et stomachum dolentibus × cum oleo liquefac et conmisce".

f. 186'—188': *De unguentis.* „Unguentum marciaton. Ad guttam restringendam et ad omnem × semen rute agreste. Semen euforbium".

f. 189—215': „*Medicamentarium, quod continet dicta Uribasii doctoris per alphabeto.* Acopum sciaticis et paraliticis conue niens × melli aut aqua calida".

f. 215'—217' [diuersis manibus sæc. XI—XV]: *Recepta medica.*

f. 220 [sæc. XV]: „Anno a mundi creatione 4815 uniuersitas Cantebrigia fuit a Cantebro edificata et a philosophis et scientiarum inuentoribus multipliciter decorata".

Prov. Italia. — *Poss.* f 219' [sæc. XV]: „Frater Thomas Glowcetur carmelita". — f. 138 [sæc. XV]: „Orate pro Nicholao Cautelowe". (cf. f. 189 et f. 148).

Litt. E. A. Loew: The Beneventan script (1914) 19, 338. — Sorani gynaeciorum vetus translatio Latina. Ed. V. Rose (1882). — Sudhoff: Tradition und Naturbeobachtung in den Illustrationen medizinischer Handschriften und Frühdrucke vornehmlich des 15. Jahrhunderts (1907) Taf. XV. — Fr. Weindler: Geschichte der gynäkologisch-anatomischen Abbildung (1908) 16—18. — E. Ingerslev: Rösslin's „Rosegarten": Its relation to the past (the Muscio manuscripts and Soranos) particularly with regard to Podalic version (1909), Journal of Obstetrics of the British Empire, January and February 1909. — Val. Rose: Anecdota Græca et Græcolatina II (1870) 107.

Thott 676 4to membr., sæc. XIII, tribus manibus script., ff. 307, cm. 19×12,7. Liber mutilus.

f. 1—99' [manu 1]: ISAC ISRAELITA: *Diete uniuersales atque particulares interprete* CONSTANTINO AFRICANO. Textus glossis instructus. „Quod in primis coegit antiquos disputare de naturis ciborum × lapides in renibus creant".

f. 100—189' [manu 2]: ISAC ISRAELITA: *Liber febrium interprete* CONSTANTINO AFRICANO. „Quoniam te, karissime fili Johannes, lacrimas × et digerentem et cito eicientem ////"

f. 190—307' [manu 3]: ISAC ISRAELITA: *Diete uniuersales atque particulares interprete* CONSTANTINO AFRICANO. „Quod

in primis coegit antiquos disputare de naturis ciborum × lapidem in uesica creant. Expliciunt diete particulares. Focus duobus modis est diuisus autem ////"

Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 416 n. 676).

Gl. kgl. S. 1654 4to Re uera duo codices, scilicet *A* et *B*. Tegum. uetus.

Cod. *A* chart., sæc. xv, ff. 205, cm. $20{,}_{8}\times14{,}_{2}$.

Cod. *B* membr., sæc. xiii, ff 30, cm. $20\times13{,}_{8}$.

f. 1: *Registrum.*

f. 2—11: „*Tractatus de complexionibus* Johannis Parisiensis", *cum glossa.* „Complexionum uarietas sequitur uariationem suarum causarum × quia eodem loco et eadem constellatione sunt nutriti".

f. 13—103': „*Liber simplicium medicinarum magistri* Mathei Platearii. Circa instans negotium × hic leto fine illud concludimus. Hactenus archanum Salerni diximus urbi, et littera iam lasso pollice sistat opus".

f. 104—110: „Henricus Dacus: *De simplici medicina laxatiua*". „Galienus dicit in libro de simplici medicina × proposuimus ordinanda. Explicit dosis M. H. Daci". (Henricus Dacus: De simplicibus medicinis laxatiuis. Ed. J. W. Johnsson. Hafnie 1914).

f. 110'—119: „*Anbaleon rerum medicinalium*" *et* „*uaria medicinalia*".

f. 122—183': Platearius: *De morborum cura practica.* „Amicum induit, qui nisus amicorum precibus × est finis huius".

f. 184—184': *Varia notata medicinalia.* „Hec collecta sunt Erfordie".

f. 185—205': „*Antidotarium* Nicolai" Salernitani. „Ego Nicolaus rogatus a quibusdam × libidinem potenter excitat".

f. 205': *Recepta medica.*

f. 206—235': Macer Floridus: *De uiribus herbarum,* cum notis diuersis manibus lingua Latina et Germanica scriptis. „ | Herbarium quasdam dicturus carmine uires | × | pulmonum causis hanc asserit ille ptisique | /////"

Prov. Germania. — *Poss.* Luderus Bremensis. — Domus sancte Marie uirginis sanctique Johannis euangeliste in Segeberg. (f. 1 [sæc. xv]: „Liber domus sanctissime uirginis Marie et sancti Johannis euangeliste in Segeberghe per dominum Luderum Breme donatus").

Thott 698 4to membr., sæc. XIV, ff. 112, cm. 24,2×16,1. Litt. init. ineleganter picte. Tegum. uetus.

f. 1—44': NICOLAUS PREPOSITUS SALERNITANUS: *Antidotarius.* „Ego Nicolaus rogatus a quibusdam × Zynziber conditum .... scriptum est superius et non oportet ut hic scribatur".

f. 44'—70': *De speciebus et herbis.* „Quoniam sufficienter de dispensatione omnium confectionum × quantum sufficiat fiat unguentum".

f. 70'—74': „*Sinonima antidotarii*". „Explicitis autem specierum × Zinzeleon id est quinque folium".

f. 74'—77: *Recepta medica.* „Syrupus de fumo terre × Electuarium optimum contra coleram et contra fluxum sanguinis per nares .....".

f. 78'—85: *De conferentibus et nocentibus.* „Conferunt cerebro fetida × acetum squilliticum et eius oximel". (cf. Brit. Mus. cod. Reg. 12 B XXV f. 24).

f. 85—93': JOHANNES DE SANCTO PAULO [?]: „*Flores dietarum*". „Corpus hominis ex quatuor constat humoribus × nisi cum oximelli mixtam". (cf. Brit. Mus. cod. Reg. 12 B. III f. 88).

f. 94—102: *Virtutes specierum ordine alphabetico.*

f. 102: *Oratio medici cum potionem dat.*

f. 102—110: *Recepta medica.*

f. 110—112 [diuersis manibus sæc. XV]: *Varie note.*

Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 417 n. 698).

Thott 189 fol. membr., sæc. XIV, ff. 61, cm. 39×26. Tegum. uetus.

f. 1—36': *Libri* HIPPOCRATIS *aphorismorum cum commento* GALIENI *a* CONSTANTINO AFRICANO, *Casinensi monacho, translati.* „Vita breuis, ars uero longa × tanto plus peiorabuntur". „Prefatio domini Constantini Affricani, Montis Cassinensis monachi, ad Glauconem discipulum suum. Licet petitionibus tuis continuis acquiescens × falsa et non esse Ypocratica confirmare poterit".

f. 37—61': *Libri* HIPPOCRATIS *prognosticorum cum commento* GALIENI *de Greco in Latinum translati.* „Omnis, qui medicine artis studio × exposite ordine preceptorum". „Videtur mihi, quod ex melioribus × et in quibusdam earum in sexagesimo".

Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 293 n. 189).

Litt. H. Diels: Die Handschriften der antiken Ärzte. Abhandlungen der kgl. preussischen Akademie der Wissenschaften 1905. Phil. hist. Abh. III 105, 107.

Gl. kgl. S. 1656 4to membr., sæc. XIV—XV, ff. 180, cm. 20×14. Tegum. uetus.

f. 1—2': *Registrum.*

f. 3—107': „*Lilium medicine editum in preclaro studio Montispessulani per magistrum* BERNHARDUM DE GORDONIO". Liber I—VI. „Interrogatus a quodam Socrates × cum dolore intollerabili, ut dictum est superius".

f. 107'—108: „*Liber septimus et ultimus de passionibus membrorum generatiuorum in utroque sexu.* Septime quarta est indicatiua × influenciam lune".

f. 109—126': BERNARDUS DE GORDONIO: *Liber pronosticationis.* „///// non alterat nec transmutat × tardius curatur. Explicit tractatus utilis et breuis super pronostica editus a magistro Bernardo de Gordonio. In preclaro studio Montispessulano anno Domini 1294 in conuersione sancti Pauli editus fuit iste tractatus".

f. 126'—128': „*Phisonomia ualde bona edita a magistro* BERNARDO DE GORDONIO. Elegans autem nature × in omnibus sibi comparat cognitionem".

f. 129—142': „*Liber flaubotomie magistri* BERNARDI DE GORDONIO". Liber primus libri de conseruatione uite humane. „Homo est princeps et rex × Item non debent fieri nisi corpore mundificato".

f. 142'—164: BERNARDUS DE GORDONIO: *Liber de urinis.* Liber secundus libri de conseruatione uite humane. „Dilexi ueritatis scientiam × frigus in extremitatibus".

f. 165—166: „*Liber tertius huius operis, de pulsibus, editum per eundem magistrum*" BERNARDUM DE GORDONIO. „Pulsus est nuncius × et Auicenna".

f. 166'—167 [sæc. XV]: „*Tabula de laxatiuis.* Mundificant sanguinem decoctiones istarum × decoctio rosarum et absinthii in aqua pluuiali".

f. 167 [eadem manu]: „*Alia tabula de medicinis simplicibus et compositis.* Medicinarum laxatiuarum alie sunt calide × oxisimplex".

f. 167' [eadem manu]: *Alia recepta.*

f. 168—170 [sæc. XIV]: „*Tractatus magistri* ALEXANDRI *de*

quattuor complexionibus hominum. Hic tractandum est de complexionibus × sed ad eternam anime dampnationem". (Cf. Cat. codicum manuscriptorum Latinorum, qui in bibliotheca publica atque universitatis Pragensis asservantur I 1149 n. 1148).

f. 170—171: „*Colores et temperature magistri* Johannis Boniensis. Colorem uiridum sic prepara × excepti de libro thesauro pauperum".

f. 171'—172': „*De mensibus quomodo te debes regere per totum annum*". „ | Cisio ianus ephi sibi uendicat et feli marcel | × | ut minus egrotes cynamomam repentita pota | ".

f. 172': *Consilia ad scribendas litteras aureas uel argenteas.*

f. 173'—174' [sæc. xv]: „*Cap. 26 septimi libri Lilii* Bernhardi de Gordonio". „Cum amor et dilectio × Et nota, quod hoc capitulum est Lyliatoris et debet stare in fine libri Lilii scilicet, quia sit capitulum XXVI et ultimum libri septimi".

f. 175—180 [sæc. xiv]: *Tractatus de uirtutibus simplicium medicinarum.* „Cogitanti mihi de simplicium medicinarum uirtutibus × non modicam parare utilitatem".

Poss. Paulus Romanus Wonnecker. (In interiore parte tegumenti [sæc. xvi]: „Sum Pauli Romani Wonneckii Basiliensis medice artis". „Iste liber spectat ad Paulum Romanum Wonnecker").

Gl. kgl. S. 1655 4to chart., sæc. xv (f. 106': „1420"), ff. 109, cm. $21{,}_8 \times 15{,}_2$.

f. 1—106': „Arnoldus de Villa noua: *De egrotantibus partibus omnium membrorum a capite usque ad pedes*". „Arnoldum Lucam sic intellige × de lapidibus lapis calcis. Explicit Arnoldina de egrotantibus partibus a capite usque ad pedes finita per manus magistri Johannis de Babinhus anno Domini 1420 in uigilia sancti Anthonii abbatis Erfordie".

f. 107—109': *Registrum.*

In folio inter f. 91 et f. 92 inserto eadem manus, que codicem exarauit, scripsit hos uersus: „Alanus de uarietate philosophorum in fine. | Iam ergo nouissimus morbus dominatur | ". „Item idem. | Assunt et sinthomata uelud oculorum | ". „Item. | Prima tibi facies occurrit prima notetur | ". „Item XV. | Hiis creticis signis moriens dinoscitur eger | ".

In folio membr. tegumento adglutinato: „Anno Domini 1421

feria tertia proxima post epiphaniam Domini natus est filius meus Eberhardus mane ante meridiem infra horam nonam et decimam". Ibidem: *Horoscopus*.

Prov. Germania.

Gl. kgl. S. 228 fol. chart., sæc. xv (f. 250': „1435"), ff. 250, cm. 29×20.

In foliis preligatis: *Registrum*.

f. 1—239: ARNOLDUS DE VILLA NOUA: *Breuiarium practice.* „Ego Arnoldus de Villa noua domini pape phisicus aggregaui flores omnium philosophorum medicine super omnes egritudines, que in humano corpore nasci possunt a capite usque ad plantam pedis secundum quod uerique philosophi probauerunt et pro parte probaui et per probatas et fidedignas personas probatas accepi. Post obitum bone memorie magistri Johannis Cassemuzulis natione Tholetani medicinalis et loycalis scientie professoris × non inueni plus". [Codex plus habet quam editio anni 1497].

f. 241—250': *Tractatus de medicinis laxatiuis et opiatis.* „Cum medicinalis artis due partes theorica scilicet et practica credantur esse integrales, circa practicam tota fere consistit utilitas. Practice uero circa laxatiuarum medicinarum rectas et ordinatas dationes × senectutis et seni. Et sic est finis optime medicine Deo gracias. 1435 in Cassel in carnispriuio".

Prov. Germania.

Thott 195 fol. chart., sæc. xv (f. 3: „1465", f. 310: „1466"), ff. 319, cm. 35×21. Pag. 3 floratura decorata atque littera initiali, in qua pictura medicum exhibens.

f. 1—2: *Registrum.*

f. 3—310: *Magister* VINCENTIUS: *Practica.* „Auxilio Dei omnipotentis et gloriosissime uirginis Marie ego magister Vincentius intendo librum breuem de diuersis egritudinibus secundum literas alphabeti . . . . componere. . . . . Inchoatus est liber presens anno Domini 1465. . . . Allopicia est casus capillorum × Scutum pro stomacho . . . . Et sic est finis huius practice per me magistrum Vincentium in medicinis licentiatum anno Domini 1466 in uigilia omnium sanctorum".

f. 311—314: uacant.

f. 315—319: *Registrum.*

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes Jacobus Ehrnreich. — Wolfgangus Moll. (f. 2 [sæc. XVI]: „Dominus doctor Wolfgangus Moll, medicus et archiater Lauringensis, perlegit istam practicam pro parte et ualde ipsam commendat. Est mihi data a nobili uiro Joanne Jacobo Ehrnreich, qui Biponti mortuus est in aula illustrissimi mei principis Wolfgangi comitis Palatini etc. anno 63, die 24. Decembris"). — O. Thott. (Bibl. Thott VII 293 n. 195).

Gl. kgl. S. 3479 8vo chart., sæc. XV (f. 43: „1481", f. 162': „1484", f. 196': „1482"), ff. 286, cm. 15,1×7. Nonnulla folia exscissa. Codex duabus manibus scriptus est. In marginibus multe note manu secunda scripte. Tegum. uetus.

f. 1—1' [manu sec.]: *Note uarie.*

f. 2—3' [manu sec.]: „*De natura umorum.* Diuersitas specierum umorum × efficitur amarum".

f. 3'—4' [manu sec.]: *Note uarie.*

f. 5—21 [manu prima]: „*Isagoge* JOHANNITII *ad tegni Galieni*", *cum notis marginalibus man. sec.* „Medicina diuiditur in duas partes × boni maliue discretio".

f. 21'—26 [manu prima]: „*Liber pulsuum* PHILERETI. Intentionem habemus in presenti conscriptione × Et hec uobis de pulsu ad presens sufficiant".

f. 26'—43 [manu prima]: „*Liber urinarum* THEOPHILI. De urinarum differencia negotium × differentias conuenienter exposuimus. Finit liber urinarum Theophili 1481".

f. 43'—48' [manu sec.]: *Tabula super aphorismos Hippocratis.*

f. 49—75' [manu prima]: HIPPOCRATES: *Aphorismi.* „Vita breuis, ars uero longa × plus peiorabitur".

f. 76—90' [manu prima]: „*Liber pronosticorum diuini* YPOCRATIS. Omnis, qui medicine artis studio × sunt exposite ordine preceptorum".

f. 91—108' [manu prima]: HIPPOCRATES: „*Liber de regimine acutorum morborum*". Pars I—III. „Qui de egrotancium accidentibus in singulis egritudinibus × sed in aliis aliquando conueniens est".

f. 109—162' [manu prima]: „GALIENI *principis medicorum microtegni liber.* Tres sunt omnes doctrine, que ordine habentur × in rememoratione librorum suorum. Finis 1484".

f. 163—166' [manu secunda]: „*Liber de diuisione librorum Galieni.* Testatur Galienus in commentariis supra dicta Ypocratis × Hec collegi a dictis speculatoris in medicina".

f. 166'—167' [manu sec.]: HIPPOCRATES: *Liber de lege, qui Introductorius dicitur, traductus per* ARNOLDUM DE VILLA NOUA. „Medicina artium preclarissima et excellentissima × scientia. Explicit liber Yppocratis de lege, qui eciam introductorius dicitur".

f. 167'—168' [manu sec.]: *Varie note.*

f. 169—196' [manu prima]: „*Compendia ordinationis generalis circa omnes egritudines per magistrum* JACOBUM DE PARTIBUS. Quia circa practicam medicine communiter procedimus × decisa et concussa. Et sic est finis huius compendii 1482".

f. 197—197' [manu prima]: *Capitula istius compendii.*

f. 198—207 [manu prima]: *Tractatus de medicinis componendis.* „De medicinis simplicibus et compositis. Quoniam quidam de melioribus, quos habere uideor × renes, que supra dicte sunt".

f. 208—217': uacant.

f. 218—240 [manu prima]: *Nomina plantarum in lingua Latina et lingua Germanica.* „Arthemesia. bifus. rote bockel. Matricaria. idem. Teda pinguis. idem. Amarusca. hundestille. Archontilla. idem i. e. krotenblumen. × Zedoarium. zitwar. Zirbus. inreuel. Zuncana. ratin. Zinia deisme. Zirbus".

f. 240'—246' [manu secunda]: HIPPOCRATES: *Liber de regimine acutorum morborum. Pars IV.* „Causus autem fit × Si uero subtus inferius thorace ////"

Poss. Regnault Convant. (f. 246' [sæc. XVI]: „Regnault Convant").

Gl. kgl. S. 226 fol. chart. et membr., sæc. XV, ff. 268, cm. 37×19,5. Tegum. sæc. XVI.

f. 1—268': ALBUCASIM: *Antidotarium a* LODOYCO TETRAPHARMACIO *de Arabico in Latinum translatum.* „Quoniam Latinorum studio diutissime ellaborans nullum peritum inuenire potui × pone pro eo oleum de cucurbitis paulo ante in suo capitulo numeratum et erit bonum, si Deus uoluerit, et ipse sic auxiliatur".

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 88. — Cat. Pechlin. n. 37).

Gl. kgl. S. 229 fol. chart., sæc. xv, ff. 70, cm. 27,5×21.

f. 1—57': „*Quarta particula de conseruatione uite humane magistri* BERNHARDI DE GORDONIO. Secundum intentionem Aristotilis primo Ethicorum uita humana est triplex × bene autem mori uia est in uitam eternam, ad quam .... Explicit liber de conseruatione uite humane editus per magistrum Bernhardum de Gordonio in preclaro studio Montispessulani".

f. 58—70: „*Tractatus de gradibus ordinatus a magistro* BERNHARDO DE GORDONIO, *decano medicorum in almo studio Montispessulano anno Domini 1303.* Doctrinam de gradibus intendimus triplicem ordinare × Sunt igitur plures sapores, sed non bene sensu sensibiles".

Gl. kgl. S. 231 fol. chart., sæc. xv, ff. 138, cm. 28,5×20. Tegum. uetus.

In folio preligato: „*Registrum de consiliis Gentilis*".

f. 1—42': GENTILIS DE FULGINEO: *Consilia.* „Ad prauam epilepsiam consilium Gentilis fiat decoctio, de qua sumat 6 diebus continuis cum aqua calida × fiat unguentum in magdalionibus".

f. 45—60: „*Supra fen primam de febribus quarti canonis et est compositus per magistrum* BERHARDUM ALBERTI, *decanum uenerabilis studii Montispessulani.* Capittulum primum de febre effimera × per unam horam. Et sic est finis huius apustuli".

f. 60'—62: BENEUENUTUS GRAPHEUS: *Practica oculorum.* „Auditores omnes audiant circumstantes, qui cupiunt audire nouam scientiam et habere formam et uirtutem et addiscere artem probatissimam occulorum a me Beneuenuto Grapheo, compositam .... Occulos est callus concauus × quia per certum cognoscitur incertum et non e conuerso. Prima ergo sso est ////"

f. 64—124: GUILELMUS DE SALICETO: *Chirurgia.* „Propositum est bene tibi edere librum de operatione manuali × confert spasmo et contractioni lacertorum. Explicit Cyrurgia magistri Guilhelmy Salceto de Placentia, quam ipse compilauit in ciuitate Bononie".

f. 124'—136: „*Rememoratio quarundam medicinarum, que sunt apte chirurgie secundum sententiam in libro de simplicibus medicinis*".

f. 136'—138': JOHANNES JACOBI: *Tractatus de pestilentia.* „Ad

laudem et honorem sancte et indiuidue trinitatis et utilitatem rei publice uolo aliqua de pestilentia scribere, que nos frequentius inuadit quam antiquos × quod non presentis speculationis est. Et hec dicta per me Johannem Jacobi sufficiant causa breuitatis".

Poss. Nicolaus Polonus phisicus Cristierni regis Dacie. — Ecclesia s. Lucii Roskildis. (In folio preligato manu sæc. xv: „Istum librum contulit magister Nicolaus dictus senior natione Polonus quondam phisicus Cristierni regis Dacie ecclesie sancti Lucii Roskildensi, ut in eadem ecclesia cantetur omni die O Maria in laude beate uirginis, set Gaude Maria in laudem Dei et anime sue salutem. — Liber ecclesie Roskildensis". — f. 138' [eadem manu]: „Iste est liber ecclesie sancti Lucii Roskildensis").

Litt. Kiøbenhavnske Selskabs Skrifter IV (1750) 267. — Suhms Samlinger til den danske Historie I 3 (1780) 206. — J. W. S. Johnsson: Liber ecclesiæ sancti Lucii Roskildensis. Dansk Kliniks Festskrift til Professor Julius Petersens 70-Aars Fødselsdag, den 29. December 1910.

Gl. kgl. S. 1658 4to chart., sæc. xv, ff. 267, cm. 21×15. Diuersis manibus scriptus. Tegum. uetus.

f. 1—1': *Varie note.*

f. 2—18': „*De complexionibus et proprietatibus signorum zodiaci*" *additis notis de philosophia manuali, de regimine temporis pestilentie, de signis mortis.* „Aries est primum signum zodiaci bonum, calidum × Et ideo iuxta illa scripta potest se quilibet regere".

f. 18'—24': „*Probleumata magni* ALBERTI *excerpta de secretis mulierum, et primo de membris generationis uidelicet de matrice et de testiculis.* Quare animalia coeant × ad sacros ordines debet responderi secundum iam dicta".

f. 25—34: „*Tractatus, in quo dicetur de simplicibus et compositis cum suis uirtutibus*", *lingua Latina et lingua Germanica scriptus.*

f. 34'—41: *Formule magice lingua Latina et Germanica scripte.*

f. 43—50': „*Tractatus de dosibus secundum famosissimum artium et medicine doctorem magistrum* GENTILEM DE FULGINEO. Gratia lucidioris habitus, quem Mesue denotat × ut salsa acetosa, de quibus ad predictum locum reseruamus".

f. 53—58': *De digestiuis et solutiuis.*

f. 58'—63': „*Tractatus de simplicibus et compositis*".

f. 64—72: „*Tractatus secundus magistri* JOHANNIS DE SANCTO AMANDO, *canonici beate Marie uirginis Tornocensis*" [Liber secundus operis, quod inscribitur Areole super antidotarium]. „Quoniam ut supra dictum est et testatur Johannes Damascenus × cum melle et aqua calida dosis cuius est 3 n".

f. 76—83': „*Experimenta parua naturalia magni* ALBERTI". „Sicut dicit philosophus in pluribus locis: Omnis scientia est de genere bonorum × uoluntatem expedirent, exsequerentur et affectum".

f. 83'—85': „*Experimenta duodecim* JOHANNIS PAULINI. Cum ego Johannes Paulinus essem in Alexandria × de marte erit".

f. 85'—89: „*Excerpta de libro similitudinum fortunarum quo ad facultatem medicine*".

f. 89—94': „*Cirologia probata contra offensionem capitis et totius corporis humane.* Contra offensionem capitis, que multipliciter fit × ista omnia contunde et serua. Explicit cirologia probata per quendam cirologum in Brox, qui per scriptum hoc collegit".

f. 94'—98: „*Confectiones unguentorum.* Primo unguentum contra siccitatem membrorum × spissum uel liquidum fiat usui reserua".

f. 98'—99: *Recepta medica.*

f. 99'—105': *De regimine sanitatis per circulum anni.* „De mense Januario. In Genuario optimum uinum bibe ieiunus, non minuas × exit ab aluo".

f. 106—135: *Recepta medica diuersis manibus lingua Latina et Germanica scripta.*

f. 136—137': ARNOLDUS DE VILLA NOUA: „*De quercu.* Reuerendo in Christo patri ac domino domino Eychardo diuina prouidentia episcopo Cantuariensi magister Arnoldus de Noua uilla medicine artis × et sic per multas tribulationes ad Deum diriguntur, qui sit benedictus in secula".

f. 137'—144': *Recepta manibus diuersis scripta.*

f. 146—155: „*Aureum compendium*". „Saluia est herba omnibus nota × ignorante potatore".

f. 155'—170': „*Processus medici scilicet cirurgici ad sauciatum id est uulneratum.* Das puech hat uns gemacht Johannicius Damascenus regis Damascenorum filius × et ualet

scabiosis et morpheaticis, et sic est finis huius trac[ta]tus subtilis cirurgie".

f. 171—186: *De uirtutibus planetarum.* „*Flores medicinales*".

f. 186—191': *De unguentis.* „Primo sequitur unguentum contra siccitatem membrorum ⨯ locum paraliticum perunge".

f. 193—226': *De uirtutibus herbarum secundum Serapionem ordine alphabetico.* „Si quis herbarum uires breuiter uelit cognoscere ⨯ et detur huiusmodi potatio pacientibus".

f. 228—236': „*Liber imaginum, qui dicitur liber lune*". „Incipit liber magnus et secretus, translatus enim ab Hermete ⨯ de omnibus planetis et singulis diebus, et hec ad presens dicta sufficiant".

f. 236'—240': „*Liber de septem figuris septem planetarum cum earum orationibus nec non subsunigationes.* Antiqui propheti et sapientes ⨯ Veneris, Mercurii, Lune".

f. 241—242: „*De sigillis sacris*". „Sequuntur et alie figure theologice ⨯ creatoris potentia".

f. 242'—246': „*De sigillis et annulis*". „*De octo operacionibus*".

f. 247—253': „*Liber de decem tractatibus, quem* Job Arabs *composuit* Incipere igitur ⨯ in octauo".

f. 254—262': „*Liber de planetis et signis.* De luna quando uadit per facies et per corpora. Luna quando uadit per caput arietis ⨯ 3 uel 6 uel 9 uel 11".

f. 265: *Tabula signorum zodiaci.*

Prov. Germania.

Gl. kgl. S. 230 fol. chart., sæc. xv, ff. 141, cm. 28,3⨯20,3. Prima pagina decorata.

f. 1—141': *Septimus liber* Philonii. „Capitulum primum de diffinitione febris in generali. Febris est calor extraneus ⨯ in mundificatione faciei. Et sic finit septimus liber Filonii".

Prov. Gallia. — *Poss* f. 1: Arma primi possessoris, uid. tab. VII n. 2. — Hamilton. (f. 1: „Huncce codicem, ne blattarum et tinearum epulatio fieret, in meliorem usum suo argento redemit Hamilton Parisiis 1623").

Gl. kgl. S. 3483 8vo chart., sæc. xv, ff. 151, cm. 14,4⨯10,5.

Farrago formularum medicarum lingua Germanie superioris diuersis manibus scripta.

f 20—54: *Varia computistica. Calendarium ad Germaniam superiorem spectans. De minuitione sanguinis per circulum anni. De signis zodiaci.*

f. 131—144: *Glossarium Latino Germanicum.* „Artemesia id est bybos Astonium id est eschloch × Zagol est quedam species".

f. 145'—146: *De galgrina.* „Galgrina est sicca et calida × non concipere potest".

f. 146: *Formula*, incipiens: „In nomine patris et filii et spiritus sancti. Christus uincat, Christus rengnat, Christus imperat. Tres boni angeli......".

f. 148: *Formula*, incipiens: „In nomine patris et filii et spiritus sancti et amen. Precipio tibi nessa et omnibus sociis tuis..."

Prov. Germania.

Litt. Borchling 53.

Gl. kgl. S. 3482 8vo chart., sæc. XV—XVI, ff. 93, cm. 15,1×11.

f. 2—39 [manu sæc. XVI ineunt.]: HERO FRISIUS: *De simplicium medicinarum cognitione ad Nicolaum Germanum.* „Tuus nuper auunculus Johannes Germanus mecum de simplicium medicinarum cognitione disputans × diuinitatis existit".

f. 40' [manu paulo recentiori]: *Varie note nullius momenti.*

f. 41—93 [sæc. XV]: *Tabule synonimorum ordine alphabetico disposite cum translatione Germanica.*

Prov. Germania.

Gl. kgl. S. 3480 8vo chart., sæc. XVI (f. 1: „1512", f. 51: „1513", f. 99: „1514"), ff. 187, cm. 16×11,2. Diuersis manibus scriptus.

f. 1—51: „*Excerpta introductoria in isagogas Johannicii ad microtegnon Galieni*". „Telos. In profesto epiphanie Domini anno 1513 Haidelbergis".

f. 51'—58: *Varia.*

f. 58'—59': „*Quedam succincta et scitu necessaria de pulsu*".

f. 64—69: „*Utrum pulsus et urina sint morborum singna certissima?*" „*Utrum terminus uite humane sit prolongabilis beneficio medicine?*"

f. 74—99: PETRUS ALBI DE MONTE PESSULANO: *Recepta super quarto canone Auicenne de febribus.* „In neutralitate × parum clarificatum et parum coctum ad lb. 1 et finis. Expliciunt

recepte super quarto canone ordinate a magistro Petro Albi excellentissimo professore in medicina in studio Montis Pessiolani scriptum per me Johannem Hugonis de Heydelbergis doctori in medicinis anno 1514 in uigilia sancti Andree tunc temporis in ciuitate imperiale Hagenawis practicus".

f. 99—109': *„Ars medicinarum tam simplicium quam compositarum"* etc.

f. 110—130: *„Recepte magistri* GERALDI DE SOLO *super primam fen quarti canonis Auicenne de febribus.* Et primo circa curam × De floribus fabarum in modum unguenti, et fiat sicut de precedentibus".

f. 131—179: *Recepta super primam fen quarti canonis Auicenne.* „Inclinatus multorum uocibus ut super prima fen quarti canonis × Item ad idem aqua alunis distillata. Deo laus, gloria et gratiarum actio .... per me scriptum ut supra".

f. 180—187' [manu recentiori]: *„Tractatus de regimine sanitatis editus per insignem uirum* PETRUM DE TUSSIGNANO medicine monarcham, doctorem Bononie famosissimum. Tractatus de regimine sanitatis, quo × sed sue negligentie ascribat".

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes Hugonis de Heidelbergis.

Ny kgl. S. 84ᵇ fol. membr., sæc. xv et xvi (f. 1': „1519"), ff. 6, cm. 74×56. Figure picte textum illustrantes.

f. 1—1': *De phlebotomia.* „Minucio alia fit per methatesim × aut abetudo sibi occurret aut ictiricus erit".

f. 2—2': *„Probleumata Magni Alberti excerpta de secretis mulierum".* „Quare animalia coeant. Respondetur secundum Aristotelem" × [ultima uerba legi non possunt].

f. 3—3': *Unguenta et pulueres.* „Et primo unguentum contra siccitatem membrorum × usui reseruentur".

f. 4: *De urina.*

f. 4': *Remedia contra uulnera.*

f. 5: *Morbi uarii et eorum remedia.* „Allopicia est casus capillorum × et cessabit".

f. 5': *Similitudo complexionum et elementorum.*

f. 6: *De phlebotomia.*

Thott 190 fol. membr., sæc. xiv—xv, ff. 130, cm. 28,3×19. Figure multe perbelle depicte herbarium illustrantes. In marginibus animalia appicta sunt. Folium 6 (sæc. xii—xiii)

re uera ex alio codice excisum septem figuras infantem in utero exhibentes prebet.

f. 7—9: *Registrum.*

f. 12'—130: *De uiribus herbarum. De animalibus atque eorum uirtutibus.* Textus lingua Gallica scriptus, sed incompletus. Additiones lingua Latina manu paulo recentiori scripte hic et illic occurrunt e. g. f. 25': „Gallitritum calidum est et siccum alio nomine centrum galli . . . .“ Additiones eadem manu exarate sunt qua codex Thott 191 fol.

Prov. Gallia. — *Poss.* Anthoine Urban 1559. (Nomen et annus in folio 9 inscripta. — cf. Thott 191 fol.). — Joannes Anthonius Meynererius 1622. (f. 1: „Joannes Anthonius Meynererius ciuitatis Aptensis pharmacopeus 1622“). — Ex penu bibliopole Th. Osborne. (f. 1: nota pretii: „10. 10. 0“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 293 n. 190).

Litt. Abrahams 34. — E. Ingerslev: Fragmenter af Fødselshjælpens Historie I (1906). — K. Sudhoff: Tradition und Naturbeobachtung in den Illustrationen medizinischer Handschriften und Frühdrucke vornehmlich des 15. Jahrhunderts (1907) Taf. XVIII. — Weindler: Geschichte der gynäkologisch-anatomischen Abbildung (1908) 31. — E. Ingerslev: „Rösslin's Rosegarten“. Reprinted from The Journal of Obstetrics and Gynæcology of the British Empire (1909) 22.

Thott 191 fol. membr., sæc. xv, ff. 206, cm. 28,5×20. Librarius huius codicis etiam registrum et additiones in codice Thott 190 fol. scripsit.

f. 1—182: Mayfredus de monte imperiali: *De herbis et aliis medicinalibus.* „Cum ego Mayfredus de monte imperiali in arte speciarie semper optans scire uirtutem et cognoscere rerum proprietates de simplicibus medicinis × fiat emplastrum ex ea et farina ordei“.

f. 182'—206' uacant.

Prov. Gallia. — *Poss.* Pierre Meynier pharmacopola Aptensis. (f. 183: „Pierre Meynier marchant appothécaire d'Apt. Le present liure est a moy“). — Nomina possessorum forsitan sint hec, que scripta sunt f. 182 et f. 183: „Antoyne Urban appothécaire“, „Cesar Allard d'Apt 1579“, „Jouseph Maynier“. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 293 n. 191).

Litt. Abrahams 38. — J. W. S. Johnsson: Découverte à Copenhague d'un manuscrit concernant les anciens apothicaires

d'Apt. Bulletin de la Société d'histoire de la pharmacie 1914: 140.

Gl. kgl. S. 3476 8vo membr., sæc. XIV, ff. 53, cm. 18×12,3. Inter ff. 42 et 43 schedula chartacea inserta. Tegum. uetus.

f. 1—4' [sæc. XV]: *Registrum.*

f. 5—52' [sæc. XIV]: MACER FLORIDUS: *De uiribus herbarum,* cum notis diuersis manibus lingua Latina, Germanica, Danica scriptis. „ | Herbarium quasdam dicturus carmine uires | × | fistula curatur si ter, quater hinc repleatur. | Qui me scribebat | Johannes nomen habebat | . Detur pro penna | scriptori pulchra puella |".

In scheda chart. [sæc. XV]: *De uerbena.*

f. 53 [sæc. XV]: *Registrum.*

Poss. f. 1 [c. 1500]: „Mathias Thome Forlanus". — f. 23: „Martinus Johannis Foburg m. m. 24. Octobr. 1687". — Hans Gram. (Cat. mss. Joh. Grammii n. 286).

Litt. Chr. Molbech: Henrik Harpestrengs danske Lægebog. (1826) 39.

Gl. kgl. S. 215 fol. chart., sæc. XV, ff. 201, cm. 29,8×20. Codex ab initio et in fine mutilus; est in tabulis corio tectis frondibus incisis decorato.

f. 1—58: *Commentarius in summam philosophie naturalis Alberti Magni.*

f. 58'—122': *Commentarius in librum Aristotelis de anima.*

f. 123—201': *Commentarius alius in summam philosophie naturalis Alberti Magni.*

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „H 10". Signatura in interiore parte tegumenti: „R x"). — Bibliotheca Gottorpiensis.

Gl. kgl. S. 213 fol. membr., sæc. XIII, ff. 395, cm. 28,4×19. Litt. init. Tegum. uetus. Interiori parti tegumenti folium necrologii adglutinatum est, in quo legitur: „IIII Kal. [Jan.] Thome episcopi et martiris. Bertoldus conuersus. Margareta laica. Rekenerus frater noster. Domina Gerburgis de Crempa".

f. 1—395: BARTHOLOMEUS ANGLICUS: *De proprietatibus rerum, additis tabulis.* „Cum proprietates rerum sequantur substancias × patere poterit diligencius intuenti".

Prov. Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 159. – Cat. Möllmann. n. 319).

Ny kgl. S. 90ᵇ fol. membr., sæc. XIII, ff. 184, cm. 28,8×20,5. Litt. init. Tegum. sæc XVI.

f. 1—183': „Beate HILDEGARDIS *cause et cure*. De mundi creatione. Deus ante creationem mundi absque initio fuit × cum homo non operatur. Expliciunt prophecie sancte Hildegardis".

f. 183'—184 [sæc. XV]: *Registrum*.

Prov. Germania. – *Poss.* Monasterium s. Maximini prope Treuerim. (f. 1 [sæc. XIV]: „R. 5. Codex monasterii sancti Maximini prope Treuerim siti". — f. 1 in imo margine [sæc. XVI]: „Ex libris imperialis monasterii s. Maximini". cf. Verzeichniss der lateinischen Handschriften der preussischen Staatsbibliothek zu Berlin III. Die Görreshandschriften von Fr. Schillmann). — G. Kloss. (In interiore parte tegumenti: „Georgius Kloss M. D. Francofurti ad Moenum". — Bibl. Kloss. 327 n. 4597). Empt. Londinii anno 1835 pro pretio £ 3 sh 3.

Litt. C. Jessen: Ueber Ausgaben und Handschriften der medicinisch-naturhistorischen Werke der heiligen Hildegard. Sitzungsberichte der mat. naturwiss. Classe der Akademie der Wissenschaften zu Wien XLV (1862) 97 — Analecta sacra spicilegio Solesmensi parata VIII (1882) 468.

Ny kgl. S. 322ᵇ 4ᵗᵒ membr., sæc. XIII, ff. 127, cm. 16,4×11,3.

f. 1'—5: „*Sermo bonus de aduentu Domini.* Dominus iudex noster, dominus legifer noster, Dominus rex noster ipse ueniet et saluabit nos. Ys. 34. In mansuetudine insitum × suscipimus uenturum quoque iudicem securi uideamus Dominum nostrum Jhesum Christum".

f. 5—6: „*Sermo de sancto Andrea.* Ligauerunt Achior ad arborem manibus et pedibus ac uinctum dimiserunt. Judith 6. In huius superficie hystorie quattuor nobis occurrunt × et soluerunt eum".

f. 6'—124: „*Liber de naturis*". „Sermo generalis de septem regionibus, et primo dicendum est de 7 regionibus aeris × ac firmiter infirmioribus fulciatur". [Opus in undecim libros diuisum sc. De 7 regionibus, de quadrupedibus animalibus, de auibus, de monstris marinis, de piscibus, de serpentibus, de uermibus, de arboribus, de herbis, de lapidibus pretiosis, de partibus

et membris corporis humani]. cf. K. Sudhoff: Deutsche medizinische Inkunabeln (1908) 78.

f. 124—125': *„Diuisiones prouinciarum.* Veteres diuiserunt totum mundum in tres partes × quarta Maxima Valentiniana, quinta Valentiniana, sexta Orcades“.

f. 127 [manu secunda]. *Nomina plantarum. Vocabularium Latino-germanicum.* „Absinthum. Wermuet × nasturcium. Cresse“.

Prov. Germania. — *Poss.* H. W. Ebner. (Bibl. Kloss. 327 n. 4601: „From the Ebner Collection n. XIX). — G. Kloss. (In interiore parte tegumenti: „Georgius Kloss M. D. Francofurti ad Moenum“. — Bibl. Kloss. 327 n. 4601). Empt. Londinii anno 1835 pro pretio £ 3.

Ny kgl. S. 2989 4to chart., sæc. xv, ff. 18, cm. $21{,}_6 \times 14{,}_6$. Liber mutilus. Picturis animalium illustr.

f. 1—13: Theobaldus, *episcopus Parisiensis: Physiologus, cum commentario.* „ | Tres leo naturas et tres habet inde figuras | × | Cristo non alii placeant hec metra Theobaldi | “. „Circa inicium huius libelli queritur primo de autore . . . . dicitur quod fuit quidam episcopus Parisiensis in naturale sciencia peritus, unde magnus nomine Theobaldus, qui hunc librum composuit simplicibus uerbis × in domo patris mei multe mansiones sunt, ad quam nos . . “. (Migne PL 171. 1217—1222, 1224. — cf. Ms. 499 bibliothece Remensis. Catalogue général des manuscrits des bibliothèques publiques de France XXXVIII 669. — Histoire literaire de la France XI 374).

f. 13'—15 uacant.

f. 15'—16: *Varia theologica.*

f. 16'—18' uacant.

Prov. Germania. — Anno 1923 Berolini empt.

Gl. kgl. S. 1633 4to membr., sæc. xiv, ff. 76, cm. $21 \times 13{,}_5$. Litt. init. Picture bestiarium illustrantes.

f. 1—76': *Bestiarius.* „Bestiarum uocabulum proprie conuenit leonibus, × ab Adam usque nunc in filios inobediencie debacchatur“.

Prov. Anglia. — *Poss.* Anne Walshe. (f. 72: [sæc. xv—xvi]: „Anne Walshe“). — Jørgen Høeg. (f. 8: [sæc. xvii]: „Denne Bog hører mig Jørgen Høeg thill“).

Litt. Bruun 117. — Aarbøger for nordisk Oldkyndighed 1889: 213.

Gl. kgl. S. 1708 4to membr., sæc. XIV, ff. 32, cm. 22,4×16. Re uera fragmenta (f. 1—22, 23—32) duorum codicum.

f. 1—22': „*Marescallia equorum composita a* JORDANO RUBEO *de Calabria milite, summo in marescallia domini Frederici imperatoris marescallo.* Cum inter cetera animalia × [Cap. XXXVII] cum ignis sit remedium omnium medicinarum //////"

f. 23—31: *Fragmentum eiusdem operis* [cap. XXXVIII et sequ.] „///// predictorum, quod superpositum fuerit, bis uel ter remouetur in die × | qui iuuat atque nocet sic ea cuncta docet |. Hoc opus composuit Jordanus Rufus de Calabria miles et familiaris domini Frederici secundi Romani imperatoris memorie recolende, qui instructus fuerat plene per eundem dominum de omnibus supradictis et expertus eciam fuerat postmodum probabiliter omnia in marescalla equorum eiusdem domini, in qua fuit per magnum temporis spacium commoratus".

Prov. Fragmentum I in Italia scriptum esse uidetur. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog. n. 100. — Cat. Pechlin. n. 231. — Cat. Möllmann n. 199).

Gl. kgl. S. 1709 4to chart., sæc. XV, ff. 40, cm. 20,5×14,6.

f. 1—40': JORDANUS RUBEUS: „*Liber mareschalciarum*". „Cum inter cetera animalia × | quod iuuat atque nocet sic equo cuncta docet | ".

f. 40' [eadem manu]: *Remedia nonnulla.*

Prov. Italia. — *Poss.* Joh. Rhodius † 1659. (In fol. preligato: „Joa. Rhodii"). — Caspar Bartholin. (In commentariis suis sc. Ny kgl. S. 275c 8vo f. 43 Fr. Rostgaard de codice scribit: „Mihi a Casp. Bartholino dono datus anno 1707 9. Decembr"). — Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard". — Bibl. Rostg. 470 n. 247). — Chr. Danneschiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 101).

Ny kgl. S. 353d 4to membr., sæc. XIV, ff. 6 („111"—„116"), cm. 19,5×14,3.

f. „111"—„116": *Chirurgia equorum.* „Sanguis cum in equo superhabundat, signa hec sunt × Item syropus alius fit de zucara".

Poss. G. Kloss. (In interiore parte tegumenti: „Georgius Kloss. M. D. Francofurti ad Moenum". — Bibl. Kloss. 324 n. 4565). Empt. Londinii anno 1835 pro pretio £ 1 sh. 12.

Gl. kgl. S. 236 fol. chart., sæc. xv (f. 54': „1428“, f. 80': „1429“), ff. 179, cm. 29×20,5. Tegum. uetus.

f. 1—28': GEBER: *Summa perfectionis magisterii.* „Totam scientiam nostram, quam ex libris antiquorum × ad artis igitur excelse hec dicta sufficiant perquisitionem“. (J. J. Mangeti Bibliotheca chemica curiosa (1702) I 519).

f. 28'—50: „*Exposicio omnium rerum alkamye.* Incipit exposicio omnium rerum operationem alchimie × conuertetur in argentum Deo uolente“. [Manu recentiori hec exposicio *Summa* ARCHELAI inscribitur].

f. 52—54: JOHANNES DE RUPESCISSA: *Liber lucis magisterii magni.* „Consideraui tribulaciones electorum × perimendis a Christo Jhesu domino nostro, cui est honor, fortitudo, gloria et imperium per omnia secula seculorum Amen. Explicit liber lucis magisterii magni editus a fratre Johanne de Ruppescissa anno Domini 1354 14. die Septembris compilatus per me Walterum Vallreuere anno Domini 1428 protunc Parisius studentem in artibus“.

f. 55—80': RAYMUNDUS LULLUS: *Vade mecum siue clausula testamenti.* „Deus in uirtute trinitatis × facere potes ad libitum, dum tamen intelligas magisterium. Explicit liber magistri Raymundi Lulii, qui Vade mecum siue clausula testamenti nuncupatur, scriptus et collectus Parisius per manus Walteri Vallreuere anno Domini 1429 mensis Marcii die 24. hora quasi uesperarum“. (J. J. Mangeti Bibliotheca chemica curiosa (1702) I 880).

f. 80'—83: *Recepta et excerpta uaria.*

f. 83'—85: „*Tractaet van alle munte werke in generali.* Eerst hoe men maect asschen van assye. Neempt asschen × weten hoe men maect alle munten ende alle alloyen alzo wel ouer copere als ouer zeluere“. [Manu recentiori hic tractatus *Rosarium* ARNALDI inscribitur].

f. 85—88: *Varia recepta.*

f. 88'—91: „*Liber* HALY“. „Hunc meum librum ignaro et nescientibus non feci × ad solum conuertere accipe de hac medicina quam ut dixi ad /////“

f. 91'—96: „*Liber* MORIENI. Moriene, michi primum querere libet et qualiter sit huius rei substantia × quoniam totum in aurum purissimum conuertetur. Sit ergo benedictus Deus in secula“.

f. 96—99: „*Commentum* GEBERIS *de perfectionis inuestiga-*

tione". „Inuestigationem huius nobilis sciencie ex continua et frequenti operis sedulitate × quam ex libris antiquorum abbreuiamus. Amen". (J. J. Mangeti Bibliotheca chemica curiosa (1702) I 558).

f. 99—107: „*Summa* Geberis *perfectionis magisterii*". „Nunc uero totam intentionem sublimationis mercurii secundum Geberum determinemus. Est igitur completa summa eius × ad artis ergo excelse perquisitionem ista sufficiant". (cf. J. J. Mangeti Bibliotheca chemica curiosa (1702) I 533).

f. 107—109': „*Prologus* Geberis. Quamuis in alkimia immensa sit profunditas × sicut fermentum panis in bono sapore, et hic finit compendium Geberis".

f. 109'—117': *Excerpta ex libris* Archelai, *ex opere, quod dicitur opus Romanorum, ex opere, quod sophisticum inscribitur etc.*

f. 118—126': *De tingendo serico, lineo, lana. De litteris aureis et argenteis faciendis. De incausto faciendo etc. Recepta lingua Latina et Hollandica scripta.*

f. 126'—128': *Excerptum ex libello* Thome Aquinatis, *qui de essentiis essentiarum intitulatur.*

f. 128'—143': *Varia recepta.*

f. 144—153: „*Rosarius* Arnoldi de uilla noua". „Scribitur in libro perfecti magisterii: qui in legendis libris deses extiterit × faciem iuuenilem, ut scribitur in libro pietatis".

f. 154—162: „*Liber magistri* Alberti, *qui dicitur semita directa*. Omnis sapientia a Domino Deo est × res cum uasis collocentur".

f. 162'—163': *De arte alchimica.* „Incipiam scribere uera opera et probata de arte alchimica × et abstergit metalla fusa a suis inmundiciis, si in ipsam proiecta fuerit".

f. 163'—164': *Tractatus alchymicus lingua Germanica scripta.* „En dink us tzu × zo giet das ander us".

f. 164'—175': „*Liber, qui dicitur secretus secretorum.* In primo capitulo dicam de mercurio et eius natura nec non de sulphure × quousque medicina figetur".

f. 175'—179': *Varia recepta.*

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat Möllmann. n. 187).

Gl. kgl. S. 1737 4to chart., sæc. xv (f. 58: „1463"), ff. 60 („2" —61), cm. 21×15,4. Codex ab initio mancus.

f. „2"—„58": „*Summa* Gebri *perfectionis magisterii philosophorum*". „/// febricitantium uel leprosorum × hec dicta su-

ficiant, et sic est finis, qui quidem liber fuit scriptus et completus per me extra muros Padue VI Idus Octobris 1463". Cum alio codice codex noster collatus est, unde in marginibus multe correctiones manu coeua scripte.

f. „58"—61: *Figure chymice cum earum explicatione.*

Prov. Italia.

Gl. kgl. S. 3499 8vo chart., sæc. xv, ff. 119, cm. $14{,}4 \times 10{,}4$. Tegum. uetus.

f. 1: *Ad faciendum atramentum.*

f. 1': „*Ut non possis ledi uel uulnerari*".

f. 2—50: „*Geomancia ducis Austrie antiqui*". „Aperi, quesumus, Domine, in cordibus nostris intellectum questionis, quam hic facere intendimus per hanc scientiam geomantie × geomantia est filia astronomie".

f. 51—59': *Orationes ad beatam Mariam uirginem lingua Germanica scripte.*

f. 61—66': „*Secreta artis alchimie*".

f. 66': „*Ars et scientia aurifabrorum de Bloin in Nuremberga, et est diuisio auri ab argento*". (cf. f. 112').

f. 67—85': *Varia alchymica.*

f. 86—92: „*Liber* THEBIT FILII CHORE *de imaginibus.* Dixit Thebit ben Chorach, dixit Aristoteles × effectum ne dubites".

f. 92'—95': „*Liber imaginum lune.* Liber imaginum lune, qui dicitur liber lune × illa loca audisti".

f. 96—110: „*Liber* PTHOLOMEI *de imaginibus super facies signorum.* Opus Ptholomei imaginum et est omnibus × Ista sunt nomina 12 angelorum....".

f. 111—115': *Varia alchymica.*

f. 115'—116': „*Ars extrahendi aurum ab argento deaurato aut in quo est aurum, quam habent aurifabri de Bloen in Nuremberga morantium*".

f. 117—119': *Recepta lingua Germanica et Latina scripta.*

Prov. Germania.

Gl. kgl. S. 3498 8vo chart., sæc. xv, ff. 290, cm. $14{,}4 \times 10{,}3$. Tegum. uetus. In chartula interiori parti tegumenti adglutinata figura xylographica illuminata imaginem beate uirginis de pietate exhibens atque hanc inscriptionem pre se ferens: „O Maria zum Ellend bey den dorff Wyberscheym bitt gott

den herren für uns". [Impressum per Johannem Prüss, Argentorati].

f. 1—42': *Recepta alchymica lingua Latina et Germanica scripta. Figure et tabule e. g. „arbor philosophicalis", „radix arboris philosophicalis", „figura signi philosophicalis".*

f. 44—61: *Opus alchymisticum.* [Capitula: De croco Martis. Sublimacio Martis croci. Preparatio croci Martis. Preparatio salis communis. Probatio aceti etc.]

f. 62—67: „ARNOLDUS DE NOUA UILLA": *De lapidibus* „Das ist das werck und arbeit des meister Arnoldi de noua uilla. Der do offenbarlich scribet die materie des steines × da von Gott geloben sy".

f. 68'—77': *Recepta alchymica.*

f. 78—82: „*Practica de compositione lapidis philosophorum nec non lapidum preciosorum per lapidis principia uegetabilis et mineralis.* Compositio aque uite prima. Accipe nigrum nigrius nigro × hoc fermentum".

f. 82'—85': „*Augmentacio medicine.* Non arbitreris quin hec medicina non habeat etiam modos suos × cum sale Martis uel Veneris. De quo sit laus sancte trinitati . . ."

f. 86—86': „*Practica.* In nomine Domini. Accipe unam partem uitrioli × et fiet luna perfectissima".

f. 87—91: „*Tractatus lapidis magni.* Sume solem gar dünn geschlagen 1 lot × et confortetur in aurum optimum".

f. 91—93': „*Testamentum* GEBRI *philosophi de lapide philosophorum datum in morte discipulis suis.* In nomine Domini. Amen. Nota quod in lapide philosophorum, quem plurimi querunt. × in uno anno ad rubeum".

f. 95—102': „*Questiones tam essentiales quam accidentales magistri* ARNOLDI DE UILLA NOUA *super compositione lapidis.* Primo queritur si composicio lapidis potest fieri × calidum et uiride".

f. 103—159: *Varia excerpta et recepta.*

f. 160—166: „*Opus* HERMETIS *et liber* XXX *uerborum in alchimia.* Cum Hermetem philosophorum patrem omnium × Verbum XXIX. Modus uero proiciendi est ut proicias".

f. 168—174: „*Tractatus* RAYMUNDI LULLII. *Et accurtacio omnium librorum suorum super ista materia.* [Epistola ad regem Robertum]. Cum ego Raymundus de insula Maioritarum

tam preteritis temporibus multos libros secretos ⨯ Elice ergo ex ea intentum et lauda Deum semper".

f. 175—290: *Excerpta et recepta alchymica lingua Latina et Germanica diuersis manibus scripta.*

Prov. Germania.

Gl. kgl. S. 1714 4to chart., sæc. xv, ff. 20 (f. „59—68", „72"—„81"), cm. 21,9⨯16,5.

f. „59"—„67"': „*Rosarius minor.* Inquit autor libri. qui Rosarius dicitur: Descendi in ortum meum ⨯ naturalis est digesta et tincta. Finis Rosarii".

f. „72"—„81"': *Fragmentum libri de lapide philosophorum.* „Cristallinus elixir perfecte retinens ⨯ sed tantum multiplicetur, ut dictum est, nec ita modicum /////"

Gl. kgl. S. 1713 4to chart., sæc. xv, ff. 12, cm. 21,3⨯14,1. Duabus manibus scriptus.

f. 1. [manu prima]: „*Epistola magistri* Arnaldi de Villa noua *ad magistrum Jacobum de Tolleto.* Magister Jacobe, amice carissime, dudum me rogastis ut uobis secretum meum de sanguine humano ⨯ in distillationibus ultimis alkimie".

f. 1'—6 [manu prima]: „*Liber secretorum de uirtutibus aquarum simplicium et compositarum editus seu compilatus a magistro* Arnoldo de Villa noua *ad curationem seu sanationem omnium generum morborum.* Nota quod non est puerile ⨯ Custodi hoc secretum et nulli reueles nisi fideli amico, quia omnia rara sunt preciosa. Memento tibi et lauda Deum de tali dono, de quo ipse laudetur per cuncta secula seculorum benedictus".

f. 6'—11 [manu secunda]. „*Ars* Raymundi Lulli *de aquis preciosissimis.* Cum ego Raymundus ⨯ membra hominis aggrauata".

f. 11'—12 [manu secunda]: „*Effectus aque uite, lapidis philosophorum et quinte essentie.* Primo confortat cor ⨯ artifici sunt committenda".

Gl. kgl. S. 237 fol. chart., sæc. xv, ff. 55, cm. 26,5⨯20.

f. 1—8: *Tractatus alchymicus.* „Calistenus unus de antiquioribus post Hermetem huius nostre artis inuentoribus ⨯ et ideo minime durat in igne".

f. 8—8': „*Nota de coloribus*" etc.

f. 8'—12': „*Questio curiosa de natura solis et lune.* Queritur, utrum secundum artem possit fieri uerum aurum aut non × de natura solis et lune".
f. 13—13': *De putrefactione et corruptione.* „Putrefactio est corruptio facta in humido × calorem humidum".
f. 14—18: „*Liber proportionum elementorum.* Septem sunt planete, secundum quorum cursum omnia inferiora reguntur × calidus in medio tertii".
f. 18'—21: „ORTULANUS *super expositionem Thelisini Hermetis.* Ego dictus Ortulanus Martinus nuncupatus Jacobina pelle inuolutus × in lapide philosophico componendo".
f. 21: „*Dictum pulcrum nudam continens ueritatem.* Qui scit mortificare et post mortem uiuificare × Cum sublimatur aqua uite tunc generatur".
f. 21'—24: „*Super principium libri Gebri de inuestigatione ueritatis de conditionibus essentialibus tincture*" *additis tribus çapitulis ex libro de perfectione magisterii* GEBERI. „Considerauimus in nostris uoluminibus diuersis × causis et experientiis suis".
f. 24: *Versus astrologicus.* „ | Is qui ingrescat massetur sole calescat | × | aureus ut pridem modus est hinc practicus idem | ".
f. 24'—29, 37'—41: „*Aurea massa.* | Spiritus inspirans deus inque rota rota girans | × | ex multis fassa nunc explicit aurea massa | ".
f. 29'—37: „*Thesaurus philosophie.* Thesaurus philosophie reserat nobis × percipere aliqua ratione".
f. 41'—43 [manu secunda]: *Recepta quedam lingua Germanica scripta.*
f. 44—75: „*Aurore glossa thesauraria*". „Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa sapientia × fideli et pio prestare dignetur Deus omnipotens unigenitusque filius.
f. 75—75' [manu secunda]: *Recepta lingua Germanica scripta.*
Prov. Germania.

Gl. kgl. S. 1712 4to chart., sæc. XV, ff. 177, cm. 21,2×15,3. Tegum. uetus.
f. 1—4': „*Opus subtilissimum lapidis benedicti.* Recipe lapidem benedictum, qui non est lapis nec habet naturam lapidis × iuxta pacientis uirtutem. Expliciunt uirtutes aque ardentis, aque uero benedicte".

f. 5—38': „*Tractatus quinte essencie* JOHANNIS DE RUPECISSA". „In nomine Domini nostri Jhesu Christi eiusque gloriose matris uirginis Marie. Primus liber est de consideratione quinte essencie omnium rerum transmutabilium ╳ Immensas ergo gracias glorioso Deo referamus, qui nobis quintam essenciam extrahere dedit . . . ."

f. 38'—111: *Varia alchymica.*

f. 111—118': „*Liber lucis magni magisterii fratris* JOHANNIS DE RUPESCISSA *cordigeri*". „Consideraui tribulationes electorum in sancto euangelio ╳ a tyrannis crudelibus futuris puniendis a Jhesu Christo domino nostro, cui est . . . ."

f. 118'—164': *Varia alchymica.*

f. 165—177: „*Liber Apollo Dei de effectu planetarum*".

Poss. Caspar Nenninger. (Hoc nomen in f. 1 et in folio preligato inscriptum est). — Joh. Valentini. (f. 1: „Ex libris Johan Valentini Hog Offemburgensis . . .").

ADDENDA ET CORRIGENDA.

16 l. 17: *Poss.* Conuentus s. Victoris Parisius. (Manu bibliothecarii Claudii de Grandrue fragmentum nostrum signatum est; una cum Gl. kgl. S. 2034 4to quondam pars fuit codicis sancti Victoris G G 7 signati).

19 l. 6: H. W. Schmettau † 1785.

33 l. 10: *Poss.* Conuentus s. Victoris Parisius. (Codex noster manu Claudii de Grandrue signatus est. Gl. kgl. S. 161 fol. cum Gl. kgl. S. 162 fol. quondam unus codex fuit scilicet A A A 7 in catalogo Claudii de Grandrue).

35 l. 14: *Poss.* Conuentus s. Victoris Parisius. (Bibliothecarius Claudius de Grandrue folia signauit. Arma monasterii s. Victoris in prima pagina atque nomen monasterii in tertia pagina consulto deleta esse uidentur. Gl. kgl. S. 162 fol. cum Gl. kgl. S. 161 fol. unus codex fuit scilicet A A A 7 in catalogo Claudii de Grandrue). — Fr. Lindenbrog.

42 l. 6: *Poss.* Conuentus s. Victoris Parisius. (Una cum ms. Gl. kgl. S. 1340 4to quondam pars fuit codicis s. Victoris GG 7 signati, ut docet catalogus Claudii de Grandrue. Fragmentum nostrum manu eius signatum est).

54 l. 2: Aue uirgo nobilis.

69 l. 10: I. P. Ludewig. (cf. Thott. 161 fol.)

97 l. 14: Nicolaus de Gorram: Commentum in apocolypsin.

123 l. 26: Martinus Braccarensis: De quattuor uirtutibus.

138 l. 36: Prudentius: Hymnus in natiuitate Christi.

448 l. 31: Tractatus alchymicus lingua Germanica scriptus.

INDICES

Index auctorum.

Index rerum.

Initia uersuum, qui sine nomine auctoris in codicibus exhibentur.

Index locorum, diocesium, monasteriorum, unde codices prouenerunt.

Index scribarum.

Index possessorum.

Codices picturis et litteris initialibus eximiis ornati.

Gl. kgl. Samling.

Mss. in folio,

Mss. in 4to.

Mss. in 8vo.

Mss. e collectione Thottiana.

Mss. in fol.

Mss. in 4to.

Mss. in 8vo.

Ny kgl. Samling.

Mss. in folio.

Index codicum qui in hoc uolumine descripti sunt.

Gl. kgl. Samling.

Mss. in folio.

num.	pag.	num.	pag.	num.	pag.
185	70	230	439	430	313
186	76	231	436	431	346
187	206	236	447	432	386
188	205	237	451	443	329
189	237	277	417	444	329
192	255	338	331	445	372
193	257	378	300	450	325
194	258	379	300	451	326
195	258	380	355	452	326
196	258	381	355	453	325
197	259	382	367	454	373
198	260	384	367	455	374
199	186	393	249	456	376
200	261	394	250	458	375
201	262	395	252	470	323
202	262	396	251	471	323
203	263	397	250	472	377
204	267	398	252	488	379
205	269	400	387	489	381
206	176	401	391	494	382
208	287	420	332	495	323
211	301	421	333	496	324
212	328	422	342	497	319
213	443	423	343	599	390
214	364	424	342	646	397
215	443	425	344	718	403
226	435	426	343	845	243
228	433	428	297	849	242
229	436	429	310		

Mss. in 4to.

num.	pag.	num.	pag.	num.	pag.
1306	2	1345	37	1363	113
1307	2	1346	47	1364	62
1308	3	1347	12	1365	63
1309	3	1348	155	1366	68
1310	5	1349	20	1367	172
1312	12	1350	14	1368	70
1321	98	1352	26	1369	121
1325	10	1354	47	1370	80
1327	13	1355	30	1371	146
1335	15	1356	31	1372	172
1336	15	1357	49	1373	82
1338	33	1358	159	1374	134
1339	34	1359	54	1375	87
1340	16	1360	109	1376	91
1341	16	1361	56	1378	97
1342	36	1362	244	1379	172

Mss. in 8vo.

Mss. e collectione Thottiana.

Mss. in fol.

Mss. in 4to.

Mss. in 8vo.

Mss. e collectione Kalliana.

Ny kgl. Samling.

Mss. in folio.

Mss. in 4to.

Mss. in 8vo.

Inc. Hafn.

Libr. impress.

1

Gl. kgl. S. 165 fol.

2

Thott 97 4to.

3

Gl. kgl. S. 1345 4to.

4

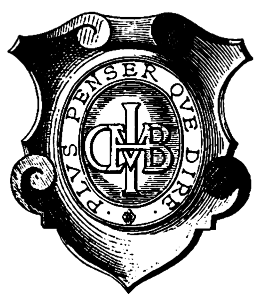
Thott 54 fol.

5

Ny kgl. S. 2916 4to.

6

Ny kgl. S. 2915 4to.

1

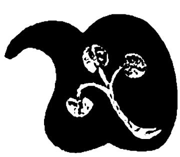
Gl. kgl. S. 1585 4to.

2

Thott 109 8vo.

3

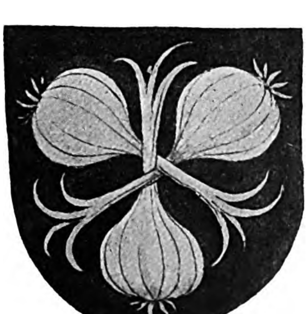
Ny kgl. S. 33 8vo.

4

Thott 542 4to.

5

Gl. kgl. S. 398 fol.

6

Gl. kgl. S. 398 fol.

1

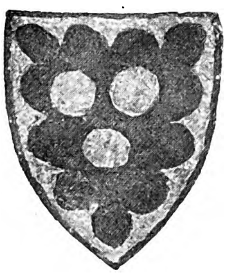
Gl. kgl. S. 193 fol.

2

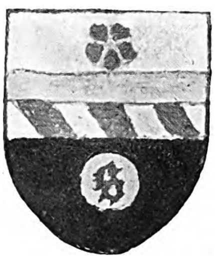
Gl. kgl. S. 193 fol.

3

Gl. kgl. S. 193 fol.

4

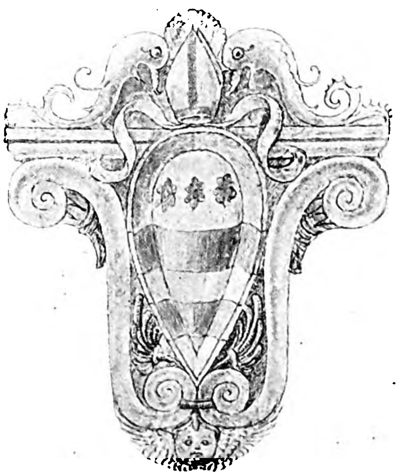
Thott 161 fol.

5

Thott 161 fol.

6

Gl. kgl. S. 208 fol.

1

Thott 1046 4to.

2

Gl. kgl. S. 1902 4to.

3

Gl. kgl. S. 378 fol.

4

Gl. kgl. S. 2016 4to.

5

Gl. kgl. S. 2004 4to.

6

Gl. kgl. S. 2030 4to.

1

Gl. kgl. S. 471 fol.

2

Gl. kgl. S. 496 fol.

3

Gl. kgl. S. 452 fol.

4

Gl. kgl. S. 2074 4to.

5

Ny kgl. S. 134 8vo.

6

Ny kgl. S. 121 4to.

1

Thott 872 4to.

2

Thott 554 fol.

3

Thott 554 fol.

4

Gl. kgl. S. 2160 4to.

5

Gl. kgl. S. 1928 4to.

6

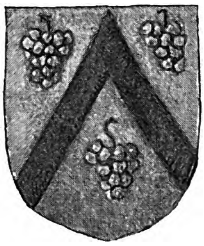
Ny kgl. S. 100 8vo.

1

Ny kgl. S. 100 8vo.

2

Gl. kgl. S. 230 fol.

EX TYPIS GRÆBIANIS HAUNIÆ